

PROGRAM STUDIÓW

dla kierunku

GEOGRAFIA

STUDIA DRUGIEGO STOPNIA - MAGISTERSKIE

studia stacjonarne/niestacjonarne

Słupsk, 2020r.

SPIS TREŚCI

1. Ogólna charakterystyka prowadzonych studiów

- 1.1. Nazwa kierunku studiów;
- 1.2. Poziom studiów (studia I/II stopnia);
- 1.3. Profil studiów (ogólnoakademicki/praktyczny);
- 1.4 Forma/formy studiów (stacjonarne/niestacjonarne);
- 1.5 Liczba semestrów;
- 1.6 Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów;
- 1.7. Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta;
- 1.8. Przyporządkowanie kierunku studiów do dyscypliny, a dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny określenie dla każdej z tych dyscyplin procentowego udziału liczby punktów ECTS w ogólnej liczbie punktów określonych w punkcie 1.6, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej;

l.p.	Dyscyplina naukowa	Punkty ECTS	
		liczba	procent

1.9 Sylwetka absolwenta

2. Opis zakładanych efektów uczenia się

- 2.1. Wykaz kierunkowych efektów uczenia się z uwzględnieniem efektów w zakresie znajomości języka obcego
- 2.2. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do opisu charakterystyk uniwersalnych pierwszego stopnia oraz charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji
- 2.3. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich – dla studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera.
- 2.4. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji dla dziedziny sztuki – dla studiów przyporządkowanych do dyscypliny w ramach dziedziny sztuki.
- 2.5. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do Standardu kształcenia nauczycieli – dla studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.
- 2.6. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do Standardu kształcenia – dla studiów prowadzonych na podstawie standardów kształcenia (pielęgniarstwo, fizjoterapia, ratownictwo medyczne).

3. Opis programu studiów:

- 3.1. Zajęcia (niezależnie od formy ich prowadzenia) wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów; Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta.

3.2. Harmonogram realizacji programu studiów w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia, uwzględniający formy prowadzenia zajęć, wymiar tych zajęć oraz liczbę punktów ECTS (odrębnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych).

3.3. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program przewiduje praktyki.

3.4. Wskaźniki charakteryzujące program studiów:

3.4.1. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia;

3.4.2. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne;

3.4.3. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program przewiduje praktyki;

3.4.4. Zajęcia do wyboru z określeniem liczby punktów ECTS, w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie;

3.4.5. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne wraz z przypisaną liczbą punktów ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie, prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (profil praktyczny);

3.4.6. Zajęcia związane z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach do których przyporządkowany jest kierunek studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie, z uwzględnieniem udziału studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności (profil ogólnoakademicki).

4. Ocena i doskonalenie programustudiów:

4.1. Analiza zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy.

4.2. Wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów.

4.3. Inne działania związane z oceną i doskonaleniem programu studiów.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROWADZONYCH STUDIÓW

1.1. Nazwa kierunku studiów: GEOGRAFIA

Nazwa specjalności

- TURYSTYKA (T)
- GOSPODARKA I ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA (GS)
- KSZTAŁTOWANIE I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM PRZYRODNICZYM (KZ)
- GEOGRAFIA NAUCZYCIELSKA (N)

1.2. Poziom studiów: STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

1.3. Profil: PRAKTYCZNY

1.4. Forma studiów: STACJONARNEI NIESTACJONARNE

1.5. Liczba semestrów: 4 SEMESTRY

1.6. Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: 120 PKT ECTS

1.7. Tytuł zawodowy nadawany absolwentom: MAGISTER

1.8. Przyporządkowanie kierunku studiów do dyscypliny, a dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny określenie dla każdej z tych dyscyplin procentowego udziału liczby punktów ECTS w ogólnej liczbie punktów określonych w punkcie 1.6., ze wskazaniem dyscypliny wiodącej.

1.8.1. Przyporządkowanie kierunku studiów do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, w których prowadzony jest kierunek

Dziedzina nauki	Dyscypliny naukowe	Procentowy udział dyscyplin*	Dyscyplina wiodąca
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	Nauki o Ziemi i środowisku	69	Nauki o Ziemi i środowisku
Dziedzina nauk społecznych	Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	31	
Razem:		100	

* na podstawie uchwały Senatu AP z dnia 10.06.2019r.

1.8.2. Tabela procentowego udziału liczby punktów ECTS w łącznej liczbie punktów ECTS dla każdej z dyscyplin kierunku.

L.p.	Dyscypliny naukowe	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Nauki o Ziemi i środowisku	82	69
2.	Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	38	31
Razem :		120	100

* na podstawie uchwały Senatu AP z dnia 10.06.2019r.

1.9. Sylwetka absolwenta

Absolwent posiada zaawansowaną – w relacji do studiów pierwszego stopnia – wiedzę z zakresu geografii wzbogaconą o wiedzę ogólną z dyscyplin: nauki o Ziemi, geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Absolwent umie analizować zjawiska i procesy przyrodnicze, gospodarcze i społeczne w różnych skalach przestrzennych: lokalnej, regionalnej i globalnej. Absolwent posiada umiejętności kompleksowej oceny środowiska życia człowieka oraz kreatywnego wykorzystywania wiedzy i wykonywania pracy zawodowej.

Absolwent studiów na kierunku Geografia posiada biegłość w odpowiedniej ścieżce kształcenia, dającej przygotowanie do pracy zawodowej w zakresie zjawisk i procesów przyrodniczych, społecznych i gospodarczych w różnych skalach: globalnej, krajowej, regionalnej i lokalnej.

Turystyka

Absolwenci specjalności Turystyka w trakcie studiów zdobywają wiedzę i przygotowanie praktyczne z zakresu turystycznego znaczenia gospodarki człowieka i możliwości wykorzystania w życiu społecznym. Studenci nabywają wiedzy i umiejętności kształtowania i animacji ruchu turystycznego, tworzenia produktów turystycznych w powiązaniu z walorami środowiska przyrodniczego i kulturowego danego obszaru, prowadzenia i zarządzania przedsiębiorstwem turystycznym z uwzględnieniem efektywności ekonomicznej. Studenci poznają praktyczne możliwości wdrażania produktów turystycznych, w tym turystyki kwalifikowanej oraz związanych ze specyfiką obszarów nadmorskich. Studenci nabywają umiejętności organizatorskie i marketingowe. Są bardzo dobrze przygotowani merytorycznie do pracy i zarządzania przedsiębiorstwami turystycznymi specjalizującymi się szczególnie w organizacji wyjazdów indywidualnych i zbiorowych (np. wycieczki szkolne, pielgrzymki), oraz funkcjonowania w strukturach i organizacjach działających na rzecz rozwoju turystyki i edukacji turystycznej w miejscowościach i regionach turystycznych (wydziały promocji urzędów gminnych i starostw powiatowych, punkty informacji turystycznej, miejskie ośrodki turystyki i wypoczynku). Absolwenci tej specjalności mogą też podjąć pracę administracji państwowej oraz w instytucjach kultury (samorządowych, państwowych, prywatnych) związanych z zarządzaniem atrakcjami kulturowymi oraz interpretacją dziedzictwa kulturowego.

Gospodarka i administracja samorządowa

W zakresie gospodarki i administracji samorządowej student poznaje zasady funkcjonowania administracji publicznej w Polsce i wybranych krajach europejskich w praktyce. Szczególny nacisk położony zostaje na zagadnienia rozwoju lokalnego, w tym poznanie zadań samorządu lokalnego, form aktywizacji społeczności lokalnych, elementy zarządzania gospodarką komunalną i mieszkaniową oraz zasobami ludzkimi. Student poznaje specyfikę rynku nieruchomości oraz systemu zamówień publicznych. Specjalność daje podstawy wiedzy i przygotowanie praktyczne dotyczące zagadnień funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki regionu pomorskiego.

Absolwent posiada umiejętności kompleksowej oceny środowiska życia człowieka oraz kreatywnego wykorzystywania wiedzy i wykonywania pracy zawodowej. Absolwent dysponuje przygotowaniem w zakresie kreowania gospodarki i polityki w skali lokalnej i regionalnej, co daje podstawy do dobrego przygotowania w różnych instytucjach samorządowych, zajmujących się funkcjonowaniem jednostek terytorialnych. Umie posługiwać się językiem specjalistycznym umożliwiającym porozumiewanie się w działalności zawodowej. Specjalność przygotowuje do pracy w administracji publicznej różnych szczebli oraz instytucjach zajmujących się prowadzeniem polityki społecznej, planowaniem i zarządzaniem gospodarką przestrzenną, użytkowaniem terenu, współpracą z organizacjami samorządowymi, aktywizacją społeczności lokalnych.

Kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym

Absolwent w zakresie specjalności kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym posiada interdyscyplinarną wiedzę z zakresu szeroko pojętej problematyki kształtowania środowiska geograficznego i zarządzania zasobami przyrodniczymi w warunkach zmieniającej się antropopresji. Potrafi rejestrować, analizować i interpretować dane ilościowe i jakościowe dotyczące poszczególnych komponentów przyrodniczych (litosfery, pedosfery, atmosfery, hydrosfery i biosfery) oraz zjawisk antropogenicznych. Jest w stanie dokonywać wszechstronnych studiów i kompleksowych ocen wpływu działalności antropogenicznej na jakość przestrzeni przyrodniczej w krajobrazach o różnym stopniu przekształcenia (zurbanizowanych, wiejskich i chronionych). Posiada również umiejętności formułowania prognoz odnośnie do skutków oddziaływania człowieka na środowisko przyrodnicze. Potrafi wykorzystywać techniki geoinformacyjne i metody analizy przestrzennej oraz wykonywać standardowe pomiary meteorologiczne, hydrometryczne i gleboznawcze w terenie i w laboratorium. Nabyta wiedza i posiadane umiejętności pozwalają absolwentowi na podjęcie pracy zawodowej w instytucjach zajmujących się inwentaryzacją, oceną i waloryzacją środowiska przyrodniczego, placówkach monitoringu lokalnego i regionalnego, jednostkach zarządzających obszarami chronionymi, urzędach ochrony środowiska na różnych szczeblach administracji państwowej, jak również w pracowniach zajmujących się planowaniem przestrzennym.

Geografia specjalizacja nauczycielska

Absolwent w zakresie specjalności geografia o specjalizacji nauczycielskiej potrafi analizować zjawiska i procesy przyrodnicze, gospodarcze i społeczne w różnych skalach przestrzennych – globalnej, regionalnej i lokalnej. Absolwent posiada umiejętności kompleksowej oceny środowiska życia człowieka, kształtowania środowiska geograficznego i zarządzania zasobami przyrodniczymi. Jest przygotowany do kreatywnego wykorzystywania wiedzy w praktyce oraz do wykonywania pracy zawodowej. Posiada dodatkowe przygotowanie w zakresie pedagogicznym oraz uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela geografii w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Jest przygotowany do pełnienia funkcji kierowniczych, do pracy w szkolnictwie oraz do nauczania geografii w szkole podstawowej i ponadpodstawowej (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela).

2. OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

2.1. Wykaz kierunkowych efektów uczenia się uwzględnieniem efektów w zakresie znajomości języka obcego.

Symbol kierunkowego efektu uczenia się	Opis kierunkowych efektów uczenia się dla programu studiów po zakończeniu studiów II stopnia na kierunku geografia absolwent:
WIEDZA	
K2_W01	wyjaśnia filozoficzne i metodologiczne podstawy nauk empirycznych oraz ich społeczne znaczenie
K2_W02	pokazuje praktycznie specyfikę studiowanej specjalności w obrębie nauk geograficznych oraz jej powiązanie z innymi naukami
K2_W03	stosuje aparat pojęciowy nauk podejmujących tematy związane z wybraną specjalnością w stopniu pozwalającym na korzystanie z ich dorobku w rozwiązywaniu problemów badawczych
K2_W04	rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów środowiskowych
K2_W05	identyfikuje uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego w różnych skalach
K2_W06	wymienia najważniejsze problemy naukowe i potencjalne kierunki praktycznego wykorzystania osiągnięć badawczych w rozwoju społeczno-gospodarczym
K2_W07	upowszechnia różne możliwości interpretowania zjawisk i procesów przyrodniczych stosowania nabytej wiedzy w działalności społeczno-ekonomicznej
K2_W08	ma podstawową wiedzę o możliwościach zawodowych na współczesnym rynku pracy
K2_W09	ma pogłębioną wiedzę w zakresie studiowanej specjalności
K2_W10	zna i rozumie zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej lub zna zasady dostępu do informacji publicznej
UMIEJĘTNOŚCI	
K2_U01	posługuje się terminologią fachową w zakresie studiowanej specjalności w języku polskim i obcym
K2_U02	identyfikuje problemy środowiskowe i społeczno-gospodarcze w przestrzeni
K2_U03	wykorzystuje literaturę naukową, także w języku obcym na różnych etapach postępowania badawczego, krytycznie ocenia źródła informacji naukowej

K2_U04	analizuje i formułuje merytoryczne i metodyczne problemy badawcze w zakresie dostosowanym do studiowanej specjalności
K2_U05	analizuje a następnie wybiera i stosuje zaproponowane właściwe metody pozyskiwania, analizy i wizualizacji danych dot. działalności społeczno-ekonomicznej do rozwiązywania problemów o charakterze praktycznym
K2_U06	planuje i przeprowadza pomiary z uwzględnieniem racjonalności nakładu pracy, kosztów finansowych i czasu interpretując ich wyniki i wyciąga wnioski
K2_U07	stosuje zaawansowane techniki i narzędzia badawcze przygotowując poprawną metodologicznie pracę naukową z zachowaniem rygorów formalnych i edycyjnych
K2_U08	stosuje specjalistyczną terminologię w zakresie wybranego problemu wykorzystując język obcy
K2_U09	potrafi przygotować i zaprezentować ustną wypowiedź dotyczącą wybranego problemu badawczego w języku polskim i obcym
K2_U10	przygotowuje opracowanie pisemne dotyczące prognoz zjawisk i procesów w zakresie studiowanej specjalności w języku polskim i obcym z wykorzystaniem wybranych metod i narzędzi
K2_U11	potrafi ocenić własne umiejętności w kontekście miejsca na rynku pracy
K2_U12	ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K2_U13	potrafi monitorować i analizować różnego rodzaju zagrożenia, a także wykorzystywać powyższe umiejętności do rozwiązywania problemów związanych z prognozowaniem i modelowaniem środowiska przyrodniczego, społecznego lub gospodarczego
K2_U14	sprawnie posługuje się normami prawa międzynarodowego i krajowego w celu właściwej analizy i oceny oraz interpretacji konkretnych problemów w zakresie studiowanej specjalności
K2_U15	stosuje - w zakresie dostosowanym do studiowanej specjalności - metody pozyskiwania, analizy i wizualizacji danych geograficznych (przestrzennych), w tym metody opierające się na nowoczesnych technologiach
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K2_K01	ma świadomość konieczności podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych oraz samodzielnego aktualizowania i poszerzania wiedzy
K2_K02	wyjaśnia wartość badań naukowych we współczesnym świecie oraz konieczność zachowania zasad etycznych w pracy naukowej i zawodowej
K2_K03	jest odpowiedzialny za powierzony sprzęt, bezpieczeństwo pracy własnej i innych (w warunkach kameralnych i terenowych)

K2_K04	umiejętnie pracuje w zespole i krytycznie ocenia własną rolę w grupie; potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań, pełni różne funkcje społeczne w grupie
K2_K05	ma świadomość konieczności poszanowania praw autorskich
K2_K06	docenia wartość środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego; ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę
K2_K07	rozumie konieczność samodzielnego planowania własnej kariery zawodowej lub naukowej; jest przedsiębiorczy
Szczegółowe efekty uczenia się wynikające ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r.	
Posiada wiedzę na temat:	
W_a	rozwoju człowieka w cyklu życia, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym, poszerzoną w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych
W_b	procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, w tym w działalności pedagogicznej (dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej), oraz ich prawidłowości i zakłóceń
W_c	wychowania i kształcenia, w tym ich filozoficznych, społeczno-kulturowych, psychologicznych, biologicznych i medycznych podstaw
W_d	współczesnych teorii dotyczących wychowania, uczenia się i nauczania oraz różnorodnych uwarunkowań tych procesów
W_e	głównych środowisk wychowawczych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących
W_f	projektowania i prowadzenia badań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej, poszerzoną w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych i uwzględniającą specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami w rozwoju
W_g	struktury i funkcji systemu edukacji – celów, podstaw prawnych, organizacji i funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych
W_h	podmiotów działalności pedagogicznej (dzieci, uczniów, rodziców i nauczycieli) i partnerów szkolnej edukacji (np. instruktorów harcerskich) oraz specyfiki funkcjonowania dzieci i młodzieży w kontekście prawidłowości i nieprawidłowości rozwojowych
W_i	specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych
W_j	metodyki wykonywania zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wybranym obszarze działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach ogólnodostępnych, w szkołach i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych)

W_k	bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, do pracy w których uzyskuje przygotowanie
W_l	projektowania ścieżki własnego rozwoju i awansu zawodowego
W_m	etyki zawodu nauczyciela
W zakresie umiejętności:	
U_a	potrafi dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych
U_b	potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz psychologii do analizowania i interpretowania określonego rodzaju sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, a także motywów i wzorów zachowań uczestników tych sytuacji
U_c	potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki i metodyki szczegółowej w celu diagnozowania, analizowania i prognozowania sytuacji pedagogicznych oraz dobierania strategii realizowania działań praktycznych na poszczególnych etapach edukacyjnych
U_d	potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczną (dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą), korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i obcym) i nowoczesnych technologii
U_e	posiada umiejętności diagnostyczne pozwalające na rozpoznawanie sytuacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, opracowywanie wyników obserwacji i formułowanie wniosków
U_f	posiada rozwinięte kompetencje komunikacyjne: potrafi porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk, będącymi w różnej kondycji emocjonalnej, dialogowo rozwiązywać konflikty i konstruować dobrą atmosferę dla komunikacji w klasie szkolnej
U_g	potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych związanych z odpowiednimi etapami edukacyjnymi
U_h	potrafi dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz wykorzystywać nowoczesne technologie do pracy dydaktycznej
U_i	potrafi kierować procesami kształcenia i wychowania, posiada umiejętność pracy z grupą (zespołem wychowawczym, klasowym)
U_j	potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych, wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy oraz inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie
U_k	potrafi pracować z uczniami, indywidualizować zadania i dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów (w tym uczniów ze

	specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz zmian zachodzących w świecie i w nauce
U_l	potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w wykonywanej działalności
U_m	potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; umie podejmować i wyznaczać zadania; posiada elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych), posiada umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów
U_n	potrafi analizować własne działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze) i wskazywać obszary wymagające modyfikacji, potrafi eksperymentować i wdrażać działania innowacyjne
U_o	potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego
W zakresie kompetencji społecznych:	
K_a	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych)
K_b	jest przekonany o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela
K_c	ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
K_d	ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; wykazuje cechy refleksyjnego praktyka
K_e	ma świadomość istnienia etycznego wymiaru diagnozowania i oceniania uczniów
K_f	odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze)
K_g	jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły
W zakresie języka obcego, w przypadku gdy język obcy:	
4_a	jest specjalnością kształcenia – ma umiejętności językowe w zakresie języka obcego, do nauczania którego uzyskuje przygotowanie, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w zakresie języka obcego niebędącego specjalnością kształcenia zgodne z wymaganiami ustalonymi dla

	określonego obszaru i poziomu kształcenia w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego
4_b	nie jest specjalnością kształcenia – ma umiejętności językowe zgodne z wymaganiami ustalonymi dla określonego obszaru i poziomu kształcenia w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego
W zakresie technologii informacyjnej – posiada:	
5_a	podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie technik informatycznych, przetwarzania tekstów, wykorzystywania arkuszy kalkulacyjnych, korzystania z baz danych, posługiwania się grafiką prezentacyjną, korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji
5_b	umiejętność zróżnicowanego wykorzystywania technologii informacyjnej w pracy pedagogicznej
W zakresie emisji głosu – posiada:	
6_a	podstawową wiedzę o funkcjonowaniu i patologii narządu mowy
6_b	wykształcone prawidłowe nawyki posługiwania się narządem mowy
W zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy:	
7	posiada niezbędną wiedzę z zakresu zasad bezpieczeństwa, udzielania pierwszej pomocy i odpowiedzialności prawnej opiekuna

2.2. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do opisu charakterystyk uniwersalnych pierwszego stopnia oraz charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

Uniwersalna charakterystyka poziomu 7 w PRK		Charakterystyka drugiego stopnia efektów uczenia się		Efekty kierunkowe
Wiedza: zna i rozumie:				
P7U_W	w pogłębiony sposób wybrane fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, także w powiązaniu z innymi dziedzinami różnorodnie, złożone uwarunkowania i aksjologiczny kontekst prowadzonej działalności	P7S_WG	w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem.	K2_W03, K2_W04, K2_W05, K2_W07, K2_W09, K2_W02 K2_W06, K2_W01
		P7S_WK	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	K2_W08
			ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	K2_W08
		- podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form indywidualnej przedsiębiorczości	K2_W09, K2_W10	
Umiejętności: potrafi				

P7U_U	wykonywać zadania oraz formułować i rozwiązywać problemy, z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z innych dziedzin samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, odpowiednio uzasadniać stanowisko	P7S_UW	wykorzystywać posiadaną wiedzę –formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy i innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach przez: – właściwy dobór źródeł informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy twórczej interpretacji i prezentacji tych informacji, – dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych - przystosowanie istniejących lub opracowanie nowych metod i narzędzi - wykorzystać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów - formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami wdrożeniowymi	K2_U03, K2_U07, K2_U15 K2_U06 K2_U04,K2_U05 K2_U02 K2_U10, K2_U13 K2_U01, K2_U14
		P7S_UK	- komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców - prowadzić debatę - posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w wyższym stopniu w zakresie specjalistycznej terminologii	K2_U08, K2_U09, K2_U12
		P7S_UO	kierować pracą zespołu współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach	K2_K06
		P7S_UU	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie	K2_U11
Kompetencje społeczne: jest gotów do				

P7U_K	tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i życia podejmowania inicjatyw, krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji, w których uczestniczy przewodzenia grupie i ponoszenia odpowiedzialności za nią	P7S_KK	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K2_K04
		P7S_KO	wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego inicjowania działania na rzecz interesu publicznego myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K2_K03, K2_K06, K2_K07
		P7S_KR	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym: - rozwijania dorobku zawodu, - podtrzymywania etosu zawodu, - przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad.	K2_K01, K2_K02, K2_K05

WG – zakres i głębia/ kompletność perspektywy poznawczej i zależności

WK – kontekst/ uwarunkowania i skutki

UW – wykorzystanie wiedzy/ rozwiązywane problemy i wykonywane zadania

UK – komunikowanie się/ odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym

UO – organizacja pracy/ planowanie i praca zespołowa

UU – uczenie się/ planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób

KK – oceny/ krytyczne podejście

KO – odpowiedzialność/ wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego

KR – rola zawodowa/ niezależność i rozwój etosu

2.3. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do Standardu kształcenia nauczycieli – dla studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Uniwersalna charakterystyka poziomu 6 w PRK		Charakterystyka drugiego stopnia efektów uczenia się		Efekty kierunkowe
WIEDZA Zna i rozumie:				
P6U_W	w zaawansowanym stopniu – fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, różnorodne złożone uwarunkowania prowadzonej działalności	P6S_WG	w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów o profilu praktycznym – również zastosowanie praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem	W_d
				W_c; W_f, 5_a
		P6S_WK	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, podstawowe ekonomiczne, prawne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form indywidualnej przedsiębiorczości	W_a; W_b; W_h; W_i; 6_a
				W_e; W_g; W_j; W_k; 7 W_l; W_m
UMIĘJĘTNOŚCI Potrafi:				

P6U_U	innowacyjnie wykonywać zadania oraz rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach, samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie, komunikować się z otoczeniem, uzasadniać swoje stanowisko	P6S_UW	wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: - właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, - dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT) wykorzystać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów – w przypadku studiów o profilu praktycznym	U_a U_b; U_e; U_g; U_h, 5_b U_c; U_l
		P6S_UK	komunikować się z użyciem specjalistycznej terminologii brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	U_f; U_m; 6_b, 4_b
		P6S_UO	planować i organizować pracę – indywidualną oraz w zespole współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)	U_h; U_i; U_k; U_m
		P6S_UU	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	U_d; U_j; U_n; U_o
KOMPETENCJE SPOŁECZNE Jest gotów do:				
P6U_K	kultywowania i upowszechniania wzorów	P6S_KK	krytycznej oceny posiadanej wiedzy	K_a

właściwego postępowania w środowisku pracy i poza nim, samodzielnego podejmowania decyzji, krytycznej oceny działań własnych, działań zespołów, którymi kieruje i organizacji, w których uczestniczy, przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań		uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	
	P6S_KO	wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego inicjowania działania na rzecz interesu publicznego myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K_b; K_c, K_g
	P6S_KR	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: - przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, - dbałości o dorobek i tradycje zawodu	K_d; K_e; K_f

Uniwersalna charakterystyka poziomu 7 w PRK		Charakterystyka drugiego stopnia efektów uczenia się				Efekty kierunkowe
WIEDZA						
Zna i rozumie:						
P7U_W	w pogłębiony sposób wybrane fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, także w powiązaniu z innymi dziedzinami różnorodne złożone uwarunkowania i	P7S_WG	w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących	P7S_WG (S)	w pogłębionym stopniu teorie naukowe właściwe dla kierunku studiów oraz kierunki ich rozwoju, a także zaawansowaną metodologię badań	W_f
				P7S_WG (S)	w pogłębionym stopniu cechy człowieka jako twórcy kultury i podmiotu konstytuującego	W_a

	aksjologiczny kontekst prowadzonej działalności		podstawy teoretyczne, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowe – właściwe dla programu kształcenia		struktury społeczne oraz zasady ich funkcjonowania	
--	---	--	---	--	--	--

WG – zakres i głębia/ kompletność perspektywy poznawczej i zależności

WK – kontekst/ uwarunkowania i skutki

UW – wykorzystanie wiedzy/ rozwiązywane problemy i wykonywane zadania

UK – komunikowanie się/ odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym

UO – organizacja pracy/ planowanie i praca zespołowa

UU – uczenie się/ planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób

KK – oceny/ krytyczne podejście

KO – odpowiedzialność/ wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego

KR – rola zawodowa/ niezależność i rozwój etos

3.OPIS PROGRAMU STUDIÓW

3.1. Zajęcia wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów; sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta.

SYLABUSY

- 01. ANTROPOLOGIA CIAŁA
- 02. TRENING UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH
- 03. MEDIACJE I NEGOCJACJE
- 04. PSYCHOLOGIA EMOCJI I MOTYWACJI
- 05. JĘZYK OBCY
- 06. METODOLOGIA NAUK GEOGRAFICZNYCH
- 07. BADANIA LITOSFERY
- 08. BADANIA ATMOSFERY
- 09. BADANIA HYDROSFERY
- 10. BADANIA BIOSFERY
- 11. GLOBALNE PROBLEMY DEMOGRAFICZNE
- 12. PROCESY I STRUKTURY URBANIZACJI NA ŚWIECIE
- 13. DEMOGRAFICZNO-POLITYCZNE ASPEKTY WARUNKÓW ŻYCIA LUDNOŚCI NA ŚWIECIE
- 14. TRENDY ŚWIATOWEJ GOSPODARKI
- 15. GLOBALNE SYSTEMY FINANSOWE I GOSPODARCZE
- 16. PROCESY I STRUKTURY GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ
- 17. PROBLEMY SPOŁECZNO-KULTUROWE ŚWIATA
- 18. GEOGRAFIA KULTURY I RELIGII
- 19. GLOBALNE PROCESY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I POLITYCZNEJ
- 20. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W GEOGRAFII – WARSZTATY
- 21. KOMUNIKACJA INTEREPERSONALNA W GEOGRAFII
- 22. SEMINARIUM MAGISTERSKIE
- 23. PRACOWNIA MAGISTERSKA
- 24. BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY
- 25. PSYCHOLOGIA
- 26. PEDAGOGIKA
- 27. TRENING UMIEJĘTNOŚCI WYCHOWAWCZYCH
- 28. PSYCHOLOGIA ETAPÓW EDUKACYJNYCH – SZKOŁA PONADPODSTAWOWA
- 29. PEDAGOGIKA ETAPÓW EDUKACYJNYCH – SZKOŁA PONADPODSTAWOWA
- 30. PRAKTYKA ZAWODOWA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA W SZKOLE PONADPODSTAWOWEJ
- 31. DYDAKTYKA OGÓLNA
- 32. DYDAKTYKA GEOGRAFII W SZKOLE PONADPODSTAWOWEJ I
- 33. PRAKTYKA ZAWODOWA (GEOGRAFIA NAUCZYCIELSKA)
- 34. DYDAKTYKA GEOGRAFII W SZKOLE PONADPODSTAWOWEJ II
- 35. PRAKTYKA W SZKOLE PONADPODSTAWOWEJ
- 36. KRAJOZNAWSTWO I TURYSTYKA W SZKOLE

- 37. EDUKACJA EKOLOGICZNA
- 38. EDUKACJA REGIONALNA
- 39. WALORY TURYSTYCZNE POLSKI
- 40. PROJEKTOWANIE ZAJĘĆ TERENOWYCH
- 41. METODY BADAŃ W GEOGRAFII
- 42. PRAWO OŚWIATOWE
- 43. STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO
- 44. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI W WYMIARZE EKONOMICZNO-SPOŁECZNYM
- 45. RYNEK NIERUCHOMOŚCI
- 46. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W GOSPODARCE SAMORZĄDOWEJ
- 47. GOSPODARKA REGIONU POMORSKIEGO
- 48. SPOŁECZEŃSTWO REGIONU POMORSKIEGO
- 49. NAUKA O ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ
- 50. ADMINISTRACJA PUBLICZNA W POLSCE
- 51. GOSPODARKA I ADMINISTRACJA W WYBRANYCH KRAJACH EUROPEJSKICH
- 52. ZADANIA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
- 53. ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE W ŚRODOWISKU
- 54. GOSPODARKA KOMUNALNA I MIESZKANIOWA
- 55. AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH
- 56. PRAKTYKA ZAWODOWA
- 57. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA
- 58. ZARZĄDZANIE OBSZARAMI CHRONIONYMI
- 59. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM STREFY NADMORSKIEJ BAŁTYKU
- 60. MONITORING ŚRODOWISKA
- 61. OBRAZOWANIE NAZIEMNE I LOTNICZE ŚRODOWISKA
- 62. PROJEKTOWANIE SYSTEMÓW TERYTORIALNO-KRAJOBRAZOWYCH
- 63. ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY
- 64. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA
- 65. GOSPODARKA ODPADAMI
- 66. OCHRONA ZASOBÓW ŚRODOWISKA W POLSCE
- 67. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE BAŁTYKU I JEGO OCHRONA
- 68. EUROPEJSKA POLITYKA ROLNA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA
- 69. PRAKTYKA ZAWODOWA
- 70. OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO
- 71. PRZEDSIĘBIORSTWO TURYSTYCZNE
- 72. TWORZENIE PRODUKTU TURYSTYCZNEGO
- 73. HOTELARSTWO
- 74. PILOTAŻ I PRZEWODNICTWO
- 75. TURYSTYKA KWALIFIKOWANA
- 76. AGROTURYSTYKA
- 77. TURYSTYKA UZDROWISKOWA
- 78. REGIONY TURYSTYCZNE POLSKI
- 79. REGIONY TURYSTYCZNE EUROPY
- 80. WYBRANE POZAEUROPEJSKIE REGIONY TURYSTYCZNE
- 81. EKONOMIKA TURYSTYKI
- 82. BADANIA RYNKU TURYSTYCZNEGO
- 83. PODSTAWY REKREACJI
- 84. PRAKTYKA ZAWODOWA

Sylabus 01. ANTROPOLOGIA CIAŁA

Nazwa zajęć Antropologia ciała		Forma zaliczenia W-Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów: Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny	SDS	Nie		Tak	II
Dyscyplina: Geografia społeczno-ekonomiczne i gospodarka przestrzenna - (50%) Nauki o kulturze i religii - (50%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	35	41	2
• Przygotowanie do zajęć			10	10	
• Przygotowanie prezentacji multimedialnej/posteru			25	31	
• Opieka merytoryczna	15	9			
Łącznie:	15	9	35	41	2
Metody dydaktyczne Metody podające - objaśnienie lub wyjaśnienie, prezentacja multimedialna, dyskusja dydaktyczna, praca w grupach					
Wymagania wstępne Ukończone studia pierwszego stopnia					
Cele przedmiotu Człowiek jako ciało-podmiot staje się nie tylko sprawcą kultury, ale sam jest przez nią kształtowany i modelowany, zmienia się pod jej wpływem. Rzeczywistość, w której jednostka uczestniczy i jest jej częścią – społeczeństwo, tradycja, władza, wiedza, polityka, sport, postęp technologiczny – odbijają na ciele ludzkim swoje piętno – „konstruują” je. Poprzez ciało następuje swoista pozawerbalna komunikacja: język gestów i barwy, w jakie przyozdabia się ciało. Zmiana wyglądu, rytuały przejścia lub aktywacja ciała jako narzędzia (zajęcia sportowe i artystyczne), taniec, medytacja, moda, konsumpcja, śmierć. Celem przedmiotu jest wykazanie poprzez przygotowane prezentacje / postery, że ciało jest nośnikiem wielu ważnych znaczeń kulturowych, symbolicznych i komunikacyjnych nieustannie widocznych, tworzonych i przetwarzanych.					
Treści programowe Płeć i wiek jako podstawowe kategorie decydujące o sposobach posługiwania się ciałem. Kultura ruchu. Praktyki prozdrowotne. Nawyki pracy, kultury seksualne, moda i dekoracja ciała. Zmiany w zachowaniu przy stole, w przestrzeni. Śmiech i płacz jako fundamentalna ludzka ekspresja. Wstyd. Śmierć i obrzędy związane z pochówkiem					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_01 - student ma pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym W_02 - Student ma rozszerzoną wiedzę o różnych rodzajach struktur społecznych i instytucjach życia społecznego oraz zachodzących między nimi relacjach			A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Zaliczenie wykładu Teoretyczne podstawy projektu - W_01 W_02 (waga - 50%) Prezentacja projektu - U_01 U_02 U_03 K_01 K_02 (waga – 50%)		
Umiejętności			Ocena końcowa przedmiotu:		

<p>U_01 - Student posiada pogłębione umiejętności obserwowania, wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zjawisk społecznych, przy użyciu różnych źródeł oraz interpretowania ich</p> <p>U_02 - Student ma pogłębione umiejętności obserwowania, diagnozowania, racjonalnego oceniania złożonych sytuacji i problemów społecznych</p> <p>U_03 - Potrafi generować oryginalne rozwiązania złożonych problemów pedagogicznych i prognozować przebieg ich rozwiązywania</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 - Student ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego</p> <p>K_02 - Student jest wrażliwy na problemy społeczne, gotowy do komunikowania się i współpracy z otoczeniem</p>	$OCENA = \frac{O(w) \times ECTS(w)}{\text{Suma ECTS}}$
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W01	K1_W02
W02	K1-W08
U01	K1_U01
U02	K1_U07
U03	K1-U09
K01	K1-K01
K02	K1-K07

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Gajda J., Antropologia kulturowa. Kultura obyczajowa początku XXI wieku. Impuls, 2009, t. II
- Kolankiewicz L. (red.), Antropologia widowisk. Zagadnienia i wybór tekstów. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2005;
- Lipsitz Bem S., Męskość kobiecość. O różnicach wynikających z płci. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. Gdańsk 2000;
- Nowicka E., Świat człowieka – świat kultury. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009
- Szpakowska M. (red.), Antropologia ciała. Zagadnienia i wybór tekstów. Wiedza o kulturze, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2008.

B. Literatura uzupełniająca:

- Burszta W., Różnorodność i tożsamość. Antropologia jako kulturowa refleksyjność. Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2004
- Łaciak B., Obyczajowość polska czasu transformacji czyli wojna postu z karnawałem, Warszawa 2005.
- Mead M., Kultura i Tożsamość. Studium dystansu międzypokoleniowego, PWN, Warszawa 2000.
- Melosik Z., Kryzys męskości w kulturze współczesnej. Impuls, Kraków 2006

Sylabus 02. TRENING UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH

Nazwa zajęć Trening umiejętności społecznych		Forma zaliczenia W- Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów: Geografia					
profil studiów		poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny		SDS	Nie	Tak	II
Dyscyplina: Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (50%) Nauki o komunikacji społecznej i mediach (50%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	35	41	2
• Przygotowanie do treningu			25	31	
• Analiza literatury			10	10	
Łącznie:	15	9	35	41	2
Metody dydaktyczne: dyskusja, analiza materiałów źródłowych, techniki twórczego myślenia trening monitorowany umiejętności społecznych					
Wymagania wstępne Brak					
Cele zajęć: - zdobycie elementarnej wiedzy dotyczącej procesów komunikowania społecznego - zdobycie elementarnej wiedzy o optymalnych metodach komunikacji społecznej - zdobycie umiejętności posługiwania się technikami optymalnej komunikacji społecznej - przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w grupach społecznych, organizacjach i instytucjach					
Treści programowe 1. Autoprezentacja – trening autoprezentacji Literatura: M. Leary: <i>Wywieranie wrażenia Strategie autoprezentacji</i> , Gdańsk 2017 de FayeMuysshondt, <i>Umiejętności społeczne twojego dziecka</i> , Warszawa 2015 D. Mannix, <i>Kształtowanie umiejętności społecznych</i> , Warszawa 2017 P. J. COOPER : <i>Sprawne porozumiewanie się : 114 scenariuszy ćwiczeń z mówienia i słuchania</i> / [tł. Agata Tomaszewska]. - Wyd. 4. - Warszawa : Wydaw. CODN, 2002 P. THOMSON : <i>Sposoby komunikacji interpersonalnej : spraw, by cię słuchano, i odnieś sukces</i> / przekł. [z ang.] Tatiana Geller. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 1998 2. Otwartość i jej rola w kontaktach między ludzkich, ćwiczenia wyrażania uczuć i myśli. Literatura: M. Leary: <i>Wywieranie wrażenia Strategie autoprezentacji</i> , Gdańsk 2017 P. J. COOPER : <i>Sprawne porozumiewanie się : 114 scenariuszy ćwiczeń z mówienia i słuchania</i> / [tł. Agata Tomaszewska]. - Wyd. 4. - Warszawa : Wydaw. CODN, 2002 P. THOMSON : <i>Sposoby komunikacji interpersonalnej : spraw, by cię słuchano, i odnieś sukces</i> / przekł. [z ang.] Tatiana Geller. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 1998 3. Znaczenie poczucia własnej wartości w kontaktach społecznych. Literatura:					

A Fila-/Jankowska: Samoocena. Gdańsk 2012

P. J. COOPER : *Sprawne porozumiewanie się : 114 scenariuszy ćwiczeń z mówienia i słuchania* / [tł. Agata Tomaszewska]. - Wyd. 4. - Warszawa : Wydaw. CODN, 2002

P. THOMSON : *Sposoby komunikacji interpersonalnej : spraw, by cię słuchano, i odnieś sukces* / przekł. [z ang.] Tatiana Geller. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 1998

4. Bariery komunikacyjne i błędy komunikacyjne.

Literatura:

P. J. COOPER : *Sprawne porozumiewanie się : 114 scenariuszy ćwiczeń z mówienia i słuchania* / [tł. Agata Tomaszewska]. - Wyd. 4. - Warszawa : Wydaw. CODN, 2002

P. THOMSON : *Sposoby komunikacji interpersonalnej : spraw, by cię słuchano, i odnieś sukces* / przekł. [z ang.] Tatiana Geller. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 1998

5. Style i rodzaje komunikowania się.

P. J. COOPER : *Sprawne porozumiewanie się : 114 scenariuszy ćwiczeń z mówienia i słuchania* / [tł. Agata Tomaszewska]. - Wyd. 4. - Warszawa : Wydaw. CODN, 2002

P. THOMSON : *Sposoby komunikacji interpersonalnej : spraw, by cię słuchano, i odnieś sukces* / przekł. [z ang.] Tatiana Geller. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 1998

6. Trening asertywności: zachowania asertywne, uległe, agresywne i manipulacyjne.

Literatura:

Benedict: Asertywność jako proces skutecznej komunikacji, Warszawa 2015

7. Trening asertywności: umiejętność odmowy i obrony własnych praw oraz jako umiejętność przyjmowania ocen pozytywnych i negatywnych.

Literatura:

P. J. COOPER : *Sprawne porozumiewanie się : 114 scenariuszy ćwiczeń z mówienia i słuchania* / [tł. Agata Tomaszewska]. - Wyd. 4. - Warszawa : Wydaw. CODN, 2002

P. THOMSON : *Sposoby komunikacji interpersonalnej : spraw, by cię słuchano, i odnieś sukces* / przekł. [z ang.] Tatiana Geller. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 1998

8. Trening umiejętności rozwiązywania problemów w relacjach społecznych

Literatura:

P. J. COOPER : *Sprawne porozumiewanie się : 114 scenariuszy ćwiczeń z mówienia i słuchania* / [tł. Agata Tomaszewska]. - Wyd. 4. - Warszawa : Wydaw. CODN, 2002

P. THOMSON : *Sposoby komunikacji interpersonalnej : spraw, by cię słuchano, i odnieś sukces* / przekł. [z ang.] Tatiana Geller. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 1998

9. Komunikacja niewerbalna – znaczenie w relacjach społecznych

Literatura:

C.K. Goman, Komunikacja pozawerbalna. Znaczenie mowy ciała. Warszawa 2012

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 - Student ma wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłóceń

Umiejętności

U_01 - Student ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, potrafi używać języka specjalistycznego i porozumiewać się w sposób precyzyjny i spójny przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie pedagogiki, jak i z odbiorcami

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

1. Wykorzystanie krytycznej analizy literatury w prowadzeniu treningu - K1_W08 (20%)

2. Praktyka umiejętności społecznych w warunkach treningowych – umiejętność napisania scenariusza - K1_U03 (20%)

<p>Kompetencje społeczne K_01 - Student jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania terapeutyczne i profilaktyczne i zdolny jest do porozumienia się z osobami będącymi i nie będącymi specjalistami w danej dziedzinie.</p>	<p>3. Praktyka umiejętności społecznych w warunkach treningowych – kompetencje w prowadzeniu treningu - K1_K07 (60%)</p> <p>Warunkami zaliczenia zajęć praktycznych są: Projekt zespołowy w postaci przygotowania scenariusza treningu umiejętności społecznych, Aktywny udział w zajęciach Monitorowany trening mediacji i negocjacji Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>Ocena końcowa= 01(20pkt.)+02(50 pkt.)+03 (20 pkt.)+04(10pkt.)=100pkt. uzyskuje się liczbę punktów, za które przyznaje się ocenę wg podanych kryteriów - punkty/ocena. 55-64 pkt. ocena dostateczny:3.0 65-74 pkt. ocena dostateczny plus: 3.5 75-84 pkt. ocena dobry:4.0 85-94 pkt. ocena dobry plus:4.5 95-100 pkt. ocena bardzo dobry:5.0</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_1</p>	<p>K1_W08</p>
<p>U_1</p>	<p>K1_U03</p>
<p>K_1</p>	<p>K1_K07</p>
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. M. Leary: <i>Wywieranie wrażenia Strategie autoprezentacji</i>, Gdańsk 2017 2. de FayeMuyshondt, <i>Umiejętności społeczne twojego dziecka</i>, Warszawa 2015 3. Mannix, <i>Kształtowanie umiejętności społecznych</i>, Warszawa 2017 4. P. J. COOPER : <i>Sprawne porozumiewanie się : 114 scenariuszy ćwiczeń z mówienia i słuchania</i> / [tł. Agata Tomaszewska]. - Wyd. 4. - Warszawa : Wydaw. CODN, 2002 5. P. THOMSON : <i>Sposoby komunikacji interpersonalnej : spraw, by cię słuchano, i odnieś sukces</i> / przekł. [z ang.] Tatiana Geller. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 1998 	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. C.K. Goman, <i>Komunikacja pozawerbalna. Znaczenie mowy ciała</i>. Warszawa 2012 2. Benedict: <i>Asertywność jako proces skutecznej komunikacji</i>, Warszawa 2015 	

Sylabus 03. MEDIACJE I NEGOCJACJE

Nazwa zajęć Mediacje i negocjacje		Forma zaliczenia W-Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów: Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak	III	
Dyscyplina: Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (50%) Nauki o komunikacji społecznej i mediach (50%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	30	18	70	82	4
• Przygotowanie do kolokwium			5	5	
• Przygotowanie projektu			20	32	
• Przygotowanie do treningu			45	45	
Łącznie:	30	18	70	82	4
Metody dydaktyczne: dyskusja, analiza materiałów źródłowych, ocena prezentacji multimedialnych, omawianie przygotowanego przeglądu materiałów źródłowych, trening monitorowany					
Wymagania wstępne Brak					
Cele zajęć: <ul style="list-style-type: none"> – zdobycie elementarnej wiedzy dotyczącej procesów komunikowania społecznego w obszarze mediacji i negocjacji – zdobycie elementarnej wiedzy o metodyce, technikach, typowych zadaniach, normach, procedurach stosowanych w mediacji i negocjacji, – zdobycie umiejętności oceniania przydatności typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji w mediacji i negocjacji, – przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania mediacyjne i negocjacyjne 					
Treści programowe <ol style="list-style-type: none"> 1. Pojęcie mediacji E. Gmurzyńska, R. Morek (red.), <i>Mediacje. Teoria i praktyka</i>, Warszawa 2014 2. Przepisy prawa dotyczące postępowania mediacyjnego w Polsce E. Gmurzyńska, R. Morek (red.), <i>Mediacje. Teoria i praktyka</i>, Warszawa 2014 3. Cechy dobrego mediatora M. Tabernacka, <i>Negocjacje i mediacje w sferze publicznej</i>, Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2009 E. Gmurzyńska, R. Morek (red.), <i>Mediacje. Teoria i praktyka</i>, Warszawa 2014 4. Rodzaje mediacji A. Rękas (red.), <i>Mediacja i sądownictwo polubowne. Informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów</i>. Warszawa 2011 Larsson, <i>Porozumienie bez przemocy w mediacjach. Jak być trzecią stroną w konflikcie</i>, Warszawa 2009, 5. Standardy mediacji (X podstawowych standardów mediacji) M. Tabernacka, <i>Negocjacje i mediacje w sferze publicznej</i>, Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2009 					

A. Rękas (red.), *Mediacja i sądownictwo polubowne. Informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów*. Warszawa 2011

6. Zasady mediacji
M. Tabernacka, *Negocjacje i mediacje w sferze publicznej*, Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2009
A. Rękas (red.), *Mediacja i sądownictwo polubowne. Informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów*. Warszawa 2011
Larsson, *Porozumienie bez przemocy w mediacjach. Jak być trzecią stroną w konflikcie*, Warszawa 2009

7. Etapy mediacji (6 etapów mediacji)
Ch. W. Moore, *Mediacje. Praktyczne strategie rozwiązywania problemów*. Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2016.
E. Gmurzyńska, R. Morek (red.), *Mediacje. Teoria i praktyka*, Warszawa 2014

8. Techniki mediacji: techniki podstawowe, techniki komunikacyjne, techniki typu: kartka - ołówek oraz ramowanie problemu/ramowanie celu,
Ch. W. Moore, *Mediacje. Praktyczne strategie rozwiązywania problemów*. Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2016.

9. Reguły postępowania mediacyjnego
A. Rękas (red.), *Mediacja i sądownictwo polubowne. Informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów*. Warszawa 2011
E. Gmurzyńska, R. Morek (red.), *Mediacje. Teoria i praktyka*, Warszawa 2014
Larsson, *Porozumienie bez przemocy w mediacjach. Jak być trzecią stroną w konflikcie*, Warszawa 2009

10. Przetęgotowanie się do negocjacji /formalne i merytoryczne/Techniki negocjacji
R. Fisher, W. Ury, *Dochodząc do TAK. Negocjowanie bez poddawania się*, Warszawa 1991
E. Gmurzyńska, R. Morek (red.), *Mediacje. Teoria i praktyka*, Warszawa 2014
J. Waszkiewicz, *Jak Polak z Polakiem? Szkice o kulturze negocjowania*, Wrocław 1997,

11. Etyka w zawodzie mediatora i negocjatora
R. Fisher, W. Ury, *Dochodząc do TAK. Negocjowanie bez poddawania się*, Warszawa 1991
J. Waszkiewicz, *Jak Polak z Polakiem? Szkice o kulturze negocjowania*, Wrocław 1997,

12. Procesy i podprocesy negocjacji i mediacji
R. Fisher, W. Ury, *Dochodząc do TAK. Negocjowanie bez poddawania się*, Warszawa 1991
J. Waszkiewicz, *Jak Polak z Polakiem? Szkice o kulturze negocjowania*, Wrocław 1997,

13. Przyczyny oporu w negocjacjach i mediacjach i sposoby jego przełamywania
W. Ury, *Odechodząc od Nie. Negocjowanie od konfrontacji do kooperacji*, Warszawa 1995
W.L. Lincoln, *W dążeniu do porozumienia. Praktyczny kurs negocjacji i zespołowego rozwiązywania problemów*, Tacoma, Washington USA 1995

14. Elementy coachingu w mediacjach i negocjacjach
Staltzfus T. (2013). *Sztuka zadawania pytań w coachingu. Jak opanować najważniejszą umiejętność coacha?* Instytut Rozwoju „Złote jabłko”: Cieszyn
Bennewicz M.(2009). *Coaching czyli przebudzenie neuronów*. Warszawa
Blandchard K. (2006). *Coaching. Formuła 2+2*. Warszawa

15. Monitorowany trening mediacji i negocjacji
R. Fisher, W. Ury, *Dochodząc do TAK. Negocjowanie bez poddawania się*, Warszawa 1991
Ch. W. Moore, *Mediacje. Praktyczne strategie rozwiązywania problemów*. Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2016

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 - zna terminologię używaną w zakresie mediacji i negocjacji. W_02 - określa rolę wiedzy ogólnopsychologiczno-pedagogicznej działalności mediacyjnej i negocjacji; dostrzega zasady i normy etyczne</p> <p>Umiejętności U_01 - operuje wiedzą z dziedziny mediacji w celu analizowania i interpretowania problemów mediacyjnych a także motywów i wzorów ludzkich zachowań</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <ol style="list-style-type: none"> Wykorzystanie krytycznej analizy literatury w prowadzeniu debaty - K1_W01, K1_W16 (20%) Kolokwium końcowe - K1_W01 (50%) Praktyka mediacji i negocjacji w warunkach laboratoryjnych (trening monitorowany) - K1_U08 (20%) Projekt grupowy - K1_K05 (10%)
---	--

<p>Kompetencje społeczne K_01 - dąży do adekwatnej samooceny własnych kompetencji i doskonali swoje umiejętności w dziedzinie mediacji i negocjacji</p>	<p>Warunkami zaliczenia zajęć praktycznych są: Kolokwium końcowe Projekt zespołowy w postaci prezentacji multimedialnej, Debata Monitorowany trening mediacji i negocjacji</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>Ocena końcowa= 01(20pkt.)+02(50 pkt.)+03 (20 pkt.)+04(10pkt.)=100pkt. uzyskuje się liczbę punktów, za które przyznaje się ocenę wg podanych kryteriów - punkty/ocena. 55-64 pkt. ocena dostateczny:3.0 65-74 pkt. ocena dostateczny plus: 3.5 75-84 pkt. ocena dobry:4.0 85-94 pkt. ocena dobry plus:4.5 95-100 pkt. ocena bardzo dobry:5.0</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_1</p>	<p>K1_W01 K1_W06</p>
<p>U_1</p>	<p>K1_U08</p>
<p>K_1</p>	<p>K1_K05</p>
<p>Wykaz literatury A. Literatura podstawowa: 1. E. Gmurzyńska, R. Morek (red.), <i>Mediacje. Teoria i praktyka</i>, Warszawa 2014 2. R. Fisher, W. Ury, <i>Dochodząc do TAK. Negocjowanie bez poddawania się</i>, Warszawa 1991 3. Ch. W. Moore, <i>Mediacje. Praktyczne strategie rozwiązywania problemów</i>. Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2016. 4. M. Tabernacka, <i>Negocjacje i mediacje w sferze publicznej</i>, Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2009 5. Rękas (red.), <i>Mediacja i sądownictwo polubowne. Informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów</i>. Warszawa 2011</p>	
<p>B. Literatura uzupełniająca: 1. Larsson, <i>Porozumienie bez przemocy w mediacjach. Jak być trzecią stroną w konflikcie</i>, Warszawa 2009, 2. J. Waszkiewicz, <i>Jak Polak z Polakiem? Szkice o kulturze negocjowania</i>, Wrocław 1997</p>	

Sylabus 04. PSYCHOLOGIA EMOCJI I MOTYWACJI

Nazwa zajęć Psychologia emocji i motywacji		Forma zaliczenia W- Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów: Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak	III	
Dyscyplina: Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (50%) Nauki o komunikacji społecznej i mediach (50%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	30	18	70	82	4
Zajęcia wprowadzające			5	7	
Przygotowanie do zajęć			50	50	
Studiowanie literatury			10	20	
Przygotowanie pracy zaliczeniowej - projekt indywidualny			5	5	
Razem	30	18	70	82	4
Metody dydaktyczne: praca w grupach / ćwiczenia warsztatowe / dyskusja					
Wymagania wstępne: Wiedza z dziedziny psychologii ogólnej					
Cele przedmiotu: - Przedstawienie podstawowych teoretycznych i metodologicznych problemów badań w zakresie emocji i motywacji, - Prezentacja kierunków i tendencji rozwoju problematyki emocji i motywacji w perspektywie historycznej i współcześnie, - Wskazanie na ważniejsze prawidłowości, związane z procesami emocjonalnymi i motywacyjnymi					
Treści programowe <ul style="list-style-type: none"> • Klasyczne i współczesne teorie emocji – natura procesów emocjonalnych w świetle analizy różnorodnych koncepcji. Przegląd problematyki - ważne pytania i różne sposoby udzielania na nie odpowiedzi • Badanie procesu emocjonalnego. Przegląd strategii, metod i technik badawczych stosowanych w badaniu emocji. Wskaźniki procesu emocjonalnego i ich właściwości • Różnice indywidualne w reagowaniu emocjonalnym. Inteligencja emocjonalna i kompetencja emocjonalna. Ich przejawy, mechanizmy, rozwój. • Podstawowe mechanizmy motywacyjne. Natura procesów motywacyjnych w świetle analizy różnorodnych koncepcji • Metody badania motywacji i procesu motywacyjnego • Charakterystyka motywacji celowej • Patologia emocji 					

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 Student w pogłębionym stopniu zna teorie oraz zaawansowaną metodologię i terminologię z zakresu psychologii emocji i motywacji</p> <p>W_02 Student w pogłębionym stopniu zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk humanistycznych, ich najnowsze osiągnięcia w kierunku rozwoju emocji motywacji w działalności edukacyjnej, wychowawczej i opiekuńczej</p> <p>Umiejętności U_01 Student potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać złożone zjawiska i procesy społeczne oraz relacje między nimi z wykorzystaniem wiedzy z o emocjach i motywacji i ich interpretacji je posługując językiem specjalistycznym.</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Student dąży do krytycznej oceny odbieranych treści i adekwatnej samooceny własnych emocji i motywacji i doskonali swoje umiejętności w dziedzinie psychologii.</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (U_01), (K_01) –prezentacja</p> <p>5,0 – znakomita wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne; nie mniej niż 95% 4,5 – bardzo dobra wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne; nie mniej niż 85% 4,0 – dobra wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne; nie mniej niż 70% 3,5 – zadowalająca wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne, ale ze znacznymi niedociągnięciami; nie mniej niż 60 % 3,0 – zadowalająca wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne, ale z licznymi błędami; nie mniej niż 50% 2,0 – niezadowalająca wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne; mniej niż 49%</p> <p>Ocena jest średnią ważoną wyliczaną w oparciu o składniki podane w tabeli nr 1</p> <p>Tabela nr 1.</p> <table border="1" data-bbox="730 1115 1394 1444"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Skala ocen</th> <th rowspan="2">Kod</th> <th>Suma</th> </tr> <tr> <th>Ocena końcowa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Projekt (P₁)</td> <td rowspan="2">P₁</td> <td>50% oceny</td> </tr> <tr> <td>KW_01, KW_02, KU_01, Praca podczas warsztatu KK_01</td> <td>50% oceny</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ocena końcowa przedmiotu: jest wyliczana w oparciu o średnie ważone, dla których wagami są przypisane im liczby punktów ECTS wyliczana według wzoru:</p> $O_k = (P \times O) / \Sigma P$ <p>P – punkty ECTS za semestr O – ocena O_k - ocena końcowa ΣP – suma punktów ECTS za semestr</p> <p>Ostateczną ocenę ustala się wg zasady: 0,00 – 2,49 → niedostateczny (2,0)</p>	Skala ocen	Kod	Suma	Ocena końcowa	Projekt (P ₁)	P ₁	50% oceny	KW_01, KW_02, KU_01, Praca podczas warsztatu KK_01	50% oceny
Skala ocen	Kod			Suma						
		Ocena końcowa								
Projekt (P ₁)	P ₁	50% oceny								
KW_01, KW_02, KU_01, Praca podczas warsztatu KK_01		50% oceny								

	2,50 – 3,24 → dostateczny (3,0) 3,25 – 3,74 → dostateczny plus (3,5) 3,75 – 4,24 → dobry (4,0) 4,25 – 4,75 → dobry plus (4,5) 4,75 – 5,00 → bardzo dobry (5,0)
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04, K1_W11
W_02	K1_W15
U_01	K1_U01
K_01	K1_K01
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Franken, R. E. (2002/2005). Psychologia motywacji. Gdańsk: GWP 2. de Catanzaro, D. A. (1999/2003). Motywacje i emocje. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka 3. Gasiul, H. (2002). Teorie emocji i motywacji. Rozważania psychologiczne. Warszawa: Wydawnictwo UKSWB 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Strealu, J. (2003). Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom I. Warszawa PWN 2. Rheinberg, F. (2006). Psychologia motywacji. Kraków: WAM 3. Mądrzycki, T. (2002). Osobowość jako system tworzący i realizujący plany. Gdańsk: GWP 4. Zaleski, Z. (1993). Psychologia zachowań celowych. Warszawa: PWN 	

Sylabus 05. JĘZYK OBCY

Nazwa zajęć Język obcy		Forma zaliczenia L - Zo		Liczba punktów ECTS 6	
Kierunek studiów: GEOGRAFIA					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	tak	j. angielski, j. niemiecki, j. rosyjski	I-II	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Lektorat	60	40	120	140	6
Przygotowanie do zajęć			60	80	
Przygotowanie do kolokwium i egzaminu			20	20	
Przygotowanie prezentacji multimedialnej /projektu/wystąpienia ustnego			15	15	
Czytanie i praca z literaturą specjalistyczną			25	25	
Razem	60	40	120	140	6
Metody dydaktyczne					
<ul style="list-style-type: none"> – zajęcia z udziałem nauczycieli: ćwiczenia komunikacyjne, translacyjne, konwersacja, metoda projektu, praca w laboratorium komputerowym i inne. – samodzielna praca studenta: wykonywanie ćwiczeń językowych zleconych przez wykładowcę, translacja, przygotowanie prezentacji multimedialnej lub projektu lub wystąpienia ustnego, percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, przygotowanie do zajęć, kolokwium, zaliczeń i egzaminu; czytanie i praca z literaturą specjalistyczną. 					
Wymagania wstępne					
<ul style="list-style-type: none"> – wiedza i umiejętności językowe z zakresu szkoły średniej (zalecany poziom B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) <p>Uwagi dodatkowe: Zaleca się studentom, którzy nie spełniają kryterium początkowego (biegłość językowa na poziomie średnio zaawansowanym wyższym) uzupełnienie kompetencji językowych na dodatkowych (równoległych do zajęć lektoratu języka obcego) komercyjnych kursach językowych dla studentów, organizowanych przez Studium PNJO lub przez inne podmioty, celem uzyskania końcowej biegłości językowej na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.</p>					
Cele zajęć					
W zakresie wiedzy:					
<ul style="list-style-type: none"> • Student kończący przedmiot lektorat języka obcego powinien znać terminologię w języku obcym umożliwiającą komunikację w środowisku zawodowym. 					
W zakresie umiejętności:					

• Student kończący lektorat języka obcego powinien znać język obcy w stopniu umożliwiającym samodzielne analizowanie tekstów specjalistycznych oraz posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

W zakresie kompetencji społecznych:

• Student powinien posiadać świadomość konieczności ustawicznego samokształcenia w języku obcym.

Treści programowe

- praca z materiałami dydaktycznymi do nauki języka obcego wskazanymi przez wykładowcę;
- analiza obcojęzycznych tekstów specjalistycznych z zakresu geografii wskazanych przez wykładowcę;
- praca z materiałem audiowizualnym w języku obcym;
- przyswajanie słownictwa specjalistycznego z zakresu geografii ;
- tworzenie tematycznych projektów językowych wykorzystujących inwencję i kreatywność studentów (np. prezentacje multimedialne);
- wyszukiwanie w zasobach internetowych materiałów obcojęzycznych związanych z tematem pracy magisterskiej;
- tworzenie angielsko/niemiecko/rosyjsko-polskiego słownika pojęć specjalistycznych z zakresu geografii
- korzystanie z materiałów interaktywnych, w tym portali specjalistycznych (praca w laboratorium komputerowym)

Efekty uczenia się:

Wiedza:

W_01 zna terminologię w języku obcym umożliwiającą komunikację w środowisku zawodowym.

Umiejętności:

U_01 ma umiejętności językowe zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Kompetencje społeczne:

K_01 ma świadomość konieczności samokształcenia w języku obcym.

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny

A. Sposób zaliczenia:

zaliczenie z oceną po każdym semestrze nauki

warunki i kryteria zaliczenia:

warunkiem zaliczenia zajęć jest:

- pozytywne zaliczenie kolokwium pisemnych i ustnych oraz prezentacji weryfikujących osiągnięte efekty kształcenia,
- obecność na ćwiczeniach,
- student wykazuje dostateczny (3,0) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje od 51% do 60% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.
- student wykazuje plus dostateczny (3,5) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 61% do 70% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.
- student wykazuje dobry stopień (4,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 71% do 80% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.
- student wykazuje plus dobry stopień (4,5) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 81% do 90% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.
- student wykazuje bardzo dobry stopień (5,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 91% do 100% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
W_01	Kolokwium pisemne	K2_W03	25%
U_01	Kolokwium pisemne i ustne lub prezentacja lub projekt	K2_U12	50%
K_01	Kolokwium pisemne lub ustne	K2_K01	25%

Ocena semestralna jest średnią ważoną wyliczaną w oparciu o składniki podane w tabeli nr 1.

$$OKS1 = (K1 - x 0,25) + (K2 - x 0,25) + (K3 - x 0,25) + (P1 x 0,25)$$

$$OKS2 = (K4 - x 0,25) + (K5 - x 0,25) + (K6 - x 0,25) + (P2 x 0,25)$$

Tabela nr 1				
Skala ocen dla ćwiczeń		Efekt kształcenia	Kod	Ocena semestralna
I semestr				OKS1
Kolokwium pisemne		W_01	K1	25%
Kolokwium pisemne		U_01	K2	25%
Prezentacja / projekt / kol. ustne		U_01	P1	25%
Kolokwium pisemne lub ustne		K_01	K3	25%
II semestr				
Kolokwium pisemne		W_01	K4	25%
Kolokwium pisemne		U_01	K5	25%
Prezentacja / projekt / kol. ustne		U_01	P2	25%
Kolokwium pisemne lub ustne		K_01	K6	25%
K- kolokwium pisemne P - prezentacja / projekt / kolokwium ustne Zasady przeliczania ocen: 2,50 – 3,24 – dst 3,25 – 3,74 – dst+ 3,75 – 4,24 – db 4,25 – 4,74 – db+ 4,75 – 5,00 – bdb				

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03
U_01	K2_U12
K_01	K2_K01

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:

1. Materiały dydaktyczne do nauki języka obcego wskazane przez wykładowcę.
2. Podręcznik do nauki gramatyki języka obcego wskazane przez wykładowcę.
3. Interaktywne materiały dydaktyczne wybrane przez wykładowcę.

B. Literatura uzupełniająca

1. Materiały dodatkowe wybrane przez wykładowcę.
2. Słowniki angielsko/niemiecko/rosyjsko-polskie i polsko-angielsko/niemiecko/rosyjskie.
3. Słowniki tematyczne.
4. Słowniki interaktywne.

Sylabus 06. METODOLOGIA NAUK GEOGRAFICZNYCH

Nazwa zajęć Metodologia nauk geograficznych		Forma zaliczenia W - E		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Tak	Nie	I	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Analiza literatury			10	4	
Przygotowanie do egzaminu			5	10	
Przygotowanie do wykładu konwersatoryjnego			5	10	
Razem	10	6	20	24	1
Metody dydaktyczne: wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy, dyskusja, wykład konwersatoryjny					
Wymagania wstępne Podstawy geografii, Podstawy gospodarki przestrzennej					
Cele zajęć Przystawienie podstawowych zagadnień z zakresu metodyki i metodologii nauk geograficznych ze szczególnym uwzględnieniem etapów rozwoju geografii oraz jej miejsca w systemie nauk przyrodniczych.					
Treści programowe Elementy metodologii nauk (ontologia, metodologia, metodyka, metoda, wiedza, nauka, podział nauk) Orientacje i wzorce filozoficzno-metodologiczne w geografii. Teorie i prawa naukowe w geografii. Schemat postępowania badawczego. Rozwój geografii a metody badań. Dane w geografii i ich opis. Przestrzeń i pojęcia pokrewne. Narzędzia badawcze – typologia, klasyfikacja, regionalizacja. Struktura i hierarchia w badaniach geograficznych. Problem współzależności w geografii. Dynamika zjawisk geograficznych.					
Efekty uczenia się Wiedza W_01 - Wyjaśnia podstawowe terminy z zakresu metodologii nauk geograficznych tj. metodologia, metodyka, metoda w naukach przyrodniczych i społecznych W_02 - Tłumaczy naturę geografii (m.in. dwoistość, stykowość) oraz jej miejsce w strukturze nauk W_03 - Operuje aparatem pojęciowym charakterystycznym dla nauk geograficznych ze szczególnym uwzględnieniem pojęć przestrzeń, struktura przestrzenna, klasyfikacja przestrzenna, regionalizacja oraz hierarchia, współzależność i dynamika			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Egzamin B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (W_02), (W_03), (W_04), (K_02) – egzamin/kolokwium pisemne (U_01), (U_02), (K_01), (K_03) Punktowana aktywność w czasie wykładu Ocena końcowa przedmiotu: ocena z egzaminu/zaliczenia x 0,80 + ocena za aktywność x 0,20		

<p>W_04 - Wymienia i wyjaśnia elementy postępowania badawczego (przedmiot badań, cele badawcze, uzasadnienie problemu, hipotezy badawcze, schematy wyjaśniania, wnioski).</p> <p>Umiejętności U_01 - Student słucha ze zrozumieniem ustnej prezentacji. U_02 - Formułuje problemy badawcze w ujęciu przestrzennym</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 - Zachowuje ostrożność i krytycyzm w wyrażaniu własnych opinii. Zachowuje otwartość na opinie innych. K_02 - Studiuje samodzielnie literaturę naukową. K_03 - Wyjaśnia konieczność obiektywizmu w badaniach geograficznych</p>	
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K2_W01, K2_W03</p>
<p>W_02</p>	<p>K2_W02, K2_W04, K2_W05</p>
<p>W_03</p>	<p>K2_W03, K2_W01</p>
<p>W_04</p>	<p>K2_W06, K2_W01</p>
<p>U_01</p>	<p>K2_U01, K2_U02</p>
<p>U_02</p>	<p>K2_U01, K2_U04</p>
<p>K_01</p>	<p>K2_K04</p>
<p>K_02</p>	<p>K2_K01</p>
<p>K_03</p>	<p>K2_K02, K2_K05</p>
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa:</p>	
<p>1. Chojnicki Z., 2010, Koncepcje i studia metodologiczne i teoretyczne w geografii, Wyd. Bogucki, Poznań</p>	
<p>2. Runge J., 2006, Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej, Wyd. UŚ, Katowice</p>	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p>	
<p>1. Apanowicz J., 2003, Metodologia nauk, Wyd. UMK, Toruń</p>	
<p>2. Chojnicki Z., 2004 (red), Geografia wobec problemów teraźniejszości i przyszłości, Wyd. Nauk. Bogucki, Poznań</p>	
<p>3. Dumanowski B., 1990, Wstęp do badań naukowych dla geografów, Wyd. UW, Warszawa</p>	
<p>4. Hajduk Z., 2001, Ogólna metodologia nauk, Wyd. KUL, Lublin</p>	
<p>5. Siwiński W., Tauber R.D., 2006, Metodologia badań naukowych, Wyd. WSHIG, Warszawa</p>	

Sylabus 07.BADANIA LITOSFERY

Nazwa zajęć Badania litosfery		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Tak	Nie	I	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku- 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Studiowanie literatury			30	34	
Przygotowanie do egzaminu			20	20	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			20	20	
Opracowanie prezentacji multimedialnej/projektu/ćwiczeń			10	10	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			5	10	
Samodzielne studiowanie literatury			5	8	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne Wykład - prezentacja multimedialna z wykorzystaniem filmów, map, modeli, tabel, wykresów oraz foliogramów, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy Ćwiczenia audytoryjne - pogadanka, dyskusja tematyczna, praca zespołowa, analiza map i przekrojów geologicznych					
Wymagania wstępne Astronomiczne podstawy geografii, kartografia; wiedza z zakresu geologii i geomorfologii z SPS; zagadnienia ochrony środowiska z programów szkoły średniej i I roku studiów geograficznych, znajomość terminologii oraz podstawowych aktów prawnych z zakresu ochrony środowiska; umiejętność korzystania i posługiwania się mapą topograficzną					
Cele zajęć Poznanie budowy geologicznej litosfery, historii jej powstania, etapów rozwoju oraz hipotez tektonicznych. Zapoznanie ze zmianami paleogeografii kontynentów (rozmieszczenie kontynentów od archaiku do dziś)					
Treści programowe <u>Problematyka wykładu</u> Litosfera, powstanie i budowa Ziemi. Powstanie platform kontynentalnych – rozwój geosynklin. Ewolucja litosfery według klasycznych hipotez tektonicznych. Procesy endo- i egzogeniczne. Tektonika płyt (rozmieszczenie kontynentów od archaiku do dziś). Przewidywane zmiany położenia kontynentów i ich następstwa. Metody rekonstrukcji globalnych zmian paleogeograficznych.					

Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Rodzaje map geologicznych. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50000. Datowanie skał. Metody rekonstrukcji paleogeograficznych. Paleogeografia orogenezy kaledońskiej, waryscyjskiej i alpejskiej.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 - rozumie zagadnienia geologiczno-geomorfologiczne, umożliwiające dostrzeżenie związków i zależności w rozwoju platform kontynentalnych

W_02 - rozumie podstawowe zjawiska i procesy geologiczne i geomorfologiczne determinujące rozwój litosfery

W_03 - potrafi opisać ewolucję klimatu na kuli ziemskiej

W_04 - zna podstawowe metody rekonstrukcji globalnych zmian paleogeograficznych

Umiejętności

U_01 - potrafi korzystać ze Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50000; określa najważniejsze zasady kształtowania środowiska /krajobrazu/

U_02 - interpretuje czynniki decydujące o zmienności klimatu na kuli ziemskiej, potrafi przewidzieć potencjalne skutki zmian klimatu w różnych skalach czasowych, interpretuje modele współczesnej konsumpcji i edukacji oraz konsekwencje dla środowiska

U_03 - wykazuje umiejętność krytycznej analizy i selekcji informacji (również ze źródeł elektronicznych) oraz formułowania uzasadnionych sądów, biegle korzysta ze specjalistycznej literatury; potrafi odnaleźć i zastosować akty prawne w zakresie ochrony przyrody

U_04 - przygotowuje ustne wystąpienia, dyskusje naukowe oraz prezentacje multimedialne na ww. tematy

Kompetencje społeczne

K_01 - inspiruje innych, właściwie organizuje proces uczenia się i zdobywania kolejnych umiejętności

K_02 - posiada świadomość konieczności permanentnego podnoszenia własnych kwalifikacji, studiowania literatury specjalistycznej, systematycznej aktualizacji zdobytej wiedzy i jej praktycznego zastosowania

K_03 - potrafi pracować w zespole, przyjmując w nim różne role, potrafi przedstawić i uzasadnić własną opinię na forum grupy

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład - egzamin

Ćwiczenia – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład

egzamin pisemny - pytania zamknięte i otwarte (W_1), (W_2), (W_3), (W_4), (K_2)

Ćwiczenia audytoryjne

kolokwium (W_2), (W_3), (U_2)

ocena prac pisemnych (U_2), (U_3)

ocena wystąpienia ustnego (U_4), (K_2)

wykonanie zadania praktycznego (U_1) (K_1),

aktywny udział w zajęciach (K_3)

Ocena końcowa wykładu:

egzamin x 1,00

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

kolokwium x 0,4

ocena prac pisemnych x 0,2

ocena wystąpienia ustnego x 0,1

wykonanie zadania praktycznego x 0,2

aktywny udział w zajęciach x 0,1

Ocena końcowa przedmiotu:

Średnia ważona (według punktów ECTS) według form zajęć: (W x 2 + CAU x 2)/4

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03, K2_W10
W_02	K2_W03, K2_W04, K2_W08, K2_W10
W_03	K2_W04, K2_W10
W_04	K2_W03, K2_W10
U_01	K2_U07, K2_U10
U_02	K2_U02, K2_U04

U_03	K2_U03, K2_U05
U_04	K2_U08, K2_U09
K_01	K2_K01, K2_K04
K_02	K2_K01, K2_K02, K2_K05
K_03	K2_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
1. Attenborough O., 1997, Żyjąca planeta, Warszawa, Wydawnictwo Wilga	
2. Barnier M., 1995, Atlas wielkich zagrożeń. Ekologia, środowisko, przyroda, WNT, Warszawa	
3. Klimaszewski M., 1978, Geomorfologia. PWN, Warszawa	
4. Książkiewicz M., 1979, Geologia dynamiczna. Wyd. Geol., Warszawa	
5. Makowski H., 1977, Geologia historyczna. Wyd. Geol., Warszawa	
6. Mizerski W., 2001, Geologia dynamiczna dla geografów. Wyd. Geol., Warszawa	
7. Mizerski W., 2005, Geologia historyczna dla geografów. Wyd. Geol. Warszawa	
8. Mizerski W., 2002, Geologia Polski dla geografów. PWN, Warszawa	
9. Mojski J.E., 1993, Europa w plejstocenie. Wyd. PAE, Warszawa	
10. Orłowski S., 1986, Przewodnik do ćwiczeń z geologii historycznej	
11. Passendorfer E., 1974, Zarys nauk geologicznych. Wyd. Geol., Warszawa	
12. Słowański W., Kotański Z., 1989, Kartografia geologiczna Wyd. Geologiczne, Warszawa	
13. Stupnicka E., 1989, Geologia regionalna Polski. Wyd. Geologiczne, Warszawa	
14. Van Andel T. H., 1991, Historia Ziemi i dryf kontynentów. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Baranowski M., Ciołkosz A., 1997, Nowa mapa użytkowania ziemi w Polsce jako pochodna bazy danych	
2. Budowa geologiczna Polski. Praca zbiorowa I.G. 1970-1981, Warszawa	
3. Embleton C., Thornes J., 1985, Geomorfologiadynamiczna. PWN, Warszawa	
4. Gotlib, D., Iwaniak A., Olszewski R., 2007, GIS obszary zastosowań, Wydawnictwo Naukowe PWN	
5. Gradziński R., Kostecka A., 1986, Zarys sedimentologii. Wyd. Geol., Warszawa	
6. Jania J., 1997, Glacjologia, PWN, Warszawa	

Sylabus 08. BADANIA ATMOSFERY

Nazwa zajęć Badania atmosfery		Forma zaliczenia W- E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Tak	Nie	II	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Studiowanie literatury			30	34	
Przygotowanie do egzaminu			20	20	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			20	20	
Opracowanie prezentacji multimedialnej/projektu/ćwiczeń			10	10	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			10	10	
Samodzielne studiowanie literatury			10	14	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne Wykład - prezentacja multimedialna z wykorzystaniem filmów, map, modeli, tabel, wykresów oraz foliogramów, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy Ćwiczenia audytoryjne - pogadanka, dyskusja tematyczna, praca zespołowa, analiza map					
Wymagania wstępne Astronomiczne podstawy geografii, meteorologia i klimatologia, kartografia, zagadnienia ochrony środowiska z programów szkoły średniej i I roku studiów geograficznych, znajomość terminologii oraz podstawowych aktów prawnych z zakresu ochrony środowiska					
Cele zajęć Poznanie przestrzennej zmienności rozkładu elementów meteorologicznych na kuli ziemskiej. Określenie wpływu warunków pogodowych i klimatu na zdrowie człowieka, gospodarkę i środowisko. Nabycie umiejętności przewidywania skutków zmian klimatu w różnych skalach czasowych.					
Treści programowe <u>Problematyka wykładu</u> Procesy klimatotwórcze. Interakcje ocean – atmosfera – kontynent. Historyczne i współczesne zmiany klimatu. Globalne ocieplenie. Skutki zmian klimatycznych dla hydrosfery, biosfery, rzeźby powierzchni Ziemi oraz					

działalności człowieka. Dziura ozonowa. ENSO. Zanieczyszczenia atmosferyczne. Globalne konsekwencje klęsk żywiołowych. Prognozowanie globalnej i lokalnej zmienności klimatu.

Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Efekt cieplarniany. Globalne ocieplenie. Potencjalne skutki zmian klimatycznych. Dziura ozonowa. ENSO. Zanieczyszczenia atmosferyczne. Prognozowanie globalnej i lokalnej zmienności klimatu (w tym prognozyki pogody).

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01- ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych zagadnień meteorologiczno-klimatycznych (dziura ozonowa, kwaśny deszcz, efekt cieplarniany, zanieczyszczenia atmosferyczne, historia zmian klimatycznych)

W_02 - zna i rozumie procesy klimatotwórcze, określa przestrzenną i czasową zmienność rozkładu podstawowych elementów meteorologicznych na kuli ziemskiej, potrafi określić wpływ człowieka na klimat i zanieczyszczenie powietrza

W_03 - potrafi opisać ewolucję klimatu na kuli ziemskiej

W_04 - zna podstawowe metody rekonstrukcji globalnych zmian paleogeograficznych

Umiejętności

U_01 - oblicza wybrane wskaźniki bioklimatyczne

U_02 - interpretuje czynniki decydujące o zmienności klimatu na kuli ziemskiej, potrafi przewidzieć potencjalne skutki zmian klimatu w różnych skalach czasowych

U_03 - wykazuje umiejętność krytycznej analizy i selekcji informacji (również ze źródeł elektronicznych) oraz formułowania uzasadnionych sądów, biegłe korzysta ze specjalistycznej literatury; potrafi odnaleźć i zastosować akty prawne w zakresie ochrony przyrody

U_04 - przygotowuje ustne wystąpienia, dyskusje naukowe oraz prezentacje multimedialne na ww. tematy

Kompetencje społeczne

K_01- inspiruje innych, właściwie organizuje proces uczenia się i zdobywania kolejnych umiejętności

K_02 - posiada świadomość konieczności permanentnego podnoszenia własnych kwalifikacji, studiowania literatury specjalistycznej, systematycznej aktualizacji zdobytej wiedzy i jej praktycznego zastosowania

K_03 - potrafi pracować w zespole, przyjmując w nim różne role, potrafi przedstawić i uzasadnić własną opinię na forum grupy

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład - egzamin

Ćwiczenia – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład

egzamin pisemny - pytania zamknięte i otwarte (W_1), (W_2), (W_3), (W_4), (K_2)

Ćwiczenia audytoryjne

kolokwium (W_1), (W_3), (W_4) (U_1)

ocena prezentacji/wystąpienia ustnego (U_2), (U_3) (U_4), (K_1)

aktywny udział w zajęciach (K_2) (K_3)

Ocena końcowa wykładu:

egzamin x 1,00

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

kolokwium x 0,4

ocena wystąpienia ustnego x 0,4

aktywny udział w zajęciach x 0,2

Ocena końcowa przedmiotu:

Średnia ważona (według punktów ECTS) według form zajęć: (W x 2 + CAU x 2)/4

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03, K2_W10
W_02	K2_W03, K2_W04, K2_W08, K2_W10
W_03	K2_W04, K2_W10
W_04	K2_W03, K2_W10
U_01	K2_U07, K2_U10

U_02	K2_U02, K2_U04
U_03	K2_U03, K2_U05
U_04	K2_U08, K2_U09
K_01	K2_K01, K2_K04
K_02	K2_K01, K2_K02, K2_K05
K_03	K2_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
1. Barnier M. 1995. Atlas wielkich zagrożeń. Ekologia, środowisko, przyroda, WNT, Warszawa	
2. Martyn D. 1985. Klimaty kuli ziemskiej, PWN Warszawa	
3. Sztukowski Cz., red., 1975, Badania prognostyczne a problemy ochrony środowiska, Pr. Anuk Polit. Wrocław. Nr3	
4. Tamulewicz J. 1997. Pogoda i klimat Ziemi - Wielka Encyklopedia Geografii Świata, tom 5	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Kożuchowski K. (red.), 1990, Materiały do poznania Historii klimatu w okresie obserwacji instrumentalnych, Wyd. UŁ	
2. ClimateChange, OECD Documents, Paryż, 1992	
3. Poskrobko B., Poskrobko T., Skiba K., 2007, Ochrona biosfery, PWE	
4. Schonwiese Ch. D., 1997, Klimat i człowiek	
5. Więckowski St., Więckowska I., 1999, Globalne zagrożenia środowiska, WSP Kielce	
6. Czaja S., 1998, Globalne zmiany klimatyczne, Ekonomia i środowisko, Białystok	
7. Lasa J., 1991, Efekt cieplarniany, IFJ Kraków, Raport 1542/AP, Kraków	

Sylabus 09. BADANIA HYDROSFERY

Nazwa zajęć Badania hydrosfery		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 5	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Tak	Nie	III	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Studiowanie literatury			30	34	
Przygotowanie do egzaminu			20	20	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Przygotowanie do ćwiczeń			30	30	
Opracowanie prezentacji multimedialnej/projektu/ćwiczeń			10	10	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			10	10	
Samodzielne studiowanie literatury			20	28	
Razem	30	18	120	132	5
Metody dydaktyczne Wykład - prezentacja multimedialna z wykorzystaniem filmów, map, modeli, tabel, wykresów oraz foliogramów, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy Ćwiczenia audytoryjne - pogadanka, dyskusja tematyczna, praca zespołowa, analiza map, pomiary hydrologiczne w warunkach „in situ”					
Wymagania wstępne Kartografia, zagadnienia ochrony środowiska z programów szkoły średniej i I roku studiów geograficznych, znajomość terminologii oraz podstawowych aktów prawnych z zakresu ochrony środowiska; umiejętność biegłego przeliczania skal obiektów liniowych, a także powierzchni i objętości zbiorników wodnych; umiejętność korzystania i posługiwania się mapą topograficzną.					
Cele zajęć Zapoznanie z obiektami, zjawiskami oraz procesami hydrologicznymi na Ziemi ze szczególnym uwzględnieniem Polski. Struktura organizacyjna krajowych i globalnych badań hydrologicznych – Międzynarodowe Programy Hydrologiczne UNESCO. Nabycie umiejętności wykorzystywania specjalistycznych metod badawczych w hydrologii do rozpoznawania i wyjaśniania zjawisk związanych z					

krażeniem wód, obiegiem materii i energii, retencją a także prognozowania zjawisk ekstremalnych w środowisku. Umiejętność korzystania ze źródeł informacji hydrologicznej.

Treści programowe

Problematyka wykładu

Zasoby wodne na Ziemi. Potamologia i jej rozwój: warunki występowania cieków, ustroje rzeczne, metody badania cieków, typy sieci rzecznej. Limnologia: morfometria, klasyfikacja termiczna i genetyczna jezior, warunki występowania i rozmieszczenie jezior na kuli ziemskiej. Glacjologia: typy lodowców, ich rozmieszczenie, reżim, termika i znaczenie w obiegu wody. Oceanografia: zasolenie i temperatura mórz i oceanów, prądy morskie, dynamika wód oceanicznych. Zadania i zasady gospodarki wodnej, ochrona wód. Obszary na kuli ziemskiej zagrożone niedoborem wody.

Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Wykorzystanie odpowiednich metod badawczych w hydrologii. Prognozowanie hydrologicznych zjawisk ekstremalnych. Umiejętność korzystania ze źródeł informacji hydrologicznej: map topograficznych, hydrograficznych, hydrogeologicznych, Atlasu Hydrologicznego Polski, Podziału Hydrograficznego Polski, Atlasu Jezior Polski, Atlasu Morza Bałtyckiego, Roczników Hydrologicznych Wód Powierzchniowych (Odry i Wisły) oraz Wód Podziemnych oraz roczników statystycznych.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 - zna organizacje i instytucje działające na rzecz ochrony przyrody oraz ma świadomość zakresu ich działalności

W_02 - potrafi charakteryzować parametry zlewni, zlewiska, cieków i zbiorników wodnych

W_03 - potrafi opisać ewolucję klimatu na kuli ziemskiej; typy biosfery, ekosystemy, systematykę organizmów żywych

W_04 - zna sposoby zastosowania wybranych hydrologicznych urządzeń pomiarowych

Umiejętności

U_01 - potrafi opisać proces hydrologiczny w różnych zlewniach na podstawie pomiarów stanu wody i przepływów

U_02 - charakteryzuje założenia ochrony wrażliwych ekosystemów, interpretuje modele współczesnej konsumpcji i edukacji oraz konsekwencje dla środowiska, potrafi określić specyfikę przyrodniczą obszarów chronionych w Polsce

U_03 - wykazuje umiejętność krytycznej analizy i selekcji informacji (również ze źródeł elektronicznych) oraz formułowania uzasadnionych sądów, biegle korzysta ze specjalistycznej literatury; potrafi odnaleźć i zastosować akty prawne w zakresie ochrony przyrody

U_04 - przygotowuje ustne wystąpienia, dyskusje naukowe oraz prezentacje multimedialne na ww. tematy

Kompetencje społeczne

K_01- inspiruje innych, właściwie organizuje proces uczenia się i zdobywania kolejnych umiejętności

K_02 - posiada świadomość konieczności permanentnego podnoszenia własnych kwalifikacji, studiowania literatury specjalistycznej, systematycznej aktualizacji zdobytej wiedzy i jej praktycznego zastosowania

K_03 - potrafi pracować w zespole, przyjmując w nim różne role, potrafi przedstawić i uzasadnić własną opinię na forum grupy

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład - egzamin

Ćwiczenia – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład

egzamin pisemny

(W_2), (W_4), (U_2), (U_3) (K_2)

Ćwiczenia audytoryjne

wykonanie zadania praktycznego- pomiarów

hydrologicznych (W_4) (U_1) (U_2), (K_1)

ocena prezentacji/wystąpienia ustnego

aktywny udział w zajęciach (U_4), (K_2) (K_3)

Ocena końcowa wykładu:

egzamin x 1,00

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

ocena zadania praktycznego x 0,8

aktywny udział w zajęciach x 0,2

Ocena końcowa przedmiotu:

Średnia ważona (według punktów ECTS) według form zajęć: $(W \times 2 + CAU \times 2)/4$

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03, K2_W10
W_02	K2_W03, K2_W04, K2_W08, K2_W10
W_03	K2_W04, K2_W10
W_04	K2_W03, K2_W10
U_01	K2_U07, K2_U10
U_02	K2_U02, K2_U04
U_03	K2_U03, K2_U05
U_04	K2_U08, K2_U09
K_01	K2_K01, K2_K04
K_02	K2_K01, K2_K02, K2_K05
K_03	K2_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
1. Attenborough O., 1985, Żyjąca planeta, Warszawa	
2. Barnier M., 1995, Atlas wielkich zagrożeń. Ekologia, środowisko, przyroda, WNT, Warszawa	
3. Duxbury A. C., Duxbury A. B., Sverdrup K. A., 2002, Oceany świata, PWN, Warszawa	
4. Łomniewski K., Mankowski W., Zaleski J., 1975, Morze Bałtyckie, PWN, Warszawa	
5. Majewski A., 1992, Oceany i Morza, PWN, Warszawa	
6. Sztukowski Cz., red., 1975, Badania prognostyczne a problemy ochrony środowiska, Pr. Anuk Polit. Wrocław. Nr3	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Bajkiewicz-Grabowska E., Magnuszewski A., Mikulski Z., 1993, Hydrometria, PWN, Warszawa	
2. Chełmicki W., 2002, Woda. Zasoby, degradacja, ochrona, PWN, Warszawa	
3. Choiński A., 2000, Jeziora kuli ziemskiej, PWN, Warszawa	
4. Jania J., 1997, Glacjologia, PWN, Warszawa	
5. Kozłowski St., 1991, Gospodarka a środowisko przyrodnicze, PWN, Warszawa	
6. Marcinek J., 1991, Lodowce kuli ziemskiej, PWN, Warszawa	
7. Rup K., 2006, Procesy przenoszenia zanieczyszczeń w środowisku naturalnym, Wydawnictwa Naukowo – Techniczne, Warszawa	
8. Więckowski St., Więckowska I., 1999, Globalne zagrożenia środowiska, WSP Kielce	
9. Wierzbowski B., Rakoczy B., 2005, Podstawy prawa ochrony środowiska, Wyd. Lewis Nexis	
10. Europejskie Forum Ekologiczne – EFE 98, 1998, Studia i Materiały, tom XVI nr 1-2, seria: referaty	

Sylabus 10. BADANIA BIOSFERY

Nazwa zajęć Badania biosfery		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Tak	Nie	IV	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku -100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Studiowanie literatury			30	34	
Przygotowanie do egzaminu			20	20	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			20	20	
Opracowanie prezentacji multimedialnej/projektu/ćwiczeń			10	10	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			10	10	
Samodzielne studiowanie literatury			10	14	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne Wykład - prezentacja multimedialna z wykorzystaniem filmów, map, modeli, tabel, wykresów oraz foliogramów, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy Ćwiczenia audytoryjne - pogadanka, dyskusja tematyczna, praca zespołowa, analiza map					
Wymagania wstępne Wiedza z zakresu geologii i geomorfologii z SPS; zagadnienia ochrony środowiska z programów szkoły średniej i I roku studiów geograficznych, znajomość terminologii oraz podstawowych aktów prawnych z zakresu ochrony środowiska					
Cele zajęć Przegląd problemów biosfery w ujęciu globalnym, regionalnym i lokalnym w kontekście uwarunkowań rozwoju gospodarczego i społecznego. Instytucjonalne i indywidualne działania w zakresie ochrony środowiska (biosfery).					
Treści programowe Problematyka wykładu					

Metody badań biosfery. Ekosystemy, systematyka organizmów żywych. Chronologia wydarzeń ewolucyjnych. Biomy, państwa roślinne i krainy zoogeograficzne. Czynniki i procesy degradujące biosferę. Przeciwdziałanie degradacji oraz ochrona zasobów biosfery.

Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Przegląd wybranych metod badawczych – metody bezpośrednie i pośrednie. Typologia zasięgów.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01- zna organizacje i instytucje działające na rzecz ochrony przyrody oraz ma świadomość zakresu ich działalności

W_02 - określa czynniki degradujące biosferę, zna zasady przeciwdziałania degradacji biosfery oraz sposoby jej ochrony

W_03 - potrafi opisać typy biosfery, ekosystemy, systematykę organizmów żywych

W_04 - zna metody badania biosfery

Umiejętności

U_01 - oblicza wybrane wskaźniki bioklimatyczne; potrafi korzystać ze Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50000; określa najważniejsze zasady kształtowania środowiska /krajobrazu/

U_02 - charakteryzuje założenia ochrony wrażliwych ekosystemów, interpretuje modele współczesnej konsumpcji i edukacji oraz konsekwencje dla środowiska, potrafi określić specyfikę przyrodniczą obszarów chronionych w Polsce

U_03 - wykazuje umiejętność krytycznej analizy i selekcji informacji (również ze źródeł elektronicznych) oraz formułowania uzasadnionych sądów, biegle korzysta ze specjalistycznej literatury;potrafi odnaleźć i zastosować akty prawne w zakresie ochrony przyrody

U_04 - przygotowuje ustne wystąpienia, dyskusje naukowe oraz prezentacje multimedialne na ww. tematy

Kompetencje społeczne

K_01 - inspirowanie innych, właściwie organizuje proces uczenia się i zdobywania kolejnych umiejętności

K_02 - posiada świadomość konieczności permanentnego podnoszenia własnych kwalifikacji, studiowania literatury specjalistycznej, systematycznej aktualizacji zdobytej wiedzy i jej praktycznego zastosowania

K_03 - potrafi pracować w zespole, przyjmując w nim różne role, potrafi przedstawić i uzasadnić własną opinię na forum grupy

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład - egzamin

Ćwiczenia – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład

egzamin test

(W_1) (W_2), (W_3), (W_4), (U_1) (K_2)

Ćwiczenia audytoryjne

wykonanie zadań pisemnych (W_3) (U_1) (U_3)

ocena prezentacji/wystąpienia ustnego (W_2) (U_2) (U_4)

aktywny udział w zajęciach (K_3)

Ocena końcowa wykładu:

egzamin x 1,00

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

średnia ocen zadań pisemnych x 0,4

ocena prezentacji x 0,4

aktywny udział w zajęciach x 0,2

Ocena końcowa przedmiotu:

Średnia ważona (według punktów ECTS) według form zajęć: (W x 2 + CAU x 2)/4

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03, K2_W10
W_02	K2_W03, K2_W04, K2_W08, K2_W10
W_03	K2_W04, K2_W10
W_04	K2_W03, K2_W10
U_01	K2_U07, K2_U10
U_02	K2_U02, K2_U04
U_03	K2_U03, K2_U05

U_04	K2_U08, K2_U09
K_01	K2_K01, K2_K04
K_02	K2_K01, K2_K02, K2_K05
K_03	K2_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Attenborough O., 1985, Żyjąca planeta, Warszawa 2. Barnier M., 1995, Atlas wielkich zagrożeń. Ekologia, środowisko, przyroda, WNT, Warszawa 3. Mapa sozologiczna w skali 1:50000 4. Sztukowski Cz., red., 1975, Badania prognostyczne a problemy ochrony środowiska, Pr. Anuk Polit. Wrocław. Nr3 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Baranowski M., Ciołkosz A., 1997, Nowa mapa użytkowania ziemi w Polsce jako pochodna bazy danych 2. Budowa geologiczna Polski. Praca zbiorowa I.G. 1970-1981, Warszawa 3. Dołęga J.M., 2005, Zarys sozologii systemowej, UKSW 4. Duvigneaud P., 1995, Biosfera jako środowisko człowieka, Warszawa 5. Dubel K., 1996, Ochrona i kształtowanie środowiska, Oficyna Wydawnicza MAKAGO, Bytom 6. Karaczun Z.M., Indeka L.G., 1996, Ochrona środowiska. Problemy społeczne, ekonomiczne i prawne. PWE, Warszawa 7. Kozłowski St., 1991, Gospodarka a środowisko przyrodnicze, PWN, Warszawa 8. Poskrobko B., Poskrobko T., Skiba K., 2007, Ochrona biosfery, PWE 9. Rup K., 2006, Procesy przenoszenia zanieczyszczeń w środowisku naturalnym, Wydawnictwa Naukowo – Techniczne, Warszawa 10. Więckowski St., Więckowska I., 1999, Globalne zagrożenia środowiska, WSP Kielce 11. Wierzbowski B., Rakoczy B., 2005, Podstawy prawa ochrony środowiska, Wyd. Lewis Nexis 12. Europejskie Forum Ekologiczne – EFE 98, 1998, Studia i Materiały , tom XVI nr 1-2, seria: referaty 	

Sylabus 11. GLOBALNE PROBLEMY DEMOGRAFICZNE

Nazwa zajęć Globalne problemy demograficzne		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów		poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny		SDS	nie	tak	I
Dyscyplina Geografia społeczno- ekonomiczne i gospodarka przestrzenna – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie sugerowanej literatury			5	9	
Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			5	5	
Przygotowanie prezentacji			5	5	
Przygotowanie do egzaminu			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	3	
Samodzielne studiowanie literatury			4	8	
Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			3	3	
Przygotowanie projektu			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			1	1	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne Wykład multimedialny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, film, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, projekt, pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego, wykonywanie map, wykresów, obliczeń.					
Wymagania wstępne Znajomość zagadnień i problemów geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów I stopnia					
Cele zajęć					

<p>Znajomość podstawowych pojęć procesu globalizacji, rozumienie ewolucji tego procesu, jego obiektywny charakter, konsekwencje (koszty i korzyści). Umiejętność argumentowania globalizacji jako procesu obiektywnego, budowania globalnej strategii zapewniającej zdolność do funkcjonowania na globalnym rynku, poszukiwania nisz aktywności ekonomicznej w warunkach globalizacji. Zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami demograficznymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi w procesie globalizacji na świecie. Wskazanie różnic kulturowych i społecznych, które istnieją współcześnie oraz próba rozwiązania tych problemów na poziomie teoretycznym</p>	
<p>Treści programowe Wykłady Globalne problemy demograficzne. Demograficzny wymiar globalizacji. Eksplozja ludnościowa. Płodność i rodzina. Zachorowalność i śmiertelność. Starzenie się demograficzne. Globalizacja międzynarodowych migracji: emigracja, imigracja i inne formy. Działalność ONZ, OECD i WHO w zakresie rozwiązywania problemów demograficznych. Zmiany i konsekwencje rozmieszczenia ludności na świecie. Wybrane struktury demograficzne ludności na świecie i ich związek z globalizacją. Przyrost rzeczywisty i jego składniki, globalny wymiar, zróżnicowanie regionalne Ćwiczenia Globalne problemy demograficzne. Starzenie się demograficzne. Uchodźstwo. Działalność ONZ i OECD w zakresie rozwiązywania problemów demograficznych. Wybrane struktury demograficzne ludności. Przyrost rzeczywisty i jego składniki.</p>	
<p>Efekty uczenia się Wiedza W_01 - Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów globalnych, rozwoju gospodarczego, społecznego, politycznego, kulturowego w skali globalnej W_02 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z globalnymi problemami społecznymi, demograficznymi, kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi W_03 - Lokalizuje obszary implozji i eksplozji demograficznej, obszary intensywnego odpływu i napływu migracyjnego, zróżnicowania kulturowego, religijnego, politycznego, gospodarczego, intensywnej urbanizacji, problemy warunków życia Umiejętności U_01 - Prezentuje ustnie wybrany problem naukowy dotyczący trendów światowej gospodarki, systemów finansowych na świecie, założeń gospodarki przestrzennej, demograficznych i społecznych zróżnicowań na świecie, złożonych relacji kulturowych, technologii komunikowania się, przemian warunków życia, integracji społecznej, politycznej i gospodarczej U_02 - Identyfikuje problemy globalizacji społeczno-gospodarczej w przestrzeni Kompetencje społeczne K_01- Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań K_02 - Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład- Egzamin</u> <u>Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną</u> B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład:</u> W_01, W_02, W_03, U_02, K_02 – egzamin test U_01 - cena prezentacji multimedialnej K_01 - ocena aktywności i umiejętności merytorycznej konwersacji <u>Ćwiczenia</u> U_02, K_01 – ocena wykonanych ćwiczeń W_01, W_02, W_03 – kolokwium <u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z egzaminu x 0,60 + ocena z prezentacji multimedialnej x 0,30 + ocena za aktywność x 0,10 <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,50 ocena kolokwium końcowego x 0,50 Ocena końcowa przedmiotu: średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 1) / 3</p>

K_03 - Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę	
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04, K2_W05, K2_W08
W_02	K2_W03
W_03	K2_W04
U_01	K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09
U_02	K2_U02
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01
K_03	K2_K06
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa 2. Czerny M., Łuczak R., Makowski J., 2007, Globalistyka, PWN, Warszawa 3. Dubos R., 1970, Człowiek, środowisko, adaptacja, PZWL, Warszawa 4. Gearty C., 1998, Terroryzm , Prószyński i S-ka, Warszawa 5. Łęcka I. (red), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Warszawa 6. Łęcka I., (red.), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Instytut Krajów Rozwijających się, Uniwersytet Warszawski 7. Maryański A., 1994, Narodowości świata, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 8. Okólski M., 2004a, Demografia zmiany społecznej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 9. Okólski M., 2004b, Demografia. Podstawowe pojęcia, procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie ,Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 10. Otok S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa 11. Stiglitz J..E, 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa 12. Sztompka P., 2012, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Albinowski S., 1996, Bogactwo i nędza narodów. Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2. Banaszak G., Kmita J., 1994, Społeczno-regulacyjna koncepcja kultury, Warszawa 3. Bossak J.W., 2008, Instytucje, rynki i konkurencja we współczesnym świecie, Warszawa 4. Długosz Z., Kurek S., 2004, Starzenie się ludności w Polsce Południowo-Wschodniej na tle kraju i państw Europy. /W:/ Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Regionalny wymiar integracji europejskiej. Pod red. E. Jakubowicz i A. Raczyka, VIII/2, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, s.55-64 5. Holzer J., Z.,1994, Sytuacja demograficzna świata, Komitet Prognoz „Polska w XXI wieku”, Warszawa 6. Kamiński W.A., 2000, Globalne społeczeństwo informacyjne: nadzieje, szanse, zagrożenia – wykład inauguracyjny. Centrum Badawczo – Szkoleniowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu, Zamość 7. Kędelski M., Paradysz J., 2006, Demografia, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań 8. Kurkiewicz J.,1992, Podstawowe metody analizy demograficznej, Warszawa 9. Lisowski A., 1990, Wstęp do geografii społecznej, Warszawa 10. Miklaszewski S., Molendowski E., 2009, Gospodarka światowa w warunkach globalizacji i regionalizacji rynków, Warszawa 11. Przemiany demograficzne w Polsce w latach 90. w świetle koncepcji drugiego przejścia demograficznego, 1999, Praca zbiorowa pod redakcją I. E. Kotowskiej, Monografie i Opracowania, 461, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 	

Sylabus 12. PROCESY I STRUKTURY URBANIZACJI NA ŚWIECIE

Nazwa zajęć Procesy i struktury urbanizacji na świecie		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak	I	
Dyscyplina Geografia społeczno- ekonomiczne i gospodarka przestrzenna – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie sugerowanej literatury			5	9	
Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			5	5	
Przygotowanie prezentacji			5	5	
Przygotowanie do egzaminu			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	3	
Samodzielne studiowanie literatury			4	8	
Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			3	3	
Przygotowanie projektu			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			1	1	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne					

Wykład multimedialny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, film, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, projekt, pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego, wykonywanie map, wykresów, obliczeń.	
Wymagania wstępne	
Znajomość zagadnień i problemów geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów I stopnia	
Cele zajęć Znajomość podstawowych pojęć procesu globalizacji, rozumienie ewolucji tego procesu, jego obiektywny charakter, konsekwencje (koszty i korzyści). Umiejętność argumentowania globalizacji jako procesu obiektywnego, budowania globalnej strategii zapewniającej zdolność do funkcjonowania na globalnym rynku, poszukiwania nisz aktywności ekonomicznej w warunkach globalizacji. Zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami demograficznymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi w procesie globalizacji na świecie. Wskazanie różnic kulturowych i społecznych, które istnieją współcześnie oraz próba rozwiązania tych problemów na poziomie teoretycznym	
Treści programowe	
Wykłady Fenomen urbanizacji – pojęcie urbanizacji, jej złożoność i wieloaspektowy wymiar, zurbanizowanie świata – ujęcie globalne i kontynentalne, urbanizacja – jej wielomiejski i wielkomiejski charakter, znaczenie nowych miast w światowej urbanizacji, przebieg urbanizacji w wybranych krajach świata. Ziemia planeta wielkich miast – koncentracja ludności w wielkich miastach, proces megapolizacji świata, wielkie miasta świata i ich znaczenie w procesach globalizacji i integracji, miastocentryczny model gospodarki światowej, zróżnicowanie miast na podstawie wskaźnika rozwoju miasta. Problemy i konsekwencje urbanizacyjne – zagrożenia wynikające z nadmiernej urbanizacji i problemy wielkich miast, rozwiązywanie problemów wielkich miast, miasta inteligentne i pasywne.	
Ćwiczenia Zurbanizowanie świata, przebieg urbanizacji w wybranych krajach świata. Ważniejsze megalopolis świata. Zróżnicowanie miast na podstawie wskaźnika rozwoju miasta. Problemy wielkich miast.	
Efekty uczenia się	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne
Wiedza W_01 - Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów globalnych, rozwoju gospodarczego, społecznego, politycznego, kulturowego w skali globalnej W_02 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z globalnymi problemami społecznymi, demograficznymi, kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi W_03 - Lokalizuje obszary implozji i eksplozji demograficznej, obszary intensywnego odpływu i napływu migracyjnego, zróżnicowania kulturowego, religijnego, politycznego, gospodarczego, intensywnej urbanizacji, problemy warunków życia	A. Sposób zaliczenia <u>Wykład- Egzamin</u> <u>Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną</u>
Umiejętności U_01 - Prezentuje ustnie wybrany problem naukowy dotyczący trendów światowej gospodarki, systemów finansowych na świecie, założeń gospodarki przestrzennej, demograficznych i społecznych	B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Procesy i struktury urbanizacji na świecie/ <u>Wykład:</u> W_01, W_02, W_03, U_02, K_02 – egzamin test <u>Ćwiczenia</u> U_01, K_01 – ocena wygłoszonego referatu z wykorzystaniem metod wizualizacji K_02, K_03 Ocena aktywności i umiejętności merytorycznej konwersacji multimedialnej (K_01) Aktywność w czasie wykładu <u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> (U_01) , (U_03), (K_02) Ocena wykonanych ćwiczeń (W_01), (W_02), (W_03) Ocena z pisemnego kolokwium (pytania otwarte) (K_01), (K_03) Aktywność w czasie ćwiczeń <u>Ocena końcowa wykładu:</u>

<p>zróżnicowań na świecie, złożonych relacji kulturowych, technologii komunikowania się, przemian warunków życia, integracji społecznej, politycznej i gospodarczej</p> <p>U_02 - Identyfikuje problemy globalizacji społeczno-gospodarczej w przestrzeni</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01- Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań</p> <p>K_02 - Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się</p> <p>K_03 - Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę</p>	<p>ocena przygotowanej prezentacji x 0,15 + ocena za aktywność x 0,10 + ocena z egzaminu x 0,75</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń:</u></p> <p>średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,40 + ocena za aktywność x 0,10 + ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,50</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć $(W \times 2 + CAU \times 1) / 3$</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04, K2_W05, K2_W08
W_02	K2_W03
W_03	K2_W04
U_01	K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09
U_02	K2_U02
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01
K_03	K2_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa
2. Czerny M., Łuczak R., Makowski J., 2007, Globalistyka, PWN, Warszawa
3. Dubos R., 1970, Człowiek, środowisko, adaptacja, PZWL, Warszawa
4. Gearty C., 1998, Terroryzm, Prószyński i S-ka, Warszawa
5. Lisowski A., 1990, Wstęp do geografii społecznej, Warszawa
6. Łęcka I. (red), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Warszawa
7. Łęcka I., (red.), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Instytut Krajów Rozwijających się, Uniwersytet Warszawski
8. Maryański A., 1994, Narodowości świata, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa
9. Okólski M., 2004a, Demografia zmiany społecznej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa
10. Okólski M., 2004b, Demografia. Podstawowe pojęcia, procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa
11. Otok S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa
12. Przemiany demograficzne w Polsce w latach 90. w świetle koncepcji drugiego przejścia demograficznego, 1999, Praca zbiorowa pod redakcją I. E. Kotowskiej, Monografie i Opracowania, 461, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa
13. Stiglitz J..E, 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa
14. Sztompka P., 2012, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków

B. Literatura uzupełniająca:

1. Albinowski St., 1996, Bogactwo i nędza narodów. Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa

2. Banaszak G., Kmita J., 1994, Społeczno-regulacyjna koncepcja kultury, Warszawa
3. Bossak J.W., 2008, Instytucje, rynki i konkurencja we współczesnym świecie, Warszawa
4. Długosz Z., Kurek S., 2004, Starzenie się ludności w Polsce Południowo-Wschodniej na tle kraju i państw Europy. /W:/ Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Regionalny wymiar integracji europejskiej. Pod red. E. Jakubowicz i A. Raczyka, VIII/2, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, s.55-64
5. Holzer J., Z., 1994, Sytuacja demograficzna świata, Komitet Prognoz „Polska w XXI wieku”, Warszawa
6. Kamiński W.A., 2000, Globalne społeczeństwo informacyjne: nadzieje, szanse, zagrożenia – wykład inauguracyjny. Centrum Badawczo – Szkoleniowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu, Zamość
7. Kędzelski M., Paradyś J., 2006, Demografia, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań
8. Kurkiewicz J., 1992, Podstawowe metody analizy demograficznej, Warszawa
9. Miklaszewski S., Molendowski E., 2009, Gospodarka światowa w warunkach globalizacji i regionalizacji rynków, Warszawa

Sylabus 13. DEMOGRAFICZNO-POLITYCZNE ASPEKTY WARUNKÓW ŻYCIA LUDNOŚCI NA ŚWIECIE

Nazwa zajęć Demograficzno-polityczne aspekty warunków życia ludności na świecie		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów		poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny		SDS	Nie	Tak	I
Dyscyplina Geografia społeczno- ekonomiczne i gospodarka przestrzenna					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie sugerowanej literatury			5	9	
Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			5	5	
Przygotowanie prezentacji			5	5	
Przygotowanie do egzaminu			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	3	
Samodzielne studiowanie literatury			4	8	
Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			3	3	
Przygotowanie projektu			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	

Konsultacje			1	1	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne					
Wykład multimedialny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, film, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, projekt, pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego, wykonywanie map, wykresów, obliczeń.					
Wymagania wstępne					
Znajomość zagadnień i problemów geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów I stopnia					
Cele zajęć					
Znajomość podstawowych pojęć procesu globalizacji, rozumienie ewolucji tego procesu, jego obiektywny charakter, konsekwencje (koszty i korzyści). Umiejętność argumentowania globalizacji jako procesu obiektywnego, budowania globalnej strategii zapewniającej zdolność do funkcjonowania na globalnym rynku, poszukiwania nisz aktywności ekonomicznej w warunkach globalizacji. Zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami demograficznymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi w procesie globalizacji na świecie. Wskazanie różnic kulturowych i społecznych, które istnieją współcześnie oraz próba rozwiązania tych problemów na poziomie teoretycznym					
Treści programowe					
<u>Problematyka wykładu:</u> Polityka demograficzna w krajach Unii Europejskiej. Kształtowania polityki demograficznej w Polsce i wybranych krajach świata. Proces starzenia się społeczeństw. Rynek pracy i edukacja. Procesy urbanizacyjne na świecie i w Polsce. Globalizacja – wymiar demograficzny i polityczny. Gospodarka oparta na wiedzy – wpływ na warunki życia ludności. Polityczny wymiar warunków życia ludności świata.					
<u>Problematyka ćwiczeń:</u> Problemy ludnościowe na świecie. Analiza podstawowych wskaźników demograficznych dla Polski, Europy i świata. Zmiany demograficzne a rynek pracy. Związki przyczynowo-skutkowe między demografią, polityką a warunkami życia ludności. Zdrowie publiczne. Źródła informacji o ludności i warunkach życia - analiza. Wpływ procesów globalizacji na warunki życia na świecie. Działalność ONZ, OECD i WHO w zakresie rozwiązywania problemów demograficznych. Współczesne procesy integracji międzynarodowej. Zróżnicowanie warunków życia ludności na świecie - mierniki.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			Demograficzno-polityczne aspekty warunków życia ludności na świecie		
W_01 - Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów globalnych, rozwoju gospodarczego, społecznego, politycznego, kulturowego w skali globalnej			<u>Wykład:</u> (W_01), (W_02), (W_03), ocena z pisemnego egzaminu (pytania otwarte)		
W_02 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z globalnymi problemami społecznymi, demograficznymi, kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi			(U_02), (K_03) Ocena prezentacji multimedialnej (K_01) Aktywność w czasie wykładu		
W_03 - Lokalizuje obszary implozji i eksplozji demograficznej, obszary intensywnego odpływu i napływu migracyjnego, zróżnicowania kulturowego, religijnego, politycznego, gospodarczego, intensywniej urbanizacji, problemy warunków życia			<u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> (U_01), (U_03), (K_02) Ocena wykonanych ćwiczeń (W_01), (W_02), (W_03) Ocena z pisemnego kolokwium (pytania otwarte) (K_01), (K_03) Aktywność w czasie ćwiczeń		
Umiejętności			<u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena przygotowanej prezentacji x 0,15 + ocena za aktywność x 0,10 + ocena z egzaminu x 0,75		
U_01 - Prezentuje ustnie wybrany problem naukowy dotyczący trendów światowej gospodarki, systemów finansowych na świecie, założeń gospodarki przestrzennej, demograficznych i społecznych zróżnicowań na świecie, złożonych relacji kulturowych, technologii komunikowania się, przemian			<u>Ocena końcowa ćwiczeń:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,40 + ocena za aktywność x 0,10 + ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,50		
			Ocena końcowa przedmiotu:		

<p>warunków życia, integracji społecznej, politycznej i gospodarczej U_02 - Identyfikuje problemy globalizacji społeczno-gospodarczej w przestrzeni</p> <p>Kompetencje społeczne K_01- Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań K_02 - Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się K_03 - Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę</p>	<p>średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 1) / 3</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
W_01	K2_W04, K2_W05, K2_W08
W_02	K2_W03
W_03	K2_W04
U_01	K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09
U_02	K2_U02
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01
K_03	K2_K06
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa 2. Czerny M., Łuczak R., Makowski J., 2007, Globalistyka, PWN, Warszawa 3. Dubos R., 1970, Człowiek, środowisko, adaptacja, PZWL, Warszawa 4. Gearty C., 1998, Terroryzm , Prószyński i S-ka, Warszawa 5. Lisowski A., 1990, Wstęp do geografii społecznej, Warszawa 6. Łęcka I. (red), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Warszawa 7. Łęcka I., (red.), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Instytut Krajów Rozwijających się, Uniwersytet Warszawski 8. Maryański A., 1994, Narodowości świata, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 9. Okólski M., 2004a, Demografia zmiany społecznej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 10. Okólski M., 2004b, Demografia. Podstawowe pojęcia, procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie ,Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 11. Otok S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa 12. Stiglitz J..E, 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa 13. Sztompka P., 2012, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków 	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Albinowski St., 1996, Bogactwo i nędza narodów. Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2. Banaszak G., Kmita J., 1994, Społeczno-regulacyjna koncepcja kultury, Warszawa 3. Bossak J.W., 2008, Instytucje, rynki i konkurencja we współczesnym świecie, Warszawa 4. Długosz Z., Kurek S., 2004,Starzenie się ludności w Polsce Południowo-Wschodniej na tle kraju i państw Europy. /W:/ Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Regionalny wymiar integracji europejskiej. Pod red. E. Jakubowicz i A. Raczyka, VIII/2, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, s.55-64 5. Holzer J., Z.,1994, Sytuacja demograficzna świata, Komitet Prognoz „Polska w XXI wieku”, Warszawa 	

6. Kamiński W.A., 2000, Globalne społeczeństwo informacyjne: nadzieje, szanse, zagrożenia – wykład inauguracyjny. Centrum Badawczo – Szkoleniowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu, Zamość
7. Kędełski M., Paradysz J., 2006, Demografia, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań
8. Kurkiewicz J., 1992, Podstawowe metody analizy demograficznej, Warszawa
9. Miklaszewski S., Molendowski E., 2009, Gospodarka światowa w warunkach globalizacji i regionalizacji rynków, Warszawa
10. Przemiany demograficzne w Polsce w latach 90. w świetle koncepcji drugiego przejścia demograficznego, 1999, Praca zbiorowa pod redakcją I. E. Kotowskiej, Monografie i Opracowania, 461, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa

Sylabus 14. TRENDY ŚWIATOWEJ GOSPODARKI

Nazwa zajęć Trendy światowej gospodarki		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów		poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny		SDS	Nie	Tak	II
Dyscyplina: Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie sugerowanej literatury			5	9	
Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			5	5	
Przygotowanie prezentacji			5	5	
Przygotowanie do egzaminu			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	3	
Samodzielne studiowanie literatury			4	8	
Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			3	3	
Przygotowanie projektu			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	

Konsultacje			1	1	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne					
Wykład multimedialny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, film, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, projekt, pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego, wykonywanie map, wykresów, obliczeń.					
Wymagania wstępne					
Znajomość zagadnień i problemów geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów I stopnia					
Cele zajęć					
Znajomość podstawowych pojęć procesu globalizacji, rozumienie ewolucji tego procesu, jego obiektywny charakter, konsekwencje (koszty i korzyści). Umiejętność argumentowania globalizacji jako procesu obiektywnego, budowania globalnej strategii zapewniającej zdolność do funkcjonowania na globalnym rynku, poszukiwania nisz aktywności ekonomicznej w warunkach globalizacji. Zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami demograficznymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi w procesie globalizacji na świecie. Wskazanie różnic kulturowych i społecznych, które istnieją współcześnie oraz próba rozwiązania tych problemów na poziomie teoretycznym.					
Treści programowe					
Wykłady					
Pojęcie globalizacji, etapy procesu globalizacji, koncepcje globalizacji, globalizacja: wymiar gospodarczy -, korzyści i zagrożenia, wymiar polityczny globalizacji, Konsekwencje globalizacji - współzależność i integracja państw, gospodarek, anihilacja przestrzeni, Internet, korporacje i organizacje międzynarodowe (handlowe, finansowe, polityczno-militarne). Trendy światowej gospodarki - integracja, internacjonalizacja, nowe oblicze przestrzeni przemysłowej, nowoczesne technologie a globalizacja, gospodarka oparta na wiedzy.					
Ćwiczenia					
Różne aspekty globalizacji. Pozytywne i negatywne konsekwencje globalizacji. Trendy światowej gospodarki.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 - Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów globalnych, rozwoju gospodarczego, społecznego, politycznego, kulturowego w skali globalnej			<u>Wykład- Egzamin</u>		
W_02 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z globalnymi problemami społecznymi, demograficznymi, kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi			<u>Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną</u>		
W_03 - Lokalizuje obszary implozji i eksplozji demograficznej, obszary intensywnego odpływu i napływu migracyjnego, zróżnicowania kulturowego, religijnego, politycznego, gospodarczego, intensywnej urbanizacji, problemy warunków życia			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
Umiejętności			1. Trendy światowej gospodarki/		
U_01 - Prezentuje ustnie wybrany problem naukowy dotyczący trendów światowej gospodarki, systemów finansowych na świecie, założeń gospodarki przestrzennej, demograficznych i społecznych zróżnicowań na świecie, złożonych relacji kulturowych, technologii komunikowania się, przemian warunków życia, integracji społecznej, politycznej i gospodarczej			<u>Wykład:</u>		
U_02 - Identyfikuje problemy globalizacji społeczno-gospodarczej w przestrzeni			W_01, W_02, W_03, U_02, K_02 – egzamin pisemny (0-60 pkt)		
Kompetencje społeczne			<u>Ćwiczenia audytoryjne</u>		
K_01 - Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań			U_01, K_01 – ocena wykonanych ćwiczeń (0-20 pkt)		
			K_02, Ocena aktywności i umiejętności merytorycznej konwersacji (0-20 pkt)		
			<u>Ocena końcowa wykładu:</u>		
			ocena przygotowanej prezentacji x 0,15 + ocena za aktywność x 0,10 + ocena z egzaminu x 0,75		
			<u>Ocena końcowa ćwiczeń:</u>		
			średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,40 + ocena za aktywność x 0,10 + ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,50		

K_02 - Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się K_03 - Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę	
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04, K2_W05, K2_W08
W_02	K2_W03
W_03	K2_W04
U_01	K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09
U_02	K2_U02
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01
K_03	K2_K06
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa 2. Czerny M., Łuczak R., Makowski J., 2007, Globalistyka, PWN, Warszawa 3. Dubos R., 1970, Człowiek, środowisko, adaptacja, PZWL, Warszawa 4. Otok S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa 5. Stiglitz J.E., 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa 6. Sztompka P., 2012, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Albinowski St., 1996, Bogactwo i nędza narodów. Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2. Bossak J.W., 2008, Instytucje, rynki i konkurencja we współczesnym świecie, Warszawa 3. Miklaszewski S., Molendowski E., 2009, Gospodarka światowa w warunkach globalizacji i regionalizacji rynków, Warszawa 	

Sylabus 15. GLOBALNE SYSTEMY FINANSOWE I GOSPODARCZE

Nazwa zajęć Globalne systemy finansowe i gospodarcze		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów		poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny		SDS	Nie	Tak	II
Dyscyplina: Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie sugerowanej literatury			5	9	
Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			5	5	
Przygotowanie prezentacji			5	5	
Przygotowanie do egzaminu			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	3	
Samodzielne studiowanie literatury			4	8	
Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			3	3	
Przygotowanie projektu			5	5	

Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			1	1	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne					
Wykład multimedialny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, film, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, projekt, pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego, wykonywanie map, wykresów, obliczeń.					
Wymagania wstępne					
Znajomość zagadnień i problemów geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów I stopnia					
Cele zajęć					
Znajomość podstawowych pojęć procesu globalizacji, rozumienie ewolucji tego procesu, jego obiektywny charakter, konsekwencje (koszty i korzyści). Umiejętność argumentowania globalizacji jako procesu obiektywnego, budowania globalnej strategii zapewniającej zdolność do funkcjonowania na globalnym rynku, poszukiwania nisz aktywności ekonomicznej w warunkach globalizacji. Zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami demograficznymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi w procesie globalizacji na świecie. Wskazanie różnic kulturowych i społecznych, które istnieją współcześnie oraz próba rozwiązania tych problemów na poziomie teoretycznym.					
Treści programowe					
Wykłady					
Międzynarodowy system walutowy od 1870 roku. Instytucje rynku finansowego: banki, giełdy, fundusze inwestycyjne, fundusze emerytalne, fundusze private-equity, fundusze venture-capital, fundusze hedge, agencje ratingowe. Spekulacyjne przepływy kapitału i kryzysy.. Globalne przepływy kapitału a globalny podział dochodu. Problem zadłużenia krajów rozwijających się. Organizacje międzynarodowe koordynujące międzynarodową politykę walutową i gospodarczą. Międzynarodowe przepływy czynników produkcji.. Globalne łańcuchy wartości. Handel zagraniczny – uregulowania i działalność organizacji międzynarodowych. Dyskusja studiów przypadków, na podstawie zadanej literatury, dotycząca globalnych i lokalnych skutków działalności koncernów ponadnarodowych oraz analiza i dyskusja czynników i skutków wybranych kryzysów finansowych i gospodarczych (rynkı wschodzące: kryzys argentyński, kryzys azjatycki; rynki dojrzałe: kryzys „dot.com”, kryzys amerykańskiego rynku kredytów sub-prime).					
Ćwiczenia					
Raje podatkowe. Europejska unia walutowa. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Handel zagraniczny – uregulowania i działalność organizacji międzynarodowych.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 - Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów globalnych, rozwoju gospodarczego, społecznego, politycznego, kulturowego w skali globalnej			<u>Wykład- Egzamin</u>		
W_02 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z globalnymi problemami społecznymi, demograficznymi, kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi			<u>Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną</u>		
W_03 - Lokalizuje obszary implozji i eksplozji demograficznej, obszary intensywnego odpływu i napływu migracyjnego, zróżnicowania kulturowego, religijnego, politycznego, gospodarczego, intensywnej urbanizacji, problemy warunków życia			2. Globalne systemy finansowe i gospodarcze/		
Umiejętności			<u>Wykład:</u>		
U_01 - Prezentuje ustnie wybrany problem naukowy dotyczący trendów światowej gospodarki, systemów finansowych na			W_01, W_02, W_03, U_02, K_02 – egzamin test		
			<u>Ćwiczenia</u>		
			U_01, K_01 – ocena wygłoszonego referatu/projektu z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej		
			K_02 Ocena aktywności i umiejętności merytorycznej konwersacji		
			W_01, W_03, U_02 - kolokwium		
			<u>Ocena końcowa wykładu:</u>		
			ocena z egzaminu x 1,00		
			<u>Ocena końcowa ćwiczeń:</u>		
			ocen z projektu x 0,40 +		

<p>świecie, założeń gospodarki przestrzennej, demograficznych i społecznych zróżnicowań na świecie, złożonych relacji kulturowych, technologii komunikowania się, przemian warunków życia, integracji społecznej, politycznej i gospodarczej</p> <p>U_02 - Identyfikuje problemy globalizacji społeczno-gospodarczej w przestrzeni</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 - Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań K_02 - Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się K_03 - Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę</p>	<p>ocena za aktywność x 0,10 + ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,50</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć $(W \times 2 + CAU \times 1) / 3$</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K2_W04, K2_W05, K2_W08</p>
<p>W_02</p>	<p>K2_W03</p>
<p>W_03</p>	<p>K2_W04</p>
<p>U_01</p>	<p>K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09</p>
<p>U_02</p>	<p>K2_U02</p>
<p>K_01</p>	<p>K2_K04</p>
<p>K_02</p>	<p>K2_K01</p>
<p>K_03</p>	<p>K2_K06</p>
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa 2. Czerny M., Łuczak R., Makowski J., 2007, Globalistyka, PWN, Warszawa 3. Dubos R., 1970, Człowiek, środowisko, adaptacja, PZWL, Warszawa 4. Otok S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa 5. Stiglitz J..E, 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa 6. Sztompka P., 2012, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków 	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Albinowski St., 1996, Bogactwo i nędza narodów. Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2. Bossak J.W., 2008, Instytucje, rynki i konkurencja we współczesnym świecie, Warszawa 3. Miklaszewski S., Molendowski E., 2009, Gospodarka światowa w warunkach globalizacji i regionalizacji rynków, Warszawa 	

Sylabus 16. PROCESY I STRUKTURY GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

Nazwa zajęć Procesy i struktury gospodarki przestrzennej		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów		poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny		SDS	Nie	Tak	II
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie sugerowanej literatury			5	9	
Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			5	5	
Przygotowanie prezentacji			5	5	
Przygotowanie do egzaminu			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	3	
Samodzielne studiowanie literatury			4	8	

Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			3	3	
Przygotowanie projektu			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			1	1	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne					
Wykład multimedialny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, film, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, projekt, pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego, wykonywanie map, wykresów, obliczeń.					
Wymagania wstępne					
Znajomość zagadnień i problemów geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów I stopnia					
Cele zajęć					
Znajomość podstawowych pojęć procesu globalizacji, rozumienie ewolucji tego procesu, jego obiektywny charakter, konsekwencje (koszty i korzyści). Umiejętność argumentowania globalizacji jako procesu obiektywnego, budowania globalnej strategii zapewniającej zdolność do funkcjonowania na globalnym rynku, poszukiwania nisz aktywności ekonomicznej w warunkach globalizacji. Zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami demograficznymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi w procesie globalizacji na świecie. Wskazanie różnic kulturowych i społecznych, które istnieją współcześnie oraz próba rozwiązania tych problemów na poziomie teoretycznym.					
Treści programowe					
Wykłady					
Struktura przestrzenna rolnictwa - zmiany w układzie przestrzennym struktury agrarnej, społeczne uwarunkowania rozwoju rolnictwa, techniczne wyposażenie gospodarstw rolnych, czynniki kształtujące poziom i strukturę produkcji rolniczej, przemiany strukturalne rolnictwa w okresie transformacji ustrojowej oraz członkostwa Polski w UE. Przekształcenia strukturalne w pozarolniczych sektorach gospodarki- czynniki lokalizacji działalności gospodarczej, procesy restrukturyzacji i prywatyzacji przemysłu. Procesy zachodzące w sieci osadniczej (miejskiej i wiejskiej) - struktura krajowej sieci osadniczej, przemiany sieci osadniczej na świecie (analiza wybranych regionów).					
Ćwiczenia					
Struktura przestrzenna rolnictwa. Przekształcenia strukturalne w pozarolniczych sektorach gospodarki. Procesy zachodzące w wiejskiej sieci osadniczej.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 - Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów globalnych, rozwoju gospodarczego, społecznego, politycznego, kulturowego w skali globalnej			<u>Wykład- Egzamin</u>		
W_02 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z globalnymi problemami społecznymi, demograficznymi, kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi			<u>Ćwiczenia audytoryjne</u> - Zaliczenie z oceną		
W_03 - Lokalizuje obszary implozji i eksplozji demograficznej, obszary intensywnego odpływu i napływu migracyjnego, zróżnicowania kulturowego, religijnego, politycznego, gospodarczego, intensywnej urbanizacji, problemy warunków życia			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
Umiejętności			3. Procesy i struktury gospodarki przestrzennej		
U_01 - Prezentuje ustnie wybrany problem naukowy dotyczący trendów światowej gospodarki, systemów finansowych na świecie, założeń gospodarki przestrzennej, demograficznych i społecznych zróżnicowań na świecie, złożonych relacji kulturowych, technologii komunikowania się, przemian			<u>Wykład:</u>		
			W_01, W_02, K_02 – egzamin test		
			U_01, K_01 – ocena wygłoszonego referatu z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej		
			<u>Ćwiczenia</u>		
			Ocena projektu		
			U_01, K_02, K_03 – ocena projektu		
			W_01, W_03 - kolokwium		
			<u>Ocena końcowa wykładu:</u>		
			ocena z egzaminu x 0,70		
			ocena z prezentacji x 0,30		
			<u>Ocena końcowa ćwiczeń:</u>		
			ocen z projektu x 0,50		

<p>warunków życia, integracji społecznej, politycznej i gospodarczej U_02 - Identyfikuje problemy globalizacji społeczno-gospodarczej w przestrzeni</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 - Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań K_02 - Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się K_03 - Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę</p>	<p>ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,50</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 1) / 3</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K2_W04, K2_W05, K2_W08</p>
<p>W_02</p>	<p>K2_W03</p>
<p>W_03</p>	<p>K2_W04</p>
<p>U_01</p>	<p>K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09</p>
<p>U_02</p>	<p>K2_U02</p>
<p>K_01</p>	<p>K2_K04</p>
<p>K_02</p>	<p>K2_K01</p>
<p>K_03</p>	<p>K2_K06</p>
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa 2. Czerny M., Łuczak R., Makowski J., 2007, Globalistyka, PWN, Warszawa 3. Dubos R., 1970, Człowiek, środowisko, adaptacja, PZWL, Warszawa 4. Otok S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa 5. Stiglitz J..E, 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa 6. Sztompka P., 2012, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków 	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Albinowski St., 1996, Bogactwo i nędza narodów. Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2. Bossak J.W., 2008, Instytucje, rynki i konkurencja we współczesnym świecie, Warszawa 3. Miklaszewski S., Molendowski E., 2009, Gospodarka światowa w warunkach globalizacji i regionalizacji rynków, Warszawa 	

Sylabus 17. PROBLEMY SPOŁECZNO-KULTUROWE ŚWIATA

Nazwa zajęć Problemy społeczno-kulturowe świata		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak	III	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku (33,33%), Geografia społeczno-ekonomiczne i gospodarka przestrzenna (66,67%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Czytanie sugerowanej literatury			15	19	
Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			5	5	
Przygotowanie prezentacji			20	20	
Przygotowanie do egzaminu			10	10	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1

Przygotowanie do ćwiczeń			3	3	
Samodzielne studiowanie literatury			4	8	
Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			3	3	
Przygotowanie projektu			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			1	1	
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne					
Wykład multimedialny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, film, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, projekt, pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego, wykonywanie map, wykresów, obliczeń.					
Wymagania wstępne					
Znajomość zagadnień i problemów geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów I stopnia					
Cele zajęć					
Znajomość podstawowych pojęć procesu globalizacji, rozumienie ewolucji tego procesu, jego obiektywny charakter, konsekwencje (koszty i korzyści). Umiejętność argumentowania globalizacji jako procesu obiektywnego, budowania globalnej strategii zapewniającej zdolność do funkcjonowania na globalnym rynku, poszukiwania nisz aktywności ekonomicznej w warunkach globalizacji. Zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami demograficznymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi w procesie globalizacji na świecie. Wskazanie różnic kulturowych i społecznych, które istnieją współcześnie oraz próba rozwiązania tych problemów na poziomie teoretycznym.					
Treści programowe					
Wykład: Kulturowy wymiar współczesnej geografii. Różnorodność kulturowa i wzajemne zrozumienie kultur. Regulacje międzynarodowe w zakresie kształtowania sytuacji prawnej i faktycznej mniejszości narodowych i etnicznych. Wybrane mniejszości narodowe i etniczne na świecie i Polsce.					
Ćwiczenia: Typy kultur. Zderzenie kultur – szok kulturowy – asymilacja kultury. Rodzaje dyskryminacji i jej występowanie na świecie. Dyskryminacje na tle rasowym, wyznaniowym, narodowościowym, płciowym, wiekowym, dyskryminacje ze względu na wygląd zewnętrzny, niepełnosprawność i inne. Zróżnicowanie przestrzenne dostępu do aborcji i eutanazji na świecie. Promocja kultury i społeczeństwo informacyjnego.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 - Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów globalnych, rozwoju gospodarczego, społecznego, politycznego, kulturowego w skali globalnej			<u>Wykład- Egzamin</u>		
W_02 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z globalnymi problemami społecznymi, demograficznymi, kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi			<u>Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną</u>		
W_03 - Lokalizuje obszary implozji i eksplozji demograficznej, obszary intensywnego odpływu i napływu migracyjnego, zróżnicowania kulturowego, religijnego, politycznego, gospodarczego, intensywnej urbanizacji, problemy warunków życia.			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
Umiejętności			<u>Wykład:</u>		
U_01 - Prezentuje ustnie wybrany problem naukowy dotyczący trendów światowej gospodarki, systemów finansowych na świecie, założeń gospodarki przestrzennej, demograficznych i społecznych zróżnicowań na świecie, złożonych relacji kulturowych,			W_01, W_02, U_02, K_02 – egzamin test		
			W_03, U_01 - ocena wygłoszonego referatu z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej		
			<u>Ćwiczenia</u>		
			U_2, K_01 – Ocena wykonanych ćwiczeń (projekt)		
			W_01, K_03 Kolokwium		
			<u>Ocena końcowa wykładu:</u>		
			ocena z egzaminu x 0,70		
			+ ocena z prezentacji multimedialnej x 0,30		
			<u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u>		
			średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,40		
			oraz kolokwium końcowego x 0,60		

<p>technologii komunikowania się, przemian warunków życia, integracji społecznej, politycznej i gospodarczej</p> <p>U_02 - Identyfikuje problemy globalizacji społeczno-gospodarczej w przestrzeni</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 - Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań</p> <p>K_02 - Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się</p> <p>K_03 - Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę</p>	<p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć</p> <p>$(W \times 2 + CAU \times 1) / 3$</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04, K2_W05, K2_W08
W_02	K2_W03
W_03	K2_W04
U_01	K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09
U_02	K2_U02
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01
K_03	K2_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa
2. Czerny M., Łuczak R., Makowski J., 2007, Globalistyka, PWN, Warszawa
3. Dubos R., 1970, Człowiek, środowisko, adaptacja, PZWL, Warszawa
4. Gearty C., 1998, Terroryzm, Prószyński i S-ka, Warszawa
5. Lisowski A., 1990, Wstęp do geografii społecznej, Warszawa
6. Łęcka I. (red), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Warszawa
7. Łęcka I., (red.), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Instytut Krajów Rozwijających się, Uniwersytet Warszawski
8. Maryański A., 1994, Narodowości świata, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa
9. Okólski M., 2004a, Demografia zmiany społecznej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa
10. Okólski M., 2004b, Demografia. Podstawowe pojęcia, procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa
11. Otok S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa
12. Stiglitz J..E., 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa
13. Sztompka P., 2012, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków

B. Literatura uzupełniająca:

1. Albinowski St., 1996, Bogactwo i nędza narodów. Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa
2. Banaszak G., Kmita J., 1994, Społeczno-regulacyjna koncepcja kultury, Warszawa
3. Bossak J.W., 2008, Instytucje, rynki i konkurencja we współczesnym świecie, Warszawa
4. Długosz Z., Kurek S., 2004, Starzenie się ludności w Polsce Południowo-Wschodniej na tle kraju i państw Europy. /W:/ Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Regionalny wymiar integracji europejskiej. Pod red. E. Jakubowicz i A. Raczyka, VIII/2, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, s.55-64
5. Filipiak M., 1996, Socjologia kultury. Zarys zagadnień, Lublin
6. Florczak Z., 1970, Sztuka łamie milczenie, Kraków
7. Holzer J., Z., 1994, Sytuacja demograficzna świata, Komitet Prognoz „Polska w XXI wieku”, Warszawa

8. Kamiński W.A., 2000, Globalne społeczeństwo informacyjne: nadzieje, szanse, zagrożenia – wykład inauguracyjny. Centrum Badawczo – Szkoleniowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu, Zamość
9. Kędełski M., Paradysz J., 2006, Demografia, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań
10. Kurkiewicz J., 1992, Podstawowe metody analizy demograficznej, Warszawa
11. Miklaszewski S., Molendowski E., 2009, Gospodarka światowa w warunkach globalizacji i regionalizacji rynków, Warszawa
12. Przemiany demograficzne w Polsce w latach 90. w świetle koncepcji drugiego przejścia demograficznego, 1999, Praca zbiorowa pod redakcją I. E. Kotowskiej, Monografie i Opracowania, 461, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa

Sylabus 18. GEOGRAFIA KULTURY I RELIGII

Nazwa zajęć Geografia kultury i religii		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak	III	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku (33,33%), Geografia społeczno-ekonomiczne i gospodarka przestrzenna (66,67%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Czytanie sugerowanej literatury			15	19	
Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			5	5	

Przygotowanie prezentacji			20	20	
Przygotowanie do egzaminu			10	10	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	3	
Samodzielne studiowanie literatury			4	8	
Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			3	3	
Przygotowanie projektu			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			1	1	
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne					
Wykład multimedialny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, film, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, projekt, pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego, wykonywanie map, wykresów, obliczeń.					
Wymagania wstępne					
Znajomość zagadnień i problemów geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów I stopnia					
Cele zajęć					
Znajomość podstawowych pojęć procesu globalizacji, rozumienie ewolucji tego procesu, jego obiektywny charakter, konsekwencje (koszty i korzyści). Umiejętność argumentowania globalizacji jako procesu obiektywnego, budowania globalnej strategii zapewniającej zdolność do funkcjonowania na globalnym rynku, poszukiwania nisz aktywności ekonomicznej w warunkach globalizacji. Zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami demograficznymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi w procesie globalizacji na świecie. Wskazanie różnic kulturowych i społecznych, które istnieją współcześnie oraz próba rozwiązania tych problemów na poziomie teoretycznym.					
Treści programowe					
Wykłady					
Miejsce geografii kultury wśród nauk geograficznych. Główne problemy badawcze geografii kultury. Klasyczne modele człowieka w geografii. Pojęcie regionu kulturowego. Teoria dyfuzji zjawisk kulturowych oraz regionu kulturowego. Zjawiska kulturowe w przestrzeni geograficznej. Krajobraz kulturowy i jego elementy. Krajobraz kulturowy miasta. Integracja kulturowa. Segregacja przestrzeni. Ekologia kultury. Dyfuzja zjawisk kulturowych. Badania geograficzne w ramach "genderstudies". Przestrzenne zróżnicowanie religii na świecie. Krajobraz religijny. Segregacja przestrzeni.. Organizacja przestrzeni przez mniejszości seksualne.					
Ćwiczenia					
Zjawiska kulturowe w przestrzeni geograficznej. Krajobraz kulturowy i jego elementy. Przestrzenne zróżnicowanie religii na świecie. Centra pielgrzymkowe świata					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 - Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów globalnych, rozwoju gospodarczego, społecznego, politycznego, kulturowego w skali globalnej			Wykład- Egzamin		
W_02 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z globalnymi problemami społecznymi, demograficznymi, kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi			Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną		
W_03 - Lokalizuje obszary implozji i eksplozji demograficznej, obszary intensywnego odpływu i napływu migracyjnego, zróżnicowania kulturowego, religijnego, politycznego, gospodarczego, intensywnej urbanizacji, problemy warunków życia.			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
Umiejętności			Wykład:		
U_01 - Prezentuje ustnie wybrany problem naukowy dotyczący trendów światowej gospodarki, systemów			W_01, W_02, U_02, K_02 – egzamin test		
			W_03, U_01 - ocena wygłoszonego referatu z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej		
			Ćwiczenia		
			U_2, K_01 – Ocena wykonanych ćwiczeń (projekt)		
			W_01, K_03 Kolokwium		

<p>finansowych na świecie, założeń gospodarki przestrzennej, demograficznych i społecznych zróżnicowań na świecie, złożonych relacji kulturowych, technologii komunikowania się, przemian warunków życia, integracji społecznej, politycznej i gospodarczej</p> <p>U_02 - Identyfikuje problemy globalizacji społeczno-gospodarczej w przestrzeni</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 - Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań</p> <p>K_02 - Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się</p> <p>K_03 - Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę</p>	<p><u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z egzaminu x 0,70 + ocena z prezentacji multimedialnej x 0,30</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,40 oraz kolokwium końcowego x 0,60</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 1) / 3</p>																		
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>																			
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="193 779 798 846">Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th data-bbox="798 779 1479 846">Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="193 846 798 875">W_01</td> <td data-bbox="798 846 1479 875">K2_W04, K2_W05, K2_W08</td> </tr> <tr> <td data-bbox="193 875 798 904">W_02</td> <td data-bbox="798 875 1479 904">K2_W03</td> </tr> <tr> <td data-bbox="193 904 798 934">W_03</td> <td data-bbox="798 904 1479 934">K2_W04</td> </tr> <tr> <td data-bbox="193 934 798 963">U_01</td> <td data-bbox="798 934 1479 963">K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09</td> </tr> <tr> <td data-bbox="193 963 798 992">U_02</td> <td data-bbox="798 963 1479 992">K2_U02</td> </tr> <tr> <td data-bbox="193 992 798 1021">K_01</td> <td data-bbox="798 992 1479 1021">K2_K04</td> </tr> <tr> <td data-bbox="193 1021 798 1050">K_02</td> <td data-bbox="798 1021 1479 1050">K2_K01</td> </tr> <tr> <td data-bbox="193 1050 798 1079">K_03</td> <td data-bbox="798 1050 1479 1079">K2_K06</td> </tr> </tbody> </table>	Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	K2_W04, K2_W05, K2_W08	W_02	K2_W03	W_03	K2_W04	U_01	K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09	U_02	K2_U02	K_01	K2_K04	K_02	K2_K01	K_03	K2_K06	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku																		
W_01	K2_W04, K2_W05, K2_W08																		
W_02	K2_W03																		
W_03	K2_W04																		
U_01	K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09																		
U_02	K2_U02																		
K_01	K2_K04																		
K_02	K2_K01																		
K_03	K2_K06																		
<p>Wykaz literatury</p>																			
<p>A. Literatura podstawowa:</p>																			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa 2. Czerny M., Łuczak R., Makowski J., 2007, Globalistyka, PWN, Warszawa 3. Dubos R., 1970, Człowiek, środowisko, adaptacja, PZWL, Warszawa 4. Gearty C., 1998, Terroryzm, Prószyński i S-ka, Warszawa 5. Lisowski A., 1990, Wstęp do geografii społecznej, Warszawa 6. Łęcka I. (red), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Warszawa 7. Łęcka I., (red.), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Instytut Krajów Rozwijających się, Uniwersytet Warszawski 8. Maryański A., 1994, Narodowości świata, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 9. Okólski M., 2004a, Demografia zmiany społecznej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 10. Okólski M., 2004b, Demografia. Podstawowe pojęcia, procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 11. Otok S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa 12. Stiglitz J..E., 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa 13. Sztompka P., 2012, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków 																			
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p>																			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Albinowski St., 1996, Bogactwo i nędza narodów. Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa 2. Banaszak G., Kmita J., 1994, Społeczno-regulacyjna koncepcja kultury, Warszawa 3. Bossak J.W., 2008, Instytucje, rynki i konkurencja we współczesnym świecie, Warszawa 4. Długosz Z., Kurek S., 2004, Starzenie się ludności w Polsce Południowo-Wschodniej na tle kraju i państw Europy. /W:/ Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Regionalny wymiar integracji europejskiej. Pod red. E. Jakubowicz i A. Raczyka, VIII/2, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, s.55-64 5. Filipiak M., 1996, Socjologia kultury. Zarys zagadnień, Lublin 6. Florczak Z., 1970, Sztuka łamie milczenie, Kraków 7. Holzer J., Z., 1994, Sytuacja demograficzna świata, Komitet Prognoz „Polska w XXI wieku”, Warszawa 																			

8. Kamiński W.A., 2000, Globalne społeczeństwo informacyjne: nadzieje, szanse, zagrożenia – wykład inauguracyjny. Centrum Badawczo – Szkoleniowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu, Zamość
9. Kędelki M., Paradysz J., 2006, Demografia, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań
10. Kurkiewicz J., 1992, Podstawowe metody analizy demograficznej, Warszawa
11. Miklaszewski S., Molendowski E., 2009, Gospodarka światowa w warunkach globalizacji i regionalizacji rynków, Warszawa
12. Przemiany demograficzne w Polsce w latach 90. w świetle koncepcji drugiego przejścia demograficznego, 1999, Praca zbiorowa pod redakcją I. E. Kotowskiej, Monografie i Opracowania, 461, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa

Sylabus 19. GLOBALNE PROCESY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I POLITYCZNEJ

Nazwa zajęć Globalne procesy integracji społecznej i politycznej		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak	III	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku (33,33%), Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (66,67%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Czytanie sugerowanej literatury			15	19	

Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			5	5	
Przygotowanie prezentacji			20	20	
Przygotowanie do egzaminu			10	10	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	3	
Samodzielne studiowanie literatury			4	8	
Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			3	3	
Przygotowanie projektu			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			1	1	
Razem	20	12	70	78	3

Metody dydaktyczne

Wykład multimedialny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, film, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, projekt, pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego, wykonywanie map, wykresów, obliczeń.

Wymagania wstępne

Znajomość zagadnień i problemów geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów I stopnia

Cele zajęć

Znajomość podstawowych pojęć procesu globalizacji, rozumienie ewolucji tego procesu, jego obiektywny charakter, konsekwencje (koszty i korzyści). Umiejętność argumentowania globalizacji jako procesu obiektywnego, budowania globalnej strategii zapewniającej zdolność do funkcjonowania na globalnym rynku, poszukiwania nisz aktywności ekonomicznej w warunkach globalizacji. Zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami demograficznymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi w procesie globalizacji na świecie. Wskazanie różnic kulturowych i społecznych, które istnieją współcześnie oraz próba rozwiązania tych problemów na poziomie teoretycznym.

Treści programowe

Wykłady

Globalne procesy integracji społecznej i politycznej - Definicja i warunki procesów integracyjnych. Przyczyny i cele integracji międzynarodowej. Metody i rodzaje integracji. Etapy pogłębienia międzynarodowych procesów integracyjnych według Balassy. Procesy integracyjne w Europie - EFTA, CEFTA - powstanie, ewolucja i perspektywy. Unia Europejska - geneza, podstawy prawne funkcjonowania, struktura instytucjonalna. Integracja nordycka - geneza i charakterystyka. Procesy integracyjne w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej. Współpraca Unii Europejskiej z innymi ugrupowaniami integracyjnymi.

Ćwiczenia

Przyczyny i cele integracji międzynarodowej. Procesy integracyjne w Europie - EFTA, CEFTA. Unia Europejska. Procesy integracyjne w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 - Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów globalnych, rozwoju gospodarczego, społecznego, politycznego, kulturowego w skali globalnej
W_02 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z globalnymi problemami społecznymi, demograficznymi, kulturowymi, politycznymi, gospodarczymi
W_03 - Lokalizuje obszary implozji i eksplozji demograficznej, obszary intensywnego odpływu i napływu migracyjnego, zróżnicowania kulturowego, religijnego, politycznego, gospodarczego, intensywnej urbanizacji, problemy warunków życia.

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład- Egzamin

Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01, W_02, U_02, K_02 – egzamin test

W_03, U_01 - ocena wygłoszonego referatu z

wykorzystaniem prezentacji multimedialnej

Ćwiczenia

<p>Umiejętności U_01 - Prezentuje ustnie wybrany problem naukowy dotyczący trendów światowej gospodarki, systemów finansowych na świecie, założeń gospodarki przestrzennej, demograficznych i społecznych zróżnicowań na świecie, złożonych relacji kulturowych, technologii komunikowania się, przemian warunków życia, integracji społecznej, politycznej i gospodarczej U_02 - Identyfikuje problemy globalizacji społeczno-gospodarczej w przestrzeni</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 - Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań K_02 - Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się K_03 - Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę</p>	<p>U_2, K_01 – Ocena wykonanych ćwiczeń W_01, K_03 Kolokwium <u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z egzaminu x 0,70 + ocena z prezentacji multimedialnej x 0,30 <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,40 oraz kolokwium końcowego x 0,60</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć $(W \times 2 + CAU \times 1) / 3$</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04, K2_W05, K2_W08
W_02	K2_W03
W_03	K2_W04
U_01	K2_U03, K2_U02, K2_U08, K2_U09
U_02	K2_U02
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01
K_03	K2_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa
2. Czerny M., Łuczak R., Makowski J., 2007, Globalistyka, PWN, Warszawa
3. Dubos R., 1970, Człowiek, środowisko, adaptacja, PZWL, Warszawa
4. Gearty C., 1998, Terroryzm, Prószyński i S-ka, Warszawa
5. Lisowski A., 1990, Wstęp do geografii społecznej, Warszawa
6. Łęcka I. (red), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Warszawa
7. Łęcka I., (red.), 2005, Społeczne skutki globalizacji – globalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie publiczne, Instytut Krajów Rozwijających się, Uniwersytet Warszawski
8. Maryański A., 1994, Narodowości świata, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa
9. Okólski M., 2004a, Demografia zmiany społecznej, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa
10. Okólski M., 2004b, Demografia. Podstawowe pojęcia, procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa
11. Otok S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa
12. Stiglitz J..E, 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa
13. Sztompka P., 2012, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków

B. Literatura uzupełniająca:

1. Albinowski St., 1996, Bogactwo i nędza narodów. Dom Wydawniczy „Elipsa”, Warszawa
2. Banaszak G., Kmita J., 1994, Społeczno-regulacyjna koncepcja kultury, Warszawa
3. Bossak J.W., 2008, Instytucje, rynki i konkurencja we współczesnym świecie, Warszawa
4. Długosz Z., Kurek S., 2004, Starzenie się ludności w Polsce Południowo-Wschodniej na tle kraju i państw Europy. /W:/ Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Regionalny wymiar

integracji europejskiej. Pod red. E. Jakubowicz i A. Raczyka, VIII/2, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, s.55-64

5. Filipiak M., 1996, Socjologia kultury. Zarys zagadnień, Lublin
6. Florczak Z., 1970, Sztuka łamie milczenie, Kraków
7. Holzer J., Z., 1994, Sytuacja demograficzna świata, Komitet Prognoz „Polska w XXI wieku”, Warszawa
8. Kamiński W.A., 2000, Globalne społeczeństwo informacyjne: nadzieje, szanse, zagrożenia – wykład inauguracyjny. Centrum Badawczo – Szkoleniowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu, Zamość
9. Kędelski M., Paradysz J., 2006, Demografia, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań
10. Kurkiewicz J., 1992, Podstawowe metody analizy demograficznej, Warszawa
11. Miklaszewski S., Molendowski E., 2009, Gospodarka światowa w warunkach globalizacji i regionalizacji rynków, Warszawa
12. Przemiany demograficzne w Polsce w latach 90. w świetle koncepcji drugiego przejścia demograficznego, 1999, Praca zbiorowa pod redakcją I. E. Kotowskiej, Monografie i Opracowania, 461, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa

Sylabus 20. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W GEOGRAFII - WARSZTATY

Nazwa zajęć Przedsiębiorczość w geografii - warsztaty		Forma zaliczenia CW-Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak	IV	
Dyscyplina Gospodarka społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia warsztatowe	10	6	20	24	1
praca zespołowa			6	6	

przygotowanie wystąpień ustnych, prezentacji, projektu			12	16	
konsultacje			2	2	
Razem	10	6	20	24	1
Metody dydaktyczne ćwiczenia indywidualne i grupowe, testy specjalistyczne, ćwiczenia typu casestudy, gry symulacyjne, prezentacja multimedialna, dyskusja grupowa					
Wymagania wstępne Brak wymagań					
Cele zajęć Wzmocnienie postawy przedsiębiorczej. Kształcenie umiejętności planowania własnej ścieżki rozwoju na rynku pracy. Rozwijanie umiejętności niezbędnych do podjęcia samo zatrudnienia lub założenia firmy. Podstawy planowania biznesowego.					
Treści programowe Pomysł na biznes. Profesjonalny Biznesplan. Instytucje wspierające MSP. Akty prawne regulujące prowadzenie działalności gospodarczej. Formy działalności gospodarczej. Rejestracja działalności gospodarczej. Podatkowa Księga Przychodów i Rozchodów. Analiza modelowych biznesplanów – opracowanie własnej wstępnej koncepcji biznesowej – analiza pomysłu.					
Efekty kształcenia			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 Przytacza ogólne zasady tworzenia i rozwoju formy indywidualnej przedsiębiorczości wykorzystującej wiedzę z zakresu geografii			Zaliczenie z oceną		
W_02 Definiuje cele zachowań komunikacyjnych na płaszczyźnie społecznej, zawodowej			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
Umiejętności			Przedsiębiorczość w geografii – warsztaty (do wyboru)		
U_01 Potrafi zebrać informacje ze źródeł zewnętrznych w celu ewaluacji i wstępnej selekcji pomysłów biznesowych			(W_01, U_01, U_02, K_01, K_02) - wykonanie pracy zaliczeniowej		
U_02 Potrafi opracować wstępną koncepcję nowego przedsięwzięcia biznesowego			Ocena końcowa przedmiotu:		
U_03 Potrafi komunikować się z otoczeniem w miejscu pracy i poza nim			Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć		
Kompetencje społeczne			(CW × 1)/1		
K_01 Myśli i działa w sposób przedsiębiorczy wykorzystując zdobywaną wiedzę z zakresu geografii					
K_02 Ma poczucie odpowiedzialności za grupę, zadania itp.					
K_03 Dostosowuje się do nowych sytuacji i warunków					
K_04 Potrafi interpretować sygnały mowy ciała oraz ma umiejętność przewidywania zachowań członków grupy					
Matryca efektów uczenia się dla zajęć					

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W09
W_02	K2_W10
U_01	K2_U05
U_02	K2_U06, K2_U11
U_03	K2_U09
K_01	K2_K07
K_02	K2_K03
K_03	K2_K04
K_04	K2_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
1. Drucker P.F., 1992, Innowacje i przedsiębiorczość. Praktyka i zasady, PWE, Warszawa	
2. Berne E., 2004, W co grają ludzie, Warszawa	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Targalski J., 2003, Przedsiębiorczość i zarządzanie, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa	
- aktualne akty prawne dotyczące działalności gospodarczej	

Sylabus 21. KOMUNIKACJA INTEREPERSONALNA W GEOGRAFII

Nazwa zajęć Komunikacja interpersonalna w geografii		Forma zaliczenia CW-Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak	IV	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia warsztatowe	10	6	20	24	1

praca zespołowa			6	6	
przygotowanie wystąpień ustnych, prezentacji, projektu			12	16	
konsultacje			2	2	
Razem	10	6	20	24	1
Metody dydaktyczne ćwiczenia indywidualne i grupowe, testy specjalistyczne, ćwiczenia typu casestudy, gry symulacyjne, prezentacja multimedialna, dyskusja grupowa					
Wymagania wstępne Brak wymagań					
Cele zajęć Wzmocnienie kompetencji interpersonalnych: orientacji na klienta, asertywności, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów. Rozwinięcie umiejętności w zakresie efektywnego przekazywania informacji, minimalizowanie osobistych barier. Rozwijanie umiejętności niezbędnych do efektywnej realizacji celów zespołu: umiejętności komunikacyjnych, współdziałania, motywacji, budzenie zaufania, poczucia odpowiedzialności za grupę.					
Treści programowe Komunikacja interpersonalna: Podstawowe informacje o procesie komunikacji. Skuteczne komunikowanie się w sytuacjach zawodowych. Komunikacja w zespole. Skuteczne prowadzenie spotkań zespołu.					
Efekty kształcenia			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 Przytacza ogólne zasady tworzenia i rozwoju formy indywidualnej przedsiębiorczości wykorzystującej wiedzę z zakresu geografii			Zaliczenie z oceną		
W_02 Definiuje cele zachowań komunikacyjnych na płaszczyźnie społecznej, zawodowej			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
Umiejętności			Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty (do wyboru)		
U_01 Potrafi zebrać informacje ze źródeł zewnętrznych w celu ewaluacji i wstępnej selekcji pomysłów biznesowych			(W_02, U_03, K_04, K_02, K_03) - ocena aktywności podczas zajęć		
U_02 Potrafi opracować wstępną koncepcję nowego przedsięwzięcia biznesowego i ją omówić			Ocena końcowa przedmiotu:		
U_03 Potrafi komunikować się z otoczeniem w miejscu pracy i poza nim			Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć		
Kompetencje społeczne			(CW × 1)/1		
K_01 Myśli i działa w sposób przedsiębiorczy wykorzystując zdobywaną wiedzę z zakresu geografii					
K_02 Ma poczucie odpowiedzialności za grupę, zadania itp.					
K_03 Dostosowuje się do nowych sytuacji i warunków					
K_04 Potrafi interpretować sygnały mowy ciała oraz ma umiejętność przewidywania zachowań członków grupy					
Matryca efektów uczenia się dla zajęć					

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W09
W_02	K2_W10
U_01	K2_U05
U_02	K2_U06, K2_U11
U_03	K2_U09
K_01	K2_K07
K_02	K2_K03
K_03	K2_K04
K_04	K2_K04

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Błaut R., 1994, Skuteczne negocjacje, Warszawa
2. Cialdini R., 1996, Wywieranie wpływu na ludzi, Gdańsk
3. Kennedy G., 1998, Negocjator. Leksykon, Warszawa
4. Kochan M., 2005, Pojedynek na słowa, Kraków
5. Nęcki Z., 2000, Komunikacja międzyludzka, Kraków
6. Rosenberg M.B., 2003, Porozumienie bez przemocy, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca:

1. Głodowski W., 2000, Komunikacja niewerbalna, Gdańsk
2. Schulz von Thun F., 2003, Sztuka rozmawiania, t. 1, Kraków
3. Sujak E., 2006, ABC psychologii komunikacji, Kraków

- aktualne akty prawne dotyczące działalności gospodarczej

Sylabus 22. SEMINARIUM MAGISTERSKIE

Nazwa zajęć Seminarium magisterskie		Forma zaliczenia S – Zo	Liczba punktów ECTS 21		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Tak	Nie	I-IV	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku (80,95%) Nauki społeczno-ekonomiczne i gospodarka przestrzenna (19,05%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				
	N		S		

	(nauczyciel)		(student)		Liczba punktów ECTS
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Seminarium	105 (I sem. 15 II sem 30 III sem. 30 IV sem 30)	63 (I sem. 9 II sem 18 III sem. 18 IV sem 18)	525 (I sem. 75 II sem 150 III sem. 150 IV sem 150)	567 (I sem. 81 II sem 162 III sem. 162 IV sem 162)	21
Analiza i czytanie wskazanej literatury			100	120	
Przygotowanie prezentacji multimedialnych zadany temat			40	45	
Przygotowanie materiałów źródłowych i literatury naukowej do pracy dyplomowej			40	45	
Przygotowanie wystąpień ustnych			35	40	
Zapoznanie z metodyką badań			28	30	
Prace terenowe			100	105	
Konsultacje			22	22	
Przygotowanie pisemne pracy dyplomowej			160	160	
Razem	105	63	525	567	21

Metody dydaktyczne

ćwiczenia – wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody problemowe: m. operatywne: praca z mapami topograficznymi i tematycznymi, analizowanie profili terenu, rysunków, diagramów, kartodiagramów, danych meteorologicznych i hydrologicznych; m. praktyczne: wykonywanie map, rysunków, diagramów), dyskusja, w tym: „burza mózgów”; metody eksponujące: pokaz multimedialnych.

Wymagania wstępne

Umiejętność analitycznego i syntetyzującego przedstawiania problemów wskazanych przez prowadzącego seminarium; podstawowe umiejętności związane z przygotowaniem wystąpienia na wskazany temat. Wymagana wiedza z zakresu geografii fizycznej, geografii bezpieczeństwa, planowania przestrzennego, naturalnych zagrożeń i katastrof, zarządzania środowiskiem, modelowania środowiskiem niezbędna do odbioru zaawansowanych opracowań naukowych.

Cele zajęć

Umożliwienie zorganizowanej dyskusji nad zagadnieniami merytorycznymi związanymi z realizacją prac magisterskich.

Umożliwienie zorganizowanej dyskusji nad zagadnieniami merytorycznymi związanymi z różnymi metodami stosowanymi w geografii bezpieczeństwa, ich prezentacją graficzną i statystyczną obróbką danych charakteryzujących środowisko.

Treści programowe

1. Zapoznanie studentów z zakresem i celem przygotowywania prac magisterskich.
2. Konstruowanie planu – konspektu pracy. Formułowanie celu i hipotez roboczych. Przygotowanie koncepcji pracy.
3. Prace kameralne. Gromadzenie literatury i dokumentacji publikowanych i niepublikowanych. Materiały statystyczne, kartograficzne. Ocena i krytyczna analiza literatury i źródeł naukowych.
4. Referowanie streszczeń monografii i artykułów z zakresu powiązanego z przewidzianymi do realizacji tematami prac magisterskich; aspekt metodyczny i merytoryczny analizowanych prac.
5. Uzgadnianie metodyki i narzędzi prowadzonych badań. Przygotowanie planu badań i metod ich wizualizacji.
6. Przygotowanie do samodzielnej pracy w terenie. Prowadzenie badań.

7. Konstrukcja pracy magisterskiej.
Omówienie oraz prezentacja technicznego przygotowania fragmentów oraz całej pracy magisterskiej.

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01- Stosuje i upowszechnia zasady interpretowania zjawisk i procesów przyrodniczych w pracy badawczej W_02 - Ma pogłębioną wiedzę w zakresie aktualnie dyskutowanych w literaturze kierunkowej problemów z geografii fizycznej i geografii bezpieczeństwa W_03- ma wiedzę z zakresu zasad planowania badań, z wykorzystaniem metod, narzędzi i technik badawczych stosowanych w geografii bezpieczeństwa, zwłaszcza w modelowaniu i zarządzaniu środowiskiem</p> <p>Umiejętności: U_01- Potrafi pozyskiwać informacje z literatury, materiałów źródłowych, wyników badań terenowych i laboratoryjnych oraz dokonywać interpretacji U_02 - Potrafi formułować odpowiednie wnioski, weryfikować hipotezy związane ze złożonych problemów badawczych U_03 - Potrafi zaprezentować wyniki własnych badań w formie ustnej czy za pomocą prezentacji multimedialnej U_04 - Stosuje wybrane metody, narzędzia i techniki badawcze stosowane w geografii bezpieczeństwa, zwłaszcza w modelowaniu i zarządzaniu środowiskiem U_05 - Planuje i wykonuje zadania badawcze pod nadzorem opiekuna U_06 - Wykazuje umiejętności napisania pracy badawczej, spełniając odpowiednie wymagania estetyczne, przy użyciu technik komputerowych</p> <p>Kompetencje społeczne: K_01- Rozumie potrzebę samodzielnego studiowania literatury naukowej w celu poszerzenia i pogłębienia wiedzy K_02 - Pyta i umiejętnie konstruuje hipotezy do wyjaśnienia problematyki badawczej K_03 - potrafi dzielić się zadaniami, współpracować w grupie K_04 - Potrafi ocenić zagrożenia wynikające ze stosowanych technik badawczych i tworzenie warunków bezpiecznej pracy</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (W_02), (W_03), (U_01), (U_02), (U_03), (U_04), (K_01) – ocena prezentacji multimedialnych i wystąpień ustnych (W_03), (U_04), (U_05), (K_03), (K_04) – wykonywanie prac badawczych U_01), (U_02), (U_03), (U_04), (U_06), (K_01) – prezentacja poszczególnych rozdziałów pracy badawczej (W_01), (U_01), (U_02), (K_02) - aktywność</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu: ocena z prezentacji rozdziałów x 0,50 + ocena z prezentacji literatury 0,30 + ocena za aktywność x 0,20</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W01, K2_W10
W_02	K2_W07, K2_W10
W_03	K2_W02, K1_W03, K2_W06, K2_W08
U_01	K2_U03
U_02	K2_U05, K2_U07
U_03	K2_U08
U_04	K2_U05, K2_U07
U_05	K2_U04, K2_U05, K2_U06; K2_U07
U_06	K2_U07, K2_U10

K_01	K2_K01
K_02	K2_K02, K2_K06
K_03	K2_K02
K_04	K2_K03
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Lach Z., Łaszczuk A., 2004: Geografia bezpieczeństwa, AON. 2. Otok S., 2003: Geografia polityczna świata, Warszawa 2003; 3. Gutry-Korycka M., Werner-Więckowska H., (red.), 1989: Przewodnik do hydrograficznych badań terenowych, PWN, Warszawa. 4. Instrukcja do wykonywania Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50 000, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa. 5. Richling A. (red.), 1993: Metody szczegółowych badań geografii fizycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 6. Weiner J., 2000: Technika pisania i prezentowania przyrodniczych prac naukowych. Przewodnik praktyczny, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<p>Żuber M., 2006: Katastrofy naturalne i cywilizacyjne, WSOWLąd, Wrocław</p> <p>Artykuły z czasopism naukowych polskich i zagranicznych związane tematycznie z pracami magisterskimi przygotowywanymi przez uczestników zajęć.</p>	

Sylabus 23. PRACOWNIA MAGISTERSKA

Nazwa zajęć Pracownia magisterska		Forma zaliczenia S – Zo	Liczba punktów ECTS 3		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Tak	Nie	II-IV	

Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku (66,67%), Nauki społeczno-ekonomiczne i gospodarka przestrzenna (33,33%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Pracownia magisterska	36 (II sem 12 III sem. 12 IV sem 12)	24 (II sem 8 III sem. 8 IV sem 8)	54 (II sem 18 III sem. 18 IV sem 18)	66 (II sem 22 III sem. 22 IV sem 22)	3
Analiza i czytanie wskazanej literatury			5	10	
Przygotowanie prezentacji multimedialnych zadany temat			4	6	
Przygotowanie materiałów źródłowych i literatury naukowej do pracy dyplomowej			5	5	
Przygotowanie wystąpień ustnych			5	5	
Zapoznanie z metodyką badań			5	5	
Prace terenowe			5	5	
Konsultacje			5	5	
Przygotowanie pisemnej pracy dyplomowej			20	25	
Razem	36	24	54	66	3
Metody dydaktyczne ćwiczenia – wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody problemowe: m. operatywne: praca z mapami topograficznymi i tematycznymi, analizowanie profili terenu, rysunków, diagramów, kartodiagramów, danych meteorologicznych i hydrologicznych; m. praktyczne: wykonywanie map, rysunków, diagramów), dyskusja, w tym: „burza mózgów”; metody eksponujące: pokaz multimedialnych.					
Wymagania wstępne Umiejętność analitycznego i syntetyzującego przedstawiania problemów wskazanych przez prowadzącego seminarium; podstawowe umiejętności związane z przygotowaniem wystąpienia na wskazany temat. Wymagana wiedza z zakresu geografii fizycznej, geografii bezpieczeństwa, planowania przestrzennego, naturalnych zagrożeń i katastrof, zarządzania środowiskiem, modelowania środowiskiem niezbędną do odbioru zaawansowanych opracowań naukowych.					
Cele zajęć Umożliwienie zorganizowanej dyskusji nad zagadnieniami merytorycznymi związanymi z realizacją prac magisterskich. Umożliwienie zorganizowanej dyskusji nad zagadnieniami merytorycznymi związanymi z różnymi metodami stosowanymi w geografii bezpieczeństwa, ich prezentacją graficzną i statystyczną obróbką danych charakteryzujących środowisko.					
Treści programowe Techniczne opracowanie pracy magisterskiej. Części składowe pracy. Tytułatura (karta tytułowa), teksty wprowadzające (wstęp), tekst główny (podział na rozdziały i podrozdziały), zakończenie (wnioski i podsumowanie). Materiały uzupełniające tekst główny. Przypisy, tabele i tablice, ryciny i ilustracje, aneksy, bibliografia. Rodzaje i zasady tworzenia przypisów w pracy. Przypis zwykły, źródłowy, rozszerzony, polemiczny, dygresyjny, odsyłający. Opracowanie tabel, tablic, rycin i ilustracji, wykresów i schematów. Opracowanie załączników i aneksów. Elementy informacyjno-pomocnicze, numeracja stron. Wykazy skrótów i symboli. Spisy tabel i rycin. Słownik terminologiczny i indeksy. Spis treści. Postać graficzna strony. Format i układ tekstu. Akapity. Numeracja stron (paginacja). Wyróżnienia w tekście. Stosowanie spacji. Konstrukcja pracy magisterskiej.					

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01- ma wiedzę z zakresu zasad planowania badań, z wykorzystaniem metod, narzędzi i technik badawczych stosowanych w geografii bezpieczeństwa, zwłaszcza w modelowaniu i zarządzaniu środowiskiem</p> <p>Umiejętności: U_01- Potrafi pozyskiwać informacje z literatury, materiałów źródłowych, wyników badań terenowych i laboratoryjnych oraz dokonywać interpretacji U_02 - Stosuje wybrane metody, narzędzia i techniki badawcze stosowane w geografii bezpieczeństwa, zwłaszcza w modelowaniu i zarządzaniu środowiskiem U_03 - Wykazuje umiejętności napisania pracy badawczej, spełniając odpowiednie wymagania estetyczne, przy użyciu technik komputerowych</p> <p>Kompetencje społeczne: K_01- Rozumie potrzebę samodzielnego studiowania literatury naukowej w celu poszerzenia i pogłębienia wiedzy K_02 - potrafi ocenić zagrożenia wynikające ze stosowanych technik badawczych i tworzenie warunków bezpiecznej pracy</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (U_01), (U_02), (K_01) – ocena prezentacji multimedialnych i wystąpień ustnych (W_01), (U_02), (K_02) – wykonywanie prac badawczych U_01), (U_02), (U_03), (K_01) – prezentacja poszczególnych rozdziałów pracy badawczej (U_01) - aktywność</p> <p><u>Ocena końcowa pracowni:</u> ocena z przygotowań pracy i ich prezentacji x 0,60 + ocena za aktywność x 0,40</p> <p>Maksymalna liczba punktów to a. Ocena K z zaliczenia pisemnego, kolokwium, domowej pracy kontrolnej jest wyliczona według zasady:</p> <p>K ∈ [0% a, 50% a] niedostateczna K ∈ [50% a, 60%a] dostateczna K ∈ [60% a, 70% a] dostateczna plus K ∈ [70% a, 80% a] dobra K ∈ [80% a, 90% a] dobra plus K ∈ [90% a, 100% a] bardzo dobra</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu: średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych przedmiotów (P.5.1. x 21 + P.5.2 x 3)/24</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W02, K1_W03, K2_W06, K2_W08
U_01	K2_U03
U_02	K2_U05, K2_U07
U_03	K2_U07, K2_U10
K_01	K2_K01
K_02	K2_K03

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Lach Z., Łaszczuk A., 2004: Geografia bezpieczeństwa, AON.
2. Żuber M., 2006: Katastrofy naturalne i cywilizacyjne, WSOWLąd, Wrocław.
3. Otok S., 2003: Geografia polityczna świata, Warszawa 2003;
4. Gutry-Korycka M., Werner-Więckowska H., (red.), 1989: Przewodnik do hydrograficznych badań terenowych, PWN, Warszawa.
5. Instrukcja do wykonywania Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50 000, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.

6. Richling A. (red.), 1993: Metody szczegółowych badań geografii fizycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
7. Weiner J., 2000: Technika pisania i prezentowania przyrodniczych prac naukowych. Przewodnik praktyczny, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

B. Literatura uzupełniająca:

Artykuły z czasopism naukowych polskich i zagranicznych związane tematycznie z pracami magisterskimi przygotowywanymi przez uczestników zajęć.

Nazwa zajęć Bezpieczeństwo i higiena pracy		Forma zaliczenia Z		Liczba punktów ECTS 0	
Kierunek studiów: Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny i ogólnoakademicki	SDS	tak		nie	I
Dyscyplina -					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
wykład	4	4	0	0	0
Łącznie:	4	4	0	0	0
Metody dydaktyczne wykład informacyjny					
Wymagania wstępne bez wymagań					
Cele zajęć <ul style="list-style-type: none"> zapoznanie studentów z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie uwzględniającym specyfikę kształcenia w uczelni i rodzaj wyposażenia technicznego wykorzystywanego w procesie kształcenia. 					
Treści programowe					
Przepisy bhp obowiązujące na terenie uczelni					
Ergonomia – ogólne wymagania dla stanowiska pracy/ nauki; organizacja stanowiska pracy/ nauki					
Zasady obowiązujące w pracowniach komputerowych, laboratoriach i pracowniach specjalistycznych. Charakterystyka wybranych czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych					
Postępowanie w razie wypadku oraz zasady udzielania pierwszej pomocy					
Postępowanie w przypadku wystąpienia zagrożenia pożarowego. Rodzaje środków gaśniczych					
Zasady prowadzenia ewakuacji w przypadku zagrożenia w tym osób niepełnosprawnych					
Sposób zaliczenia Warunkiem zaliczenia zajęć jest: <ul style="list-style-type: none"> ✓ obecność na zajęciach ✓ zaliczenie testu końcowego 					
Kontakt:					

Sylabus 25. PSYCHOLOGIA

Nazwa zajęć Psychologia		Forma zaliczenia W – Zo CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności GN	I	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i Środowisku-100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	20	10	10	1
Analiza literatury przedmiotu			4	4	
Przygotowanie do zaliczenia (Test wyboru)			6	6	
Ćwiczenia audytoryjne	20	20	10	10	1
Analiza literatury przedmiotu			3	3	
Przygotowanie zadania zaliczeniowego			3	3	
Przygotowanie do zaliczenia (Kolokwium)			4	4	
Razem	40	40	20	20	2
Metody dydaktyczne Wykład: wykład konwersatoryjny, wykład multimedialny, połączony z analizą przypadków Ćwiczenia: praca w grupach, analiza tekstów, analiza przypadków					
Wymagania wstępne Brak					
Cele zajęć 1. Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne obejmuje opanowanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii.					
Ogólne efekty uczenia się WIEDZA W_O_01 posiada wiedzę psychologiczną i pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania - uczenia się. UMIEJĘTNOŚCI U_O_01 posiada umiejętności i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów; U_O_02			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne Ocena z zajęć: Kolokwium: W_O_01 (% oceny końcowej 70) Zadanie zaliczeniowe: U_O_01;U_O_02;K_O_01 (% oceny końcowej 30) Wykład: Test wyboru: W_O_01 (100 % oceny końcowej) Ocena końcowa z zajęć obliczana jest według średnich ważonych.		

<p>wykazuje umiejętność uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów.</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</p> <p>K_O_01</p> <p>jest praktycznie przygotowany do realizowania zadań zawodowych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) wynikających z roli nauczyciela.</p>	<p>* <u>Test wyboru jest jedyną końcową formą zaliczenia wykładów niezależnie od ilości osób prowadzących</u>, zawiera pytania ze wszystkich poruszonych zagadnień teoretycznych. Test realizowany jest po zakończeniu wszystkich wykładów i ćwiczeń z przedmiotu przez osobę odpowiadającą za wystawienie oceny z przedmiotu w karcie osiągnięć studenta. Osoby prowadzące wykłady są zobowiązane o przekazanie zagadnień testowych na pierwszym spotkaniu ze studentami.</p> <p>* <u>Kolokwium jest jedyną końcową formą zaliczenia ćwiczeń niezależnie od ilości osób prowadzących</u>, zawiera pytania ze wszystkich poruszonych zagadnień teoretycznych i praktycznych oraz realizowany jest po zakończeniu wszystkich ćwiczeń z przedmiotu przez osobę odpowiadającą za wystawienie oceny z przedmiotu w karcie osiągnięć studenta. Ocena z ćwiczeń wyliczana jest wg wzoru: $O_{\text{Cw}} = [(O_{\text{Zadanie 1}} \times 30\%) + (O_{\text{Kolokwium}} \times 70\%)] / 2$</p> <p>Oceny końcowe oraz końcowa za zajęcia jest przeliczana według zasady:</p> <p>3,0 – 3,24 – dostateczny (3,0) 3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5) 3,75 – 4,24 – dobry (4,0) 4,25 – 4,74 – dobry plus (4,5) 4,75 – 5,0 – bardzo dobry (5,0)</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla Psychologia	
Numer (symbol) ogólnego efektu uczenia się*	Odniesienie do standardu kształcenia nauczycieli*
W_O_01	W_a, W_b, W_c, W_d, W_e, W_f, W_g, W_h, W_i, W_j, W_k, W_l, W_m
U_O_01	U_a; U_b; U_c; U_e; U_f; U_g; U_i; U_j; U_k; U_l; U_m
U_O_02	U_d; U_o; U_n; U_h
K_O_01	K_d; K_e; K_f

<p>*EFEKTY UCZENIA SIĘ WYNIKAJACE ZROZPORZĄDZENIA MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela</p> <p>Wykaz literatury:</p> <ol style="list-style-type: none"> Aleksandrovich, M., Kolakowska, B. (red.) (2013). <i>Uczeń zdolny jest wśród nas</i>. Olsztyn: Mantis Aronson, E., Wilson, T.D., Akert, R.M. (2007). <i>Psychologia społeczna</i>. Poznań: Zysk i S-ka. Schaffer, H.R. (2011). <i>Psychologiadziecka</i>. Warszawa: PWN. Seligman M., Walker E., Rosenhan D. (2003), <i>Psychopatologia</i>, Poznań, Wydawnictwo Zysk i S-ka. Sęk, H. (red.) (2005). <i>Psychologia kliniczna</i>. Tom 1 i 2. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i>. Warszawa: Scholar. Wolańczyk, T., Komender, J. (2005). <i>Zaburzenia emocjonalne i behawioralne u dzieci</i>. Warszawa: PZWL Zimbardo, P. (1999). <i>Psychologia i życie</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Zimbardo, P., Johnson, R., McCann, V. (2010). <i>Psychologia. Kluczowe koncepcje</i> (t. 2-4). Warszawa: PWN.

Sylabus 26. PEDAGOGIKA

Grupa zajęć:		Przedmiot:		Forma zał.		
Ścieżka kształcenia nauczycielskiego		Pedagogika		W-Zo; CAU-Zo		
Charakterystyka zajęć:						
kierunek studiów	specjalność/ ścieżka kształcenia	poziom studiów	semestr/y	Tryb studiów		
wszystkie kierunki	Nauczycielska *Studenci, którzy zrealizowali zajęcia podczas SPS – nie są zobowiązani do uczestnictwa w zajęciach	SDS*	I	SS/SNS		
Uwaga: używać następujących oznaczeń: poziom kształcenia: STS – studia trzeciego stopnia; SDS – studia drugiego stopnia, SPS – studia pierwszego stopnia; semestry: I – pierwszy, II – drugi itd.; tryb studiów: SS – studia stacjonarne, SNS – studia niestacjonarne						
Podmioty odpowiedzialne za realizację zajęć:						
nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		osoby odpowiedzialne za prowadzenie zajęć				
Instytut Pedagogiki						
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	20	20	10	10	30	1
• Zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• Wykłady	18	18	-	-		
• Kolokwium	1	1	-	-		
• Przygotowanie do kolokwium	-	-	4	4		
• Studiowanie literatury	-	-	6	6		
Zajęcia praktyczne [razem]	20	20	10	10	30	1
• Zajęcia wprowadzające	1	1	-	-		
• Ćwiczenia audytoryjne	18	18	-	-		
• Kolokwium	1	1	-	-		
• Przygotowanie zadania zaliczeniowego (Z1)	-	-	2	2		
• Studiowanie literatury	-	-	5	5		
• Przygotowanie do zaliczenia przedmiotu (kolokwium)	-	-	3	3		
Łącznie:	40	40	20	20	60	2
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
Zajęcia teoretyczne:			Zajęcia praktyczne:			

<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 		<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z udziałem nauczycieli: 	
Wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, test wiedzy z pytaniami otwartymi i/lub zamkniętymi		Wykład wprowadzający, analiza tekstów źródłowych z dyskusją, dyskusja, praca w grupach, objaśnienia wykonania zadań, indywidualne projekty studenckie, konsultacje indywidualne i zespołowe, Kolokwia	
<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 		<ul style="list-style-type: none"> samodzielna praca studenta: 	
percepcja treści wykładów, sporządzanie i gromadzenie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do zaliczenia przedmiotu w formie testu		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie materiałów na zajęcia, przygotowanie do zajęć i dyskusji	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
Nie dotyczy		Podstawowa wiedza z zakresu nauk społecznych i humanistycznych na poziomie ponadpodstawowym	
Cele zajęć:			
Celem jest zapoznanie studenta z naukowym językiem pedagogiki, stwarzanie okazji do nabywania świadomości dotyczącej miejsca pedagogiki w systemie nauk; kształtowanie umiejętności dokonywania analizy zjawisk społecznych w kontekście ich związków z wybranymi obszarami działalności pedagogicznej; student zna główne zadania i cele pracy szkoły w szerszym kontekście społecznym; zna perspektywy oglądu i oceny szkoły, jej kultury organizacyjnej; inspirowanie do pogłębionej refleksji nad współczesnymi problemami zawodowego funkcjonowania nauczyciela i przemianami jego roli zawodowej; pobudzanie do (auto)refleksji nad problemami konstytuowania się tożsamości zawodowej nauczyciela i uwarunkowaniami kryzysu tożsamościowego; zna podstawowe zagadnienia dotyczące profilaktyki pedagogicznej.			
Treści programowe:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia organizacyjne: - omówienie programu wykładów na podstawie sylabusu; - omówienie warunków zaliczenia przedmiotu (zaliczenia ćwiczeń, wykładów, warunki przystąpienia do egzaminu)	1	1
2.	Specyfika pedagogiki jako dyscypliny naukowej - pedagogika jako swoista nauka o człowieku; - zmiany przedmiotu badań pedagogiki - zadania i funkcje pedagogiki - rozwój pedagogiki w perspektywie rozwoju jej systemu pojęciowego - wieloaspektowy charakter uwarunkowań procesu emancypowania się pedagogiki jako nauki (pedagogika jako nauka: nomotetyczna i idiograficzna; empiryczna i normatywna; praktyczna i teoretyczna) - kryteria naukowości pedagogiki - powiązania pedagogiki z innymi dyscyplinami naukowymi (nauki współdziałające z pedagogiką) - formalna klasyfikacja nauk pedagogicznych (miejsce pedagogiki ogólnej w systemie nauk pedagogicznych; pedagogiki szczegółowe/subdyscypliny pedagogiczne) - style i postawy wychowawcze	3	3
3.	Wychowanie jako konstytutywne pojęcie pedagogiki - wielość definicji i ujęć wychowania (wychowanie jako jednostronne oddziaływanie wychowawcy na wychowanka; wychowanie jako swoisty rodzaj dwustronnej relacji, zwrotnego oddziaływania na siebie wychowawcy i wychowanka; wychowanie ujmowane w wymiarze zjawisk psychospołecznych, dziejowych i kulturowych)	3	3

	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaje wychowania: ze względu na wiek wychowanka (pedologia, hebagogika, andragogika, gerontogogika); w zależności od przedmiotu wychowania/sfer osobowości (wychowanie umysłowe, moralne, fizyczne, seksualne, estetyczne, obywatelskie); ze względu na podejście do wartości (wychowanie normatywne i aksjologiczno-relatywistyczne); ze względu na sposób kierowania procesem wychowania (wychowanie dyrektywne/autorytarne i niedyrektywne/funkcjonalne); wychowanie instytucjonalne i pozainstytucjonalne; - wychowanie jako proces całościowy; wychowanie naturalne jako najstarsza forma inkulturacji - wychowanie w ujęciu adaptacyjnym i emancypacyjnym - cechy procesu wychowania - podmiotowość w wychowaniu 		
4.	<p>Szkoła jako instytucja dydaktyczno-wychowawcza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkcje i zadania szkoły - klasa szkolna jako środowisko wychowawcze - kultura szkoły: organizacja pracy szkoły relacje między nauczycielami i uczniami, jakość porozumiewania się jako istotny element kultury szkoły - przejawy kryzysu szkoły: działania profilaktyczne, prewencja i terapia pedagogiczna 	3	3
5.	<p>Nauczyciel i jego zawód:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pedeutologia jako teoria osoby i zawodu nauczyciela - rola zawodowa nauczyciela i jej przemiany - powinności nauczyciela i jego profesjonalny rozwój - etyka zawodowa nauczyciela – między etyką kodeksową a relatywizmem moralnym (odpowiedzialność nauczyciela) - problemy kształcenia dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczyciela (nauczyciel jako osoba ustawicznie ucząca się) - syndrom wypalenia zawodowego u nauczycieli – przyczyny, objawy, strategie zaradcze; choroby zawodowe – profilaktyka, diagnoza, terapia 	5	5
6.	<p>Profilaktyka pedagogiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady konstruowania szkolnych i klasowych programów profilaktycznych - teoretyczne podstawy diagnozy pedagogicznej - metody i techniki dobrej diagnozy - uwarunkowania procesu diagnostycznego - uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole - współpraca szkoły z podmiotami zajmującymi się diagnozą i terapia pedagogiczną 	4	4
11.	Kolokwium zaliczeniowe	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		20	20
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1	<p>Zajęcia organizacyjno-wprowadzające</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentacja i omówienie programu zajęć i sylabusu - szczegółowe omówienie warunków zaliczenia przedmiotu 	1	1
2	<p>Pedagogika jej geneza i rozwój</p> <ul style="list-style-type: none"> - etymologiczne znaczenie nazwy „pedagogika” oraz wyrazów pochodnych - mapa pojęciowa współczesnej pedagogiki 	2	2
3	<p>Wychowanie a rozwój:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przymus i swoboda w wychowaniu 	5	5

	<ul style="list-style-type: none"> - wychowanie jako urabianie/indoktrynacja i jako wspomaganie - charakterystyka podstawowych środowisk wychowawczych: rodzina, szkoła, grupa rówieśnicza, dziecko w świecie mediów - wychowanie a manipulacja - przejawy kryzysu współczesnego wychowania 		
4	<p>Szkoła jako instytucja wychowawcza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - program ukryty w szkole - autokratyzm i demokracja w szkole - pozaszkolne instytucje wychowawcze, opiekuńcze i resocjalizacyjne - przyczyny trudności wychowawczych; obszary kryzysu współczesnego wychowania - zasady i metody wychowania - umiejętności wychowawcze nauczyciela 	4	4
5	<p>Problemy tożsamości zawodowej nauczyciela:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie tożsamości zawodowej nauczyciela (statusy tożsamościowe; kryzys tożsamościowy; od anomii do autonomii zawodowej) - dylematy etyczne w pracy nauczyciela (nauczyciel absolutysta czy utylitarysta moralny?) – indywidualne projekty studentów - ja jako nauczyciel/wychowawca (uwarunkowania rozwoju zawodowego nauczyciela, bariery rozwoju) 	4	4
6	<p>Działania profilaktyczne nauczyciela:</p> <ul style="list-style-type: none"> - programy profilaktyczne w szkole (egzemplifikacje programów wykorzystywanych w praktyce szkolnej) - przygotowanie diagnozy pedagogicznej przypadku (indywidualne prace studentów) 	4	4
Razem zajęć praktycznych:		20	20
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		40	40
<p>Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej. Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne</p>			
Efekty uczenia się dla zajęć			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	Posiada wiedzę psychologiczną i pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania –uczenia się	
umiejętności	U_01	Posiada umiejętności i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów	
	U_02	Wykazuje umiejętność uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pracy pedagogicznej z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów	
	U_03	Umiejętnie komunikuje się przy użyciu różnych technik, zarówno z osobami będącymi podmiotami działalności wychowawczej, jak i z innymi osobami współdziałającymi w procesie dydaktyczno-wychowawczym oraz specjalistami wspierającymi ten proces	
kompetencje społeczne	K_01	Jest praktycznie przygotowany do realizowania zadań zawodowych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych)	
Zaliczenie zajęć /weryfikacja efektów uczenia się			
forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną i egzamin		

warunki i kryteria zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje dostateczny (3,0) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje od 50% do 60% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dostateczny (3,5) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 61% do 70% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje dobry stopień (4,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 71% do 80% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dobry stopień (4,5) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 81% do 90% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje bardzo dobry stopień (5,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 91% do 100% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.
---------------------------------------	--

sposób zaliczenia zajęć teoretycznych (wykłady):

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Symbol	Sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	T	Test zaliczeniowy	W_01;	100	2
	SUMA:			100%	

sposób zaliczenia zajęć praktycznych (ćwiczenia):

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	Z1	Prezentacja dotycząca dylematów etycznych w pracy nauczyciela	W_01; U_01; U_02; K_01;	50	2
	Z2	Diagnoza pedagogiczna przypadku	W_01; K_01;	50	
	SUMA:			100%	

Sposób zaliczenia zajęć

sposób wyliczenia oceny końcowej zajęć	$OCENA \text{ za zajęcia} = \frac{O(w) \times ECTS(w) + O(\acute{c}w) \times ECTS(\acute{c}w)}{Suma \ ECTS}$ <p><i>Szczegółowe zasady zaliczania przedmiotów określa Regulamin studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku. Przyjmuje się, że oceny wyliczane na podstawie średniej ważonej ustala się wg zasady:</i></p> <p>3,0 – 3,24 – dostateczny (3,0) 3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5) 3,75 – 4,24 – dobry (4,0) 4,25 – 4,74 – dobry plus (4,5) 4,75 – 5,0 – bardzo dobry (5,0)</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć:

*EFEKTY UCZENIA SIĘ WYNIKAJĄCE Z ROZPORZĄDZENIA MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do standardu kształcenia nauczycieli*
W_O_01	W_b, W_c, W_d, W_e, W_f, W_g, W_h, W_i, W_j, W_k, W_l, W_m
U_O_01	U_a; U_b; U_c; U_e; U_f; U_g; U_i; U_j; U_k; U_l; U_m
U_O_02	U_d; U_o; U_n; U_h
K_O_01	K_d; K_e; K_f

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

1. T. Jaworska, R. Leppert, *Wprowadzenie do pedagogiki. Wybór tekstów*, Kraków 2001.
2. B. Śliwerski, (red.), *Pedagogika. Podstawy nauk o wychowaniu*, t. 1, Gdańsk 2006, a. 79-113,
3. G. Gutek, *Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji*, Gdańsk 2003.
4. Z. Kwieciński, B. Śliwerski, (red.), *Pedagogika*, t. 1., Warszawa 2003.
5. Z. Kwieciński, B. Śliwerski, (red.), *Pedagogika*, t. 2., Warszawa 2003.
6. B. Śliwerski, *Współczesne teorie i nurty wychowania*, Kraków 2005.
7. H. Kwiatkowska, *Pedeutologia*, Warszawa 2008;
8. H. Kwiatkowska, *Tożsamość nauczycieli. Między anomią a autonomią*, Gdańsk 2005.
9. J. Szempruch, *Pedeutologia, Studium teoretyczno-pragmatyczne*, Kraków 2013.
10. H. Sęk, *Wypalenie zawodowe. Przyczyny, źródła, mechanizmy, zapobieganie*, Warszawa 2000.
11. K. Szewczyk, *Wychować człowieka mądrego. Zarys etyki nauczycielskiej*, Warszawa 1998.
12. E. Jarosz, *Wybrane obszary diagnozowania pedagogicznego*. Wyd. VI, Katowice 2006
13. E. Jarosz, E. Wysocka, *Diagnoza psychopedagogiczna. Podstawowe problemy i rozwiązania*. Warszawa 2006.
14. J. Kuźma J., *Nauka o szkole. Studium monograficzne. Zarys koncepcji*, Kraków 2005.

B. Literatura uzupełniająca:

- L. Turowski, *Pedagogika ogólna i subdyscypliny*, Wyd. Akademickie „Żak”, Warszawa 1999.
- K. Rubacha (red.), *Konceptualizacja przedmiotu badań pedagogiki*, OW „Impuls”. Kraków 2008.
- S. Kowal, *Współczesne konteksty odpowiedzialności nauczyciela*, Kraków 2004.
- A. Zawiślak, *Pedagog szkolny wobec nowych zadań edukacyjnych (w:) Optymalizacja sytuacji szkolnej uczniów*, pod red. J. Jakóbowskiego, Warszawa 2003
- J. Dobson, *Rozmowy z rodzicami*, Kraków 2009.
- S. Kawula, J. Brągiel, A. Janke, *Pedagogika rodziny*, Toruń 1997
- Sałasiński M., Badziukiewicz B., *Vademecum pedagoga szkolnego*, Warszawa 2003.
- I. Jundziłł, *Rola zawodowa pedagoga szkolnego*, Warszawa 1998.
- M. Mendel, *Nauczyciele i rodzice jako sprzymierzeńcy*, Warszawa 2008, cz. II.
- J. Thompson, *Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów. Wskazówki dla nauczyciela*, Warszawa 2013.

Sylabus 27. TRENING UMIEJĘTNOŚCI WYCHOWAWCZYCH

Zajęcia:				Forma zaliczenia		
Trening umiejętności wychowawczych				CAU - Zo		
Charakterystyka przedmiotu:						
kierunek studiów	ścieżka	poziom studiów	semestr/y	Tryb studiów		
wszystkie	nauczycielska	SDS	I	SS/SNS		
Uwaga: używać następujących oznaczeń: poziom kształcenia: STS – studia trzeciego stopnia; SDS – studia drugiego stopnia, SPS – studia pierwszego stopnia; semestry: I – pierwszy, II – drugi itd.; tryb studiów: SS – studia stacjonarne, SNS – studia niestacjonarne						
Podmioty odpowiedzialne za realizację zajęć:						
nazwa jednostki prowadzącej przedmiot:		osoby odpowiedzialne za zajęcia:				
Instytut Pedagogiki i Pracy Socjalnej						
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	15	15	15	15	30	1
• Wprowadzenie, integracja	2	2				
• Zajęcia warsztatowe	12	12				
• Podsumowanie, zaliczenie	1	1				
• Studiowanie literatury			10	10		
• Przygotowanie do zaliczenia			5	5		
Łącznie:	15	15	15	15	30	1
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
Zajęcia praktyczne:						
• zajęcia z udziałem nauczycieli:						
Metoda sytuacyjna, burza mózgów, metoda ćwiczeniowa, drama, dyskusja - metoda okrągłego stołu						
• samodzielna praca studenta:						
Studiowanie literatury						
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						
Zajęcia wprowadzające:			Wymagania wstępne:			
• brak			• Ogólna wiedza z zakresu pedagogiki i psychologii z SPS			
Cele zajęć:						
• Zapoznanie studentów z metodami i sposobami pomocnymi w wychowaniu dziecka						
• Podnoszenie kompetencji interpersonalnych studentów						
• Ćwiczenie umiejętności radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi						

Treści programowe:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	liczba godzin	
		SS	SNS
1	Zapoznanie studentów z sylabusem i warunkami zaliczenia przedmiotu. Poznanie uczestników treningu, integracja	2	2
2	Kochać i wymagać - o nierozłącznych elementach wychowania. Kary i nagrody w wychowaniu	2	2
3	Granice i ich znaczenie w wychowaniu	2	2
4	Uczucia - jak pomóc dziecku radzić sobie z trudnymi uczuciami	2	2
5	Zachęcanie dziecka do współpracy	2	2
6	Konflikt i rozwiązywanie problemów	2	2
7	Wpisywanie dziecka w role i uwalnianie od grania ról	2	2
8	Zaliczenie	1	1
Razem zajęć praktycznych:		15	15
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		15	15
<p>Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej. Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne</p>			
Efekty uczenia się dla zajęć:			
kategoria	numer	treść	
	W_02	Student ma uporządkowaną wiedzę na temat psychologicznych podstaw wychowania	
	W_03	Student ma wiedzę dotyczącą komunikacji i jej znaczenia w wychowaniu	
umiejętności	U_01	Student potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną do rozwiązywania problemów wychowawczych	
	U_02	Student rozwija swoje umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej	
	U_03	Student potrafi rozwiązywać niektóre problemy wychowawcze	
kompetencje społeczne	K_01	Student odnosi zdobytą wiedzę do projektowania działań wychowawczych	
	K_02	Student odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy	
Zaliczenie zajęć/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje dostateczny (3,0) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje od 50% do 60% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dostateczny (3,5) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 61% do 70% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje dobry stopień (4,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 71% do 80% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dobry stopień (4,5) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 81% do 90% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. 		

	<ul style="list-style-type: none"> Student wykazuje bardzo dobry stopień (5,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 91% do 100% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.
--	---

sposób zaliczenia zajęć praktycznych (ćwiczenia):

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	O1	Aktywne uczestnictwo w zajęciach, zaangażowanie w ćwiczenia	U_01; U_02; U_03; K_01	50	1
	O2	Samodzielne przygotowanie i przeprowadzenie scenki z rozwiązaniem problemu wychowawczego	W_01; W_02; K_02	50	
SUMA:				100%	

sposób wyliczenia oceny końcowej za ćwiczenia wg wzoru:

$OCENA \text{ za } \text{ćwiczenia} = \frac{O1 + O2}{2}$ <p>2,50 – 3,24 – <i>dostateczny (3,0)</i> 3,25 – 3,74 – <i>dostateczny plus (3,5)</i> 3,75 – 4,24 – <i>dobry (4,0)</i> 4,25 – 4,74 – <i>dobry plus (4,5)</i> 4,75 – 5,0 – <i>bardzo dobry (5,0)</i></p>

Matryca efektów uczenia się

*EFEKTY UCZENIA SIĘ WYNIKAJACE Z ROZPORZĄDZENIA MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do standardu kształcenia nauczycieli*
W_01	W_c
W_02	W_b
U_01	U_b
U_02	U_f
U_03	U_h
K_01	K_b
K_02	K_f

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Faber A., Mazlish E. (1996), *Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły*. Media Rodzina of Poznań.

B. Literatura uzupełniająca:

- Sakowska, J. (2001). *Szkoła dla rodziców i wychowawców*. Warszawa, Wydawnictwo CMPPP
- Gordon T. (1996), *Wychowanie bez porażek*. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX

Sylabus 29. PEDAGOGIKA ETAPÓW EDUKACYJNYCH – SZKOŁA PONADPODSTAWOWA

Nazwa przedmiotu Pedagogika etapów edukacyjnych – szkoła ponadpodstawowa		Forma zaliczenia W - Zo; CAU - Zo		
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia Instytut Pedagogiki				
kierunek	ścieżka	semestr/y	poziom studiów	forma studiów
wszystkie kierunki	nauczycielska	II	SDS	stacjonarne (niestacjonarne)
PEDAGOGIKA ETAPÓW EDUKACYJNYCH - szkoła ponadpodstawowa (SDS)				Punkty ECTS
Wykład:		15	15	1
Analiza literatury przedmiotu		10	10	
Przygotowanie do zaliczenia (KOŁOKWIUM USTNE)		5	5	
Ćwiczenia audytoryjne		15	15	1
Analiza literatury przedmiotu		5	5	
Przygotowanie zadania zaliczeniowego, JEGO PREZENTACJI I OBRONY PODCZAS ZAJĘĆ (Zadanie 1)		10	10	
Razem:		30	30	2
Metody dydaktyczne Wykład: wykład konwersatoryjny z prezentacją multimedialną, połączony z analizą przypadków Ćwiczenia: praca w grupach, analiza tekstów, analiza przypadków				
Określenie zajęć wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Pedagogika SPS, trening umiejętności wychowawczych semestr I				
Cele Przygotowanie pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych obejmuje szczegółowe przygotowanie w zakresie pedagogiki do pracy z uczniami etapie edukacyjnym szkoły ponadpodstawowej				
Ogólne efekty uczenia się WIEDZA W_O_01 posiada wiedzę pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania - uczenia się; W_O_02 posiada wiedzę z zakresu dydaktyki i szczegółowej metodyki działalności pedagogicznej, popartą doświadczeniem w jej praktycznym wykorzystywaniu.				
UMIEJĘTNOŚCI U_O_01 posiada umiejętności i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów; U_O_02 wykazuje umiejętność uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów; U_O_03 umiejętnie komunikuje się przy użyciu różnych technik, zarówno z osobami będącymi podmiotami działalności pedagogicznej, jak i z innymi osobami współdziałającymi w procesie dydaktyczno-wychowawczym oraz specjalistami wspierającymi ten proces.				

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

K_O_01

charakteryzuje się wrażliwością etyczną, empatią, otwartością, refleksyjnością oraz postawami prospołecznymi i poczuciem odpowiedzialności;

K_O_02

jest praktycznie przygotowany do realizowania zadań zawodowych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) wynikających z roli nauczyciela.

Szczegółowe efekty UCZENIA SIĘ

WIEDZA

W_01

posiada wiedzę dotyczącą współczesnych teorii dotyczących wychowania, uczenia się i nauczania oraz różnorodnych uwarunkowań tych procesów w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

W_05

posiada wiedzę dotyczącą głównych środowisk wychowawczych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

W_06

posiada wiedzę dotyczącą projektowania i prowadzenia badań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej, poszerzoną w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego i uwzględniającą specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami w rozwoju

W_07

posiada wiedzę dotyczącą struktury i funkcji systemu edukacji – celów, podstaw prawnych, organizacji i funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

W_08

posiada wiedzę dotyczącą podmiotów działalności pedagogicznej (dzieci, uczniów, rodziców i nauczycieli) i partnerów szkolnej edukacji (np. instruktorów harcerskich) oraz specyfiki funkcjonowania dzieci i młodzieży w kontekście prawidłowości i nieprawidłowości rozwojowych w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

W_09

posiada wiedzę dotyczącą specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych na III-IV etapie edukacyjnym;

W_10

posiada wiedzę dotyczącą metodyki wykonywania zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wybranym obszarze działalności pedagogicznej w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

W_11

posiada wiedzę dotyczącą bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, do pracy w których uzyskuje przygotowanie w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

W_12

posiada wiedzę dotyczącą projektowania ścieżki własnego rozwoju i awansu zawodowego w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

W_13

posiada wiedzę dotyczącą etyki zawodu nauczyciela;

UMIĘJĘTNOŚCI

U_01

potrafi dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych do III-IV etapu edukacyjnego;

U_02

potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki do analizowania i interpretowania określonego rodzaju sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, a także motywów i wzorów zachowań uczestników tych sytuacji w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

U_03

potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną z zakresu pedagogiki w celu diagnozowania, analizowania i prognozowania sytuacji pedagogicznych oraz dobierania strategii realizowania działań praktycznych na III-IV etapie edukacyjnym;

U_04

potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczną (dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą), korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i obcym) i nowoczesnych technologii w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

U_05

posiada umiejętności diagnostyczne pozwalające na rozpoznawanie sytuacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, opracowywanie wyników obserwacji i formułowanie wniosków w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

U_06

posiada rozwinięte kompetencje komunikacyjne: potrafi porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego, będącymi w różnej kondycji emocjonalnej, dialogowo rozwiązywać konflikty i konstruować dobrą atmosferę dla komunikacji w klasie szkolnej w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

U_07

potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych związanych z III-IV etapem edukacyjnym;

U_08

potrafi dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz wykorzystywać nowoczesne technologie do pracy dydaktycznej na III-IV etapie edukacyjnym;

U_09

potrafi kierować procesami kształcenia i wychowania, posiada umiejętność pracy z grupą (zespołem wychowawczym, klasowym) na III-IV etapie edukacyjnym;

U_10

potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych, wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy oraz inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie;

U_11

potrafi pracować z uczniami, indywidualizować zadania i dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) w III-IV etapie edukacyjnym oraz zmian zachodzących w świecie i w nauce,

U_12

potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w wykonywanej działalności;

U_13

potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; umie podejmować i wyznaczać zadania; posiada elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych), posiada umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów;

U_14

potrafi analizować własne działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze) i wskazywać obszary wymagające modyfikacji, potrafi eksperymentować i wdrażać działania innowacyjne w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

U_15

potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego;

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

K_01

ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w odniesieniu do III-IV etapu edukacyjnego;

K_02

jest przekonany o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela na III-IV etapie edukacyjnym;

K_03

ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na III-IV etapie edukacyjnym;

K_04

ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; wykazuje cechy refleksyjnego praktyka;

K_05

ma świadomość istnienia etycznego wymiaru diagnozowania i oceniania uczniów;

K_06

odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze);

K_07

jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły.

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

Ocena z zajęć

Pedagogika III-IV etapu	wykład	Kolokwium W_O_01 U_O_01 U_O_02	100	$O_{ks} = [(P_w \times O_w) + (P_{\acute{c}w} \times O_{\acute{c}w})] / \Sigma P$
	ćwiczenia	Zadanie U_O_03 K_O_01 K_O_01 K_O_02	100	

Oceny końcowe oraz końcowa jest przeliczana według zasady:

- 2,50 – 3,24 – dostateczny (3,0)
- 3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5)
- 3,75 – 4,24 – dobry (4,0)
- 4,25 – 4,74 – dobry plus (4,5)
- 4,75 – 5,0 – bardzo dobry (5,0)

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

*EFEKTY UCZENIA SIĘ WYNIKAJĄCE Z ROZPORZĄDZENIA MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela

Numer (symbol) ogólnego efektu	Odniesienie do standardu kształcenia nauczycieli
W_O_01	W_a, W_b, W_c, W_d, W_e, W_f, W_g, W_h, W_i, W_j, W_k, W_l, W_m
U_O_01	U_a; U_b; U_c; U_e; U_f; U_g; U_i; U_j; U_k; U_l; U_m
U_O_02	U_d; U_o; U_n; U_h
U_O_03	U_f
K_O_01	K_d; K_e; K_f
K_O_02	K_a; K_b; K_c; K_g

Matryca efektów uczenia się dla Przygotowania psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na III i IV etapie edukacyjnym

Numer (symbol) szczegółowego efektu kształcenia	Odniesienie do standardu kształcenia nauczycieli
---	--

W_01	W_a
W_02	W_b
W_03	W_c
W_04	W_d
W_05	W_e
W_06	W_f
W_07	W_g
W_08	W_h
W_09	W_i
W_10	W_j
W_11	W_k
W_12	W_l
W_13	W_m
W_14	6_a
U_01	U_a
U_02	U_b
U_03	U_c
U_04	U_d
U_05	U_e
U_06	U_f
U_07	U_g
U_08	U_h
U_09	U_i
U_10	U_j
U_11	U_k
U_12	U_l

U_13	U_m
U_14	U_n
U_15	U_o
U_16	6_b
K_01	K_a
K_02	K_b
K_03	K_c
K_04	K_d
K_05	K_e
K_06	K_f
K_07	K_g

Wykaz literatury

1. Dąbrowski F. Kulpiński Z.2000., Pedagogika opiekuńcza- historia, teoria, terminologia, Olsztyn;
2. Kelm A., 2000, Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej, Warszawa;
3. Pedagogika opiekuńcza. Przeszłość- terażniejszość- przyszłość, pod red. E. Jundziłł i R. Pawłowskiej, Gdańsk 2008;
4. Diagnoza i terapia indywidualna dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pod red. M. Klaczak i P. Majewicza, Kraków 2006
5. Hejnicka-Bezwińska T. 2008., Pedagogika ogólna, Warszawa;
6. Śliwerski B.2006. (red.), Pedagogika, tom I, II, III-IV, Gdańsk
7. Kwieciński Z., B. Śliwerski B. 2003. (red.), Pedagogika, podręcznik akademicki, t. I i II, Warszawa.
8. Gutek G. 2003., Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji, Gdańsk
9. Nowak M. 2000. Podstawy pedagogiki otwartej, Lublin.
10. Jaworska, T., Leppert R. 1996. (red.), Wprowadzenie do pedagogiki. Wybór tekstów, Kraków.
11. Kohlberg L Mayer R.1994., Rozwój jako cel wychowania, [w:] Z. Kwieciński, L. Witkowski (red.), Spory o edukację. Dylematy i kontrowersje we współczesnych pedagogiach, Toruń -Poznań.
12. Przygońska E 2013., Nauczyciel - rozwój zawodowy i kompetencje, Toruń 2013.
13. Bilińska-Suchanek E., Czy naznaczenie możliwe jest w polskiej szkole? [w:] Edukacyjne wątpliwości, (red.) E. Bilińska-Suchanek, L. Preuss-Kuchta. Wydawnictwo Uczelniane WSP, Słupsk 1998, s. 31 – 39.
14. Bilińska-Suchanek E., Przygotowanie nauczyciela do dekonstrukcji kultury w edukacji. Model kształtowania postawy krytycznej ucznia [w:] Nauczyciel i kształcenie nauczycieli. Zmiany i wyzwania, (red.) W. Horner, M. S. Szymański, Wydawnictwo Akademickie ZAK, Warszawa 2005 str. 46-71.

**Sylabus 30. PRAKTYKA ZAWODOWA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA
W SZKOLE PONADPODSTAWOWEJ**

Zajęcia:				Forma zaliczenia		
Nazwa: Praktyka zawodowa psychologiczno-pedagogiczna w szkole ponadpodstawowej				P - Zo		
Charakterystyka przedmiotu:						
kierunek studiów	ścieżka	poziom kształcenia	semestr/y	Tryb studiów		
wszystkie kierunki	ścieżka nauczycielska	SDS	I	SS/SNS		
Uwaga: używać następujących oznaczeń: poziom kształcenia: STS – studia trzeciego stopnia; SDS – studia drugiego stopnia, SPS – studia pierwszego stopnia; semestry: I – pierwszy, II – drugi itd.; tryb studiów: SS – studia stacjonarne, SNS – studia niestacjonarne						
Podmioty odpowiedzialne za realizację zajęć:						
nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		osoby odpowiedzialne za zajęcia:				
Instytut Pedagogiki						
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	0	0	30	30	30	1
• Organizacja, specyfika, podstawy prawne, warunki pracy danej placówki			3	3		
• Uczestnictwo w pracy placówki i przygotowanie oraz wykonanie zadań zleconych przez opiekuna			24	24		
• Przygotowanie i prowadzenie dziennika praktyk			3	3		
Łącznie:	0	0	30	30	30	1
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne: całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów w przewidzianych godzinach praktyk oraz punktach ECTS						
Zajęcia praktyczne:						
• zajęcia z udziałem nauczycieli:						
Obserwowanie i współdziałanie z opiekunem praktyk z ramienia placówki w sprawowaniu opieki nad uczniami, podejmowanie działań wychowawczych i prowadzenie zorganizowanych zajęć wychowawczych.						
• samodzielna praca studenta:						
Zapoznanie z literaturą, przygotowanie i prowadzenie dziennika praktyk, obserwacja zajęć/czynności wykonywanych przez pracowników w danej placówce, zapoznanie z dokumentacją placówki.						
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						

Przedmioty wprowadzające:		Wymagania wstępne:	
<ul style="list-style-type: none"> • brak 		<ul style="list-style-type: none"> • student posiada ogólne wiadomości z zakresu pedagogiki i psychologii 	
Cele zajęć:			
Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Praktyka odbywa się, w zależności od etapu edukacyjnego, którego dotyczy kształcenie osoby przygotowującej się do wykonywania zawodu nauczyciela, w szkole lub placówce realizującej kształcenie na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.			
Treści programowe:			
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Organizacja, specyfika, podstawy prawne, warunki pracy danej placówki	3	3
2.	Asystowanie i wykonywanie różnych zadań merytorycznych zleconych przez opiekuna praktyki w placówce	24	24
3.	Przygotowanie dokumentacji dot. praktyki (dziennika praktyk)	3	3
Razem zajęć praktycznych:		30	30
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty kształcenia dla zajęć:			
kategoria	numer	Treść	
wiedza	W_01	Ma pogłębioną wiedzę o rodzajach więzi społecznych i o rządzących nimi prawidłowościach istotnych z punktu widzenia procesów edukacyjnych	
	W_02	Ma uporządkowaną wiedzę o celach, organizacji i funkcjonowaniu instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, pogłębioną w wybranych zakresach	
umiejętności	U_01	Posiada umiejętność pracy z grupą, potrafi kierować procesami kształcenia i wychowania, potrafi analizować własne działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze)	
	U_02	Ma pogłębione umiejętności obserwowania, diagnozowania, racjonalnego oceniania złożonych sytuacji i problemów społecznych oraz analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań	
kompetencje społeczne	K_01	Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego	
	K_02	Utożsamia się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pedagogicznej, odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań pedagogicznych	
Zaliczenie zajęć/weryfikacja efektów uczenia się:			
forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną		
warunki i kryteria zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje dostateczny (3,0) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje od 50% do 60% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dostateczny (3,5) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 61% do 70% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje dobry stopień (4,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 71% do 80% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dobry stopień (4,5) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 81% do 90% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje bardzo dobry stopień (5,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 91% do 100% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.
--	--

sposób zaliczenia zajęć praktycznych (ćwiczenia):

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	Z	Notatki z obserwacji i wykonywanych zadań w dzienniku praktyk	W_10,U_05,U_07	50	1
	Z	Ocena przydatności do zawodu z wynikiem pozytywnym	K_01, K_04	50	
SUMA:				100%	

sposób wyliczenia oceny końcowej z zajęć:

$$OCENA \text{ za } \acute{c}wiczenia = \frac{O(\acute{c}w) \times ECTS(\acute{c}w)}{\text{Suma } ECTS}$$

- 3,0 – 3,24 – *dostateczny (3,0)*
 3,25 – 3,74 – *dostateczny plus (3,5)*
 3,75 – 4,24 – *dobry (4,0)*
 4,25 – 4,74 – *dobry plus (4,5)*
 4,75 – 5,0 – *bardzo dobry (5,0)*

Matryca efektów uczenia się dla zajęć:

*EFEKTY UCZENIA SIĘ WYNIKAJĄCE Z ROZPORZĄDZENIA MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do standardu nauczyciela *
W_01	W_e
W_02	W_e
U_01	U_h
U_02	U_d
K_01	K_a
K_02	K_d

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

Ustawa o ochronie danych osobowych, Statut wewnętrzny instytucji, rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ustawa o systemie oświaty

B. Literatura uzupełniająca:

- Literatura zawodowa

Sylabus 31. DYDAKTYKA OGÓLNA

Nazwa zajęć		Forma zaliczenia		Liczba punktów ECTS
Dydaktyka ogólna		W – Zo; CAU - Zo		2
Nazwa jednostki prowadzącej zajęcia				
Instytut Pedagogiki				
kierunek	ścieżka	seme str	poziom kształcenia/forma kształcenia	forma studiów
wszystkie kierunki	nauczycielska	II*	SDS*	stacjonarne/ niestacjonarne
* Studenci, którzy zrealizowali zajęcia podczas SPS – nie są zobowiązani do uczestnictwa w zajęciach				
Formy zajęć		Liczba godzin		Liczba punktów ECTS
		N (nauczyciel)	S (student)	
Wykład		20	10	1
Analiza literatury			5	
Przygotowanie do kolokwium			5	
Ćwiczenia audytoryjne		10	20	1
Przygotowanie do ćwiczeń (analiza literatury)			10	
Wykonanie zadania			5	
Przygotowanie do zaliczenia (kolokwium)			5	
Razem		30	30	2
Metody dydaktyczne				
Wykład z prezentacją multimedialną				
Ćwiczenia audytoryjne: analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach, dyskusja, zadania praktyczne; konsultacje indywidualne: analiza tekstów				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi				
A. Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne				

<p>B. Podstawowe wiadomości związane z etapami rozwoju umysłowego uczniów, procesy poznawcze, teorie uczenia się, motywacja, poznawanie innych i samego siebie; znajomość głównych doktryn pedagogicznych, instytucji edukacyjnych, orientacja w głównych okresach i kierunkach filozoficznych.</p> <p>Umiejętność studiowania literatury naukowej, analizy tekstów, pracy jednostkowej i grupowej</p>	
<p>Cele zajęć</p> <p>Opanowanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu dydaktyki ogólnej (z elementami dydaktyki specjalnej)</p>	
<p>Treści programowe</p> <p>A. Problematyka wykładu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiczna. Przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki. Dydaktyka ogólna a dydaktyki szczegółowe. Główne nurty myślenia o szkole i edukacji szkolnej. – Szkoła jako instytucja wspomagająca rozwój jednostki i społeczeństwa. Modele współczesnej szkoły: tradycyjny, humanistyczny, refleksyjny i emancypacyjny. Szkolnictwo alternatywne. Program ukryty szkoły. Współczesne koncepcje nauczania. Modele profesjonalizmu i ich implikacje dla edukacji nauczycieli. Edukacja do refleksyjnej praktyki. – Proces nauczania – uczenia się. Środowisko uczenia się. Szkolne uczenie się. Cele kształcenia - źródła, sposoby formułowania i rodzaje. Zasady dydaktyki. Metody nauczania. Organizacja procesu kształcenia i pracy uczniów, Lekcja (jednostka dydaktyczna) i jej budowa. Style i techniki pracy z uczniami. Formy organizacji uczenia się. Środki dydaktyczne. – System oświaty. Organizacja i funkcjonowanie. Aspekty prawne funkcjonowania systemu oświaty i szkoły, elementy prawa oświatowego. Szkoła (w tym szkoła specjalna) i jej program. Europejski kontekst zmiany programu szkoły. Wzorce i modele programów nauczania. Programy przedmiotowe, międzyprzedmiotowe i blokowe. Programy autorskie. Ewaluacja programów. Treści nauczania. Plany pracy dydaktycznej. – Język jako narzędzie pracy nauczyciela. Porozumiewanie się w celach dydaktycznych – sztuka wykładania, sztuka zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów. Edukacyjne zastosowania mediów. <p>B. Problematyka ćwiczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Proces nauczania – uczenia się. Środowisko uczenia się. Szkolne uczenie się. Cele kształcenia - źródła, sposoby formułowania i rodzaje. Zasady dydaktyki. Metody nauczania. Organizacja procesu kształcenia i pracy uczniów, Lekcja (jednostka dydaktyczna) i jej budowa. Style i techniki pracy z uczniami. Formy organizacji uczenia się. Środki dydaktyczne. – Klasa szkolna jako środowisko edukacyjne. Style kierowania klasą. Procesy społeczne w klasie. Integracja klasy szkolnej. Ład i dyscyplina w szkole i w klasie. Poznawanie uczniów i motywowanie ich do nauki. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w klasie szkolnej. Edukacja włączająca. Indywidualizacja nauczania. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole. – Projektowanie działań edukacyjnych w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz szczególnych uzdolnień uczniów. Kategorie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i charakterystyka ich funkcjonowania. Formy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: przedszkola i szkoły ogólnodostępne, integracyjne oraz specjalne, klasy terapeutyczne, indywidualne nauczanie. – Diagnoza, kontrola i ocena wyników kształcenia. Wewnątrzszkolny system oceniania, sprawdziany i egzaminy zewnętrzne. Ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów oraz efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości pracy szkoły. – Język jako narzędzie pracy nauczyciela. Porozumiewanie się w celach dydaktycznych – sztuka wykładania, sztuka zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów. Edukacyjne zastosowania mediów. 	
<p>Efekty uczenia się</p>	
<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p>	
<p>A. Sposób zaliczenia</p>	
<p>Wiedza</p>	
<p>W_01</p>	<p>definiuje podstawowe pojęcia dydaktyki</p>

W_02	opisuje podstawowe teorie dotyczące procesu uczenia się i nauczania, podaje uwarunkowania tych procesów	Zaliczenie z oceną											
W_03	przedstawia i charakteryzuje strukturę i funkcje systemu edukacji oraz podmioty działalności pedagogicznej												
W_04	identyfikuje i analizuje zagadnienia dotyczące dydaktyki ogólnej i jej współczesnych problemów												
W_05	wymienia warunki i sposoby podnoszenia efektywności pracy własnej i innych												
Umiejętności													
U_01	wykorzystuje podstawową wiedzę teoretyczną z dydaktyki ogólnej do analizy i interpretacji sytuacji edukacyjnych												
U_02	projektuje własny warsztat pracy i ścieżkę własnego rozwoju												
U_03	dostrzega, analizuje i rozwiązuje problemy dydaktyczne korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii												
Kompetencje społeczne													
K_01	wspiera i inspiruje do rozwoju, wdraża umiejętności samokształcenia												
		B. Formy i kryteria zaliczenia											
		<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Zaliczenie</th> <th>Ocena semestralna</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">ćw</td> <td>zadanie U_01, U_02, U_03, K_01</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>kolokwium W_01, W_02, W_03, W_04, W_05</td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>w</td> <td>kolokwium W_01, W_02, W_03, W_04, W_05</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	Zaliczenie		Ocena semestralna	ćw	zadanie U_01, U_02, U_03, K_01	40%	kolokwium W_01, W_02, W_03, W_04, W_05	60%	w	kolokwium W_01, W_02, W_03, W_04, W_05	100%
Zaliczenie		Ocena semestralna											
ćw	zadanie U_01, U_02, U_03, K_01	40%											
	kolokwium W_01, W_02, W_03, W_04, W_05	60%											
w	kolokwium W_01, W_02, W_03, W_04, W_05	100%											
		Ocena końcowa za przedmiot jest składową 50% oceny za wykład i 50% oceny za ćwiczenia											
		Ocena końcowa z przedmiotu jest przeliczana według zasady:											
		2,50 – 3,24 – dostateczny (3,0)											
		3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5)											
		3,75 – 4,24 – dobry (4,0)											
		4,25 – 4,74 – dobry plus (4.5)											
		4,75 – 5,0 – bardzo dobry (5,0)											

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Numer (symbol) efektu UCZENIA SIĘ	Odniesienie do standardu kształcenia nauczycieli EFEKTY UCZENIA SIĘ WYNIKAJACE Z ROZPORZĄDZENIA MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela
W_01	W_b
W_02	W_d
W_03	W_g
W_04	W_j
W_05	W_l
U_01	U_c
U_02	U_o
U_03	U_h
K_01	K_b

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana (kolokwium)

1. Bereźnicki F., Podstawy dydaktyki, Impuls, Kraków 2011
2. Klus-Stańska D., Konstruowanie wiedzy w szkole, Olsztyn 2000
3. Kupisiewicz Cz., Dydaktyka. Podręcznik akademicki, Impuls, Kraków 2012
4. Okoń W., Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Żak, Warszawa 2003
5. Kupisiewicz Czesław, Dydaktyka. Podręcznik akademicki, Impuls, Kraków 2012
6. Niemierko Bolesław, Szkolne kształcenie. Podręcznik skutecznej dydaktyki, Wyd. Nauk. i Prof., Warszawa 2008

B. Literatura uzupełniająca

1. Bauman T., Uczenie się jako przedsięwzięcie na całe życie, Kraków 2005
2. Konarzewski K. (red.), Sztuka nauczania. Szkoła, PWN, Warszawa 2008
3. Kruszewski K.(red.), Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela, PWN, Warszawa 2013
4. Kupisiewicz Cz., Szkoła w XX wieku, PWN, Warszawa 2006
5. Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.), Pedagogika. Podręcznik akademicki, t. I i II, Wyd. Nauk PWN, Warszawa 2007
6. Niemierko B., Szkolne kształcenie. Podręcznik skutecznej dydaktyki, Wyd. Nauk. i Prof., Warszawa 2008

Sylabus 33. PRAKTYKA ZAWODOWA (GEOGRAFIA NAUCZYCIELSKA)

Nazwa zajęć Praktyka zawodowa (geografia nauczycielska)		Forma zaliczenia P - Zo		Liczba punktów ECTS 5	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności GN	III	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50% Nauki o Ziemi i środowisku – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Praktyka zawodowa	0	0	150	150	5
			150	150	
Razem	0	0	150	150	5
Metody dydaktyczne: metody praktyczne - obserwacja i samodzielne prowadzenie lekcji geografii w szkole					
Wymagania wstępne A. Wymagania formalne: geografia – studia I stopnia B. Wymagania wstępne: moduł psychologiczno-pedagogiczny, równoległe realizacja modułu dydaktyka ogólna					
Cele zajęć Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki geografii z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.					
Treści programowe Przedmiot praktyki powinien odpowiadać charakterowi studiów na kierunku Geografia. Głównym celem praktyki jest poszerzenie wiedzy zdobytej na studiach i rozwijanie umiejętności jej wykorzystania. Student ma prawo odbywać praktykę w samodzielnie wybranej przez siebie Firmie/Instytucji, zgodnie z profilem kierunku studiów.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_1 - poszerzenie wiedzy zdobytej na studiach i rozwijanie umiejętności jej wykorzystania W_2 - poznanie przez studentów zasad funkcjonowania różnych instytucji oraz poznanie specyfiki pracy na różnych stanowiskach			A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną		
Umiejętności			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		

<p>U_1 - wykorzystanie wiedzy teoretycznej do opisu i rozwiązania problemu badawczego; U_2 - umiejętność interpretowania i wyjaśnienia relacji między zjawiskami i procesami społecznymi oraz przyrodniczymi;</p> <p>Kompetencje społeczne K_1 - poznanie przez studentów własnych możliwości na rynku pracy</p>	<p>Praktyka w instytucjach: W_1; W_2; U_1; U_2; K_1</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_1</p>	<p>K2_W02</p>
<p>W_2</p>	<p>K2_W10</p>
<p>U_1</p>	<p>K2_U04, K2_U05</p>
<p>U_2</p>	<p>K2_U02</p>
<p>K_1</p>	<p>K2_K02, K2_K01</p>
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa:</p>	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p>	

Sylabus 34. DYDAKTYKA GEOGRAFII W SZKOLE PONADPODSTAWOWEJ II

Nazwa zajęć Dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej II		Forma zaliczenia W – E CL - Zo		Liczba punktów ECTS 6	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	NIE	TAK, dla specjalności GN	III	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku -50% Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna-50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	10	50	50	2
Studiowanie literatury			30	25	
Przygotowanie do egzaminu			20	25	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	30	90	90	4
Przygotowanie do ćwiczeń			30	30	
Wykonanie prac pisemnych			20	20	
Przygotowanie do kolokwium			20	20	
konsultacje			20	20	
Razem	40	40	140	140	6
Metody dydaktyczne Metody podające (wykład informacyjny, wykład utrwalający), metody problemowe (wykład problemowy), metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, analiza przypadku					
Wymagania wstępne A. Wymagania formalne: geografia – studia I stopnia B. Wymagania wstępne: moduł psychologiczno-pedagogiczny, równoległe realizacja modułu dydaktyka ogólna					
Cele zajęć Dydaktyka przedmiotu obejmuje przygotowanie w zakresie dydaktyki geografii w szkole ponadpodstawowej.					
Treści programowe Wykłady Przedmiot (rodzaj zajęć). Miejsce geografii na IV etapie edukacyjnym. Podstawa programowa kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym. Cele kształcenia i treści nauczania geografii na IV etapie edukacyjnym. Geografia w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia. Struktura wiedzy przedmiotowej. Integracja wewnątrz- i międzyprzedmiotowa. Projektowanie procesu kształcenia. Podmiotowość i pełnomocność ucznia. Specyfika i prawidłowości uczenia się na IV etapie edukacyjnym. Charakterystyka głównych operacji umysłowych w uczeniu się geografii. Style poznawcze i strategie uczenia się a style nauczania. Zmiany w organizmie oraz funkcjonowaniu poznawczym i społecznym w okresie					

dorastania oraz ich wpływ na przebieg procesu uczenia się. Nakład pracy i uzdolnienia w uczeniu się geografii.

Rola nauczyciela na IV etapie edukacyjnym, autorytet nauczyciela. Dostosowywanie sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów. Interakcje ucznia i nauczyciela w toku lekcji. Współpraca nauczyciela z rodzicami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem.

Lekcja. Formalna struktura lekcji jako jednostki metodycznej. Sytuacje wpływające na przebieg lekcji. Typy i modele lekcji w zakresie geografii. Nauczycielskie i uczniowskie rytuały lekcji. Planowanie lekcji. Formułowanie celów lekcji i dobór treści nauczania.

Metody i zasady nauczania. Konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące. Metoda projektów. Praca badawcza ucznia. Dobór metod dydaktycznych.

Formy pracy. Organizacja pracy w klasie, praca w grupach. Indywidualizacja nauczania. Formy pracy specyficzne dla geografii: wycieczki, zajęcia terenowe. Praca domowa.

Projektowanie środowiska materialnego lekcji. Organizowanie przestrzeni klasy szkolnej. Środki dydaktyczne: podręczniki, pakiety edukacyjne i pomoce dydaktyczne – dobór i wykorzystanie. Edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjnej.

Kontrola i ocena efektów pracy uczniów. Konstruowanie testów i sprawdzianów. Ocenianie i jego rodzaje. Ocenianie bieżące, semestralne i roczne. Ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne. Funkcje oceny. Egzamin kończący etap edukacyjny.

Odkrywanie i rozwijanie predyspozycji i uzdolnień uczniów. Wspomaganie rozwoju poznawczego. Kształtowanie pojęć, postaw, umiejętności praktycznych oraz umiejętności rozwiązywania problemów i wykorzystywania wiedzy. Strukturyzacja wiedzy. Powtarzanie i utrwalanie wiedzy i umiejętności.

Dostosowywanie działań pedagogicznych do potrzeb i możliwości ucznia, w szczególności do możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Trudności w uczeniu się, w tym specyficzne trudności w uczeniu się - profilaktyka, diagnoza, pomoc psychologiczno-pedagogiczna.

Sytuacje wychowawcze w toku nauczania przedmiotowego. Rozwijanie umiejętności osobistych i społecznych uczniów. Budowanie systemu wartości i rozwijanie postaw etycznych uczniów. Kształtowanie kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych. Edukacja zdrowotna – profilaktyka uzależnień.

Animowanie działań edukacyjnych i pracy nad rozwojem ucznia. Kształtowanie u ucznia pozytywnego stosunku do nauki oraz rozwijanie ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej. Kształtowanie motywacji do uczenia się danego przedmiotu. Kształtowanie nawyków systematycznego uczenia się z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu. Stymulowanie samodzielnej pracy ucznia w kontekście uczenia się przez całe życie. Przygotowanie ucznia do samokształcenia.

Efektywność nauczania. Warsztat pracy nauczyciela. Wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela. Sprawdzanie i ocenianie jakości kształcenia. Ewaluacja. Analiza oraz ocena własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Ćwiczenia

Program nauczania - tworzenie i modyfikacja, analiza, ocena, dobór i zatwierdzanie. Rozkład materiału. Kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania geografii. Stymulowanie aktywności poznawczej uczniów, kreowanie sytuacji dydaktycznych, kierowanie pracą uczniów. Konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące. Metoda projektów. Praca badawcza ucznia. Dobór metod dydaktycznych. Organizacja pracy w klasie, praca w grupach. Formy pracy specyficzne dla geografii: wycieczki, zajęcia terenowe. Konstruowanie testów i sprawdzianów.

Kształtowanie umiejętności współpracy uczniów. Wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_1 posiada wiedzę na temat struktury i funkcji systemu edukacji - celów, podstaw prawnych, organizacji i funkcjonowania szkoły

W_2 posiada wiedzę na temat specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych

W_3 posiada wiedzę na temat metodyki wykonywania zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych

W_4 posiada wiedzę na temat bezpieczeństwa i higieny pracy w szkole

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład
Egzamin

Ćwiczenia laboratoryjne
Zaliczenie z oceną

B. Formy i kryteria zaliczenia

Wykład:
egzamin: W_1; W_2; W_3; W_4; K_1

Ćwiczenia laboratoryjne:

<p>Umiejętności U_1 potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki i metodyki szczegółowej w celu diagnozowania, analizowania i prognozowania sytuacji pedagogicznych oraz dobierania strategii realizowania działań praktycznych na poszczególnych etapach edukacyjnych U_2 potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczną (dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą), korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i obcym) i nowoczesnych technologii, U_3 potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych związanych z odpowiednimi etapami edukacyjnymi, U_4 potrafi dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz wykorzystywać nowoczesne technologie do pracy dydaktycznej, U_5 potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; umie podejmować i wyznaczać zadania; posiada elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych), posiada umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów,</p> <p>Kompetencje społeczne K_1 ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych), K_2 ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; wykazuje cechy refleksyjnego praktyka</p>	<p>ocena wykonanych ćwiczeń: W_2; W_3; U_1; U_2; U_5; K_1; K_2 ocena przygotowanych konspektów: U_3; U_4</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
W_1	K2W_10, W_g
W_2	K2W_10, W_i
W_3	K2W_10, W_j
W_4	K2W_10, W_k
U_1	U_c
U_2	U_d
U_3	U_g
U_4	U_h
U_5	U_m
K_1	K2_K01, K_a
K_2	K_d
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa:</p>	
<p>1. Niemierko B., 2008, Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Warszawa</p>	

2. Piskorz S.[red.], 1997, Zarys dydaktyki geografii, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
3. Wilczyńska-Wołoszyn M.M., 2001. Dydaktyka geografii: przewodnik do ćwiczeń. Uniwersytet Warszawski, Warszawa
4. Tracz M., Ziolo Z.[red.], 2004. Polska dydaktyka geografii jako nauka i sztuka. Akademia Pedagogiczna, Kraków

B. Literatura uzupełniająca:

1. Niemierko B., 2005, Między nauczaniem a kształceniem. Wstęp do dydaktyki geografii [w:] Kopeć K., Współczesne formy i metody w dydaktyce geografii. Gdańsk
2. Angiel J., 2008, Edukacja geograficzna poprzez „czytanie” i percepcję miasta. Miejskie ścieżki dydaktyczne. Geografia w Szkole Nr 4
3. Batorowicz Z., 1971, Mapa w nauczaniu geografii, PZWS, Warszawa
4. Flis J., 1982, Pojęcia i ich kształtowanie w toku nauczania geografii w szkole ogólnokształcącej, WSP, Kraków
5. Groenwald M., Plit F., Rodzół J., Szkurlat E., Tracz M., 2009, Raport o stanie geografii szkolnej w nowym systemie oświaty w Polsce, Geografia w Szkole 2
6. Kruszewski K., 2004, Sztuka nauczania. T. I. Czynności nauczyciela. Warszawa
7. Kupisiewicz K., 2005, Podstawy dydaktyki. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne SA
8. Niemierko B., 1999, Między oceną szkolną a dydaktyką. Blżej dydaktyki. Warszaw
9. Wilczyńska-Wołoszyn M., 2000, Dydaktyka geografii. Przewodnik do ćwiczeń, Warszawa

Sylabus 35. PRAKTYKA W SZKOLE PONADPODSTAWOWEJ

Nazwa zajęć Praktyka w szkole ponadpodstawowej		Forma zaliczenia P - Zo		Liczba punktów ECTS 6	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	NIE	TAK, dla specjalności GN	IV	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku -50% Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna-50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Praktyka w szkole ponadpodstawowej	0	0	180	180	6
Razem	0	0	180	180	6
Metody dydaktyczne metody praktyczne - obserwacja i samodzielne prowadzenie lekcji geografii w szkole					
Wymagania wstępne A. Wymagania formalne: geografia – studia I stopnia B. Wymagania wstępne: moduł psychologiczno-pedagogiczny, równoległe realizacja modułu dydaktyka ogólna					
Cele zajęć Dydaktyka przedmiotu obejmuje przygotowanie w zakresie dydaktyki geografii w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki geografii z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.					
Treści programowe Praktyka odbywa się równoległe z realizacją dydaktyki geografii w szkole ponadpodstawowej W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji dydaktycznych przez: 1) zapoznanie się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań dydaktycznych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji; 2) obserwowanie: a) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów, b) toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych,					

- c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi lub młodzieżą w toku lekcji (zajęć),
- d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w klasie, ich prawidłowości i zakłóceń,
- e) sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
- f) sposobu oceniania uczniów,
- g) sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej,
- h) dynamiki i klimatu społecznego klasy, ról pełnionych przez uczniów, zachowania i postaw uczniów,
- i) funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
- j) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny,
- k) organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje);
- 3) współdziałanie z opiekunem praktyk w:
 - a) planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć),
 - b) organizowaniu pracy w grupach,
 - c) przygotowywaniu pomocy dydaktycznych,
 - d) wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej,
 - e) kontrolowaniu i ocenianiu uczniów,
 - f) podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
 - g) organizowaniu przestrzeni klasy,
 - h) podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 4) pełnienie roli nauczyciela, w szczególności:
 - a) planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
 - b) dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej,
 - c) organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
 - d) wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
 - e) dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju uczniów,
 - f) animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
 - g) organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych,
 - h) dostosowywanie podejmowanych działań do możliwości i ograniczeń uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - i) diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów,
 - j) podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
 - k) podejmowanie działań wychowawczych w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad,
 - l) podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami;
- 5) analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
 - a) prowadzenie dokumentacji praktyki,
 - b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
 - c) ocenę własnego funkcjonowania w toku wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
 - d) ocenę przebiegu prowadzonych lekcji (zajęć) oraz realizacji zamierzonych celów,
 - e) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych lekcji (zajęć),
 - f) omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów (słuchaczy).

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_1 posiada wiedzę na temat metodyki wykonywania zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych W_2 posiada wiedzę na temat bezpieczeństwa i higieny pracy w szkole</p> <p>Umiejętności</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Formy i kryteria zaliczenia</p>
--	--

<p>U_1 potrafi dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych,</p> <p>U_2 potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczną (dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą), korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i obcym) i nowoczesnych technologii,</p> <p>U_3 potrafi dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz wykorzystywać nowoczesne technologie do pracy dydaktycznej,</p> <p>U_4 potrafi kierować procesami kształcenia i wychowania, posiada umiejętność pracy z grupą (zespołem wychowawczym, klasowym),</p> <p>U_5 potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych, wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy oraz inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie,</p> <p>U_6 potrafi pracować z uczniami, indywidualizować zadania i dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz zmian zachodzących w świecie i w nauce,</p> <p>U_7 potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w wykonywanej działalności,</p> <p>U_8 potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; umie podejmować i wyznaczać zadania; posiada elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych), posiada umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów,</p> <p>U_9 potrafi analizować własne działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze) i wskazywać obszary wymagające modyfikacji, potrafi eksperymentować i wdrażać działania innowacyjne,</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_1 jest przekonany o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela,</p> <p>K_2 ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,</p> <p>K_3 ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; wykazuje cechy refleksyjnego praktyka,</p> <p>K_4 ma świadomość istnienia etycznego wymiaru diagnozowania i oceniania uczniów,</p> <p>K_5 odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze),</p> <p>K_6 jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły;</p>	<p>Praktyka w szkole: W_1; W_2; U_1; U_2; U_3; U_4; U_5; U_6; U_7; U_8; U_9; K_1; K_2; K_3; K_4; K_5; K_6</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>

W_1	K2W_10, W_j
W_2	K2W_10, W_k
U_1	U_a
U_2	U_d
U_3	U_h
U_4	U_i
U_5	U_j
U_6	U_k
U_7	U_l
U_8	U_m
U_9	U_n
K_1	K_b
K_2	K_c
K_3	K_d
K_4	K_e
K_5	K2_K04, K_f
K_6	K2_K04, K_g

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Niemierko B., 2008, Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Warszawa
2. Piskorz S.[red.], 1997, Zarys dydaktyki geografii, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
3. Wilczyńska-Wołoszyn M.M., 2001. Dydaktyka geografii: przewodnik do ćwiczeń. Uniwersytet Warszawski, Warszawa
4. Tracz M., Ziolo Z.[red.], 2004. Polska dydaktyka geografii jako nauka i sztuka. Akademia Pedagogiczna, Kraków

B. Literatura uzupełniająca:

1. Niemierko B., 2005, Między nauczaniem a kształceniem. Wstęp do dydaktyki geografii [w:] Kopeć K., Współczesne formy i metody w dydaktyce geografii. Gdańsk
2. Angiel J., 2008, Edukacja geograficzna poprzez „czytanie” i percepcję miasta. Miejskie ścieżki dydaktyczne. Geografia w Szkole Nr 4
3. Batorowicz Z., 1971, Mapa w nauczaniu geografii, PZWS, Warszawa
4. Flis J., 1982, Pojęcia i ich kształtowanie w toku nauczania geografii w szkole ogólnokształcącej, WSP, Kraków
5. Groenwald M., Plit F., Rodzół J., Szkułat E., Tracz M., 2009, Raport o stanie geografii szkolnej w nowym systemie oświaty w Polsce, Geografia w Szkole 2
6. Kruszewski K., 2004, Sztuka nauczania. T. I. Czynności nauczyciela. Warszawa
7. Kupisiewicz K., 2005, Podstawy dydaktyki. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne SA
8. Niemierko B., 1999, Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki. Warszaw
9. Wilczyńska-Wołoszyn M., 2000, Dydaktyka geografii. Przewodnik do ćwiczeń, Warszawa

Sylabus 36. KRAJOZNAWSTWO I TURYSTYKA W SZKOLE

Nazwa zajęć Krajoznawstwo i turystyka w szkole		Forma zaliczenia W – Zo CL - Zo		Liczba punktów ECTS 6	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	nie	Tak; w zakresie specjalności GN	IV	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 40% Nauki o Ziemi i środowisku – 60%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
ćwiczenia laboratoryjne	30	18	90	102	4
Razem	40	24	140	156	6
Metody dydaktyczne Wykład: wykład problemowy, ilustrowany z prezentacją multimedialną, dyskusja Ćwiczenia audytoryjne: prezentacje multimedialne, projekcje filmowe, metoda problemowa, zajęcia w terenie, dyskusja, metoda projektu					
Wymagania wstępne Wiedza z zakresu geografii regionalnej Polski, oraz kształtowania i ochrony środowiska (SPS), moduł psychologiczno – pedagogiczny, równoległe realizacja modułu dydaktyka ogólna oraz modułu przygotowanie w zakresie dydaktycznym					
Cele zajęć Zapoznanie z walorami przyrodniczymi i kulturowymi charakterystycznymi dla wybranych obszarów Polski Kształcenie umiejętności zdobywania informacji z materiałów źródłowych, analizy i oceny uzyskanych informacji, dostrzegania walorów regionu i możliwości ich wykorzystania w edukacji.					
Treści programowe A. Problematyka wykładu: 1. Krajoznawstwo, turysta, turystyka, ruch turystyczny- ewolucja pojęć. 2. Historia krajoznawstwa i turystyki. 3. Zagospodarowanie turystyczne. 4. Szlaki turystyczne.					

<ol style="list-style-type: none"> 5. Rozmieszczenie ruchu turystycznego w Polsce i na świecie. 6. Opis szlaku turystycznego. 7. Walory turystyczno-krajoznawcze Polskiego Wybrzeża Bałtyku. 8. Walory turystyczno- krajoznawcze Pojezierza Mazurskiego. 9. Walory turystyczno- krajoznawcze Pojezierza Pomorskiego. 10. Walory turystyczno-krajoznawcze Pojezierza Wielkopolskiego i Ziemi Lubuskiej. 11. Walory turystyczno- krajoznawcze Sudetów. 12. Walory turystyczno-krajoznawcze polskiej części Karpat. 13. Miejsce turystyki w szkole. 14. Wycieczka szkolna i jej rola w edukacji. <p>B. Problematyka ćwiczeń laboratoryjnych (CL):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szlaki turystyczne. 2. Rozmieszczenie ruchu turystycznego w Polsce i na świecie. 3. Opis szlaku turystycznego. 4. Walory turystyczno-krajoznawcze Polskiego Wybrzeża Bałtyku. 5. Walory turystyczno- krajoznawcze Pojezierza Mazurskiego. 6. Walory turystyczno- krajoznawcze Pojezierza Pomorskiego. 7. Walory turystyczno-krajoznawcze Pojezierza Wielkopolskiego i Ziemi Lubuskiej. 8. Walory turystyczno- krajoznawcze Sudetów. 9. Walory turystyczno-krajoznawcze polskiej części Karpat. 10. Miejsce turystyki w szkole. 11. Wycieczka szkolna i jej rola w edukacji. 	
<p>Efekty kształcenia</p> <p>Wiedza W_01 opisuje walory przyrodnicze i kulturowe charakterystyczne dla wybranych obszarów Polski W_02 definiuje pojęcie walorów turystycznych przyrodniczych i antropogenicznych Polski.</p> <p>Umiejętności U_01 potrafi przygotować ustne wystąpienie, dyskusję naukową oraz prezentację multimedialną na zadany temat U_02 pracuje metodą projektów</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 ma świadomość zakresu swoich umiejętności dotyczących wykorzystania zagadnień turystycznych, ekologicznych i regionalnych w warsztacie badawczym i dydaktycznym i rozumie potrzebę dalszego, ciągłego rozwoju tych kompetencji</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład:</u> Kolokwium pisemne: W_01, W_02 <u>Ćwiczenia laboratoryjne (CL):</u> zaliczenie z oceną wykonane ćwiczenia: U_01, U_02 aktywność w czasie zajęć K_01</p> <p><u>Ocena końcowa wykładu</u> kolokwium – 100%</p> <p>Ocena końcowa z CL= wykonane ćwiczenia x0,8 aktywność w czasie zajęć x0,2</p> <p>Ocena końcowa z przedmiotu: Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2 + CL x 4)/6</p>
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10, K2_W04
W_02	K2_W03
U_01	K2_U08, K2_U09
U_02	K2N_U07, U_h
K_01	K2_K01, K2_K02, K2_K05
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aleksandrowicz Z., 1994, Słownik geograficzno-krajoznawczy Polski , PWN, Warszawa 2. Kożuchowski K., 2005, Walory przyrodnicze w turystyce i rekreacji, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań 	

3. Kruczek Z., Kurek A., Nowacki M., 2007, Krajoznawstwo. Zarys teorii i metodyki, Wydawnictwo Proksenia, Kraków
4. Kruczek Z., 2003, Polska: Geografia atrakcji turystycznych, wyd. II, Wydawnictwo Proksenia, Kraków
5. Lijewski T. Mikułowski B., Wyrzykowski J. 2008. Geografia turystyki Polski. PWE Warszawa
6. Łobożewicz T.[red.], 1985, Krajoznawstwo i turystyka w szkole, WSiP, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca

1. Bieńczyk G., 2003, Krajoznawstwo i jego związki z turystyką , WSE, Warszawa
2. Odoj G., Peć A., 2002. Dziedzictwo kulturowe – Edukacja regionalna, Kielce
3. Dziedzictwo kulturowe w regionie. Założenia programowe (1995). Warszawa. Ministerstwo Edukacji Narodowej
4. Bednarek S.[red.], 1999. Edukacja regionalna. Dziedzictwo kulturowe w zreformowanej szkole. Materiały dla nauczycieli, Wrocław
5. Furyna-Paszkiewicz H., Omilanowska M., Pasieczny R., 2003, Atlas zabytków architektury w Polsce, PWN, Warszawa.
6. Klimaszewski M., 1972. Geomorfologia Polski. Tom 1. PWN, Warszawa
7. Kondracki J., 2000. Geografia fizyczna Polski. PWN Warszawa
8. Kruczek Z., 1996, Metodyka krajoznawstwa, Wydawnictwo AWF w Krakowie, Kraków
9. Mayor F.. Wspólnie z Biurem UNESCO. 2001. Przyszłość Świata. Wyd. Fundacja Studiów i Badań Edukacyjnych, Warszawa
10. Mizerski W. Geologia Polski dla geografów. Wyd. Geol. W-wa.

Sylabus 37. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Nazwa zajęć Edukacja ekologiczna		Forma zaliczenia W-Zo CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności GN	I	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Samodzielne studiowanie literatury			30	34	
Przygotowanie do zaliczenia			15	15	
Konsultacje			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			7	11	
Wykonanie opracowań pisemnych			5	5	
Praca metodą projektu			6	6	
Konsultacje			2	2	
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany, prezentacje multimedialne, projekcje filmowe, metoda problemowa, dyskusja, metoda projektu					
Wymagania wstępne Wiedza z zakresu Geografii regionalnej Polski, oraz kształtowania i ochrony środowiska (SPS), moduł psychologiczno – pedagogiczny, równoległe realizacja modułu dydaktyka ogólna oraz modułu przygotowanie w zakresie dydaktycznym					
Cele zajęć Zaznajomienie studentów z celami edukacji ekologicznej, międzynarodowymi dokumentami określającymi potrzebę i zakres tej formy edukacji, podstawą programową i metodami nauczania o zagrożeniach					

<p>środowiska, z zasadami realizacji zadań z dziedziny edukacji ekologicznej społeczeństwa, krajowymi i zagranicznymi doświadczeniami w realizacji programów edukacji środowiskowej.</p> <p>Kształcenie umiejętności zdobywania informacji z materiałów źródłowych, analizy i oceny uzyskanych informacji, pracy metodą projektów, dostrzegania związków przyczynowo skutkowych między świadomością i kulturą ekologiczną społeczeństwa a realizacją światowych i regionalnych programów zrównoważonego rozwoju.</p>																	
<p>Treści programowe</p> <p>Wykład</p> <p>Cele i zadania edukacji środowiskowej i ekologicznej, definicje podstawowych pojęć. pojęcia (kompetencje ekologiczne, edukacja ekologiczna, edukacja dla zrównoważonego rozwoju), przedmiot i zakres pedagogiki ekologicznej, wybrane elementy dydaktyki ochrony środowiska (metody i środki dydaktyczne).</p> <p>Edukacja ekologiczna w świetle międzynarodowych raportów edukacyjnych (raporty Klubu Rzymskiego, Raport J. Delorsa, Biała Księga, Accomplishing Europe through education and training, Raport Federico Mayora). Światowa Dekada Edukacji Dla Zrównoważonego Rozwoju UNESCO 2005-2014. Stan i perspektywy rozwoju edukacji ekologicznej w Polsce. Edukacja ekologiczna i środowiskowa w praktyce szkolnej (podstawa programowa, międzyprzedmiotowa ścieżka edukacja ekologiczna, metody edukacji). Wykorzystanie prezentacji multimedialnych i filmów dydaktycznych w edukacji ekologicznej.</p> <p>Ćwiczenia</p> <p>Edukacja ekologiczna w świetle dokumentów międzynarodowych. Edukacja ekologiczna i środowiskowa w praktyce szkolnej.</p> <p>Działalność edukacyjna wybranych centrów edukacji ekologicznej.</p>																	
<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza</p> <p>W_01 definiuje pojęcie kompetencji ekologicznych i edukacji ekologicznej</p> <p>W_02 zna założenia polskiej i międzynarodowej strategii edukacji ekologicznej</p> <p>W_03 ma wiedzę na temat obecności w szkole tematyki ekologicznej regionalnej.</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 proponuje metody możliwe do zastosowania w edukacji ekologicznej na zajęciach w terenie na różnych etapach kształcenia</p> <p>U_02 potrafi przygotować ustne wystąpienie, dyskusję naukową oraz prezentację multimedialną na zadany temat</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 jest przekonany o znaczeniu edukacji ekologicznej w realizacji założeń zrównoważonego rozwoju</p> <p>K_02 potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role</p> <p>K_03 ma świadomość zakresu swoich umiejętności dotyczących wykorzystania zagadnień ekologicznych w warsztacie badawczym i dydaktycznym i rozumie potrzebę dalszego, ciągłego rozwoju tych kompetencji</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia</p> <p><u>Wykład</u> – zaliczenie z oceną</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne</u> – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p><u>wykład</u></p> <p>Kolokwium pisemne: W_01, W_02, U_01, K_01</p> <p><u>ćwiczenia audytoryjne</u></p> <p>wykonane ćwiczenia: W_03,</p> <p>ocena prezentacji multimedialnej U_02</p> <p>praca na ćwiczeniach, U_02</p> <p>aktywność w czasie zajęć U_02, K_02, K_03</p> <p><u>Ocena końcowa wykładu</u></p> <p>kolokwium – 100%</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych</u></p> <p>wykonane ćwiczenia: 40%</p> <p>prezentacja multimedialna: 40%</p> <p>praca na ćwiczeniach: 10%</p> <p>aktywność w czasie zajęć 10%</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć</p> <p>$(W \times 2 + CAU \times 1) / 3$</p>																
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>W_01</td> <td>K2_W03, K2_W10</td> </tr> <tr> <td>W_02</td> <td>K2_W10</td> </tr> <tr> <td>W_03</td> <td>K2_W10</td> </tr> <tr> <td>U_01</td> <td>K2_U05</td> </tr> <tr> <td>U_02</td> <td>K2_U08, K2_U09</td> </tr> <tr> <td>K_01</td> <td>K2_K06</td> </tr> <tr> <td>K_02</td> <td>K2_K04, K2_K05</td> </tr> </tbody> </table>		Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	K2_W03, K2_W10	W_02	K2_W10	W_03	K2_W10	U_01	K2_U05	U_02	K2_U08, K2_U09	K_01	K2_K06	K_02	K2_K04, K2_K05
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku																
W_01	K2_W03, K2_W10																
W_02	K2_W10																
W_03	K2_W10																
U_01	K2_U05																
U_02	K2_U08, K2_U09																
K_01	K2_K06																
K_02	K2_K04, K2_K05																

K_03	K2_K01, K2_K02, K2_K05
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
1. Cichy D.[red], 2002. Edukacja środowiskowa – programy, metody, efekty. PAN, Komitet Naukowy „Człowiek i Środowisko”, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Kowalak A. 2009. Realizacja idei zrównoważonego rozwoju w podstawie programowej. Aura 10/2009 (Dodatek dla szkół s.1-4)	
2. Polska Strategia Edukacji Ekologicznej „Przez edukację do trwałego i zrównoważonego rozwoju”. Biuletyn LOP nr 1,2,3. 1996	
3. Kowalak A. 2001. Edukacja ekologiczna w Polsce – wybrane problemy. Fundacja CEEW Krosno	
4. Kowalak A. 2013 . Edukacja ekologiczna dorosłych mieszkańców wsi elementem edukacji całościowej. Aura 4/13 str. 23-25	
5. Międzynarodowa Strategia Edukacji Środowiskowej (UNESCO)1990. LOP Warszawa	

Sylabus 38. EDUKACJA REGIONALNA

Nazwa zajęć Edukacja regionalna		Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SDS	nie		tak; w zakresie specjalności GN	I
Dyscyplina					
Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 66,7 %					
Nauki o Ziemi i środowisku – 33,3 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne					
Wykład: Wykład ilustrowany, prezentacje multimedialne, projekcje filmowe, metoda problemowa					
Ćwiczenia audytoryjne: prezentacje multimedialne, projekcje filmowe, metoda problemowa, dyskusja, metoda projektu					
Wymagania wstępne					
Wiedza z zakresu geografii regionalnej Polski, oraz kształtowania i ochrony środowiska (SPS), moduł psychologiczno – pedagogiczny, równoległe realizacja modułu dydaktyka ogólna oraz modułu przygotowanie w zakresie dydaktycznym					
Cele zajęć					
Zaznajomienie studentów z celami edukacji regionalnej, międzynarodowymi dokumentami określającymi potrzebę i zakres tej formy edukacji.					
Kształcenie umiejętności zdobywania informacji z materiałów źródłowych, analizy i oceny uzyskanych informacji. pracy metodą projektów.					
Treści programowe					
A. Problematyka wykładu:					
1. Cele, zasady i założenia edukacji regionalnej.					
2. Edukacja regionalna w systemie szkolnym.					
3. Możliwości realizacji tematyki regionalnej w szkołach.					
4. Formy i metody wprowadzania treści lokalnych i regionalnych w procesie dydaktyczno-wychowawczym.					

5. Wykorzystanie różnych metod w edukacji regionalnej.
 6. Miejsce wycieczki w edukacji regionalnej. Instytucje upowszechniające wiedzę o regionie.
 7. Projektowanie zajęć z zakresu edukacji regionalnej.
- B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych (CAU):
1. Możliwości realizacji tematyki regionalnej w szkołach.
 2. Formy i metody wprowadzania treści lokalnych i regionalnych w procesie dydaktyczno-wychowawczym.
 3. Wykorzystanie różnych metod w edukacji regionalnej.
 4. Miejsce wycieczki w edukacji regionalnej. Instytucje upowszechniające wiedzę o regionie.
 5. Projektowanie zajęć z zakresu edukacji regionalnej.

<p>Efekty kształcenia</p> <p>Wiedza W_01 definiuje pojęcie kompetencji ekologicznych i edukacji regionalnej W_02 ma wiedzę na temat obecności w szkole tematyki regionalnej W_03 opisuje walory przyrodnicze i kulturowe charakterystyczne dla wybranych obszarów Polski W_04 zna sposoby wykorzystania tematyki regionalnej dla rozpowszechniania wiedzy geograficznej</p> <p>Umiejętności U_01 proponuje metody możliwe do zastosowania w edukacji regionalnej na zajęciach w terenie na różnych etapach kształcenia U_02 pracuje metodą projektów U_03 wykazuje umiejętność krytycznej analizy i selekcji informacji, zwłaszcza ze źródeł elektronicznych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role K_02 ma świadomość zakresu swoich umiejętności dotyczących wykorzystania zagadnień turystycznych, ekologicznych i regionalnych w warsztacie badawczym i dydaktycznym i rozumie potrzebę dalszego, ciągłego rozwoju tych kompetencji</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład:</u> Kolokwium pisemne: W_01, W_03, U_01</p> <p><u>Ocena końcowa wykładu</u> kolokwium – 100%</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne (CAU):</u> zaliczenie z oceną wykonane ćwiczenia: W_02, W_04 wykonanie projektu U_01, U_02, U_03 aktywność w czasie zajęć K_01, K_02</p> <p>Ocena końcowa z CAU= wykonane ćwiczenia: 40% projekt: 40% aktywność w czasie zajęć 20%</p> <p>Ocena końcowa z przedmiotu: Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 1)/3</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03, K2_W10
W_02	K2_W10
W_03	K2_W10, K2_W04
W_04	K2_W02
U_01	K2_U05
U_02	K2_U07, U_h
U_03	K2_U03, K2_U07
K_01	K2_K06
K_02	K2_K01, K2_K02, K2_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Brzezińska A.W., E, Hulewska A, Słomska J.[red.], 2006. Edukacja regionalna, PWN, Warszawa
2. Michalewska M.T.[red.], 1999. Edukacja regionalna: z historii, teorii i praktyki, Oficyna Wydawnicza „Impuls”

B. Literatura uzupełniająca

1. Bieńczyk G., 2003, Krajoznawstwo i jego związki z turystyką, WSE, Warszawa

2. Odoj G., Peć A.[red.], 2002. Dziedzictwo kulturowe – Edukacja regionalna, Kielce
3. Dziedzictwo kulturowe w regionie. Założenia programowe (1995). Warszawa. Ministerstwo Edukacji Narodowej
4. Bednarek S.[red.], 1999. Edukacja regionalna. Dziedzictwo kulturowe w zreformowanej szkole. Materiały dla nauczycieli, red. S. Bednarek, Wrocław
5. Kruczek Z., 1996, Metodyka krajoznawstwa, Wydawnictwo AWF w Krakowie, Kraków
6. Solarczyk-Ambrozik E., Przyszczypkowski K., (red.), 2004, Kształcenie ustawiczne w perspektywie globalnej i lokalnej. Między wymogami rynku a indywidualnymi strategiami edukacyjnymi, Poznań.
7. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U.2005.164.1365 z późniejszymi zmianami.
8. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz.U.1991.95.425 z późniejszymi zmianami.

Sylabus 39. WALORY TURYSTYCZNE POLSKI

Nazwa zajęć Walory turystyczne Polski		Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak, dla specjalności GN	II	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Studiowanie literatury			10	14	
Przygotowanie do egzaminu			8	8	
Konsultacje			2	2	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	10	18	1
Przygotowanie do ćwiczeń			5	13	
Opracowanie prezentacji multimedialnej/projektu/ćwiczeń			5	5	
Razem	30	18	30	42	2
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany, prezentacje multimedialne, projekcje filmowe, metoda problemowa, dyskusja, metoda projektu					
Wymagania wstępne Wiedza z zakresu Geografii regionalnej Polski, oraz kształtowania i ochrony środowiska (SPS), moduł psychologiczno – pedagogiczny, równoległe realizacja modułu dydaktyka ogólna oraz modułu przygotowanie w zakresie dydaktycznym					
Cele zajęć Zapoznanie z walorami przyrodniczymi i kulturowymi charakterystycznymi dla wybranych obszarów Polski Kształcenie umiejętności zdobywania informacji z materiałów źródłowych, analizy i oceny uzyskanych informacji, pracy metodą projektów.					
Treści programowe Wykłady Walory turystyczne Polski i ich wykorzystanie do różnych rodzajów i form turystyki.					

Przegląd wybranych walorów przyrodniczych Polski (osobliwości flory i fauny, skały i grupki skał, jaskinie, głązy narzutowe, obiekty geologiczne, parki zabytkowe, parki narodowe i krajobrazowe, ogrody botaniczne i zoologiczne).

Przegląd wybranych walorów antropogenicznych (muzea, obiekty historyczno-wojskowe, miejsca martyrologii, zabytki techniki, miejsca pielgrzymkowe, współczesne imprezy kulturalne i turystyczne).

Regiony turystyczne Polski (pojęcie regionu i regionalizacja turystyczna, charakterystyka regionów turystycznych (subregiony: Wybrzeża, Pojezierzy, Wyżyny Małopolskiej, Sudetów i Karpat).

Potencjalne regiony i ośrodki turystyczne Polski.

Ćwiczenia

Przegląd wybranych walorów przyrodniczych Polski. Przegląd wybranych walorów antropogenicznych. Charakterystyka wybranych ośrodków turystycznych Polski. Regiony turystyczne Polski. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do opracowania walorów turystycznych Polski i charakterystyki regionów.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 opisuje walory przyrodnicze i kulturowe charakterystyczne dla wybranych obszarów Polski
W_02 definiuje pojęcie walorów turystycznych przyrodniczych i antropogenicznych Polski.

Umiejętności

U_01 pracuje metodą projektów
U_02 wykazuje umiejętność krytycznej analizy i selekcji informacji, zwłaszcza ze źródeł elektronicznych

Kompetencje społeczne

K_01 ma świadomość zakresu swoich umiejętności dotyczących wykorzystania zagadnień turystycznych w warsztacie badawczym i dydaktycznym i rozumie potrzebę dalszego, ciągłego rozwoju tych kompetencji

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

zaliczenie wykładu: W_02, U_02 – kolokwium 100%

zaliczenie ćwiczeń: W_01, U_01, K_01 – przygotowanie pisemnych zadań lub projektu grupowego 100%

Ocena końcowa z przedmiotu

Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 1 + CAU x 1)/2

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10, K2_W04
W_02	K2_W03
U_01	K2_U07, U_h
U_02	K2_U03, K2_U07
K_01	K2_K01, K2_K02, K2_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Aleksandrowicz Z., 1994, Słownik geograficzno-krajoznawczy Polski, PWN, Warszawa
2. Janowski I., 2003, Krajoznawstwo i turystyka szkolna, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce
3. Karta Nauczyciela (Dz.U.1982 r. z późniejszymi zmianami)
4. Kożuchowski K., 2005, Walory przyrodnicze w turystyce i rekreacji, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań
5. Kruczek Z., Kurek A., Nowacki M., 2007, Krajoznawstwo. Zarys teorii i metodyki, Wydawnictwo Proksenia, Kraków
6. Kruczek Z., 2003, Polska: Geografia atrakcji turystycznych, wyd. II, Wydawnictwo Proksenia, Kraków
7. Lijewski T. Mikułowski B., Wyrzykowski J. 2008. Geografia turystyki Polski. PWE Warszawa
8. Łobożewicz T.[red.], 1985, Krajoznawstwo i turystyka w szkole, WSiP, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca:

1. Bieńczyk G., 2003, Krajoznawstwo i jego związki z turystyką, WSE, Warszawa
2. Dziedzictwo kulturowe – Edukacja regionalna, red. G. Odoj, A. Peć, Kielce 2002
3. Dziedzictwo kulturowe w regionie. Założenia programowe (1995). Warszawa. Ministerstwo Edukacji Narodowej
4. Edukacja regionalna. Dziedzictwo kulturowe w zreformowanej szkole. Materiały dla nauczycieli, red. S. Bednarek, Wrocław 1999

5. Furyna-Paszkiewicz H., Omilanowska M., Pasieczny R., 2003, Atlas zabytków architektury w Polsce, PWN, Warszawa.
6. Klimaszewski M. - Geomorfologia Polski. Tom 1. PWN W-wa 1972
7. Kondracki J. - Geografia fizyczna Polski. PWN. W- wa 2000.
8. Kruczek Z., 1996, Metodyka krajoznawstwa, Wydawnictwo AWF w Krakowie, Kraków.

Sylabus 40. PROJEKTOWANIE ZAJĘĆ TERENOWYCH

Nazwa zajęć Projektowanie zajęć terenowych		Forma zaliczenia CW – Zo CT-Zo		Liczba punktów ECTS 5	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności: GN	IV	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Warsztaty	15	9	75	81	3
Przygotowanie do ćwiczeń			30	36	
Praca metodą projektu			23	23	
Przygotowanie do kolokwium			20	20	
Konsultacje			2	2	
Ćwiczenia terenowe	24	14	36	46	2
Przygotowanie do ćwiczeń			36	42	
Razem	39	23	111	127	5
Metody dydaktyczne Prezentacje multimedialne, projekcje filmowe, metoda problemowa, zajęcia w terenie, dyskusja, metoda projektu					
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza z zakresu Geografii regionalnej Polski, oraz kształtowania i ochrony środowiska (SPS), moduł psychologiczno – pedagogiczny, równoległe realizacja modułu dydaktyka ogólna oraz modułu przygotowanie w zakresie dydaktycznym					
Cele zajęć Zaznajomienie studentów z celami edukacji ekologicznej i regionalnej, międzynarodowymi dokumentami określającymi potrzebę i zakres tych form edukacji, podstawą programową i metodami nauczania o zagrożeniach środowiska, z zasadami realizacji zadań z dziedziny edukacji ekologicznej społeczeństwa,					

krajowymi i zagranicznymi doświadczeniami w realizacji programów edukacji środowiskowej. Zapoznanie z walorami przyrodniczymi i kulturowymi charakterystycznymi dla wybranych obszarów Polski. Kształcenie umiejętności zdobywania informacji z materiałów źródłowych, analizy i oceny uzyskanych informacji, dostrzegania związków przyczynowo skutkowych między świadomością i kulturą ekologiczną społeczeństwa a realizacją światowych i regionalnych programów zrównoważonego rozwoju, oraz walorów regionu i możliwości ich wykorzystania w edukacji, opracowywania programów wycieczek i zajęć terenowych z zakresu krajoznawstwa, planowania imprez turystycznych w szkole oraz pracy metodą projektów.

Treści programowe

Projekt zespołowy wycieczki szkolnej w wybrany region Polski

Projekt indywidualny – scenariusz zajęć edukacyjnych: skonstruowanie przez studenta scenariusza zajęć edukacyjnych, poświęconego tematyce związanej z edukacją ekologiczną lub regionalną (celem jest przybliżanie w nowatorski sposób wiedzy np. o dziedzictwie kulturowym najbliższego otoczenia). Projekt zespołowy – projekt ścieżki edukacyjnej w wybranej części regionu pomorskiego, ćwiczenia terenowe – region pomorski jako teren wycieczek szkolnych.

Efekty uczenia się:

Wiedza

W_01 Potrafi objaśnić i interpretować zjawiska i procesy przyrodnicze obserwowane w czasie ćwiczeń terenowych

W_02 zna sposoby wykorzystania tematyki ekologicznej i regionalnej dla rozpowszechniania wiedzy geograficznej

Umiejętności

U_01 proponuje metody możliwe do zastosowania w edukacji ekologicznej, regionalnej, na zajęciach w terenie na różnych etapach kształcenia

U_02 potrafi przygotować ustne wystąpienie, dyskusję naukową oraz prezentację multimedialną na zadany temat

U_03 potrafi wykorzystać w czasie ćwiczeń terenowych wiedzę w zakresie dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów

U_04 potrafi opracować programy wycieczek i zajęć terenowych, zaplanować i zorganizować imprezę turystyczną oraz inne zajęcia poza klasą szkolną

U_05 pracuje metodą projektów

U_06 potrafi właściwie przygotować się do wyjazdu w teren – zgodnie z zasadami BHP i ergonomii

Kompetencje społeczne

K_01 potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role

K_02 posiada wrażliwość na prawa podmiotu podlegającego procesowi kształcenia

K_03 jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo dzieci i młodzieży podczas zajęć poza klasą szkolną (wycieczka, zajęcia terenowe)

K_04 ma świadomość zakresu swoich umiejętności dotyczących wykorzystania zagadnień turystycznych, ekologicznych i regionalnych w warsztacie badawczym i dydaktycznym i rozumie potrzebę dalszego, ciągłego rozwoju tych kompetencji

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

wykonanie projektu W_02, U_01, U_04, U_05, K_01, K_02

praca na ćwiczeniach, U_02

aktywność w czasie zajęć U_01, K_01, K_2, K_03, K_04

praca na ćwiczeniach terenowych W_01, U_01, U_03, U_05, U_06, K_03, K_04

Ocena końcowa ćwiczeń projektowych

wykonanie projektu 50%

praca na ćwiczeniach, 30%

aktywność w czasie zajęć 20%

Ocena końcowa ćwiczeń terenowych

wykonanie scenariusza zajęć 50%

praca na ćwiczeniach, 50%

Ocena końcowa z przedmiotu

Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS

poszczególnych form zajęć: $(CAU \times 3 + CT \times 1)/4$

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10
W_02	K2_W02
U_01	K2_U05

U_02	K2_U08, K2_U09
U_03	K2_U05, K2_U07
U_04	U_m
U_05	K2_U07, U_h
U_06	K2_U01, K2_U03
K_01	K2_K04, K2_K05
K_02	K2_K02
K_03	K2_K03
K_04	K2_K01, K2_K02, K2_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Aleksandrowicz Z., 1994, Słownik geograficzno-krajoznawczy Polski, PWN, Warszawa
2. Cichy D. [red.] 2002 Edukacja środowiskowa – programy, metody, efekty. PAN, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa
3. Brzezińska A., Hulewska A., Słomska J., 2006. Edukacja regionalna. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
4. Michalewska M.T., 1999. Edukacja regionalna: z historii, teorii i praktyki, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków
5. Janowski I., 2003, Krajoznawstwo i turystyka szkolna, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce
6. Karta Nauczyciela (Dz.U.1982 r. z późniejszymi zmianami)
7. Kożuchowski K., 2005, Walory przyrodnicze w turystyce i rekreacji, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań
8. Kruczek Z., Kurek A., Nowacki M., 2007, Krajoznawstwo. Zarys teorii i metodyki, Wydawnictwo Proksenia, Kraków
9. Kruczek Z., 2003, Polska: Geografia atrakcji turystycznych, wyd. II, Wydawnictwo Proksenia, Kraków.
10. Lijewski T. Mikułowski B., Wyrzykowski J. 2008. Geografia turystyki Polski. PWE Warszawa
11. Łobożewicz T.[red.], 1985, Krajoznawstwo i turystyka w szkole, WSiP, Warszawa
12. Pielachowski J., 1997, Organizacja i zarządzanie oświatą i szkołą. Wydawnictwo EMPI2, Poznań.

B. Literatura uzupełniająca:

1. Balicki A., Pyter M., 2011, Prawo oświatowe, Warszawa
2. Kowalak A. 2009. Realizacja idei zrównoważonego rozwoju w podstawie programowej. Aura 10/2009 (Dodatek dla szkół s.1-4)
3. Polska Strategia Edukacji Ekologicznej „Przez edukację do trwałego i zrównoważonego rozwoju”. Biuletyn LOP nr 1,2,3. 1996
4. Bieńczyk G., 2003, Krajoznawstwo i jego związki z turystyką, WSE, Warszawa
5. Dziedzictwo kulturowe – Edukacja regionalna, red. G. Odoj, A. Peć, Kielce 2002
6. Dziedzictwo kulturowe w regionie. Założenia programowe (1995). Warszawa. Ministerstwo Edukacji Narodowej
7. Edukacja regionalna. Dziedzictwo kulturowe w zreformowanej szkole. Materiały dla nauczycieli, red. S. Bednarek, Wrocław 1999
8. Furyna-Paszkiewicz H., Omilanowska M., Pasieczny R., 2003, Atlas zabytków architektury w Polsce, PWN, Warszawa.
9. Klimaszewski M. - Geomorfologia Polski. Tom 1. PWN W-wa 1972
10. Kondracki J. - Geografia fizyczna Polski. PWN. W- wa 2000.
11. Kowalak A. 2001. Edukacja ekologiczna w Polsce – wybrane problemy, Fundacja CEEW, Krosno
12. Kowalak A. 2001. Edukacja ekologiczna w Polsce – wybrane problemy. Fundacja CEEW Krosno
13. Kowalak A. 2013. Edukacja ekologiczna dorosłych mieszkańców wsi elementem edukacji całożyciowej. Aura 4/13 str. 23-25
14. Kruczek Z., 1996, Metodyka krajoznawstwa, Wydawnictwo AWF w Krakowie, Kraków
15. Mayor F.. Wspólnie z Biurem UNESCO. 2001. Przyszłość Świata. Wyd. Fundacja Studiów i Badań Edukacyjnych, Warszawa
16. Międzynarodowa Strategia Edukacji Środowiskowej (UNESCO)1990. LOP Warszawa
17. Mizerski W. - Geologia Polski dla geografów. Wyd. Geol. W – wa
18. Solarczyk-Ambrozik E., Przyszczypkowski K., (red.), 2004, Kształcenie ustawiczne w perspektywie globalnej i lokalnej. Między wymogami rynku a indywidualnymi strategiami edukacyjnymi, Poznań.
19. Stawiński W., Walosik A. 2006. Dydaktyka biologii i ochrony środowiska, PWN Warszawa
20. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U.2005.164.1365 z późniejszymi zmianami.
21. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz.U.1991.95.425 z późniejszymi zmianami.

Sylabus 41. METODY BADAŃ W GEOGRAFII

Nazwa zajęć Metody badań w geografii		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak, dla specjalności GN	II	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku – 67% Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 33%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Studiowanie literatury			10	14	
Przygotowanie do egzaminu			10	8	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			30	38	
Przygotowanie do kolokwium			40	10	
Razem	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy, metody operatywne (analiza danych statystycznych, analiza porównawcza, różne formy graficznej prezentacji wyników), metoda kartograficzna (wykonywanie map, diagramów, kartogramów, kartodiagramów), metody aktywizujące (metoda ćwiczeniowa, metoda zajęć praktycznych, dyskusja)					
Wymagania wstępne Student posiada wiedzę i umiejętności z zakresu zjawisk i procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym, społecznym i gospodarczym, zna podstawy statystyki i matematyki					
Cele zajęć					

Zaznajomienie studentów z techniką projektowania badań, budową instrumentu pomiarowego. Przygotowanie studentów do umiejętnego stosowania metod zbierania danych, analizy, prezentacji i oceny wyników. Zaznajomienie z problematyką organizacji badań, umiejętnością stawiania hipotez naukowych i ich weryfikacji, postrzegania komponentów środowiska i relacji zachodzących pomiędzy nimi, wykształcenie umiejętności przedstawiania i interpretacji różnych zjawisk w aspekcie przestrzennym.

Treści programowe

Wykłady

Założenia metodologiczne w badaniach i analizach przestrzennych. Metodologia w badaniach geograficznych, podstawowe wzorce, modele, teorie i prawa naukowe analiz przestrzennych. Klasyfikacje metod badań analizy przestrzennej. Badania podstawowe, skierowane i stosowane, pole badań, wyniki badań i ich wykorzystanie. Zakres i poziomy badań przestrzennych.

Opis przestrzeni geograficznej.

Podstawowe modele i metody matematyczno-statystyczne. Metody zbierania danych, prognozowanie, modele matematyczne, modele powiązań systemu społeczno-ekonomicznego a środowiska geograficznego, metody badania dynamiki zjawisk, symulacja, optymalizacja, analiza systemowa, modele dyfuzji i innowacji, metody grafowe i sieciowe, modele grawitacji i potencjału, metoda reprezentacyjna, testy statystyczne, analiza wariancji, analiza korelacji i regresji, analiza jedno- i wielozmienna.

Przestrzenna struktura gospodarki i społeczeństwa. Przestrzeń i pojęcia pokrewne. Poszukiwanie ładu przestrzennego. Opracowania fizjograficzne. Typologia, klasyfikacja i regionalizacja – teoria i podstawowe narzędzia badawcze. Koncepcja usieciowienia w badaniach przestrzenno-ekonomicznych. Metody analizy struktur w badaniach przestrzennych.

Ćwiczenia

Klasyfikacje metod badań analizy przestrzennej. Wykorzystanie map topograficznych, opracowań kartograficznych w różnych skalach i różnej treści, technik GIS-owskich do opisu przestrzeni geograficznej. Metody zbierania danych. Testy statystyczne, analiza wariancji, analiza korelacji i regresji, analiza jedno- i wielozmienna. Opracowania fizjograficzne.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 Zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć, praw, modeli i teorii analiz przestrzennych

W_02 Zna różne rodzaje metod przedstawiających procesy i zjawiska w przestrzeni

W_03 Posiada podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie technik informatycznych, przetwarzania tekstów, wykorzystywania arkuszy kalkulacyjnych, korzystania z baz danych, posługiwania się grafiką prezentacyjną, korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji

Umiejętności

U_01 Potrafi wybrać i zastosować metodę do analizy zadanego problemu

U_02 Proponuje samodzielne analizy i interpretacje na podstawie wyników zastosowanych metod

U_03 Wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne oraz materiały źródłowe

Kompetencje społeczne

K_01 Docenia skuteczność metod i narzędzi naukowych do wyjaśniania zjawisk geograficznych

K_02 Potrafi formułować opinie na temat złożonych procesów geograficznych na podstawie uzyskanej wiedzy i umiejętności i wykorzystać to planowania własnej kariery zawodowej

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład

Egzamin pisemny

Ćwiczenia audytoryjne:

Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

(W_01), (W_02), (U_02), (K_01) – pisemny egzamin (pytania otwarte)

Ćwiczenia audytoryjne

(W_02), (U_01), (U_02), (U_03), (K_2) Ocena

wykonanych ćwiczeń – średnia arytmetyczna

(W_01), (W_02) Ocena z kolokwium końcowego

Ocena końcowa wykładu:

ocena z egzaminu x 1,00

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,6

Ocena z kolokwium końcowego x 0,4

Ocena końcowa z przedmiotu:

średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć

$(W \cdot x_2 + CAU \cdot x_1) / 3$

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
-----------------------------------	---

W_01	K2_W01, K2_W06
W_02	K2_W07, K2_W10
W_03	K2_W07
U_01	K2_U05
U_02	K2_U04, K2_U02
U_03	K2_U10
K_01	K2_K02
K_02	K2_K07

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

1. Berezowski S., 1986, Metody badań w geografii ekonomicznej, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.
2. Chojnicki Z.[red.], 1977, Metody ilościowe i modele w geografii, PWN, Warszawa
3. Chojnicki Z.[red.], 1980, Metody taksonomiczne w geografii, Oddział PAN w Poznaniu, PWN, Warszawa-Poznań, t. 5
4. Chojnicki Z., 1999, Podstawy metodologiczne i teoretyczne geografii, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań
5. Czyż T.[red.], 1996, Podstawy regionalizacji geograficznej, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań
6. Domański R., 1996, Zasady geografii społeczno - ekonomicznej, PWN, Warszawa - Poznań
7. Rogacki H. [red.], 2001, Koncepcje teoretyczne i metody badań geografii społeczno- ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań
8. Rogacki H. [red.], 2002, Możliwości i ograniczenia zastosowań metod badawczych w geografii społeczno - ekonomicznej i gospodarce przestrzennej, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań
9. Jążdżewska I., 2013, Statystyka dla geografów, Wydawnictwo UŁ, Łódź
10. Runge J., 2006, Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej – elementy metodologii, wybrane narzędzia badawcze, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice

B. Literatura uzupełniająca:

1. Bartkowski T., 1977, Metody badań w geografii fizycznej, PWN, Warszawa
2. Chojnicki Z., 1969, Metody matematyczno-statystyczne w badaniach geograficznych, „Studia KPZK PAN”, z. 14
3. Golachowski S., Kostrubiec B., Zagożdżon A., 1974, Metody badań geograficzno-osadniczych, PWN, Warszawa
4. Nowak E., 2004, Metody klasyfikacji w badaniach geograficznych (analiza porównawcza), Akademia Świętokrzyska, Wydawnictwo Naukowe Bogucki, Kielce-Poznań
5. Bromek K., 1967, Miary i mapy koncentracji w geografii ekonomicznej „Przegląd Geograficzny”, 1, 39.
6. Czyż T., 1970, Zastosowanie metody czynnikowej w badaniach przestrzenno-ekonomicznych, „Przegląd Geograficzny”, z. 3, s. 467-486
7. Czyż T., 1973, Zastosowanie metod i modeli matematycznych w geografii polskiej, „Przegląd Geograficzny”, z. 1, s. 29-51
8. Dziewoński K., 1990, Koncepcje i metody badawcze z dziedziny osadnictwa, „Prace Geograficzne”, IGiPZ PAN, Ossolineum, Wrocław, nr 154
9. Górka Z., 1995, Geograficzne metody badań centrum miasta, [w:] Kaczmarek J. (red.), VIII Konwersatorium Wiedzy o Mieście: Centra i peryferie dużych miast. Transformacja i przyszłość. Pojęcia i metody badawcze, Wydawnictwo UŁ, Łódź, s. 45-52
10. Hyczak Z., 1986, Waloryzacja rekreacyjna środowiska geograficznego metodą bonitacji punktowej (na przykładzie Wyżyny Częstochowskiej), „Studia nad Ekonomiką Regionu”, ŚIN, Katowice, t. 15, s. 82-111
11. Isard W., 1965, Metody analizy regionalnej. Wprowadzenie do nauki o regionach, PWN, Warszawa.
12. Jążdżewska I., 2007, Przemiany funkcjonalne i morfologiczne przestrzeni geograficznej wsi Rzgów w świetle metod numerycznych, „Szlakami Nauki”, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź, nr 28
13. Kocimowski K., Kwiatek J., 1976, Wykresy i mapy statystyczne, GUS, Warszawa
14. Korzan B., 1978, Elementy teorii grafów i sieci. Metody i zastosowania, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa
15. Kostrubiec B., 1977, Metody badania koncentracji przestrzennej, [w:] Chojnicki Z. (red.), Metody ilościowe i modele w geografii, PWN, Warszawa, s. 63-76
16. Kostrubiec B., 1982, Taksonomia numeryczna w badaniach geograficznych, „Studia Geograficzne”, UW, Wrocław, t. 38

17. Koter M., 1974, Fizjonomia, morfologia i morfogeneza miasta. Przegląd rozwoju oraz próba uściślenia pojęć, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego”, ser. 2, z. 55
18. Kotus J., 1999, Zastosowanie skali dyferencjału semantycznego do badania obrazu miasta w świadomości mieszkańców, [w:] Kaczmarek J. (red.) Zróżnicowanie przestrzenne struktur społecznych w dużych miastach, XI Konwersatorium Wiedzy o Mieście, Wydawnictwo UŁ, Łódź, s. 91-95
19. Liszewski S., 1986, Rozwój miasta a struktura użytkowania ziemi, „Acta UniversitatisLodziensis”, Seria „Folia Geographica”, Łódź, v. 7
20. Nowak E., 1990, Problem informacji w modelowaniu ekonometrycznym, PWN, Warszawa
21. Parysek J.J., 1982, Modele klasyfikacji w geografii, „Prace UAM”, Seria „Geografia”, Poznań, nr 31
22. Ratajski L., 1973, Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej, PPWK, Warszawa
23. Roeske-Słomka I. (red.), 2002, Prace statystyczne i demograficzne, „Zeszyty Naukowe”, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań, 17
24. Runge J., 1992, Wybrane zagadnienia analizy przestrzennej w badaniach geograficznych, Uniwersytet Śląski, Katowice

Sylabus 42. PRAWO OŚWIATOWE

Nazwa zajęć Prawo oświatowe		Forma zaliczenia CL - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności GN	II	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 40% Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 60%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	30	90	90	4
Razem	30	30	90	90	4
Metody dydaktyczne Wykład: wykład problemowy, ilustrowany z prezentacją multimedialną, dyskusja Ćwiczenia laboratoryjne: dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, analiza przypadków					
Wymagania wstępne moduł psychologiczno-pedagogiczny, równoległe realizacja modułu dydaktyka ogólna					
Cele zajęć Wykład konwersatoryjny ma za zadanie przekonać studenta do ważności zagadnień z prawa oświatowego i znaczenia jego stosowania w szkole.					
Treści programowe Zakres tematów: 1. Prawo oświatowe, system oświaty w Polsce, szkoła w systemie oświaty, 2. Ustawa o Systemie Oświaty, 3. Ustawa Karta Nauczyciela, 4. Samorząd terytorialny jako podmiot prowadzący szkoły i placówki oświatowe,					

<p>5. Dyrektor szkoły, 6. Rada Pedagogiczna, 7. Rada rodziców, Rada szkoły lub placówki oświatowej, 8. Samorząd uczniowski, 9. Statut Szkoły, Regulamin Szkoły, 10. Wewnątrzszkolny system oceniania, 11. Szkolny program wychowawczy, Szkolny program profilaktyki, 12. Kryteria oceniania z zachowania, 13. Kurator oświaty, 14. Kształcenie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, 15. Poradnie psychologiczno - pedagogiczne w systemie oświaty.</p>									
<p>Efekty kształcenia</p> <p>Wiedza W_01 student posiada podstawową wiedzę na temat struktury i funkcji systemu edukacji - celów, podstaw prawnych, organizacji i funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych, kulturalnych i pomocowych,</p> <p>Umiejętności U_01 - student potrafi wykorzystać w praktyce podstawowe zagadnienia prawa szkolnego, posługiwać się zasadami i normami etycznymi w wykonywanej działalności, zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego,</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 student ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie realizacji działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych)</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p>Ćwiczenia laboratoryjne: ocena wykonanych ćwiczeń: W_02; U_01; K_01 Ocena końcowa z CL= średnia ocena z ćw. pisemnych x 0,7 ocena z prezentacji ustnej x 0,2 ocena z aktywności x 0,1</p>								
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>W_01</td> <td>W_g, W_m</td> </tr> <tr> <td>U_01</td> <td>U_d</td> </tr> <tr> <td>K_01</td> <td>K_a</td> </tr> </tbody> </table>		Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	W_g, W_m	U_01	U_d	K_01	K_a
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku								
W_01	W_g, W_m								
U_01	U_d								
K_01	K_a								
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Śnieżek B., 2009. Karta Nauczyciela: komentarz do ustawy, Wydawnictwo Szkolne PWN, Bielsko-Biała 2. Bojarska L., Osuch M., 2008: Prawa człowieka w szkole, Niezbędnik Aktywnego Rodzica, wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 3. Bojarska L., Osuch M., 2008: Prawa człowieka w szkole, Niezbędnik Dyrektora, wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, 4. Gawroński K.[red.], 2008: Dyrektor szkoły, wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 5. Gawroński K.[red.]: 2008: Szkoła a organ prowadzący, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, 6. Łodziński K., 2008. Kwalifikacje zawodowe nauczycieli, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 7. Pilch M., 2006: Ustawa o systemie oświaty, Komentarz, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 8. Serafin T., 2009: Kształcenie specjalne w systemie oświaty, Vademecum dla organu prowadzącego, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa <p>B. Literatura uzupełniająca</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bartoszevska B.: Nadzór pedagogiczny, Ewaluacja, kontrola, wspomaganie, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2012 2. Dzierzowska I., Rękawek A.: Rada Rodziców - sposoby skutecznego działania w grupie, Niezbędnik Aktywnego Rodzica, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, 									

3. Bojarska L.: Samorząd szkolny nie bibelot, Ściągawka dyrektora gimnazjum, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2011,
4. Frąckiewicz B., Kołodziejska J.: Organizowanie i dokumentowanie pracy w szkole podstawowej, Praktyczne rozwiązania, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2010,
5. Gawroński K.: Potyczki prawne dyrektora szkoły, Rola prawa w wybranych obszarach zarządzania oświatą, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2010,
6. Konarska T.: Szkolne prawo pracy, Poradnik dyrektora szkoły, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2012,
7. Kordziński J.: Zarządzanie rozwojem szkoły, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2012,
8. Koźmiński G.: Szkolny program profilaktyki w praktyce, Pracownia Wydawnictwo - Edukacyjna K&K, Warszawa 2003,
9. Kurzyna - Chmiel D.: Podstawy prawne i organizacyjne oświaty, Prawo oświatowe w zarysie, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2009.

Sylabus 43. STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO

Nazwa zajęć STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO		Forma zaliczenia W-Zo CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności GS	I	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 50% Gospodarka społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie sugerowanej literatury			20	15	
Przygotowanie do wykładu konwersacyjnego			15	5	
Przygotowanie do zaliczenia			5	4	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Przygotowanie do ćwiczeń			10	12	
Samodzielne studiowanie literatury			20	24	
Pozyskiwanie danych i informacji zewnętrznych			10	12	

Przygotowanie projektu			9	9	
Przygotowanie do kolokwium			12	12	
Konsultacje			9	9	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne					
Metody podające (wykład informacyjny, konwersatoryjny), metody operatywne (analiza danych statystycznych, analiza porównawcza), metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące (symulacja, metoda sytuacyjna, metoda problemowa, metoda ćwiczeniowa, dyskusja)					
Wymagania wstępne					
Znajomość problematyki dotyczącej zjawisk społecznych i ekonomicznych w różnych skalach przestrzennych. Znajomość zasad funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce. Znajomość zadań realizowanych przez samorządy terytorialne różnych szczebli podziałów administracyjnych. Przedmioty na poziomie studiów pierwszego stopnia - geografia społeczna, ekonomia, polityka ekonomiczna, samorząd terytorialny, podstawy organizacyjne, prawne i ekonomiczne, marketing terytorialny					
Cele zajęć					
<ul style="list-style-type: none"> – Wyjaśnienie istoty rozwoju regionalnego, jak i zapoznanie się z teoretycznymi koncepcjami rozwoju regionalnego – Zapoznanie się z pojęciem strategii rozwoju regionalnego i elementami jej konstrukcji – Omówienie problemu konkurencyjności regionów immanentnie powiązanego z globalizacją gospodarki – Zaprezentowanie długookresowego planowania rozwoju regionalnego, z uwzględnieniem kryteriów oceny rozwiązań przestrzennych – Określenie procesów współpracy regionalnej, w tym także współpracy z regionami europejskimi – Wyznaczenie celów, kierunków i mechanizmów opracowywania programów rozwoju regionalnego oraz rozwoju euroregionów 					
Treści programowe					
Wykłady					
<ul style="list-style-type: none"> – Definicja polityki regionalnej i rozwoju regionalnego, zakres podmiotowy i przedmiotowy. – Rozwój regionalny w warunkach globalizacji gospodarki. – Zróżnicowanie regionalne Polski. – Zasady polityki i finansowania rozwoju regionalnego. – Konkurencyjność regionów. – Zarządzanie i planowanie w rozwoju regionalnym. – Wytyczne Narodowego Planu Rozwoju Regionalnego – Inicjatywy Wspólnotowe INTERREG – Europejska Współpraca Terytorialna 					
Ćwiczenia					
<ul style="list-style-type: none"> - Zróżnicowanie regionalne Polski. – Konkurencyjność regionów. – Zarządzanie i planowanie w rozwoju regionalnym. – Strategie rozwoju wybranych regionów w Polsce. – Inicjatywy Wspólnotowe INTERREG. – Europejska Współpraca Terytorialna. – Charakterystyka euroregionów. 					
Efekty kształcenia			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 Definiuje pojęcia związane z polityką regionalną i rozwojem regionalnym, zna podstawowe założenia, cele i warunki działań polityki regionalnej			<u>Wykład</u>		
W_02 Rozpoznaje przyczyny podejmowania działań współpracy na poziomie regionalnym, ocenia ich skutki i znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego			Zaliczenie z oceną		
W_03 Rozpoznaje zróżnicowanie w poziomie rozwoju regionalnego i wymienia najważniejsze działania podejmowane w realizacji polityki rozwoju regionalnego, w tym wymienia i charakteryzuje dokumenty strategiczne			<u>Ćwiczenia audytoryjne</u>		
			Zaliczenie z oceną		
			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
			<u>Wykład:</u>		
			W_01, W_02, W_03, U_02, K_02 – zaliczenie z oceną – test		

<p>Umiejętności U_01 Poprawnie interpretuje wybrane strategie rozwoju regionalnego i dokonuje ich porównania celem oceny problemów wynikających z ich stosowania U_02 Wyszukuje i korzysta z właściwych źródeł naukowych do rozwiązywania problemów naukowych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Potrafi określić priorytety służące realizacji określonych zadań K_02 Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się K_03 Docenia wartość dziedzictwa kulturowego, społecznego, politycznego i ma świadomość odpowiedzialności za ich ochronę</p>	<p>Ćwiczenia U_01, K_01 – ocena wygłoszonego referatu z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej K_02, K_03 Ocena aktywności i umiejętności merytorycznej konwersacji</p> <p>Ocena końcowa wykładu: Kolokwium zaliczeniowe – 100%</p> <p>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych wystąpienie/prezentacja – 60% ocena aktywności – 40%</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu: średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć $(W \times 1 + CAU \times 3) / 4$</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
W_01	K2_W03
W_02	K2_W05
W_03	K2_W08, K2_W10
U_01	K2_U14, K2_U02
U_02	K2_U03
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01
K_03	K2_K06
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa:</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Markowski T., Stawasz D., [red.], 2001, Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2. Faulkner D., Bowman C., 1996. Strategie konkurencji. Gebethner i S-ka, Warszawa 3. Stawasz D. (red.), 2004, Ekonomiczno-organizacyjne uwarunkowania rozwoju regionu – teoria i praktyka, Wydawnictwo UŁ, Łódź 	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kukliński A. (red.), 2000, Globalizacja metropolii polskich, Euroreg, Warszawa 2. Fierla I. (red.), 2007, Geografia ekonomiczna Unii Europejskiej, PWE, Warszawa 3. Romanowska M., 1995, Analiza strategiczna przedsiębiorstwa, PWE, Warszawa 4. Strategiczne wyzwania dla polityki rozwoju regionalnego Polski, Friedrich Ebert Stiftung, Kraków 1996 5. Szymańska D., Urbanizacja na świecie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 6. Vollmuth H. J., 1995, Controlling. Analizy operacyjne. Analizy strategiczne, AW „Placet”, Warszawa 	
<p>Akty prawne i normatywne</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2019, poz. 506), 8. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 1998, nr 91, poz. 578 z późn. zm.) 9. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 1998, nr 91, poz. 576 z późn. zm.), 	
<p>Dokumenty strategiczne:</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 10. Narodowy Plan Rozwoju 11. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 12. Strategia Rozwoju Polski Wschodniej. 13. Kontrakty wojewódzkie 	
<p>Zalecane strony internetowe:</p>	
<p>Akty prawne – www.sejm.gov.pl</p>	
<p>Biuletyn Informacji Publicznej poszczególnych Urzędów Wojewódzkich i Marszałkowskich</p>	

Sylabus 44. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI W WYMIARZE EKONOMICZNO-SPOŁECZNYM

Nazwa zajęć Zarządzanie zasobami ludzkimi w wymiarze ekonomiczno-społecznym		Forma zaliczenia CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności GS	IV	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Przygotowanie do ćwiczeń			20	23	
Studia literatury			23	25	
Wykonanie pisemne zadań			20	23	
Przygotowanie się do kolokwium			5	5	
Konsultacje			2	2	
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne					

Dyskusja panelowa, prezentacja multimedialna, stadium przypadku, praca w grupach zadaniowych, dyskusja problemowa, ćwiczenia audytoryjne, samokształcenie, prezentacja

Wymagania wstępne

Znajomość podstaw ekonomii.

Cele zajęć

Zapoznanie się z podstawami problematyki z dziedziny zarządzania zasobami ludzkimi, w szczególności poznanie procesów: rekrutacji i selekcji, wdrażania, motywowania i szkolenia.

Treści programowe

Pojęcie, tematyka i problematyka zarządzania zasobami ludzkimi, zarządzanie zasobami ludzkimi w sektorze prywatnym i sektorze publicznym, planowanie zasobów ludzkich - z uwzględnieniem zarówno czynników wewnętrznych, jak i czynników otoczenia, nabór pracowników, przebieg procesu rekrutacji i selekcji ze szczególnym uwzględnieniem technik assesmentcenter. Proces adaptacji pracowników, ocena efektów pracy -- zapoznanie m. in. z ocenami pracowniczymi, szkolenie pracowników, wynagradzanie pracowników, motywowanie pracowników.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 zna złożone uwarunkowania prowadzenia polityki kadrowej w Polsce w sektorze prywatnym i publicznym. Charakteryzuje i ocenia proces zarządzania zasobami ludzkimi (na przykładach). Zna złożone uwarunkowania występujące na rynku nieruchomości

W_02 ma podstawową wiedzę o możliwościach zawodowych na współczesnym rynku pracy

Umiejętności

U_01 posługuje się fachową terminologią z zakresu studiowanej specjalności, w tym z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi

U_02 potrafi ocenić własne umiejętności w kontekście miejsca na rynku pracy

Kompetencje społeczne

K_01 rozumie konieczność samodzielnego planowania własnej kariery zawodowej, jest przedsiębiorczy

K_02 ma świadomość konieczności podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych oraz samodzielnego aktualizowania i poszerzania wiedzy.

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Ćwiczenia audytoryjne - Zo

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

kolokwium zaliczeniowe (test) (W_01) (W_02)
średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań (W_01) (U_01) (U_02)
aktywność na ćwiczeniach (K_01)(K_02)
(U_01) (W_01)

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04
W_02	K2_W09
U_01	K2_U01
U_02	K2_U11
K_01	K2_K07
K_02	K2_K01

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Król H, Ludwicyński L., [red.] 2008, Zarządzanie zasobami ludzkimi, materiały do ćwiczeń, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
- Król H., Ludwicyński L., [red.] 2010, Zarządzanie zasobami ludzkimi, podręcznik, Wydawnictwo Naukowe PWN

B. Literatura uzupełniająca:

1. Kostera M., 1999. Zarządzanie personelem, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa
2. Listwan T., [red.], 2005. Słownik zarządzania kadrami, Wyd. C.H. Beck, Warszawa
3. Listwan T., 2010. Zarządzanie kadrami, C.H. Beck, Warszawa
4. Lundy O., Bowling A., 2000. Strategiczne zarządzanie zasobami ludzkimi, Oficyna Ekonomiczna, Warszawa
5. Poczrowski A., 2008. Zarządzanie Zasobami Ludzkimi Strategie-procesy-metody, PWE, Warszawa
6. Sajkiewicz A. [red.], 2002. Zasoby ludzkie w firmie, Poltex, Warszawa

Sylabus 45. RYNEK NIERUCHOMOŚCI

Nazwa zajęć Rynek nieruchomości		Forma zaliczenia CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności GS	IV	
Dyscyplina Gospodarka społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Przygotowanie do ćwiczeń			20	23	
Studia literatury			23	25	
Wykonanie pisemne zadań			20	23	
Przygotowanie się do kolokwium			5	5	
Konsultacje			2	2	
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne					

Dyskusja panelowa, prezentacja multimedialna , stadium przypadku, praca w grupach zadaniowych, dyskusja problemowa, ćwiczenia audytoryjne, samokształcenie, prezentacja	
Wymagania wstępne Podstawy ekonomii.	
Cele zajęć Przybliżenie podstawowych pojęć związanych ze stosowaniem procedur zamówień publicznych, zasad udzielania zamówień publicznych. Ponadto wskazanie na zakres podmiotowy obowiązywania dyrektyw regulujących problematykę zamówień publicznych, zakres przedmiotowy obowiązywania dyrektyw regulujących problematykę zamówień publicznych. Procedury udzielania zamówień oraz procedury odwoławcze.	
Treści programowe Rynek nieruchomości Definicja nieruchomości, ceny nieruchomości, funkcje nieruchomości, formy władania nieruchomościami, podstawowe funkcje i cele wyceny nieruchomości, wartość nieruchomości, czynniki kształtujące wartość nieruchomości, źródła informacji na temat nieruchomości, zasady procedury szacowania wartości nieruchomości.	
Efekty uczenia się Wiedza W_01 zna złożone uwarunkowania prowadzenia polityki kadrowej w Polsce w sektorze prywatnym i publicznym. Charakteryzuje i ocenia proces zarządzania zasobami ludzkimi (na przykładach). Zna złożone uwarunkowania występujące na rynku nieruchomości W_02 zna podstawowe przyczyny różnicowania cen nieruchomości. Umiejętności U_01 identyfikuje problemy w przestrzeni społeczno-gospodarczej w zakresie zamówień publicznych, wyjaśnia analizowane zjawiska i procesy na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł U_02 rozumie i stosuje w praktyce pojęcie prawa własności U_03 pozyskuje informacje z literatury, baz danych oraz innych źródeł, dokonuje ich interpretacji oraz prezentacji Kompetencje społeczne K_01 ma świadomość konieczności podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych oraz samodzielnego aktualizowania i poszerzania wiedzy. K_02 potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Rynek nieruchomości <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> kolokwium zaliczeniowe (W_01) (W_02), (K_01) ćwiczenia na zajęciach (K_01) (W_01), (U_02) prezentacja multimedialna (U_03) (W_01) (K_02) (U_01) <u>Ocena końcowa z ćwiczeń audytoryjnych</u> ocena przygotowanej prezentacji x 0,25 + ocena za aktywność x 0,25 + ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,50
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04
W_02	K2_W05
U_01	K2_U02, K2_U13
U_02	K2_U05
U_03	K2_U03, K2_U05, K2_U14
K_01	K2_K01
K_02	K2_K04
Wykaz literatury	

<p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rokicka G.[red.], 2008, Jak sobie poradzić na rynku nieruchomości. UOKiK, Warszawa 2. Gołąbska E., Rynek nieruchomości i jego podmioty, Wyższa Szkoła finansów i zarządzania w Białymstoku, 2007
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lemke M., Piasta D., Wicik G., Wiśniewski P., 2006. Poradnik dla wykonawców ubiegających się o zamówienia publiczne na rynku polskim i rynkach wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej. UZP Warszawa 2. Lemke M., Piasta D., 2006. Analiza orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, UZP Warszawa 3. Liszewski.S., 2008. Geografia urbanistyczna, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź

Sylabus 46. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W GOSPODARCE SAMORZĄDOWEJ

Nazwa zajęć Zamówienia publiczne w gospodarce samorządowej		Forma zaliczenia W-Zo CW-Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny	SDS	nie		tak; w zakresie specjalności GS	III
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Studia literatury			15	17	
Przygotowanie do egzaminu			5	7	

Ćwiczenia warsztatowe	15	9	15	21	1
Przygotowanie do ćwiczeń			5	5	
Studia literatury			5	9	
Wykonanie pisemne zadań			5	5	
Przygotowanie się do kolokwium			4	4	
Konsultacje			1	1	
Razem	25	15	35	45	2
Metody dydaktyczne					
Dyskusja panelowa, prezentacja multimedialna, stadium przypadku, praca w grupach zadaniowych, wykład informacyjny i problemowy, dyskusja problemowa, ćwiczenia audytoryjne, samokształcenie, prezentacja					
Wymagania wstępne					
Znajomość podstaw ekonomii					
Cele zajęć					
Zapoznanie z funkcjonowaniem i strukturą działań rynku nieruchomości oraz z podstawowymi prawidłowościami funkcjonowania rynku nieruchomości.					
Treści programowe					
Wykład					
Ogólna charakterystyka zamówień publicznych, źródła prawa zamówień publicznych, polskie rozwiązania na tle regulacji prawa międzynarodowego. Uczestnicy postępowania w sprawie zamówień publicznych, przedmiot zamówień publicznych, znaczenie środków publicznych wykorzystywanych przy zamówieniach publicznych, tryby udzielania zamówień publicznych, ze szczególnym omówieniem trybów przetargowych. Postępowania szczególne. Umowa w sprawie zamówień publicznych, środki ochrony prawnej przysługujące uczestnikom postępowania w sprawie zamówienia. Kontrola udzielania zamówień prowadzona przez Prezesa UZP i inne organy państwowe.					
Ćwiczenia					
Uczestnicy postępowania w sprawie zamówień publicznych, przedmiot zamówień publicznych. Tryby udzielania zamówień publicznych, ze szczególnym omówieniem trybów przetargowych. Postępowania szczególne. Umowa w sprawie zamówień publicznych.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 wymienia i opisuje podmioty i procedury w ramach problematyki zamówień publicznych			Wykład – zaliczenie z oceną		
W_02 definiuje podstawowe zagadnienia Prawa Zamówień Publicznych			Ćwiczenia – zaliczenie z oceną		
Umiejętności			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
U_01 posługuje się fachową terminologią z zakresu studiowanej specjalności w tym z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi			Wykład		
U_02 identyfikuje problemy w przestrzeni społeczno-gospodarczej w zakresie zamówień publicznych, wyjaśnia analizowane zjawiska i procesy na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł			Kolokwium zaliczeniowe (W_01) (W_02) test (pytania otwarte)		
Kompetencje społeczne			Ćwiczenia audytoryjne		
K_01 ma świadomość konieczności podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych oraz samodzielnego aktualizowania i poszerzania wiedzy.			Wykonanie zadań (U_01) (K_02) (U_02) aktywność na ćwiczeniach (K_01) (U_01)		
K_02 potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter			<u>Ocena końcowa z wykładu:</u> kolokwium x 1,00		
			<u>Ocena końcowa z ćwiczeń audytoryjnych:</u> Aktywność na ćwiczeniach x 0,40		
			średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,60		
			Ocena końcowa przedmiotu:		

	średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 1 + CAU x 1)/2
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03
W_02	K2_W10
U_01	K2_U01
U_02	K2_U02, K2_U13
K_01	K2_K01
K_02	K2_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
3. Granecki P., 2009. Prawo zamówień publicznych: komentarz, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa	
B. Literatura uzupełniająca:	
7. Pieróg J., 2010. Ustawa o zamówieniach publicznych. Komentarz, Wydanie X, Warszawa	
8. Stachowiak M., Jerzykowski J., Dzierzanowski W., 2010. Prawo zamówień publicznych. Komentarz, Warszawa	
9. Trepte P., 2006. Przewodnik po procedurach zamówień publicznych w wybranych krajach Unii Europejskiej, UZP Warszawa	
10. Lemke M., Piasta D., Wicik G., Wiśniewski P., 2006. Poradnik dla wykonawców ubiegających się o zamówienia publiczne na rynku polskim i rynkach wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej UZP Warszawa	
11. Lemke M., Piasta D., 2006. Analiza orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, UZP Warszawa	

Sylabus 47. GOSPODARKA REGIONU POMORSKIEGO

Nazwa zajęć Gospodarka regionu pomorskiego		Forma zaliczenia W-Zo CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności GS	III	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 50% Gospodarka społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia	studia	studia	studia	

	stacjonarne	niestacjonarne	stacjonarne	niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Czytanie wskazanej literatury			35	39	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			10	10	
Przygotowanie do zaliczenia			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			10	12	
Przygotowanie projektu			20	20	
Przygotowanie do kolokwium			5	5	
Konsultacje			1	1	
Studiowanie samodzielne literatury			4	10	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne					
- Wykład					
Wykład z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy					
- Ćwiczenia audytoryjne:					
Metody eksponujące: prezentacja multimedialna					
Metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna, aktywny opis, projekt					
Metody praktyczne: pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, wykonywanie map, wykresów, obliczeń					
Wymagania wstępne					
Student posiada wiedzę z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów pierwszego stopnia					
Cele zajęć					
Zapoznanie studentów z węzłową problematyką dotyczącą zachodzących zjawisk i procesów gospodarczych w regionie pomorskim.					
Treści programowe					
GOSPODARKA REGIONU POMORSKIEGO					
Wykład: Specyfika gospodarcza regionu pomorskiego. Gospodarka morska. Miejsce turystyki w przestrzeni gospodarczej regionu pomorskiego. Zasoby materialne jako czynnik determinujący rozwój turystyki. Ruch turystyczny jako miernik rozwoju funkcji turystycznej. Zmiany w osadnictwie turystycznym. Lecznictwo uzdrowiskowe. Wybrane aspekty rozwoju agroturystyki w regionie pomorskim.					
Ćwiczenia: Główne kierunki przemian agrarnych w regionie pomorskim. Przekształcenia restrukturyzacyjno-własnościowe rolnictwa państwowego. Efekty ekonomiczno-produkcyjne restrukturyzacji i prywatyzacji państwowego rolnictwa. Przekształcenia strukturalne (organizacyjne, własnościowe, gałęziowe) w przemyśle regionu pomorskiego, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki morskiej. Sieć transportowa-sieć drogowa, sieć kolejowa, transport wodny i transport lotniczy.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza:			A.Sposób zaliczenia		
W_01 Definiuje podstawowe pojęcia związane z gospodarką regionu pomorskiego			Wykład – zaliczenie z oceną		
W_02 Identyfikuje obszary występowania różnic gospodarczych w regionie pomorskim			Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną		
W_03 Analizuje procesy gospodarcze oraz ich skutki w regionie pomorskim			B.Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
			Wykład:		
			(W_01), (W_02), (W_03), test (pytania otwarte i zamknięte)		

<p>Umiejętności</p> <p>U_01 Wykonuje wykresy, mapy, kartogramy i kartodiagramy przedstawiające podstawowe zagadnienia dotyczące gospodarki regionu pomorskiego</p> <p>U_02 Przygotowuje ustne wystąpienie zadanego problemu badawczego</p> <p>U_03 Potrafi dokonać analizy dotyczącej gospodarki w regionie pomorskim oraz określa uwarunkowania jej rozwoju</p> <p>U_04 Identyfikuje problemy w gospodarce regionu pomorskiego</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Dyskutuje na tematy związane z przedmiotem</p> <p>K_02 Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się</p>	<p>(U_02) Ocena prezentacji multimedialnej (K_01) Aktywność w czasie wykładu</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> (U_01) (U_02) (U_03) (U_04), (K_02) Ocena wykonanych ćwiczeń (projekt) (W_01), (W_02), (W_03) Ocena z kolokwium - test – pytania otwarte i zamknięte</p> <p><u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,60 + ocena z prezentacji multimedialnej x 0,30 + ocena za aktywność x 0,10</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,40 oraz kolokwium końcowego x 0,60</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 2)/4</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03
W_02	K2_W04, K2_W05
W_03	K2_W05
U_01	K2_U10
U_02	K2_U05
U_03	K2_U04
U_04	K2_U02, K2_U13
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Augustowski B., 1977, Pomorze, PWN, Warszawa
2. Mordawski J., 2018. Geografia Kaszub, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk
3. Jażewicz I., 2009, Funkcjonowanie małych miast Pomorza Środkowego w okresie transformacji systemowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej, Słupsk

B. Literatura uzupełniająca:

1. Jażewicz I., 2008, Strategiczna rola turystyki w rozwoju Łeby, [w:] Jażdżewska I. (red.), Funkcja turystyczna miast, XXI Konwersatorium Wiedzy o Mieście, Uniwersytet Łódzki, Łódź, s. 81-98
2. Kolej na Pomorzu Zachodnim 1843-2008, 2008, Pod red. J. Baranowskiego, Szczecin
3. Rydz E., 1995, Współczesne przemiany społeczno-gospodarcze regionów nadmorskich w procesie transformacji gospodarki Polski, Słupskie Prace Matematyczno-Przyrodnicze, nr 10c, s. 71-91
4. Czapińska G., 2012, Ekonomiczno-społeczne skutki restrukturyzacji Państwowych Gospodarstw Rolnych na Pomorzu Środkowym, Słupsk
5. Czaplinski P., 2011, Funkcjonowanie przemysłu przetwórstwa rybnego w Polsce w okresie kryzysu gospodarczego [w:] Wpływ kryzysu na zachowania przedsiębiorstw oraz przemiany struktur regionalnych Wyd. Nauk. UP Kraków-Warszawa
6. Dutkowski M., 2008, Mówiąc „region”..., W: Region społeczno-ekonomiczny i rozwój regionalny, pod red. J. J. Paryska i T. Strykiewicza, s.369-387
7. Jażewicz I., 2009, Rozwój turystyki w miejscowościach nadmorskich Środkowego Wybrzeża na przykładzie Poddąbia, Słupskie Prace Geograficzne, Nr 6, Akademia Pomorska, s.45-61
8. Rydz E., 1998, Przekształcenia struktur funkcjonalno-przestrzennych w regionach nadmorskich, W: Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych, pod red. S. Cioka i J. Łobody, Studia Geograficzne LXIX, Wrocław, s. 195-213
9. Rydz E., 2004, Współczesne problemy gospodarcze na Pomorzu Środkowym, W: Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Regionalny wymiar integracji europejskiej, pod red. E. Jakubowicz i E. Raczyka, VIII/2, Wrocław s. 141-154

C. Źródła internetowe:Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl**Sylabus 48. SPOŁECZEŃSTWO REGIONU POMORSKIEGO**

Nazwa zajęć Spoleczeństwo regionu pomorskiego		Forma zaliczenia W-Zo CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	nie	Tak; w zakresie specjalności GS	I	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 50% Gospodarka społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia	studia	studia	studia	

	stacjonarne	niestacjonarne	stacjonarne	niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Czytanie wskazanej literatury			35	39	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			10	10	
Przygotowanie do zaliczenia			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			10	12	
Przygotowanie projektu			20	20	
Przygotowanie do kolokwium			5	5	
Konsultacje			1	1	
Studiowanie samodzielne literatury			4	10	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne					
- Wykład					
Wykład z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy					
- Ćwiczenia audytoryjne:					
Metody eksponujące: prezentacja multimedialna					
Metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna, aktywny opis, projekt					
Metody praktyczne: pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, wykonywanie map, wykresów, obliczeń					
Wymagania wstępne					
Student posiada wiedzę z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie studiów pierwszego stopnia					
Cele zajęć					
Zapoznanie studentów z węzłową problematyką dotyczącą zachodzących zjawisk i procesów demograficznych, zróżnicowaniem społeczno-kulturowym ludności w regionie pomorskim.					
Treści programowe					
Wykład: Rozmieszczenie i zmiany liczby ludności w regionie pomorskim. Pochodzenie terytorialne ludności w regionie pomorskim. Struktury demograficzne w regionie pomorskim. Ruch naturalny ludności - małżeństwa, urodzenia, zgony, przyrost naturalny w regionie pomorskim. Ruch wędrowniczy ludności w regionie pomorskim.					
Ćwiczenia: Przemiany narodowościowe. Język regionu. Struktura wyznaniowa. Mniejszości narodowe. Zróżnicowanie kulturowe. Postawy polityczne mieszkańców.					
Efekty uczenia się					
Wiedza:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
W_01 Definiuje podstawowe pojęcia związane z ludnością regionu pomorskiego					
W_02 Identyfikuje obszary występowania różnic społeczno-demograficznych w regionie pomorskim			A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną		
W_03 Analizuje procesy społeczno-demograficzne oraz ich skutki w regionie pomorskim					
Umiejętności			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład:</u> (W_01), (W_02), (W_03) test (pytania otwarte i zamknięte) (U_02) Ocena prezentacji multimedialnej (K_01) Aktywność w czasie wykładu <u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> (U_01) - (U_04), (K_02) Ocena wykonanych ćwiczeń (projekt) (W_01), (W_02), (W_03) Ocena z kolokwium - test – pytania otwarte i zamknięte <u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,60 + ocena z prezentacji multimedialnej x 0,30		
U_01 Wykonuje wykresy, mapy, kartogramy i kartodiagramy przedstawiające podstawowe zagadnienia dotyczące społeczeństwa regionu pomorskiego					
U_02 Przygotowuje ustne wystąpienie zadanego problemu badawczego					

U_03 Potrafi dokonać analizy dotyczącej społeczeństwa w regionie pomorskim oraz określa uwarunkowania jego rozwoju U_04 Identyfikuje problemy w przestrzeni społeczno-demograficznej regionu pomorskiego	+ ocena za aktywność x 0,10 <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,40 oraz kolokwium końcowego x 0,60
Kompetencje społeczne K_01 Dyskutuje na tematy związane z przedmiotem K_02 Posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się	Ocena końcowa przedmiotu: Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 2)/4

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03
W_02	K2_W04, K2_W05
W_03	K2_W05
U_01	K2_U10
U_02	K2_U05
U_03	K2_U04
U_04	K2_U02, K2_U13
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Augustowski B., 1977, Pomorze, PWN, Warszawa
2. Mordawski J., 2018. Geografia Kaszub, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk
3. Jażewicz I., 2009, Funkcjonowanie małych miast Pomorza Środkowego w okresie transformacji systemowej, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej, Słupsk
4. Sobczak I., 1992, Obraz demograficzny województw nadmorskich Polski w latach 1946-1990. Wybrane liczby i tendencje rozwoju, Instytut Bałtycki, Gdańsk

1. Literatura uzupełniająca:

2. Jażewicz I., 2007, Regionalne aspekty rozwoju demograficznego na przykładzie województwa pomorskiego, W: Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Od lokalnego do globalnego wymiaru gospodarowania przestrzenią – nowe jakości przestrzeni społeczno-ekonomicznej, pod red. P. Brezdenia i S. Grykienia, Wrocław, s.125-135
3. Jażewicz I., 2008, Strategiczna rola turystyki w rozwoju Łeby, [w:] Jażdżewska I. (red.), Funkcja turystyczna miast, XXI Konwersatorium Wiedzy o Mieście, Uniwersytet Łódzki, Łódź, s. 81-98
4. Jażewicz I., 2011, Ruchliwość przestrzenna ludności woj. pomorskiego w okresie transformacji systemowej, W: Przemiany demograficzno-społeczne na Pomorzu. Ujęcie przestrzenne, pod red. M. Stanny, Koszalin, s.131-141
5. Kolej na Pomorzu Zachodnim 1843-2008, 2008, Pod red. J. Baranowskiego, Szczecin
6. Rydz E., 1995, Współczesne przemiany społeczno-gospodarcze regionów nadmorskich w procesie transformacji gospodarki Polski, Słupskie Prace Matematyczno-Przyrodnicze, nr 10c, s. 71-91
7. Rydz. E., 2003, Tendencje przemian ludnościowych w aglomeracjach nadmorskich w latach 1978-2001, W: XVI Konwersatorium Wiedzy o Mieście, pod red. I. Jażdżewskiej, Łódź, s. 219-238
8. Zdrojewski E. Z., 1998, Zróżnicowanie mobilności przestrzennej w województwach nadmorskich Polski, W: Ruchliwość przestrzenna ludności w okresie przemian ustrojowych, pod red. D. Szymańskiej, Toruń, s.197-200
9. Jażewicz I., .2009, Rozwój turystyki w miejscowościach nadmorskich Środkowego Wybrzeża na przykładzie Poddąbia, Słupskie Prace Geograficzne, Nr 6, Akademia Pomorska, s.45-61
10. Jażewicz I., 2007, Tendencje zmian w przyroście rzeczywistym ludności miejskiej regionu pomorskiego, XX Konwersatorium Miedzy o Mieście, pod red. I. Jażdżewskiej, Łódź, s.125-137
11. Rydz E., 1995, Współczesne przemiany społeczno-gospodarcze regionów nadmorskich w procesie transformacji gospodarki Polski, Słupskie Prace Matematyczno-Przyrodnicze, nr 10c, s. 71-91

12. Szymańska W., 2007, Rozwój demograficzny miast średniej wielkości na tle przemian ludnościowych regionów nadmorskich (ze szczególnym uwzględnieniem Wałcza, Szczecinka i Lęborka), Słupskie Prace Geograficzne, nr 3, Słupsk, s. 55-72
13. Zdrojewski E. Z., 1996, Wpływ migracji stałych na dynamikę przemian liczebnych ludności w województwach Ziemi Zachodnich i Północnych Polski. W: Demografia i społeczeństwo Ziemi Zachodnich i Północnych Polski 1945-1995. Próba bilansu. Pod red. E. Frątczak i Z. Strzeleckiego, Warszawa, s. 279-289

C. Źródła internetowe:

Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl

Sylabus 49. NAUKA O ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ

Nazwa zajęć Nauka o administracji samorządowej		Forma zaliczenia W – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności GS	I	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia	studia	studia	studia	

	stacjonarne	niestacjonarne	stacjonarne	niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Analiza wskazanej literatury			25	31	
Przygotowanie do zaliczenia			19	19	
Konsultacje			1	1	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy, metody operatywne, metody aktywizujące, dyskusja, metody eksponujące: pokaz multimedialnych prezentacji					
Wymagania wstępne Student powinien znać podstawowe pojęcia związane z administracją publiczną i samorządem terytorialnym na poziomie studiów pierwszego stopnia. Student powinien wykazywać znajomość podstaw geografii fizycznej i geografii społeczno-ekonomicznej w ujęciu europejskim, krajowym i regionalnym, znajomość zjawisk i procesów demograficznych, społecznych, ekonomicznych i gospodarczych w powiązaniu ze środowiskiem geograficznym, znajomość ogólnych zasad funkcjonowania państw w strukturach UE, ogólną znajomość prawideł ekonomicznych i sytuacji gospodarczej wybranych państw europejskich					
Cele zajęć Przedstawienie podstawowych zasad organizacji administracji w państwie demokratycznym. Scharakteryzowanie systemu administracji publicznej. Omówienie zasad oceny i kontroli administracji publicznej. Porównanie systemów administracji publicznej w różnych krajach.					
Treści programowe Podstawowe pojęcia organizacyjne. Naukowe ujęcia zjawisk organizacyjnych. Płaszczyzny badawcze administracji publicznej. System administracji publicznej. Czynniki systemowe organizacji administracji. Czynniki ludzki w administracji publicznej. Istota działań administracji publicznej. Działania w sferze wewnętrznej. Działania w sferze zewnętrznej. Przeobrażenia administracji. Oceny administracji. Istota i formy kontroli. Nowoczesne tradycje administracji publicznej w Polsce. Prawne formy działania administracji publicznej. Angielski model administracji publicznej. Francuski model administracji publicznej. Niemiecki model administracji publicznej. Szwedzki model administracji publicznej. Amerykański model administracji publicznej. Hiszpański model administracji publicznej.					
Efekty uczenia się Wiedza W_01 Zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć i definicji w zakresie administracji W_02 Opisuje system gospodarczy i strukturę administracji publicznej w Polsce i w krajach europejskich W_03 Zna i krytycznie ocenia modele organizacji administracji publicznej w wybranych krajach W_04 Zna prawne formy działania administracji publicznej Umiejętności U_01 Potrafi zaprezentować wyniki własnych badań w formie ustnej i za pomocą prezentacji multimedialnej Kompetencje społeczne K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład:</u> W_01), (W_02) , (W_03), (W_04) zaliczenie pisemne (pytania otwarte i zamknięte) (U_01) Ocena prezentacji multimedialnej (K_01) Aktywność w czasie wykładu Ocena końcowa z wykładu: ocena z zaliczenia x 0,80 + ocena za aktywność x 0,10		
Matryca efektów uczenia się dla zajęć					
Numer (symbol) efektu uczenia się			Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku		
W_01			K2_W03		
W_02			K2_W03, K2_W10		
W_03			K2_W10		
W_04			K2_W10		
U_01			K2_U03, K2_U08		
K_01			K2_K01, K2_K02		
Wykaz literatury A. Literatura podstawowa:					

1. Gierszewski J.[red.], 2012, Administracja publiczna, Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „Pomerania”, Chojnice
2. Hausner J.[red.], 2005, Administracja publiczna, PWN, Warszawa
3. Jagielski J., 2006, Kontrola administracji publicznej, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa
4. Knosala E., 2005, Zarys nauki administracji. Kantor Wydawniczy „Zakamycze”, Kraków
5. Leoński Z., 2010, Nauka administracji, Wydawnictwo C.H.Beck, wyd. 6, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca

1. Izdebski H., Kulesza M., 1998, Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne, Wyd. Liber, Warszawa
2. Łukasiewicz J., 2007, Zarys nauki administracji, wyd. 3, Warszawa
3. Szreniawski J., 2003, Wstęp do nauki administracji, Lublin
4. Boć J. (red.), 2009, Prawo administracyjne, Wrocław
5. Habuda A., 2009, Prawo administracyjne: zagadnienia podstawowe, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania "Copernicus", Wrocław .
6. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012,
7. Ochendowski E., 2009, Prawo administracyjne, część ogólna, Toruń
8. Rajca L., Pozycja ustrojowa burmistrza (przewodniczącego organu wykonawczego) w wybranych krajach, Samorząd Terytorialny 2002/10.
9. Zimmermann J., 2010, Prawo administracyjne, Kraków
10. raporty GUS, przegląd międzynarodowy GUS

Sylabus 50. ADMINISTRACJA PUBLICZNA W POLSCE

Nazwa zajęć Administracja publiczna w Polsce		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo CT – Zo	Liczba punktów ECTS 6		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności GS	I, II	

Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 66,7% Nauki o Ziemi i środowisku – 33,3%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Analiza wskazanej literatury			4	8	
Przygotowanie prezentacji multimedialnych			3	3	
Przygotowanie do egzaminu			3	5	
Konsultacje			1	2	
Ćwiczenia audytoryjne	25	15	65	75	3
Samodzielne studiowanie literatury			10	20	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych/projektu			15	15	
Zgromadzenie materiału źródłowego do przygotowania ćwiczeń			10	10	
Praca zespołowa			1	1	
Przygotowanie wystąpień ustnych/prezentacji			20	20	
Konsultacje			2	2	
Przygotowanie do kolokwium			5	5	
Ćwiczenia terenowe	25	15	35	45	2
Przygotowanie projektu			11	19	
Wykonanie ćwiczeń w terenie			24	27	
Razem	70	40	110	140	6
Metody dydaktyczne wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy, metody operatywne, metody aktywizujące, dyskusja, ćwiczenia audytoryjne, metody eksponujące: pokaz multimedialnych prezentacji, ćwiczenia terenowe					
Wymagania wstępne Student powinien znać podstawowe pojęcia związane z administracją publiczną i samorządem terytorialnym na poziomie studiów pierwszego stopnia. Student powinien wykazywać znajomość podstaw geografii fizycznej i geografii społeczno-ekonomicznej w ujęciu europejskim, krajowym i regionalnym, znajomość zjawisk i procesów demograficznych, społecznych, ekonomicznych i gospodarczych w powiązaniu ze środowiskiem geograficznym, znajomość ogólnych zasad funkcjonowania państw w strukturach UE, ogólną znajomość prawideł ekonomicznych i sytuacji gospodarczej wybranych państw europejskich					
Cele zajęć Przedstawienie podstawowych zasad organizacji administracji w Polsce. Scharakteryzowanie systemu administracji publicznej. Omówienie zasad oceny i kontroli administracji publicznej.					
Treści programowe Wykłady Podstawowe pojęcia administracji publicznej w Polsce. System organizacyjny administracji publicznej w Polsce. Problemy organizacji administracji centralnej. Źródła prawa administracyjnego w Polsce. Organizacja rządowej i nierządowej administracji centralnej. Skład i funkcja Rady Ministrów. Organizacja aparatu pomocniczego szefa rządu i Rady Ministrów. Ministerstwa a inne agendy administracji centralnej. Zasady organizacji ministerstw. Rządowy proces decyzyjny. Dualizm administracji publicznej w Polsce. Poziomy administracji publicznej. Społeczny charakter administracji publicznej. Zadania administracji publicznej, szczególnie w perspektywie lokalnej.					

<p>Ćwiczenia System organizacyjny administracji publicznej w Polsce. Organizacja rządowej i nierządowej administracji centralnej. Zasady organizacji ministerstw. Poziomy administracji publicznej. Społeczny charakter administracji publicznej.</p> <p>Ćwiczenia terenowe Zadania administracji publicznej, szczególnie w perspektywie lokalnej. Społeczny charakter administracji publicznej.</p>																							
<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 Zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć i definicji w zakresie administracji W_02 Opisuje system gospodarczy i strukturę administracji publicznej w Polsce W_03 Zna i krytycznie ocenia modele organizacji administracji publicznej w Polsce W_04 Zna prawne formy działania administracji publicznej</p> <p>Umiejętności U_01 Proponuje własne rozwiązania zadanego problemu, samodzielnie dobierając metody i materiały źródłowe U_02 Potrafi zaprezentować wyniki własnych badań w formie ustnej i za pomocą prezentacji multimedialnej U_03 Opisuje wybraną jednostkę administracyjną pod względem gospodarczym, społecznym oraz realizowanych zadań publicznych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową K_02 Potrafi dzielić się zadaniami, współpracować w grupie K_03 Uczestniczy w zajęciach (w tym terenowych) odpowiadając za sprzęt i bezpieczeństwo osób w nich uczestniczących</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Wykład - egzamin Ćwiczenia audytoryjne - zaliczenie z oceną Ćwiczenia terenowe - zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład:</u> (W_01), (W_02), (W_03), (W_04) egzamin pisemny (U_02) Ocena prezentacji multimedialnej (K_01) Aktywność w czasie wykładu Ćwiczenia audytoryjne (K_01, U_01) Ocena wykonanych ćwiczeń <u>Ćwiczenia terenowe</u> (K_02, K_03, U_03) – uczestnictwo w ćwiczeniach terenowych, właściwe wykonanie zadań i opracowanie wyników badań terenowych</p> <p><u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z egzaminu x 0,50 + ocena z prezentacji multimedialnej x 0,40 + ocena za aktywność x 0,10 <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań <u>Ocena końcowa ćwiczeń terenowych:</u> aktywność w trakcie ćwiczeń x 0,20 ocena raportu z ćwiczeń x 0,8</p> <p><u>Ocena końcowa z przedmiotu:</u> Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 1 + CAU x 3 + CT x 2)/6</p>																						
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>W_01</td> <td>K2_W03</td> </tr> <tr> <td>W_02</td> <td>K2_W03, K2_W10</td> </tr> <tr> <td>W_03</td> <td>K2_W10</td> </tr> <tr> <td>W_04</td> <td>K2_W10</td> </tr> <tr> <td>U_01</td> <td>K2_U03, K2_U08</td> </tr> <tr> <td>U_02</td> <td>K2_U03, K2_U08</td> </tr> <tr> <td>U_03</td> <td>K2_U04</td> </tr> <tr> <td>K_01</td> <td>K2_K01, K2_K02</td> </tr> <tr> <td>K_02</td> <td>K2_K03</td> </tr> <tr> <td>K_03</td> <td>K2_K04</td> </tr> </tbody> </table>		Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	K2_W03	W_02	K2_W03, K2_W10	W_03	K2_W10	W_04	K2_W10	U_01	K2_U03, K2_U08	U_02	K2_U03, K2_U08	U_03	K2_U04	K_01	K2_K01, K2_K02	K_02	K2_K03	K_03	K2_K04
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku																						
W_01	K2_W03																						
W_02	K2_W03, K2_W10																						
W_03	K2_W10																						
W_04	K2_W10																						
U_01	K2_U03, K2_U08																						
U_02	K2_U03, K2_U08																						
U_03	K2_U04																						
K_01	K2_K01, K2_K02																						
K_02	K2_K03																						
K_03	K2_K04																						
<p>Wykaz literatury</p>																							

A. Literatura podstawowa:

1. Hausner J.[red.], 2005, Administracja publiczna, PWN, Warszawa
2. Izdebski H., 2014, Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności, Wyd. LexisNexis, Warszawa
3. Jagielski J., 2006, Kontrola administracji publicznej, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa
4. Knosala E., 2005, Zarys nauki administracji. Kantor Wydawniczy „Zakamycze”, Kraków
5. Leoński Z., 2010, Nauka administracji, Wydawnictwo C.H.Beck, wyd. 6, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca

1. Izdebski H., Kulesza M., 1998, Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne, Wyd. Liber, Warszawa
2. Izdebski H., Kulesza M., 2004, Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne, Warszawa
3. Jasiński P., Ross C., 2000, Unia Europejska a władze lokalne i regionalne, Wydawnictwo Elipsa, Warszawa
4. Łukasiewicz J., 2007, Zarys nauki administracji, wyd. 3, Warszawa
5. Szreniawski J., 2003, Wstęp do nauki administracji, Lublin
6. Boć J. (red.), 2009, Prawo administracyjne, Wrocław
7. Habuda A., 2009, Prawo administracyjne: zagadnienia podstawowe, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania "Copernicus", Wrocław
8. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012,
9. Ochendowski E., 2009, Prawo administracyjne, część ogólna, Toruń
10. Praca na rzecz Regionów – polityka regionalna UE na lata 2007-2013, Komisja europejska – Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, 2008, s.36
11. Rajca L., Pozycja ustrojowa burmistrza (przewodniczącego organu wykonawczego) w wybranych krajach, Samorząd Terytorialny 2002/10.
12. Zimmermann J., 2010, Prawo administracyjne, Kraków
13. raporty GUS, przegląd międzynarodowy GUS

Sylabus 51. GOSPODARKA I ADMINISTRACJA W WYBRANYCH KRAJACH EUROPEJSKICH

Nazwa zajęć Gospodarka i administracja w wybranych krajach europejskich		Forma zaliczenia W-E CAU- Zo	Liczba punktów ECTS 4		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	

praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności GS	II	
Dyscyplina					
Nauki o Ziemi i środowisku – 50%					
Gospodarka społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Analiza wskazanej literatury			4	12	
Przygotowanie prezentacji multimedialnych			3	3	
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia			2	2	
Konsultacje			1	1	
Ćwiczenia audytoryjne	30	18	60	72	3
Samodzielne studiowanie literatury			25	37	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych/projektu			10	10	
Zgromadzenie materiału źródłowego do przygotowania ćwiczeń			5	5	
Praca zespołowa			2	2	
Przygotowanie wystąpień ustnych/prezentacji			10	10	
Konsultacje			2	2	
Przygotowanie do kolokwium			6	6	
Razem	50	30	70	90	4
Metody dydaktyczne					
wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy, metody operatywne, metody aktywizujące, konwersatorium, dyskusja, ćwiczenia audytoryjne, metody eksponujące: pokaz multimedialnych prezentacji					
Wymagania wstępne					
- Prawo administracyjne, samorząd terytorialny, polityka społeczna, geografia społeczna, geografia ekonomiczna, geografia fizyczna, podstawy ekonomii					
- Student powinien znać podstawowe pojęcia związane z administracją publiczną i samorządem terytorialnym na poziomie studiów pierwszego stopnia. Student powinien wykazywać znajomość podstaw geografii fizycznej i geografii społeczno-ekonomicznej w ujęciu europejskim, krajowym i regionalnym, znajomość zjawisk i procesów demograficznych, społecznych, ekonomicznych i gospodarczych w powiązaniu ze środowiskiem geograficznym, znajomość ogólnych zasad funkcjonowania państw w strukturach UE, ogólną znajomość prawideł ekonomicznych i sytuacji gospodarczej wybranych państw europejskich.					
Cele zajęć					
Przedstawienie podstawowych zasad organizacji administracji w państwie demokratycznym. Scharakteryzowanie systemu administracji publicznej. Omówienie zasad oceny i kontroli administracji publicznej w Polsce i wybranych krajach europejskich.					

Treści programowe**Wykłady**

Podstawowe pojęcia i procesy ekonomiczne występujące w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Sytuacja gospodarcza na świecie w Europie i w Polsce. Wzajemne powiązania i funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej w krajach UE ze szczególnym uwzględnieniem Polski. Funkcjonowanie administracji centralnej i Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST) w warunkach integracji europejskiej na przykładach gmin, powiatów i województw. Rodzaje modeli samorządu terytorialnego (państwo scentralizowane, zdecentralizowane, federacyjne, z autonomią regionalną). Narodowe modele administracji publicznej na przykładzie Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec, Szwecji, Hiszpanii i Polski. Przedstawienie organizacji i podstawowych zadań administracji publicznej na wybranych przykładach krajowych i międzynarodowych.

Ćwiczenia

Sytuacja gospodarcza na świecie w Europie i w Polsce. Wzajemne powiązania i funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej w krajach UE ze szczególnym uwzględnieniem Polski. Rodzaje modeli samorządu terytorialnego (państwo scentralizowane, zdecentralizowane, federacyjne, z autonomią regionalną). Narodowe modele administracji publicznej

Efekty uczenia się**Wiedza**

W_01 Opisuje system gospodarczy i strukturę administracji publicznej w Polsce i w krajach europejskich

W_02 Zna i krytycznie ocenia modele organizacji administracji publicznej w wybranych krajach

Umiejętności

U_01 Proponuje własne rozwiązania zadane problemu, samodzielnie dobierając metody i materiały źródłowe

U_02 Identyfikuje i charakteryzuje wybrany obszar lub jednostkę przestrzenną

U_03 Ocenia i interpretuje sytuację gospodarczą oraz ustrój administracyjny

U_04 Opisuje wybraną jednostkę administracyjną pod względem gospodarczym, społecznym oraz realizowanych zadań publicznych

Kompetencje społeczne

K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową

K_02 Potrafi dzielić się zadaniami, współpracować w grupie

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne**C.Sposób zaliczenia**

Wykład - egzamin

Ćwiczenia audytoryjne - zaliczenie z oceną

D.Sposoby weryfikacji i oceny efektów Gospodarka i administracja w wybranych krajach europejskich

Wykład:

(W_01) , (W_02), egzamin pisemny

(U_01) Ocena prezentacji multimedialnej

(K_01) Aktywność w czasie wykładu

Ćwiczenia audytoryjne

(K_01),(K_02), (U_01), (U_02), (U_03),

(U_04)Ocena wykonanych ćwiczeń

Ocena końcowa wykładu:

ocena z egzaminu x 0,50

+ ocena z prezentacji multimedialnej x 0,40

+ ocena za aktywność x 0,10

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań

Ocena końcowa przedmiotu:

Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 1 CAU x 3)/4

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03, K2_W10
W_02	K2_W10
U_01	K2_U03, K2_U08
U_02	K2_U02
U_03	K2_U08
U_04	K2_U04
K_01	K2_K01, K2_K02
K_02	K2_K03

Wykaz literatury**A. Literatura podstawowa:**

1. Gierszewski J.[red.], 2012, Administracja publiczna, Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „Pomerania”, Chojnice

2. Hausner J.[red.], 2005, Administracja publiczna, PWN, Warszawa
3. Izdebski H., 2014, Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności, Wyd. LexisNexis, Warszawa
4. Jagielski J., 2006, Kontrola administracji publicznej, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa
5. Knosala E., 2005, Zarys nauki administracji. Kantor Wydawniczy „Zakamycze”, Kraków
6. Leoński Z., 2010, Nauka administracji, Wydawnictwo C.H.Beck, wyd. 6, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca:

1. Izdebski H., Kulesza M., 1998, Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne, Wyd. Liber, Warszawa
2. Jasiński P., Ross C., 2000, Unia Europejska a władze lokalne i regionalne, Wydawnictwo Elipsa, Warszawa
3. Łukasiewicz J., 2007, Zarys nauki administracji, wyd. 3, Warszawa
4. Rajca L.[red.], 2010. Samorząd terytorialny w Europie Zachodniej. Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa
5. Swianiewicz P., Modele samorządu terytorialnego w Krajach Europy Zachodniej oraz Środkowoschodniej - próba generalizacji, Studia Regionalne i Lokalne 2002 nr 4.
6. Szreniawski J., 2003, Wstęp do nauki administracji, Lublin
7. Boć J. (red.), 2009, Prawo administracyjne, Wrocław
8. Fundusze Norweskie i EOG na lata 2009-2014, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
9. Habuda A., 2009, Prawo administracyjne: zagadnienia podstawowe, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania "Copernicus", Wrocław
10. Knosala E., 2010, Zarys nauki administracji, wyd. 3, Warszawa.
11. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012,
12. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2010
13. Leoński Z., 2010, Nauka administracji, wyd. 6, Warszawa.
14. Łukasiewicz J., 2007, Zarys nauki administracji, wyd. 3, Warszawa
15. Ochendowski E., 2009, Prawo administracyjne, część ogólna, Toruń
16. Praca na rzecz Regionów – polityka regionalna UE na lata 2007-2013, Komisja europejska – Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, 2008, s.36
17. Rajca L., Pozycja ustrojowa burmistrza (przewodniczącego organu wykonawczego) w wybranych krajach, Samorząd Terytorialny 2002/10.
18. Raport Polska 2011: gospodarka – Społeczeństwo - Regiony, 2012, s. 207
19. Raport Strategiczny 2012, Ministerstwo rozwoju Regionalnego, 2012, s.80
20. Raport wydatki strukturalne w Polsce w latach 2003-2010 wraz z prognozą na lata 2011-2020, Ministerstwo rozwoju Regionalnego, 2012, s.86
21. Samorząd terytorialny w Europie Zachodniej, pod red. Rajcy L., Warszawa 2010.
22. Strategia Rozwoju Kraju 2020: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012
23. Szreniawski J., 2003, Wstęp do nauki administracji, Lublin
24. Zimmermann J., 2010, Prawo administracyjne, Kraków
25. raporty GUS, przegląd międzynarodowy GUS,
26. raporty gospodarcze Ministerstwa Gospodarki
27. prasa ekonomiczna, gospodarcza

Sylabus 52. ZADANIA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Nazwa zajęć Zadania samorządu terytorialnego w zakresie pomocy społecznej		Forma zaliczenia W – Zo CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 5	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności GS	IV	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 60% Nauki o Ziemi i środowisku – 40%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Samodzielne studiowanie literatury			35	39	
Przygotowanie do egzaminu			13	13	
Konsultacje			2	2	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Przygotowanie do ćwiczeń			15	19	
Przygotowanie projektu w grupach (prezentacja)			15	15	
Przygotowanie się do kolokwium			10	10	
Konsultacje			4	4	
Studiowanie samodzielne literatury			26	30	
Razem	30	18	120	132	5
Metody dydaktyczne (W) wykład: wykład problemowy, wykład wspomagany pokazem multimedialnym (CAU) ćwiczenia audytoryjne: metody aktywizujące – dyskusja; metody praktyczne – praca z mapą, analiza materiału badawczego, praca w grupach zadaniowych, pokaz; metody operatywne – analiza porównawcza					
Wymagania wstępne znajomość funkcjonowania samorządu terytorialnego, problemów społecznych na poziomie lokalnym zgodnie z pro-programem studiów pierwszego stopnia					
Cele zajęć Celem zajęć jest zapoznanie studentów z problematyką lokalnych zadań samorządu terytorialnego, w tym gospodarki mieszkaniowej i komunalnej, pomocy społecznej na określonym terytorium. Celem zajęć jest poznanie podstaw teoretycznych i prawnych działań na poziomie lokalnym, określenie obowiązków organów wykonawczych, opiniodawczo-doradczych oraz kontrolnych.					
Treści programowe Wykłady Pomoc społeczna – podstawowe pojęcia i definicje. System pomocy społecznej w Polsce. Zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego w zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej. Podmioty realizujące zadania pomocy społecznej. Działania aktywne i pasywne. Trzeci sektor jako wykonawca zadań z zakresu pomocy społecznej. Zadania własne i zlecone. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej. Źródła finansowania zadań z pomocy społecznej. Ćwiczenia					

Zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego w zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej. Działania aktywne i pasywne. Zadania własne i zlecone. Sposoby rozwiązywania problemów społecznych. Źródła finansowania zadań z pomocy społecznej.

Efekty uczenia się:

Wiedza

W_01 definiuje pojęcia z zakresu pomocy społecznej,
 W_02 zna metody aktywizowania społeczności lokalnych, rozwiązywania problemów społecznych, badania złożonych zagadnień zagrożenia społeczno-gospodarczego i środowiskowego
 W_03 rozpoznaje podmioty życia społecznego oraz nieformalne grupy społeczne mające udział w życiu społeczności lokalnej, charakteryzuje podmioty wykonujące zadania z pomocy społecznej na szczeblu lokalnym, zna ich kompetencje, wymienia organy zajmujące się gospodarką komunalną i mieszkaniową w gminie

Umiejętności

U_01 potrafi definiować problemy na poziomie lokalnym
 U_02 potrafi analizować cele działania podmiotów lokalnego życia społecznego
 U_03 – analizuje treści aktów prawnych i dokumentów dotyczących zadań samorządów lokalnych w zakresie wybranych problemów społecznych

Kompetencje społeczne

K_01 umiejętność pracy w zespole
 K_02 postawa gotowości zaangażowania w lokalne działania społeczne
 K_03 planowanie własnego rozwoju w oparciu o znajomość problemów społecznych i zagrożeń środowiskowych

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład – Zaliczenie z oceną
 Ćwiczenia audytoryjne - zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład
 (W_01), (W_03) – kolokwium pisemne
 (W_02), (U_01)- dyskusja;
Ćwiczenia audytoryjne
 (W_02)– kolokwium zaliczeniowe
 (U_02), (K_02) - aktywne uczestnictwo w zajęciach
 (K_01), (K_03), (U_03) - prezentacja multimedialna (projekt grupowy)

Ocena końcowa z wykładu:

Kolokwium pisemne x 0,8
 aktywność, dyskusja problemowa x 0,2

Ocena końcowa z ćwiczeń:

ocena projektu x 0,6
 ocena aktywności x 0,4

Ocena końcowa z przedmiotu:

Średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć
 (W x 2 + CAU x 3)/5

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W02, K2_W03, K2_W04
W_02	K2_W07, K2_W08
W_03	K2_W05, K2_W08, K2_W09, K2_W10
U_01	K2_U02, K2_U04, K2_U13
U_02	K2_U05, K2_U08, K2_U11
U_03	K2_U14
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01, K2_K07
K_03	K2_K07

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Cichocki R [red.], 1996, Podmiotowość społeczności lokalnych: praktyczne programy wspomagania rozwoju, Wydawnictwo MEDIA-G.T., Poznań
2. Firlit-Fesnak G., Szylo-Skoczny M., [red.], 2008, Polityka społeczna. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
3. Szarfenberg R., Żołądowski C, Theiss M. [red.], 2010. Ubóstwo i wykluczenie społeczne – perspektywa poznawcza. Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa
4. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, Dz. U. 2001 nr 71, poz. 733 tekst ujednolicony - *patrz: Źródła internetowe p.1*
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, Dz. U. 1998, Nr 91 poz. 578 z późn. zm. - *patrz: Źródła internetowe p.2*

6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz. U. 1990, Nr 16, poz. 95 z późn. zm. - patrz: Źródła internetowe p.3

B. Literatura uzupełniająca

1. Auleytner J., 2005, Polska polityka społeczna. Kreowanie ładu społecznego, wyd. 2 zm., Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP, Warszawa
2. Frąckiewicz L. (red.), 2002, Polityka społeczna. Zarys wykładów wybranych problemów, Wyd. „Śląsk”, Katowice
3. Jałowiecki B., Łukowski W. (red.), 2006, Społeczności lokalne, teraźniejszość i przyszłość, Warszawa
4. Grzelak J., Lewicka M. (red.), 2002, Jednostka i społeczeństwo, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk
5. Kaźmierczak T. (red.), 2006, Zmiana w społeczności lokalnej. Szkice o kapitale społecznym w praktyce społecznej i nie tylko, ISP, Warszawa
6. Kaźmierczak T., Hernik K., 2008, Społeczność lokalna w działaniu, Kapitał społeczny. Potencjał społeczny. Lokalne governance, ISP i ARFP, Warszawa
7. Kłodziński M., Dzun W., (red.), 2003, Aktywizacja wiejskich obszarów problemowych, IRWiR PAN Warszawa
8. Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej 2013. Rządowe Centrum Bezpieczeństwa
9. Rybka I. (red.), 2008, Animacja lokalna i przedsiębiorczość społeczna na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, ISP i ARFP, Warszawa
10. Serafin R., Kazior B., Jarzębska A., 2005, Grupy partnerskie. Od idei do współdziałania. Praktyczny poradnik, Kraków
11. Theiss W. (red.), 2001, Mała ojczyzna. Kultura, edukacja, rozwój lokalny, Warszawa
12. Wieruszewska M. (red.), 2002, Samoorganizacja w społecznościach wiejskich – przejawy –struktury - zróżnicowania, IRWiR PAN, Warszawa

C. Źródła internetowe

1. <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010710733/U/D20010733Lj.pdf>
2. <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19980910578/U/D19980578Lj.pdf>
3. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19900160095/U/D19900095Lj.pdf>

Sylabus 53. ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE W ŚRODOWISKU

Nazwa zajęć Zarządzanie kryzysowe w środowisku		Forma zaliczenia CL - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności GS	II	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	60	72	3
Przygotowanie do ćwiczeń			15	20	
Przygotowanie projektu w grupach (prezentacja)			10	10	
Przygotowanie się do kolokwium			10	10	
Konsultacje			5	5	
Studiowanie samodzielne literatury			20	27	
Razem	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne metody aktywizujące – dyskusja; metody praktyczne – praca z mapą, analiza materiału badawczego, praca w grupach zadaniowych, pokaz; metody operatywne – analiza porównawcza					
Wymagania wstępne Znajomość funkcjonowania samorządu terytorialnego, problemów społecznych na poziomie lokalnym zgodnie z programem studiów pierwszego stopnia.					
Cele zajęć Celem zajęć jest zapoznanie studentów z problematyką zagrożeń ludności i środowiska naturalnego oraz zadań organów zarządzania kryzysowego.					
Treści programowe Podstawowe pojęcia: kryzys, sytuacja kryzysowa, zarządzanie, zarządzanie kryzysowe. Charakterystyka zdarzeń kryzysowych o charakterze krajowym, regionalnym, gminnym (powodzie, huragany, pożary, awarie przemysłowe, epidemie). Organy zarządzania kryzysowego, organy opiniotwórczo-doradcze właściwe w sprawach inicjowania i koordynowania działań podejmowanych w zakresie zarządzania kryzysowego. Kompetencje i zadania centrów zarządzania kryzysowego na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Podstawowe założenia Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego oraz wojewódzkich i powiatowych planów zarządzania kryzysowego. Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_01 definiuje pojęcia z zakresu zarządzania kryzysowego			A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia laboratoryjne – zaliczenie z oceną		

<p>W_02 zna metody badania złożonych zagadnień zagrożenia społeczno-gospodarczego i środowiskowego W_03 wymienia podstawowe organy zarządzania kryzysowego i omawia ich zadania na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.</p> <p>Umiejętności U_01 potrafi definiować problemy na poziomie lokalnym U_02 potrafi analizować cele działania organów zarządzania kryzysowego U_03 analizuje treści aktów prawnych i dokumentów dotyczących zarządzania kryzysowego</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 umiejętność pracy w zespole</p>	<p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (W_02), (W_03) –kolokwium zaliczeniowe (U_01), (U_02), (U_03), (K_01) – dyskusja, aktywne uczestnictwo w zajęciach (W_01), (K_01) – wykonywanie ćwiczeń, prezentacja multimedialna</p> <p>Ocena końcowa z ćwiczeń laboratoryjnych kolokwium zaliczeniowe x 0,50 dyskusja; aktywne uczestnictwo w zajęciach x 0,10 średnia arytmetyczna ocen z wykonanych ćwiczeń oraz z prezentacji x 0,40</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K2_W02, K2_W03, K2_W04</p>
<p>W_02</p>	<p>K2_W07, K2_W08</p>
<p>W_03</p>	<p>K2_W05, K2_W08, K2_W10, K2_W09</p>
<p>U_01</p>	<p>K2_U02, K2_U04, K2_U13</p>
<p>U_02</p>	<p>K2_U05, K2_U08, K2_U11</p>
<p>U_03</p>	<p>K2_U14</p>
<p>K_01</p>	<p>K2_K04</p>
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa:</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Grocki R. 2012. Zarządzanie kryzysowe: dobre praktyki. Wydawnictwo Difin, Warszawa. 2. Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Rządowe Centrum Bezpieczeństwa – <i>patrz: Źródła internetowe p.1</i> 3. Nowak E. 2007. Zarządzanie kryzysowe w sytuacjach zagrożeń niemilitarnych. Akademia Obrony Narodowej, Warszawa. 4. Pilżys J. 2007. Zarządzanie kryzysowe. Uniwersytet Szczeciński, Szczecin. 5. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r., o zarządzaniu kryzysowym Dz. U. 2007. Nr 98, poz. 590 ze zmianami - <i>patrz: Źródła internetowe p.2</i> 6. Zarządzenie Nr 67 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 października 2014 r., w sprawie organizacji i trybu pracy Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. MP 2014 poz. 926 - <i>patrz: Źródła internetowe p.3</i> 	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Lidwa W. 2010. Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych. Wyd. Akademii Obrony Narodowej, Warszawa. 2. Sienkiewicz-Małjurek K. 2010. Zarządzanie kryzysowe w administracji publicznej: zarządzanie bezpieczeństwem. Difin, Warszawa. 	
<p>C. Źródła internetowe</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. https://rcb.gov.pl/krajowy-plan-zarządzania-kryzysowego/ 2. https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20070890590/U/D20070590Lj.pdf 3. http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20140000926/O/M20140926.pdf 	

Sylabus 54. GOSPODARKA KOMUNALNA I MIESZKANIOWA

Nazwa zajęć Gospodarka komunalna i mieszkaniowa		Forma zaliczenia W – Zo CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności GS	III	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50% Nauki o Ziemi i środowisku – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Samodzielne studiowanie literatury			43	47	
Przygotowanie do egzaminu			5	5	
Konsultacje			2	2	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			10	10	
Przygotowanie projektu w grupach (prezentacja)			7	7	
Przygotowanie się do kolokwium			5	5	
Konsultacje			2	2	
Studiowanie samodzielne literatury			16	24	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne (W) wykład: wykład problemowy, wykład wspomagany pokazem multimedialnym (CAU) ćwiczenia audytoryjne: metody aktywizujące – dyskusja; metody praktyczne – praca z mapą, analiza materiału badawczego, praca w grupach zadaniowych, pokaz; metody operatywne – analiza porównawcza					
Wymagania wstępne znajomość funkcjonowania samorządu terytorialnego, problemów społecznych na poziomie lokalnym zgodnie z programem studiów pierwszego stopnia					
Cele zajęć Celem zajęć jest zapoznanie studentów z problematyką lokalnych zadań samorządu terytorialnego, w tym gospodarki mieszkaniowej i komunalnej oraz tworzenia sieci interakcji pomiędzy różnymi grupami podmiotów życia społecznego działających na określonym terytorium. Celem zajęć jest poznanie podstaw teoretycznych i prawnych działań na poziomie lokalnym, określenie obowiązków organów wykonawczych, opiniotawczo-doradczych oraz kontrolnych.					
Treści programowe Wykłady					

Podstawowe definicje i pojęcia związane z gospodarką komunalną i mieszkaniową. Rola gospodarki komunalnej i mieszkaniowej w rozwoju lokalnym. Zadania samorządu lokalnego w zaspokajaniu potrzeb komunalnych i mieszkaniowych społeczności lokalnych. Finansowe znaczenie gospodarki komunalnej i mieszkaniowej. Prawne aspekty prowadzenia zadań komunalnych i mieszkaniowych. Podmioty gospodarki komunalnej i mieszkaniowej. Charakterystyka wybranych jednostek terytorialnych w zakresie realizacji zadań gospodarki komunalnej i mieszkaniowej.

Ćwiczenia

Rola gospodarki komunalnej i mieszkaniowej w rozwoju lokalnym. Zadania samorządu lokalnego w zaspokajaniu potrzeb komunalnych i mieszkaniowych społeczności lokalnych. Prawne aspekty prowadzenia zadań komunalnych i mieszkaniowych. Charakterystyka wybranych jednostek terytorialnych w zakresie realizacji zadań gospodarki komunalnej i mieszkaniowej.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 – definiuje pojęcia z zakresu gospodarki komunalnej i mieszkaniowej

W_02 rozpoznaje podmioty życia społecznego, charakteryzuje podmioty wykonujące zadania z pomocy społecznej na szczeblu lokalnym, zna ich kompetencje, wymienia organy zajmujące się gospodarką komunalną i mieszkaniową w gminie.

Umiejętności

U_01 potrafi definiować problemy na poziomie lokalnym

U_02 potrafi analizować cele działania podmiotów lokalnego życia społecznego

U_03 – analizuje treści aktów prawnych i dokumentów dotyczących zadań samorządów lokalnych w zakresie wybranych problemów społecznych

Kompetencje społeczne

K_01 postawa gotowości zaangażowania w lokalne działania społeczne

K_02 planowanie własnego rozwoju w oparciu o znajomość problemów społecznych i zagrożeń środowiskowych

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład – Zaliczenie z oceną

Ćwiczenia audytoryjne - zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład

(W_01), (W_02) – Zaliczenie pisemne

(U_01), (U_02), (K_01) – dyskusja, aktywne uczestnictwo w zajęciach;

(U_03) - prezentacja multimedialna

Ćwiczenia audytoryjne

(W_02), (U_02) – kolokwium zaliczeniowe

(U_01), (K_02), (U_03) - projekt

grupowy/zadania

Ocena końcowa z wykładu:

ocena z zaliczenia pisemnego x 0,60

+ ocena z prezentacji multimedialnej x 0,30

+ ocena za aktywność x 0,10

Ocena końcowa z ćwiczeń:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych

wykonanych zadań x 0,50

kolokwium końcowe x 0,50

Ocena końcowa z przedmiotu:

Średnia arytmetyczna ważona wg punktów

ECTS poszczególnych form zajęć

$(W \times 2 + CAU \times 2)/4$

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W02, K2_W03, K2_W04
W_02	K2_W05, K2_W08, K2_W09, K2_W10
U_01	K2_U02, K2_U04, K2_U13
U_02	K2_U05, K2_U08, K2_U11
U_03	K2_U14
K_01	K2_K01, K2_K07
K_02	K2_K07

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Cichocki R [red.], 1996, Podmiotowość społeczności lokalnych: praktyczne programy wspomaganie rozwoju, Wydawnictwo MEDIA-G.T., Poznań
2. Firlit-Fesnak G., Szyłko-Skoczny M., (red.), 2008, Polityka społeczna. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

3. Kamiński R., 2008, Aktywność społeczności wiejskich. Lokalne inicjatywy organizacji pozarządowych, IRWiR PAN
4. Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego – *patrz: Źródła internetowe p.1*
5. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, Dz. U. 2001 nr 71, poz. 733 tekst ujednoczony - *patrz: Źródła internetowe p.2*
6. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, Dz. U. 1998, Nr 91 poz. 578 z późn. zm. - *patrz: Źródła internetowe p.3*
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz. U. 1990, Nr 16, poz. 95 z późn. zm. - *patrz: Źródła internetowe p.4*

B. Literatura uzupełniająca

1. Auleytner J., 2005, Polska polityka społeczna. Kreowanie ładu społecznego, wyd. 2 zm., Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP, Warszawa
2. Frąckiewicz L. (red.), 2002, Polityka społeczna. Zarys wykładów wybranych problemów, Wyd. „Śląsk”, Katowice
3. Jałowiecki B., Łukowski W. (red.), 2006, Społeczności lokalne, teraźniejszość i przyszłość, Warszawa
4. Warowicki M. (red.), 2001, Aktywność obywatelska w rozwoju społeczności lokalnej, Warszawa
5. Grzelak J., Lewicka M. (red.), 2002, Jednostka i społeczeństwo, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk
6. Kaźmierczak T. (red.), 2006, Zmiana w społeczności lokalnej. Szkice o kapitale społecznym w praktyce społecznej i nie tylko, ISP, Warszawa

C. Źródła internetowe

1. <https://rcb.gov.pl/krajowy-plan-zarządzania-kryzysowego/>
2. <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010710733/U/D20010733Lj.pdf>
3. <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19980910578/U/D19980578Lj.pdf>
4. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19900160095/U/D19900095Lj.pdf>

Sylabus 55. AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

Nazwa zajęć Aktywizacja społeczności lokalnych		Forma zaliczenia CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności GS	II	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50% Nauki o Ziemi i środowisku – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			15	15	
Przygotowanie projektu w grupach (prezentacja)			10	10	
Przygotowanie się do kolokwium			5	5	
Konsultacje			2	2	
Studiowanie samodzielne literatury			8	16	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne metody aktywizujące – dyskusja; metody praktyczne – praca z mapą, analiza materiału badawczego, praca w grupach zadaniowych, pokaz; metody operatywne – analiza porównawcza					
Wymagania wstępne znajomość funkcjonowania samorządu terytorialnego, problemów społecznych na poziomie lokalnym zgodnie z programem studiów pierwszego stopnia.					
Cele zajęć Celem zajęć jest zapoznanie studentów z problematyką aktywizacji społeczności lokalnych oraz tworzenia sieci interakcji pomiędzy różnymi grupami podmiotów życia społecznego działających na określonym terytorium. Celem zajęć jest poznanie podstaw teoretycznych i prawnych działań na poziomie lokalnym, określenie obowiązków organów wykonawczych, opiniodawczo-doradczych oraz kontrolnych.					
Treści programowe Pojęcie i formy aktywności społecznej. Cele, założenia, kierunki rozwoju społeczności lokalnych. Kapitał społeczny i kulturowy w rozwoju społeczności lokalnych. Endogeniczne i egzogeniczne					

czynniki rozwoju lokalnego. Planowanie społeczne w środowisku lokalnym. Organizacje pozarządowe w Polsce. Współpraca administracji i organizacji pozarządowych w tworzeniu społeczności lokalnych. Sposoby integracji społeczeństwa. Wsie tematyczne i ich rola. Rola i funkcje liderów w tworzeniu społeczności lokalnych - dobre przykłady aktywizacji społeczności lokalnych. Aktywizacja społeczna poprzez lokalne grupy działania. Projekty aktywizacji społeczności lokalnych – źródła finansowania. Metody aktywizacji społeczności lokalnych poprzez odnowę wsi. Ekonomia społeczna.. Partycypacja społeczna i animacja lokalna. Projektowanie i wdrażanie animacji lokalnych.

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 definiuje pojęcia z zakresu aktywności społeczności lokalnych W_02 zna metody aktywizowania i integrowania społeczności lokalnych, rozwiązywania problemów społecznych</p> <p>W_03 rozpoznaje podmioty życia społecznego oraz nieformalne grupy społeczne mające udział w życiu społeczności lokalnej</p> <p>Umiejętności U_01 potrafi definiować problemy na poziomie lokalnym i potrzeby aktywizowania i integrowania społeczności U_02 potrafi analizować cele, działania podmiotów lokalnego życia społecznego</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 umiejętność pracy w zespole K_02 postawa gotowości zaangażowania w lokalne działania społeczne</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (W_02), (W_03) – kolokwium zaliczeniowe (W_02), (U_01), (U_02), (K_02) - dyskusja; aktywne uczestnictwo w zajęciach (W_01), (K_01) -prezentacja multimedialna (projekt grupowy)</p> <p><u>Ocena końcowa z ćwiczeń audytoryjnych:</u> ocena przygotowanej prezentacji x 0,40 + ocena za aktywność x 0,20 + ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,40</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W02, K2_W03, K2_W04
W_02	K2_W07, K2_W08
W_03	K2_W05, K2_W08, K2_W10, K2_W09
U_01	K2_U02, K2_U04, K2_U13
U_02	K2_U05, K2_U08, K2_U11
K_01	K2_K04
K_02	K2_K01, K2_K07

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cichocki R [red.], 1996, Podmiotowość społeczności lokalnych: praktyczne programy wspomagania rozwoju, Wydawnictwo MEDIA-G.T., Poznań 2. Firlit-Fesnak G., Szyłko-Skoczny M., [red.], 2008, Polityka społeczna. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 3. Kamiński R., 2008, Aktywność społeczności wiejskich. Lokalne inicjatywy organizacji pozarządowych, IRWiR PAN <p>B. Literatura uzupełniająca:</p>

1. Frąckiewicz L. (red.), 2002, Polityka społeczna. Zarys wykładów wybranych problemów, Wyd. „Śląsk”, Katowice
2. Warowicki M. (red.), 2001, Aktywność obywatelska w rozwoju społeczności lokalnej, Warszawa
3. Jałowicki B., Łukowski W. (red.), 2006, Społeczności lokalne, teraźniejszość i przyszłość, Warszawa
4. Grzelak J., Lewicka M. (red.), 2002, Jednostka i społeczeństwo, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk
5. Kaźmierczak T. (red.), 2006, Zmiana w społeczności lokalnej. Szkice o kapitale społecznym w praktyce społecznej i nie tylko, ISP, Warszawa
6. Kaźmierczak T., Hernik K., 2008, Społeczność lokalna w działaniu, Kapitał społeczny. Potencjał społeczny. Lokalne governance, ISP i ARFP, Warszawa
7. Kłodziński M., Dzun W., (red.), 2003, Aktywizacja wiejskich obszarów problemowych, IRWiR PAN Warszawa
8. Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej 2013. Rządowe Centrum Bezpieczeństwa
9. Rybka I. (red.), 2008, Animacja lokalna i przedsiębiorczość społeczna na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, ISP i ARFP, Warszawa
10. Serafin R., Kazior B., Jarzębska A., 2005, Grupy partnerskie. Od idei do współdziałania. Praktyczny poradnik, Kraków
11. Theiss W. (red.), 2001, Mała ojczyzna. Kultura, edukacja, rozwój lokalny, Warszawa
12. Wieruszewska M. (red.), 2002, Samoorganizacja w społecznościach wiejskich – przejawy –struktury - zróżnicowania, IRWiR PAN, Warszawa

C. Źródła internetowe:

<https://spolecznik20.pl/posts/fundusze-na-aktywizacje-spolecznosci-lokalnych-i-dzialania-spoleczne>
http://www.osl.org.pl/wp-content/uploads/2014/09/Tryptyk-02_calosc-lekka.pdf

Sylabus 56. PRAKTYKA ZAWODOWA

Nazwa zajęć Praktyka zawodowa		Forma zaliczenia P - Zo		Liczba punktów ECTS 12	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SDS	nie		tak, w zakresie specjalności: GS	II i IV
Dyscyplina: Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 37,5 % Nauki o Ziemi i środowisku – 62,5 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Praktyka zawodowa (3-miesięczna)	-	-	360	360	12
Razem	-	-	360	360	12
Metody dydaktyczne -					
Wymagania wstępne --					
Cele zajęć Zasadniczym celem praktyki zawodowej jest zapoznanie z funkcjonowaniem instytucji administracji publicznej różnych szczebli oraz instytucji zajmujących się prowadzeniem polityki społecznej, planowaniem i zarządzaniem gospodarką przestrzenną, użytkowaniem terenu, współpracą z organizacjami samorządowymi, aktywizacją społeczności lokalnych. Ponadto celem jest, wykorzystanie w praktyce wiedzy nabytej w trakcie studiów oraz zdobycie praktycznych umiejętności w instytucjach prowadzących w/w działalność.					
Treści programowe Praktyka zawodowa: Program praktyki zawodowej w znacznym stopniu uzależniony jest od specyfiki instytucji w której praktyka będzie realizowana. W czasie trwania praktyki, student powinien zapoznać się z następującą problematyką: - strukturą organizacyjną instytucji, obsadą kadrową i jej kwalifikacjami, - podstawowymi aktami prawnymi i obowiązującymi w realizacji zadań związanych z daną jednostką, - specyfiką pracy w instytucji oraz stanem i kierunkami jej rozwoju - procesem i możliwościami pozyskiwania środków finansowych na planowane działania, - głównymi problemami jednostki. Ponadto, student powinien brać udział w przygotowaniu i ważnych wydarzeniach w życiu jednostki pod kierunkiem opiekuna praktyki lub osoby przez niego wyznaczonej. Do tematyki praktyki zawodowej mogą być włączone inne zadania, uznane za ważne przez opiekuna praktyki.					
Efekty uczenia się:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		

<p>Wiedza W_01 Posiada wiedzę na temat struktury i organizacji funkcjonowania wybranej instytucji W_02 Zna akty normatywne, normy etyczne (zasady kultury osobistej i zasady etyki zawodowej) oraz uwarunkowania organizacyjne związane z wykonywaniem pracy w instytucjach związanych z gospodarką i administracją samorządową W_03 Posiada wiedzę na temat uwarunkowań rynkowych (ekonomicznych, społecznych) funkcjonowania danej instytucji W_04 Ma wiedzę na temat metodologii W_05 Posiada wiedzę na temat bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucji</p> <p>Umiejętności U_01 Potrafi wykorzystywać oraz samodzielnie obsługiwać elektroniczne systemy oraz inne programy służące do administracji samorządowej U_02 Potrafi planować czynności podczas odbywania praktyki zawodowej/ stażu zawodowego U_03 Potrafi ewidencjonować dokumentację praktyki zawodowej/ stażu zawodowego realizowanego na studiowanym kierunku i specjalności U_04 Potrafi pod względem logistycznym organizować różne typy zadań, pełni rolę koordynatora U_05 Potrafi tworzyć oferty</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy instytucji; potrafi współdziałać z opiekunem praktyki/stażu w planowaniu zajęć, organizowaniu pracy, itp. K_02 Jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy K_03 Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego K_04 Ma świadomość znaczenia profesjonalizmu i przestrzegania zasad etyki zawodowej K_05 Doskonali postawę orientacji na interesantów poprzez znajomość i rozumienie jego potrzeb w zakresie posiadanych kompetencji zawodowych oraz realizację zadań, które wynikają z obowiązku wykonywania zawodu</p>	<p>A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną Praktyka lub staż może być odbywany w dowolnym momencie całego cyklu kształcenia w całości lub w częściach, rozliczenie następuje po semestrze 4.</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p>Praktyka zawodowa (W_01), (W_02), (W_03), (W_04), (W_05), (U_01), (U_02), (U_03), (U_04), (U_05), (U_06), (U_07), (K_01), (K_02), (K_03), (K_04), (K_05) - obecność na praktykach, prowadzenie dziennika praktyk, pozytywna ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki.</p> <p>Ocena końcowa: ocena opiekuna praktyki/stażu sprawującego nadzór nad praktykantem/stażystą w miejscu odbywania praktyki x 0,70 + ocena za prowadzenie dziennika praktyk/kartę pracy x 0,30</p> <p><u>Ocena końcowa z przedmiotu:</u> średnia ważona ocen otrzymanych za poszczególne formy zajęć, dla których wagami są przypisane im liczby punktów ECTS</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K2_W10</p>
<p>W_02</p>	<p>K2_W10</p>
<p>W_03</p>	<p>K2_W04</p>
<p>W_04</p>	<p>K2_W10</p>
<p>W_05</p>	<p>K2_W10</p>
<p>U_01</p>	<p>K2_U07</p>
<p>U_02</p>	<p>K2_U06</p>
<p>U_03</p>	<p>K2_U15</p>
<p>U_04</p>	<p>K2_U06</p>
<p>U_05</p>	<p>K2_U06</p>

K_01	K2_K04
K_02	K2_K03
K_03	K2_K01
K_04	K2_K02
K_05	K2_K02
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
-	
B. Literatura uzupełniająca:	
-	

Sylabus 57. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA

Nazwa zajęć Zarządzanie ochroną środowiska	Forma zaliczenia W – Zo CL - Zo	Liczba punktów ECTS 5
--	---------------------------------------	---------------------------------

Kierunek studiów

Geografia

profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności KZ	I

Dyscyplina

Nauki o Ziemi i środowisku – 100%

Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Studia literatury			20	25	
Przygotowanie projektu			10	10	
Przygotowanie do kolokwium			15	16	
Ćwiczenia laboratoryjne	20	12	70	78	3
Przygotowanie ćwiczeń			15	18	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			5	5	
Przygotowanie projektu			15	15	
Przygotowanie prezentacji			10	10	
Studia literatury			25	30	
Razem	35	21	115	129	5

Metody dydaktyczne

Wykład informacyjny i problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, projekt, ćwiczenia audytoryjne, praca z materiałami graficznymi, mapami, danymi statystycznymi, analiza artykułów naukowych, analiza materiałów pozyskanych z gmin itp., analiza przypadku.

Wymagania wstępne

Wymagana podstawowa wiedza z zakresu ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju.

Cele zajęć

Przedstawienie polityki ochrony środowiska w Polsce i UE. Zapoznanie z kompetencjami administracji na wszystkich szczeblach zarządzania. Zaznajomienie z procedurą pozyskiwania środków finansowych na realizację przedsięwzięć proekologicznych oraz z funkcjonowaniem strategii zarządzania środowiskowego. Zapoznanie z problematyką zarządzania środowiskowego w gminach na terenie Polski i innych krajów UE. Szczegółowe przedstawienie Systemu Eko-zarządzania i Audytowania (EMAS).

Treści programowe

<p>Wykłady</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja polityki ekologicznej w Polsce i Unii Europejskiej. • Struktura zarządzania ochrona środowiska w Polsce i UE • Analiza bezpośrednich i pośrednich instrumentów ochrony środowiska. • Źródła finansowania przedsięwzięć ekologicznych w Polsce + projekt (sporządzanie wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia proekologicznego ze środków UE, PO LiŚ, priorytet 5, działanie 5.4) • Polityka środowiskowa przedsiębiorstw oraz gmin. • Analiza zintegrowanych systemów zarządzania środowiskowego. • Racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi w gminach (uwarunkowania prawne, cele, zadania i narzędzia zarządzania środowiskowego). • Procedura wdrażania Systemu Eko-zarządzania i Audytowania (EMAS) • Korzyści z funkcjonowania zintegrowanych systemów zarządzania środowiskowego w gminach • Zarządzanie finansami – wiązanie efektów ekologicznych z inwestycyjnymi, tworzenie szans rozwojowych <p>Ćwiczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza bezpośrednich i pośrednich instrumentów ochrony środowiska. • Polityka środowiskowa przedsiębiorstw oraz gmin. • Analiza zintegrowanych systemów zarządzania środowiskowego. • Racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi w gminach • Zarządzanie ochroną środowiska w gminach z perspektywy sieci Natura 2000 • Korzyści z funkcjonowania zintegrowanych systemów zarządzania środowiskowego w gminach 							
<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 Zna złożone uwarunkowania prowadzenia polityki ekologicznej w Polsce i UE oraz w kontekście zarządzania środowiskiem W_02 Zna wybrane procedury pozyskiwania środków oraz wdrażania strategii zarządzania środowiskowego, zna funkcjonowanie systemów zarządzania środowiskowego w jednostkach administracyjnych W_03 Rozpoznaje przyczyny i złożone uwarunkowania problemów środowiskowych w jednostkach administracyjnych</p> <p>Umiejętności U_01 posługuje się fachową terminologią z zakresu zarządzania w tym z zakresu zarządzania środowiskowego U_02 wykazuje umiejętność krytycznej analizy i selekcji informacji, zwłaszcza ze źródeł elektronicznych U_03 identyfikuje problemy środowiskowe w jednostkach administracyjnych, opracowuje sposoby ich przezwyciężenia</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 współpracuje w grupie (zespołe projektowym) K_02 ma świadomość znaczenia problematyki zarządzania środowiskowego dla współczesnych procesów społecznych i gospodarczych. K_03 ma świadomość znaczenia problematyki zarządzania środowiskowego w polskich jednostkach administracyjnych jako elementu zrównoważonego rozwoju kraju</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> Zaliczenie z oceną - kolokwium zaliczeniowe - przygotowanie projektu - aktywność podczas zajęć</p> <p><u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> Zaliczenie z oceną - kolokwium zaliczeniowe - aktywność podczas zajęć - przygotowanie projektu</p> <p>B. Formy i kryteria zaliczenia</p> <p><u>Końcowa ocena z wykładu:</u> kolokwium – 60% obecność – 10% aktywność podczas zajęć 30 %</p> <p><u>Końcowa ocena z ćwiczeń laboratoryjnych</u> kolokwium zaliczeniowe x 0,60 wykonany projekt x 0,30 aktywność podczas zajęć x 0,10</p> <p><u>Ocena końcowa przedmiotu:</u> średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2) + (CL x 3)/5</p>						
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>W_01</td> <td>K2_W04</td> </tr> <tr> <td>W_02</td> <td>K2_W10</td> </tr> </tbody> </table>		Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	K2_W04	W_02	K2_W10
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku						
W_01	K2_W04						
W_02	K2_W10						

W_03	K2_W03
U_01	K2_U01
U_02	K2_U03
U_03	K2_U02
K_01	K2_K04
K_02	K2_K07
K_03	K2_K01

Wykaz literatury

Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

1. Poskrobko B., 1998. Zarządzanie środowiskiem, PWE, Warszawa
2. Gajdzik, A. Wyciślik, 2007. Wybrane aspekty ochrony środowiska i zarządzania środowiskowego, wyd. Politechnika Śląska, Gliwice
3. Miłaszewski R.[red.], 1999. Strategia zarządzania środowiskowego w przedsiębiorstwie i gminie, Wyd. Politechnika Białostocka, Poznań-Białystok 1999
4. Kowal E., Kucińska-Landwójtowicz A., Misiólek A., 2013. Zarządzanie środowiskowe, PWE, Warszawa

Literatura uzupełniająca

1. Bernaciak A., Gaczek W.M.,2001. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, wyd. AE w Poznaniu, Poznań
2. Paczuski R., 2000. Prawo ochrony środowiska, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz
3. Borys T. [red.], 1999. Wskaźniki ekorozwoju, Wydawnictwo „Ekonomia i Środowisko”, Białystok
4. Kozuchowski K., 2005. Walory przyrodnicze w turystyce i rekreacji: podręcznik akademicki. Poznań

Sylabus 58. ZARZĄDZANIE OBSZARAMI CHRONIONYMI

Nazwa zajęć Zarządzanie obszarami chronionymi		Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności KZ	II	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Studia literatury			25	25	
Przygotowanie (projektu)			10	13	
Przygotowanie do kolokwium			15	16	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie ćwiczeń			8	10	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			5	5	
Przygotowanie projektu			7	5	
Przygotowanie prezentacji			10	8	
Studia literatury			10	20	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne Wykład informacyjny i problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, projekt, ćwiczenia audytoryjne, praca z materiałami graficznymi, mapami, danymi statystycznymi, analiza artykułów naukowych, analiza przypadku.					
Wymagania wstępne Wymagana podstawowa wiedza z zakresu ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju. Wiedza z zakresu biologii i chemii na poziomie licealnym.					
Cele zajęć Przybliżenie problematyki zarządzania obszarami chronionymi, w szczególności parkami narodowymi, parkami krajobrazowymi oraz rezerwatami przyrody. Ukazanie konsekwencji rozwiązań legislacyjnych na przykładach wybranych obszarów chronionych.					
Treści programowe Wykłady <ul style="list-style-type: none"> Polityka państwa w zakresie obszarów chronionych (analiza bezpośrednich i pośrednich instrumentów polityki ekologicznej, struktura zarządzania). 					

<ul style="list-style-type: none"> • Aspekty prawne związane z zarządzaniem obszarami chronionymi w Polsce. Analiza aktualnej legislacji. • Finansowanie obszarów chronionych (struktura oraz wielkość środków). • Wybrane problemy zarządzania w parkach narodowych. • Wybrane problemy zarządzania w parkach krajobrazowych. • Zarządzanie rezerwatami przyrody i innymi formami ochrony. • Perspektywy rozwoju obszarów chronionych w Polsce i UE. <p>Ćwiczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polityka państwa w zakresie obszarów chronionych • Aspekty prawne związane z zarządzaniem obszarami chronionymi w Polsce. • Wybrane problemy zarządzania w parkach narodowych. • Wybrane problemy zarządzania w parkach krajobrazowych. • Perspektywy rozwoju obszarów chronionych w Polsce i UE. 	
<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 Zna złożone uwarunkowania prowadzenia polityki ekologicznej w Polsce i UE oraz w kontekście zarządzania środowiskiem i zarządzania obszarami chronionymi. W_02 Zna wybrane procedury pozyskiwania środków oraz wdrażania strategii zarządzania środowiskowego, potrafi wskazać i przedstawić problemy związane z zarządzaniem obszarami chronionymi w Polsce na podstawie dostępnych źródeł</p> <p>Umiejętności U_01 planuje i wykonuje zadania badawcze (ćwiczenia) pod nadzorem opiekuna U_02 prezentuje ustnie rozwiązanie zadanego problemu badawczego na ćwiczeniach</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 współpraca w grupie (zespołe projektowym) K_02 ma świadomość poszanowania praw autorskich przy rozwiązywaniu problemów badawczych; argumentując, powołuje się na udokumentowane źródła</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> Zaliczenie z oceną <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład</u> kolokwium zaliczeniowe (W_01) (W_02) <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> kolokwium zaliczeniowe (W_02) wykonane ćwiczenia przygotowanie projektu (U_01) (K_01) (K_02) aktywność podczas zajęć (U_02) <u>Końcowa ocena z wykładu:</u> kolokwium zaliczeniowe x 1,00 <u>Końcowa ocena z ćwiczeń audytoryjnych:</u> kolokwium zaliczeniowe x 0,40 wykonane ćwiczenia/projekt x 0,40 aktywność podczas zajęć x 0,20</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu: średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć $(W \times 2 + CAU \times 2) / 4$</p>
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04
W_02	K2_W10
U_01	K2_U04
U_02	K2_U09
K_01	K2_K04
K_02	K2_K05
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
1. Gajdzik, A. Wycislik, 2007. Wybrane aspekty ochrony środowiska i zarządzania środowiskowego, wyd. Politechnika Śląska, Gliwice	
2. Kowal E., Kucińska-Landwójtowicz A., Misiołek A., 2013. Zarządzanie środowiskowe, PWE, Warszawa	
3. Poskrobko B., 1998. Zarządzanie środowiskiem, PWE, Warszawa	
B. Literatura uzupełniająca:	

1. Bołtromiuk A., Ekonomiczne aspekty funkcjonowania obszarów chronionych, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku
2. Bernaciak A., Gaczek W.M., Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2001
3. Borys T. (red.), Wskaźniki ekorozwoju, Białystok 1999
4. Kistowski M., Wybrane aspekty zarządzania ochroną przyrody w parkach krajobrazowych, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Gdańsk, Poznań, 2004
5. Ptaszycka-Jackowska D., Baranowska-Janota M., Przyrodnicze obszary chronione, 1996
6. Kożuchowski K., Walory przyrodnicze w turystyce i rekreacji: podręcznik akademicki. Poznań 2005
7. Obszary chronione w Polsce, Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa 2001
8. Paczuski R., Prawo ochrony środowiska, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 2000

Sylabus 59. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM STREFY NADMORSKIEJ BAŁTYKU

Nazwa zajęć Zarządzanie środowiskiem strefy nadmorskiej Bałtyku		Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	Tak; w zakresie specjalności KZ	I	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
Studia literatury			25	25	
Przygotowanie projektu			10	13	
Przygotowanie do kolokwium			15	16	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie ćwiczeń			8	10	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			5	5	
Przygotowanie projektu			7	5	
Przygotowanie prezentacji			10	8	
Studia literatury			10	20	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne Wykład informacyjny i problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, projekt, ćwiczenia audytoryjne, praca z materiałami graficznymi, mapami, danymi statystycznymi, analiza artykułów naukowych, analiza materiałów pozyskanych z gmin itp., analiza przypadku.					
Wymagania wstępne Wymagana podstawowa wiedza z zakresu ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju. Wiedza z zakresu biologii i chemii na poziomie licealnym. Znajomość podstaw geografii fizycznej, informacji dotyczących Bałtyku.					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z problematyką zintegrowanego zarządzania obszarami przybrzeżnymi w Polsce, poznanie strategii ochrony brzegu morskiego; poznanie podstaw teoretycznych zarządzania środowiskiem					

Bałtyku, praktyczne rozpoznawanie różnych metod regulacji w ochronie środowiska przyrodniczego Morza Bałtyckiego oraz zarządzaniem strefą nadmorską.

Treści programowe

Wykłady

Ukazanie problematyki zarządzania środowiskowego w strefie Bałtyku. Przedstawienie form ochrony przyrody oraz podstaw prawnych ochrony przyrody na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Ponadto bio- i georóżnorodność obszarów nadmorskich, ekonomiczne aspekty zarządzania środowiskiem przyrodniczym Bałtyku, systemy i instrumenty zarządzania środowiskiem przyrodniczym Bałtyku., aktywna ochrona przyrody w gospodarce turystycznej Bałtyku. Rola gmin nadmorskich i społeczeństwa w zarządzanie środowiskiem przyrodniczym Bałtyku.

Ćwiczenia

Form ochrony przyrody oraz podstawy prawne ochrony przyrody na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Antropopresja, gospodarka odpadami w strefie nadmorskiej. Uwarunkowania naturalne turystycznego użytkowania zasobów przyrodniczych Bałtyku. Rola gmin nadmorskich i społeczeństwa w zarządzanie środowiskiem przyrodniczym Bałtyku.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 Zna złożone uwarunkowania prowadzenia polityki ekologicznej w Polsce i UE oraz w kontekście zarządzania środowiskiem i zarządzania obszarami chronionymi. Zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego gospodarowania środowiskiem przyrodniczym regionu nadbałtyckiego;

W_02 wymienia ekonomiczne aspekty zarządzania środowiskiem przyrodniczym obszaru nadmorskiego wskazując korzyści wynikające z położenia;

W_03 zna narzędzia i metody zarządzania i gospodarowania środowiskiem przyrodniczym uwzględniając zasady zrównoważonego rozwoju;

Umiejętności

U_01 potrafi wykazać konieczność ochrony środowiska przyrodniczego Bałtyku w kontekście współpracy międzynarodowej.

U_02 potrafi dokonać oceny możliwości i zagrożeń związanych z gospodarowaniem i zarządzaniem regionem nadbałtyckim;

U_03 potrafi zaprezentować opracowany wybrany problem dotyczący ochrony lub gospodarowania w regionie nadbałtyckim i wykorzystując narzędzia multimedialne

U_04 potrafi analizować materiały statystyczne i graficzne: diagramy, wykresy, mapy, na ich podstawie formułować wnioski.

Kompetencje społeczne

K_01 współpraca w grupie (zespolu projektowym)

K_02 ma świadomość znaczenia problematyki zarządzania środowiskowego dla współczesnych procesów społecznych i gospodarczych.

K_03 posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się, ocenia korzyści i zagrożenia wynikające z ingerencji człowieka w środowisko przyrodnicze Bałtyku, rozumie konieczność pracy grupowej zarówno warunkach ćwiczeniowych jak i w aspekcie międzynarodowym

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład

kolokwium zaliczeniowe
aktywność podczas zajęć
Zaliczenie z oceną

Ćwiczenia

kolokwium zaliczeniowe
wykonane ćwiczenia
aktywność podczas zajęć
przygotowanie projektu
Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Końcowa ocena z wykładu:
kolokwium zaliczeniowe x 0,60
aktywność podczas zajęć x 0,40

Końcowa ocena z ćwiczeń audytoryjnych:
kolokwium zaliczeniowe x 0,40
wykonane ćwiczenia, projekt x 0,40
aktywność podczas zajęć x 0,20

Ocena końcowa przedmiotu:
średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 2) / 4

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04
W_02	K2_W04; K2_W05
W_03	K2_W07; K2_W04
U_01	K2_U02
U_02	K2_U05; K2_U04
U_03	K2_U09
U_04	K2_U05
K_01	K2_K04
K_02	K2_K07
K_03	K2_K05
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskrobko B., 1998. Zarządzanie środowiskiem, PWE, Warszawa 2. Gajdzik, A. Wyciślik, 2007. Wybrane aspekty ochrony środowiska i zarządzania środowiskowego, wyd. Politechnika Śląska, Gliwice 3. Kowal E., Kucińska-Landwójtowicz A., Misiólek A., 2013. Zarządzanie środowiskowe, PWE, Warszawa 4. Łomniewski K. [red.], 1975., Morze Bałtyckie, PWN, Warszawa 5. Atlas Morza Bałtyckiego 6. Materiały Uniwersytetu Bałtyckiego 7. Materiały konferencyjne Geologia i Geomorfologia Pobrzeża i Południowego Bałtyku 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bernaciak A., Gaczek WM., 2001, Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2. Paczuski R., 2000. Prawo ochrony środowiska, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 3. Borys T. (red.), 1999. Wskaźniki ekorozwoju, Białystok 4. Kożuchowski K., 2005. Walory przyrodnicze w turystyce i rekreacji: podręcznik akademicki. Poznań 5. Bezkowska G., 1993. Morze Bałtyckie - trendy naturalne i antropizacja środowiska, Geografia w szkole, nr 2 6. Korelski K., 2000. Problemy ochrony Bałtyku u progu XXI stulecia, Aura, nr 12 7. Zeszyty Zielonej Akademii – Morze Bałtyckie, Polski Klub Ekologiczny, Gdańsk 	

Sylabus 60. MONITORING ŚRODOWISKA

Nazwa zajęć Monitoring środowiska		Forma zaliczenia CL-Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności KZ	III	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	25	15	65	75	3
przygotowanie do zajęć			15	15	
studiowanie literatury			20	25	
samodzielna praca z programami			10	10	
opracowanie danych do ćwiczeń			10	10	
przygotowanie do kolokwium			15	15	
Razem	25	15	65	75	3
Metody dydaktyczne wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne), praca z mapą, analiza informacji z Raportów o Stanie Środowiska, analiza fachowej literatury					
Wymagania wstępne Wiedza z przedmiotów szczegółowych takich jak: geomorfologia, chemia środowiska, gleboznawstwo, meteorologia i klimatologia, hydrologia i oceanografia, kartografia, kartowanie i inwentaryzacja środowiska, technologia informacyjna, teledetekcja. Umiejętność analizowania map.					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z zadaniami i organizacją monitoringu środowiska w Polsce, oraz poszczególnymi jego podsystemami. Omówienie zasad i kryteriów oceny jakości powietrza, wód i gleb. Omówienie specyfiki i roli Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, jako podsystemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Analiza aktów prawnych stanowiących podstawę funkcjonowania monitoringu środowiska. Analiza stanu środowiska w Polsce w oparciu o dane Państwowego monitoringu Środowiska (Raporty o Stanie Środowiska). Omówienie roli laboratoriów akredytowanych w funkcjonowaniu Państwowego Monitoringu Środowiska.					
Treści programowe					

Zadania i organizacja Państwowego Monitoringu Środowiska w Polsce. Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego. Akty prawne dotyczące monitoringu środowiska. Monitoring powietrza, wskaźniki jakości powietrza. Monitoring wód powierzchniowych, wskaźniki jakości wód. Monitoring wód podziemnych, wskaźniki jakości wód podziemnych. Monitoring gleb, wskaźniki jakości gleb. Monitoring biosfery i biowskaźniki jakości środowiska. Monitoring lasów. Monitoring promieniowania jonizującego. Monitoring hałasu. Monitoring odpadów. Rola laboratoriów akredytowanych i certyfikowanych materiałów odniesienia w monitoringu środowiska. Stan środowiska w Polsce wg danych Państwowego Monitoringu Środowiska.

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 Student potrafi określić zadania Państwowego Monitoringu Środowiska i opisać zasady jego funkcjonowania i scharakteryzować poszczególne podsystemy W_02 Student potrafi omówić podstawowe metody badań w zakresie monitoringu powietrza, wód, gleb i biosfery</p> <p>Umiejętności U_01 Student potrafi w oparciu o odpowiednie materiały (rozporządzenia i ustawy określające normy jakości powietrza, wód i gleb) zinterpretować dane dotyczące jakości poszczególnych składowych środowiska</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Student dostrzega rolę badań środowiskowych o charakterze monitoringowym z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi, jak GIS, jako czynnika warunkującego trwały rozwój cywilizacji</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> (W_01; W_02; U_01; K_01) - kolokwium zaliczeniowe, test zaliczeniowy (U_01) (K_01) - ocena wykonanych ćwiczeń</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń</u> Ocena z ćwiczenia zaliczeniowego × 0,70 + ocena z wykonanych ćwiczeń × 0,30</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03; K2_W10
W_02	K2_W03; K2_W04; K2_W08; K2_W10
U_01	K2_U02
K_01	K2_K02; K2_K06

Wykaz literatury
<p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wydawnictwa Biblioteki Monitoringu Środowiska 2. Wydawnictwa Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Krebs C.J. 2001. Ekologia, PWN Warszawa 2. Pasieczna A. 2003. Atlas zanieczyszczeń gleb miejskich w Polsce, Wydawnictwo PIG

Sylabus 61. OBRAZOWANIE NAZIEMNE I LOTNICZE ŚRODOWISKA

Nazwa zajęć Obrazowanie naziemne i lotnicze środowiska		Forma zaliczenia CL - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności KZ	IV	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	20	12	70	78	3
przygotowanie do zajęć			15	18	
studiowanie literatury			20	25	
samodzielna praca z programami			10	10	
opracowanie danych do ćwiczeń			10	10	
przygotowanie do kolokwium			15	15	
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne Metody podające: wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne), instrukcja; metody problemowe: metody operatywne: praca ze zdjęciem lotniczym, praca z mapą; metody aktywizujące: metody aktywnego opisu fotointerpretacyjnego; metody praktyczne: ćwiczenia techniczne (obrazowanie satelitarne na potrzeby tworzenia cyfrowych produktów kartograficznych), analiza fachowej literatury, praca ze specjalistycznym oprogramowaniem					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza z zakresu geomorfologii, chemii środowiska, gleboznawstwa, hydrologii i klimatologii, znajomość obsługi komputera w zakresie podstawowym, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć Poznanie podstawowych zagadnień dotyczących systemów informacyjnych wykorzystywanych w geografii. Zapoznanie studentów z podstawami fotografowania lotniczego (głównie na potrzeby opracowań					

kartograficznych oraz fotointerpretacyjnych); z kartometrycznością zdjęć lotniczych i praktycznymi problemami wykonawstwa zdjęć fotogrametrycznych; z problematyką obrazowania powierzchni Ziemi innymi (niefotograficznymi) technikami, a w tym techniką lotniczego skaningu laserowego, obrazowania wielospektralnego w zakresie optycznym oraz obrazowania mikrofalowego (radarowego). Zapoznanie z metodami obrazowań lotniczych i naziemnych i ich wykorzystanie w analizie środowiskowej. Nabycie umiejętności tworzenia map, zdobywania danych przestrzennych oraz ich analiza. Zapoznanie się z działaniem programów umożliwiających analizy przestrzenne.

Treści programowe

Zarys historyczny rozwoju obrazowania powierzchni Ziemi. Wpływ oświetlenia słonecznego i atmosfery na fotografowanie powierzchni Ziemi. Charakterystyka ogólna lotniczych kamer topograficznych i ich podzespołów. Współczesne kamery fotogrametryczne i jakość zdjęć lotniczych. Materiały fotolotnicze stosowane w fotografowaniu lotniczym. Metody określania parametrów ekspozycji zdjęć lotniczych. Charakterystyka samolotów fotogrametrycznych. Projektowanie topograficznych zdjęć lotniczych do zadań pomiarowych. Opracowanie projektu lotu w postaci graficznej. Wybór pory fotografowania. Systemy nawigacyjne. Systemy zarządzania misją fotolotniczą oparte na GPS. Techniki nefotograficzne obrazowania powierzchni Ziemi. Obrazowanie satelitarne w zakresie optycznym. Porównanie pojemności informacyjnej zdjęcia analogowego i obrazu cyfrowego. Kryteria oceny potencjału kartograficznego zdjęć i obrazów. Ocena przydatności wysokorozdzielczych obrazów satelitarnych dla tworzenia produktów kartograficznych. Trendy rozwoju systemów obrazowania powierzchni Ziemi. Oprogramowanie QuantumGIS – wizualizacja danych rastrowych (zdjęć lotniczych i satelitarnych). Nadawanie georeferencji. Narzędzia geoprocusu. Narzędzia geometrii. Narzędzia zarządzania danymi. SagaGIS - analiza zdjęć lotniczych oraz zdjęć satelitarnych Landsat. Klasyfikacja nadzorowana i automatyczna.

Efekty uczenia się:

Wiedza

W_01

Student potrafi wymienić rodzaje obrazowań naziemnych i lotniczych oraz wykonać podstawowe analizy przestrzenne i zinterpretować je

Umiejętności

U_01

Student potrafi wykorzystać odpowiednie środowisko gis do wykonania map tematycznych z zakresu analizy środowiska

Kompetencje społeczne

K_01

Student dostrzega rolę badań środowiskowych o charakterze monitoringowym z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi, jak GIS, jako czynnika warunkującego trwały rozwój cywilizacji

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Ćwiczenia laboratoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Ćwiczenia laboratoryjne

- ocena wykonanych ćwiczeń i analiz : W_01, U_01, K_01)
- umiejętność obsługi i wykorzystania oprogramowania GIS: U_01, K_01

Ocena końcowa z CL=

Ocena z wykonanych ćwiczeń i analiz – 0,7

Ocena z obsługi i wykorzystania opr. GIS – 0,3

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03, K2_W07; K2_W08
U_01	K2_U05
K_01	K2_K02; K2_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Ciołkosz A., Kęsik A., 1989, Teledetekcja satelitarna, PWN, Warszawa
2. Ciołkosz A., Miszański J., Olędzki J. R., 1999, Interpretacja zdjęć lotniczych, PWN, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca:

1. Butowtt J., Kaczyński R., 2000, Fotogrametria, Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa
2. Kurczyński Z., 2006, Lotnicze i satelitarne obrazowanie Ziemi, Część 1 i 2, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej
3. Kurczyński Z., Preuss R., 2000, Podstawy fotogrametrii, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa

4. Sitek Z., 1991, Fotogrametria ogólna i inżynierska, PPWK, Warszawa
5. Sitek Z., 2000, Wprowadzenie do teledetekcji lotniczej i satelitarnej, Wyd. AGH. Kraków
6. Ołędzki J. R., 1988, Polska na zdjęciach lotniczych i satelitarnych, PWN, Warszawa
7. Ostaficzuk S., 1978, Fotogeologia, Wyd. Geol., Warszawa
8. Świątkiewicz A., 1978, Fotogrametria, PWN, Warszawa

Źródła internetowe:

www.geoportal.gov.pl

Sylabus 62. PROJEKTOWANIE SYSTEMÓW TERYTORIALNO-KRAJOBRAZOWYCH

Nazwa zajęć Projektowanie systemów terytorialno-krajobrazowych		Forma zaliczenia CW - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny	SDS	nie		tak; w zakresie specjalności KZ	IV
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia warsztatowe	30	18	60	72	3
Analiza literatury przedmiotu			25	30	
Wykonanie ćwiczeń/ projektu			35	42	
Razem	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne praca z tekstem, praca w zespołach, metoda analizy kartograficznej i statystycznej, referaty i prezentacje studentów, dyskusja, projekt, praca z oprogramowaniem komputerowym					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza dotycząca struktury i funkcjonowania krajobrazu, form antropopresji i ich wpływu na środowisko przyrodnicze. problematyka dotycząca ochrony i zarządzania zasobami środowiska. Umiejętność czytania i interpretacji map topograficznych, znajomość podstawowych metod prezentacji kartograficznej.					
Cele zajęć Nabycie przez studentów wiedzy dotyczącej problematyki badań krajobrazowych.					
Treści programowe Struktura i funkcjonowanie układów przyrodniczych: elementy i struktura krajobrazu, czynniki naturalne i antropogeniczne, systemy informacji o środowisku. Podstawy teorii projektowania: teoria klasyfikacji i jej zastosowanie, metoda jednostek i wnętr architektoniczno-krajobrazowych, aspekty regionalne w projektowaniu krajobrazem. Projektowanie systemów architektoniczno-krajobrazowych, m.in.: terenów zieleni, terenów wiejskich/otwartych, terenów leśnych, terenów osadniczych (miejskich), terenów zdegradowanych					

(rekultywacja). Wieloprzestrzenne kompozycje krajobrazowe. Planistyczne instrumenty w projektowaniu krajobrazu. Współczesne projektowanie ekologiczno-krajobrazowe w świetle koncepcji zrównoważonego rozwoju. Metody oceny przekształcenia krajobrazu.

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 Posiada wiedzę teoretyczną dotyczącą budowy podstawowych elementów krajobrazu, potrafi identyfikować i wyjaśnić przebieg naturalnych i antropogenicznych procesów krajobrazowych W_02 Student zna podstawowe metody delimitacji, waloryzacji i projektowania określonych typów krajobrazów, posiada podstawową wiedzę na temat teorii projektowania</p> <p>Umiejętności U_01 Student potrafi wydzielać przestrzenne jednostki krajobrazowe w oparciu o metodę regionalizacji i typologii U_02 Student potrafi formułować własne koncepcje związane z uwarunkowaniami przyrodniczymi oraz funkcjonalno-przestrzenną strukturą krajobrazu U_03 – prezentuje i analizuje wyniki swojej pracy</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 – potrafi pracować w zespole</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia projektowe</u> – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Ćwiczenia projektowe: ocena zadań wykonywanych na zajęciach. Zadania sprawdzające W_01, W_02, U_01, U_02, U_03, K_01</p> <p>Ocena końcowa z ćwiczeń projektowych: Średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych zadań x 1,00</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03
W_02	K2_W04
U_01	K2_U05
U_02	K2_U04, K2_U11
U_03	K2_U09
K_01	K2_K04

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Bartkowski T. [red.] 1985: Geosystemy miast, UAM, Poznań.
2. Chmielewski T.J., 2012: Systemy krajobrazowe. Struktura-funkcjonowanie - planowanie. Wyd. Nauko-we PWN, Warszawa.
3. Richling A., Solon J., 2011: Ekologia krajobrazu. PWN, Warszawa.
4. Szalewska E., 2002, Słupsk. Podstawy kształtowania ładu przestrzennego, PAP, Słupsk.
5. Wolski P., 2000: Nowe idee i rozwój dziedziny architektury krajobrazu w Polsce. Studia i Materiały - krajobrazy, 29/41, SGGW, Warszawa.

B. Literatura uzupełniająca:

1. Bogdanowski J., 1981: Architektura krajobrazu. PWN, Warszawa-Kraków.
2. Kupidura A, Łuczewski M., Kupidura P. 2012. Wartość krajobrazu. Rozwój przestrzeni obszarów wiejskich. PWN Warszawa
3. Poskrobko B., Poskrobko S. 2012. Zarządzanie ochroną środowiska w Polsce. PWE, Warszawa.
4. Wykorzystanie fotogrametrii lotniczej w procesie projektowania rekultywacji terenów zdewastowanych (w) Archiwum Foto-grametrii Kartografii i Teledetekcji, Vol.6, Kraków 1997.
5. Bogdanowski J., 1976: Kompozycja i planowanie w architekturze krajobrazu. PAN, Kraków.
6. Czarnecki W., 1968, Planowanie miast i osiedli, PWN, Warszawa – Poznań.
7. Granice krajobrazowe – podstawy teoretyczne i znaczenie praktyczne., 2000., pr. zb. pod red. Macieja Pietrzaka. Problemy Ekologii Krajobrazu, t. VII

8. Obiegalka B., 2000: O kształtowaniu wnętrz krajobrazowych oraz funkcjach estetycznych i użytkowych małej architektury i zieleni w otoczeniu obiektów komunikacyjnych. (w:) III Forum architektury krajobrazu. Warszawa 4-5 grudzień 2000.
9. Pietrzak M., 1998: Syntezy krajobrazowe – założenia, problemy, zastosowania. Poznań
10. Raszeja E., 2000: Planistyczne instrumenty ochrony i kształtowania krajobrazu na obszarach wiejskich. (w:) III Forum architektury krajobrazu. Warszawa 4-5 grudzień 2000.

Sylabus 63. ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY

Nazwa zajęć Rozwój zrównoważony		Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 5	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności KiZŚP	II	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 60% Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 40%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Kwerenda literatury i materiałów źródłowych			13	15	
Samodzielne studiowanie literatury			20	20	
Przygotowanie projektu			10	14	
Konsultacje			2	2	
Ćwiczenia audytoryjne	30	18	60	72	3
Samodzielne studiowanie literatury			25	30	
Przygotowanie prezentacji			13	15	
Przygotowanie do zaliczenia			15	20	
Konsultacje			7	7	
Razem	45	27	105	123	5
Metody dydaktyczne					

Wykład ilustrowany z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, praca z tekstem, praca w zespołach, metoda analizy kartograficznej i statystycznej, referaty i prezentacje studentów, dyskusja	
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza dotycząca form antropopresji i ich wpływu na środowisko przyrodnicze, problematyka dotycząca ochrony i zarządzania zasobami środowiska.	
Cele zajęć Zapoznanie studentów z problematyką zrównoważonego rozwoju w skali Polski, Europy i Świata. Wskazanie, że jedynie realizacja idei trwałego, zrównoważonego samopodtrzymującego się rozwoju może zapewnić przetrwanie cywilizacji ludzkiej. Zapoznanie studentów ze znaczeniem wsi dla gospodarki, kultury i ochrony środowiska. Przekazanie i ugruntowanie wiedzy na temat problemów zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w świetle polskiej i europejskiej polityki rolnej.	
Treści programowe Wykłady Geneza pojęcia trwałego, zrównoważonego i samopodtrzymującego się rozwoju; Raport Sekretarza Generalnego ONZ U Thanta; Raport Z Konferencji ONZ w Sztokholmie (1972) „Nasza wspólna przyszłość”, Konferencja ONZ w Rio de Janeiro (1992) „Środowisko i rozwój” – Agenda 21, Deklaracja z Rio; wskaźniki zrównoważonego rozwoju; zrównoważenie rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym - lokalna agenda 21. Perspektywy wdrażania idei zrównoważonego rozwoju w skali świata. Konferencja ONZ w Johannesburgu – tematyka obrad, wnioski i efekty przyjętych ustaleń. Bariery zrównoważonego rozwoju – konflikt północ-południe; stanowisko krajów wysokorozwiniętych dotyczące ochrony ekosystemu ziemskiego; Realizacja koncepcji zrównoważonego rozwoju w Polsce – polityka ekologiczna, programy ochrony środowiska, zrównoważony rozwój gminy, powiatu, województwa. Zrównoważony rozwój w polityce Unii Europejskiej. Funkcje obszarów wiejskich – gospodarcze, społeczne i ekologiczne. Wieś jako producent żywności. Znaczenie wsi dla kultury narodowej. Problemy rozwoju rolnictwa w XXI wieku. Ekosystemy żywicielskie i ich ochrona. Bioróżnorodność na obszarach wiejskich. Europejska polityka rolna a realizacja idei zrównoważonego rozwoju. Rozwój zrównoważony w programach rozwoju obszarów wiejskich w Polsce. Programy rolnośrodowiskowe elementem realizacji polityki ochrony środowiska na terenach wiejskich Unii Europejskiej. Bariery we wdrażaniu idei zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich w Polsce i innych krajach UE. Edukacja dla zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich. Ćwiczenia Wskaźniki zrównoważonego rozwoju. Zrównoważenie rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym. Bariery zrównoważonego rozwoju. Ochrona środowiska w krajach biednych. Realizacja koncepcji zrównoważonego rozwoju w Polsce. Funkcje obszarów wiejskich – gospodarcze, społeczne i ekologiczne. Europejska polityka rolna a realizacja idei zrównoważonego rozwoju. Programy rolnośrodowiskowe elementem realizacji polityki ochrony środowiska na terenach wiejskich Edukacja dla zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich.	
Efekty uczenia się Wiedza W_01 zna genezę zrównoważonego rozwoju W_02 wymienia podstawowe wskaźniki zrównoważonego rozwoju W_03 charakteryzuje wpływ konfliktu północ-południe na realizację idei zrównoważonego rozwoju w skali świata W_04 opisuje problemy realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w Polsce i Unii Europejskiej W_05 określa problemy wdrażania idei zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym w Polsce W_06 wymienia i charakteryzuje funkcje obszarów wiejskich; opisuje znaczenie wsi jako producenta żywności, kultury narodowej i ochrony środowiska W_07 zna zasady ochrony ekosystemów żywicielskich W_08 przedstawia podstawowe założenia europejskiej polityki rolnej i polskich programów rozwoju obszarów wiejskich w zakresie realizacji idei zrównoważonego rozwoju	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> – zaliczenie z oceną <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład</u> : Przygotowanie projektu. W_01, W_02, W_03, W_04, U_04 W_05, K_01, K_02 <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> : Praca semestralna – lokalna agenda 21 dla wybranej gminy. Ocena przyswojenia wiadomości W_05 W_07, W_9 i umiejętności U_01, U_02, U_03, U_05, K_01, K_02, K_04, K_05 Kolokwium zaliczeniowe. Ocena przyswojenia wiadomości W_01, W_02, W_03, W_04, W_06, W_8, K_03 <u>Ocena końcowa z wykładu</u> :

<p>W_09 wymienia bariery we wdrażaniu programów zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w Polsce</p> <p>Umiejętności U_01 analizuje i interpretuje zapisy międzynarodowych i krajowych raportów, dokumentów i programów dotyczących problematyki zrównoważonego rozwoju U_02 opracowuje w grupie programy zrównoważonego rozwoju wybranej gminy U_03 dokonuje oceny wiarygodności uzyskanych danych na temat środowiska i rozwoju. U_04 poszukuje samodzielnie informacji naukowych pochodzących z różnych źródeł i dokonuje ich krytycznej oceny U_05 prezentuje i analizuje wyniki swojej pracy</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Samodzielnie studiuje literaturę naukową. K_02 Potrafi formułować opinie na temat podstawowych problemów geograficznych. K_03 – uznaje konieczność realizacji idei zrównoważonego rozwoju i jej znaczenie dla przyszłości cywilizacji ludzkiej K_04 docenia znaczenie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich dla środowiska, społeczeństwa i gospodarki K_05 umie pracować w zespole</p>	<p>Projekt x 1,00 Ocena końcowa z ćwiczeń audytorijnych: Praca semestralna x 0,50 Kolokwium zaliczeniowe x 0,50</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu: średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć $(W \times 2 + CAU \times 3) / 5$</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
W_01	K2_W01, K2_W03
W_02	K2_W03, K2_W05
W_03	K2_W04, K2_W03
W_04	K2_W08
W_05	K2_W04
W_06	K2_W03, K2W_09
W_07	K2_W04
W_08	K2_W05, K2_W04
W_09	K2_W10, K2_W05
U_01	K2_U02
U_02	K2_U02, K2_U05, K2_U11
U_03	K2_U05
U_04	K2_U03, K2_U05
U_05	K2_U09
K_01	K2_K01
K_02	K2_K02
K_03	K2_K06
K_04	K2_K06
K_05	K2_K04
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa:</p>	
<p>1. Dobrzańska B., Dobrzański G., Kielczewski D. 2009. Ochrona środowiska przyrodniczego. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa</p>	
<p>2. Noch T. [red.], 2010. Globalizacja a problematyka ochrony środowiska. Wyd. GWSA, Gdańsk</p>	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p>	
<p>1. Borys T. [red.] 1999. Wskaźniki ekorozwoju. Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok</p>	
<p>2. Kowalak A. 2012. Wieś w programach szkolnych. Aura 12/12 (Dodatek dla szkół str. 1-4)</p>	

3. Kowalak A. 2013 . Edukacja ekologiczna dorosłych mieszkańców wsi elementem edukacji całościowej. Aura 4/13 str. 23-25
4. Mayor F. (wspólnie z Biurem UNESCO) Przyszłość świata. Wyd. Fundacja Studiów i Badań Edukacyjnych, Warszawa
5. Michna W. 1998. Program proekologicznego rozwoju wsi, rolnictwa i gospodarki żywnościowej do 2015 roku. IRGŻ, Warszawa
6. Payne A., Phillips N. Rozwój. Wydawnictwo Sie!, Warszawa
7. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku. Ministerstwo Środowiska, Warszawa
8. Biuletyn informacyjny Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi i ARiMR – roczniki 2007-2013
9. Deklaracja Konferencji ONZ w Johannesburgu (2002) – (tekst polski) Ministerstwo Środowiska, Warszawa
10. Kupidura A, Łuczewski M., Kupidura P. 2012. Wartość krajobrazu. Rozwój przestrzeni obszarów wiejskich. PWN Warszawa
11. Pomorski Przegląd Gospodarczy 3/2009 Rolnictwo. Instytut Badań Nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk
12. Poskrobko B., Poskrobko S. 2012. Zarządzanie ochroną środowiska w Polsce. PWE, Warszawa
13. Rydz E., Kowalak A (red) 2008. Świadomość ekologiczna a rozwój regionalny w Europie Środkowo-Wschodniej. Wyd. Nauk. Akademii Pomorskiej w Słupsku

Sylabus 64. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Nazwa zajęć Gospodarka wodno-ściekowa		Forma zaliczenia CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności KZ	IV	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Analiza wskazanej literatury			20	20	
Przygotowanie do zaliczenia			20	20	
Konsultacje			3	5	
Przygotowanie prac zaliczeniowych			35	33	
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne Prezentacja multimedialna, dyskusja problemowa, ćwiczenia przedmiotowe					
Wymagania wstępne Hydrologia i oceanografia, kształtowanie i ochrona środowiska					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z wiedzą na temat racjonalnego gospodarowania środowiskiem.					

W szczególności zdobycie wiedzy z zakresu: znaczenia gospodarki wodno –ściekowej, wymagań wobec jakości wody, zasad badań wody.
Wykształcenie umiejętności posługiwania się zdobytą wiedzą oraz wykształcenie świadomej i aktywnej postawy w dbałości o środowisko.

Treści programowe

Zapotrzebowanie człowieka na wodę . Parametry oceny jakości wody; metody uzdatniania wody. Sieci wodociągowe. Sieć kanalizacyjna; charakterystyka ścieków komunalnych. Oczyszczanie ścieków komunalnych.

Procesy chemiczne i biologiczne oczyszczania ścieków komunalnych. Ekonomiczne aspekty zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, gospodarka osadowa. Prawne aspekty gospodarki wodno-ściekowej.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 Zna i rozumie organizację systemów gospodarowania zasobami wodnymi
W_02 Rozumie potrzebę racjonalnego gospodarowania środowiskiem
W_03 Posiada ogólną wiedzę na temat prawnych aspektów gospodarowania środowiskiem oraz źródeł jej pozyskiwania

Umiejętności

U_01 Wykazuje umiejętność formułowania uzasadnionych sądów na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł i określa ich znaczenie dla rynku pracy w studiowanej specjalności
U_02 Posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych z wykorzystaniem różnych środków komunikacji werbalnej

Kompetencje społeczne

K_01 Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie
K_02 Efektywnie współdziała w pracy zespołowej
K_03 Docenia wartość środowiska przyrodniczego, posiada świadomość odpowiedzialności za jego ochronę

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Ćwiczenia audytoryjne:
(W_01), (W_02), (W_03) (U_01) kolokwium, (U_02), (K_02) prezentacja multimedialna (K_01), (K_02), (K_03) aktywność podczas zajęć

Kryteria zaliczenia:

przygotowanie prezentacji 0,35
zaliczenie kolokwium 0,55
(uzyskanie co najmniej 50% punktów)
aktywny udział w ćwiczeniach x 0,10

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03, K2_W04
W_02	K2_W03, K2_W09
W_03	K2_W10, K2_W09
U_01	K2_U02, K2_U11
U_02	K2_U09
K_01	K2_K01
K_02	K2_K04
K_03	K2_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Rosik-Dulewska C., 2015. Podstawy gospodarki odpadami. PWN, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca

1. Bochen A. (red.), Skąd się bierze woda w kranie?, Wyd. Quixi Media, Bydgoszcz 2012
2. Wiśniewski J., Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, Gospodarka Wodna nr 3/2013
3. Zuchowicki A., Zaopatrzenie w wodę, Wydawnictwo Uczelniane Politechniki Koszalińskiej 2002
4. Zuchowicki A., Odprowadzanie ścieków, Wydawnictwo Uczelniane Politechniki Koszalińskiej 2002
5. Projekt polityki wodnej państwa do 2030 roku, strona KZGW, 2011
6. Aktualne artykuły naukowe i materiały konferencyjne.

Sylabus 65. GOSPODARKA ODPADAMI

Nazwa zajęć Gospodarka odpadami		Forma zaliczenia CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności KZ	IV	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Analiza wskazanej literatury			20	20	
Przygotowanie do zaliczenia			20	20	
Konsultacje			3	5	
Przygotowanie prac zaliczeniowych			35	33	
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne Prezentacja multimedialna, dyskusja problemowa, ćwiczenia przedmiotowe					
Wymagania wstępne Hydrologia i oceanografia, kształtowanie i ochrona środowiska					

<p>Cele zajęć Zapoznanie studentów z wiedzą na temat racjonalnego gospodarowania środowiskiem. W szczególności zdobycie wiedzy z zakresu zagospodarowania odpadów. Zapoznanie studentów z wiedzą na temat różnych rodzajów odpadów generowanych przez człowieka oraz zrozumienie potrzeby kompleksowego zagospodarowywania odpadów. Wykształcenie umiejętności posługiwania się zdobytą wiedzą oraz wykształcenie świadomej i aktywnej postawy w dbałości o środowisko</p>																			
<p>Treści programowe Odpady generowane przez człowieka, możliwości ich segregacji oraz zagospodarowania. Odpady organiczne – możliwości wykorzystania, zagrożenia dla środowiska (wody powierzchniowe, podziemne, gleby, powietrze, organizmy żywe). Recykling odpadów mineralnych. Elektrorecykling. Charakterystyka odpadów niebezpiecznych oraz metody ich unieszkodliwiania. Prawne aspekty gospodarki odpadami.</p>																			
<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 Przewiduje potencjalne zagrożenia wynikające z zanieczyszczenia różnych elementów środowiska w wyniku nieprawidłowego postępowania z różnymi grupami odpadów. W_02 Rozumie potrzebę racjonalnego gospodarowania środowiskiem W_03 Posiada ogólną wiedzę na temat prawnych aspektów gospodarowania środowiskiem oraz źródeł jej pozyskiwania</p> <p>Umiejętności U_01 Wykazuje umiejętność formułowania uzasadnionych sądów na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł i określa ich znaczenie dla rynku pracy w studiowanej specjalności U_02 Posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych z wykorzystaniem różnych środków komunikacji werbalnej</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie K_02 Efektywnie współdziała w pracy zespołowej K_03 Docenia wartość środowiska przyrodniczego, posiada świadomość odpowiedzialności za jego ochronę</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Ćwiczenia audytoryjne: (W_01), (W_02), (W_03), (U_01) kolokwium, (U_02), (K_02) prezentacja multimedialna (K_01), (K_02), (K_03) aktywność podczas zajęć Kryteria zaliczenia: przygotowanie prezentacji 0,35 zaliczenie kolokwium 0,55 (uzyskanie co najmniej 50% punktów) aktywny udział w ćwiczeniach x 0,10</p>																		
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>W_01</td> <td>K2_W04, K2_W07</td> </tr> <tr> <td>W_02</td> <td>K2_W03, K2_W09</td> </tr> <tr> <td>W_03</td> <td>K2_W10, K2_W09</td> </tr> <tr> <td>U_01</td> <td>K2_U02, K2_U11</td> </tr> <tr> <td>U_02</td> <td>K2_U09</td> </tr> <tr> <td>K_01</td> <td>K2_K01</td> </tr> <tr> <td>K_02</td> <td>K2_K04</td> </tr> <tr> <td>K_03</td> <td>K2_K06</td> </tr> </tbody> </table>		Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	K2_W04, K2_W07	W_02	K2_W03, K2_W09	W_03	K2_W10, K2_W09	U_01	K2_U02, K2_U11	U_02	K2_U09	K_01	K2_K01	K_02	K2_K04	K_03	K2_K06
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku																		
W_01	K2_W04, K2_W07																		
W_02	K2_W03, K2_W09																		
W_03	K2_W10, K2_W09																		
U_01	K2_U02, K2_U11																		
U_02	K2_U09																		
K_01	K2_K01																		
K_02	K2_K04																		
K_03	K2_K06																		
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Rosik-Dulewska C., 2015. Podstawy gospodarki odpadami., PWN, Warszawa Jędrzak A., 2007. Biologiczne przetwarzanie odpadów, Wydawnictwo PWN, Warszawa <p>B. Literatura uzupełniająca</p>																			

1. Hardtle G, Bilitewski B., Klaus M., 2003. Podręcznik gospodarki odpadami: teoria i praktyka Wydaw. "Seidel-Przywecki", Warszawa
2. Siuta J., 1991. Zasady gospodarki odpadami bytowymi w środowisku przyrodniczym. Dział Wydawnictw Instytutu Ochrony Środowiska, Warszawa
3. Aktualne artykuły naukowe i materiały konferencyjne

Sylabus 66. OCHRONA ZASOBÓW ŚRODOWISKA W POLSCE

Nazwa zajęć Ochrona zasobów środowiska w Polsce		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności KZ	III	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie wskazanej literatury			10	12	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			2	3	
Przygotowanie do egzaminu			8	9	
Ćwiczenia audytoryjne	30	18	60	72	3
Przygotowanie do ćwiczeń			35	39	

Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			15	19	
Samodzielne studiowanie literatury			10	14	
Razem	40	24	80	96	4
Metody dydaktyczne					
Wykład z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy, ćwiczenia audytoryjne, praca z materiałami graficznymi, mapami, danymi statystycznymi, analiza artykułów naukowych					
Wymagania wstępne					
Wiedza z zakresu biologii i chemii na poziomie licealnym. Znajomość podstaw geografii fizycznej i ochrony środowiska. Zajęcia poprzedzające: Geografia regionalna fizyczna Polski, System przyrodniczy i jego funkcjonowanie, Inwentaryzacja i kartowanie środowiska.					
Cele zajęć					
Nabywanie wiedzy w zakresie współczesnych zasobów środowiska przyrodniczego Polski, zagrożeń i ochrony, także w ujęciu historycznym. Problematyka zaopatrywania w zakresie regionalnym i lokalnym.					
Treści programowe					
Wykłady					
Podstawowe pojęcia i definicje z zakresu ochrony środowiska. Klasyfikacja i stabilność zasobów środowiska. Potencjał zasobów środowiska Polski. Charakterystyka zasobów wyczerpywalnych i niewyczerpywalnych. Ochrona zasobów w aspekcie działalności gospodarczej i warunków życia ludności. Strategie ochrony zasobów środowiska w Polsce.					
Ćwiczenia					
Potencjał zasobów środowiska Polski. Charakterystyka zasobów wyczerpywalnych i niewyczerpywalnych. Ochrona zasobów w aspekcie działalności gospodarczej i warunków życia ludności. Studia przypadków na poziomie lokalnym.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 Posiada wiedzę odnośnie do potencjału zasobów środowiska przyrodniczego Polski			<u>Wykład</u> - egzamin		
W_02 Zna naturalne i antropogeniczne czynniki wpływające na potencjał zasobowy			<u>Ćwiczenia audytoryjne</u> - zaliczenie z oceną		
W_03 Posiada świadomość weryfikacji posiadanej wiedzy w oparciu o najnowsze źródła naukowe			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
Umiejętności			<u>Wykład:</u>		
U_01 Potrafi analizować materiały statystyczne i graficzne: diagramy, wykresy, mapy, na ich podstawie formułować wnioski.			(W_01), (W_02), egzamin pisemny		
U_02 Wykorzystuje posiadaną wiedzę w procesach decyzyjnych optymalizujących wykorzystanie i ochronę zasobów			(W_03), – prezentacja multimedialna, aktywność na wykładzie		
Kompetencje społeczne			<u>Ćwiczenia audytoryjne</u>		
K_01 Ma świadomość odpowiedzialności za ochronę zasobów			Ocena wykonanych ćwiczeń		
			Zaliczenie z oceną wykonanych ćwiczeń (U_01), (U_02),		
			aktywność podczas zajęć (U_01), (K_01),		
			<u>Ocena końcowa wykładu:</u>		
			- ocena z egzaminu x 0,60		
			+ ocena z prezentacji multimedialnej x 0,30		
			+ ocena za aktywność, frekwencji x 0,10		
			<u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u>		
			- średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,80		
			- aktywność na zajęciach x 0,20		
			Ocena końcowa przedmiotu:		
			średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć		
			$(W \times 1 \text{ CAU} \times 3) / 4$		
Matryca efektów uczenia się dla zajęć					

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10
W_02	K2_W01
W_03	K2_W07
U_01	K2_U05
U_02	K2_U08
K_01	K2_K03
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
1. Bartkowski T., 1976: Ochrona zasobów przyrody i zagospodarowanie środowiska geograficznego, PWN, Warszawa	
2. Ryszkowski L., Bałazy S. [opr.], 1991: Strategia ochrony zasobów przyrody w Polsce, PAN, Poznań	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Przepisy prawno-administracyjne	

Sylabus 67. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE BAŁTYKU I JEGO OCHRONA

Nazwa zajęć Środowisko przyrodnicze Bałtyku i jego ochrona		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo CT - Zo		Liczba punktów ECTS 7	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Geografia	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności KZ	I i II	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Czytanie wskazanej literatury			5	10	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			2	4	
Przygotowanie do egzaminu			3	4	

Ćwiczenia audytoryjne	30	18	90	102	4
Przygotowanie do ćwiczeń			40	40	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			20	20	
Samodzielne studiowanie literatury			30	42	
Ćwiczenia terenowe	25	15	35	45	2
Konstrukcja sprawozdania z terenu			36	45	
Razem	75	45	135	165	7
Metody dydaktyczne					
Wykład z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy, ćwiczenia audytoryjne, praca z materiałami graficznymi, mapami, danymi statystycznymi, analiza artykułów naukowych, ćwiczenia w terenie, pomiary, obserwacje, dokumentacja fotograficzna.					
Wymagania wstępne					
Wiedza z zakresu biologii i chemii na poziomie licealnym. Znajomość podstaw geografii fizycznej i ochrony środowiska. Zajęcia poprzedzające: Geografia regionalna fizyczna Polski, System przyrodniczy i jego funkcjonowanie, Inwentaryzacja i kartowanie środowiska					
Cele zajęć					
Zapoznanie słuchaczy ze specyfiką wód morskich jako środowiska życia organizmów. Wskazanie czynników decydujących o jakości i produktywności ekosystemów wodnych. Różnorodność biologiczna w wodach słonawych. Znaczenie wód w przyrodzie i gospodarce człowieka. Ochrona wód przed ich degradacją (zanieczyszczenia, eutrofizacja) i metody rekultywacji.					
Treści programowe					
Wykłady					
Bałtyk jako morze epikontynentalne; Cechy fizyczne i chemiczne wody morskiej; Zasolenie, haloklina, Warunki termiczne, klimat Morza Bałtyckiego; Warunki tlenowe; Wlewy wody z oceanu atlantyckiego; Ruch wody morskiej – ruchy pionowe; Ruch wody morskiej ruchy poziome i powierzchniowe; Życie Morza Bałtyckiego – strefy życia w wodach Bałtyku; Zanieczyszczenie i katastrofy ekologiczne; Źródła biogenów i problem eutrofizacji, substancje toksyczne; Fauna i flora; Ochrona środowiska morskiego.					
Ćwiczenia audytoryjne					
Bałtyk jako morze epikontynentalne. Warunki termiczne, klimat Morza Bałtyckiego. Życie Morza Bałtyckiego. Zanieczyszczenie i katastrofy ekologiczne Fauna i flora; Ochrona środowiska morskiego.					
Ćwiczenia terenowe					
Bałtyk jako morze epikontynentalne. Zasolenie, haloklina, warunki termiczne, klimat Morza Bałtyckiego. Życie Morza Bałtyckiego – strefy życia w wodach Bałtyku. Fauna i flora; Ochrona środowiska morskiego.					
Efekty uczenia się					
Wiedza					
W_01 Omawia podstawowe parametry definiujące skład chemiczny i fizyczny wody morskiej w Morzu Bałtyckim, charakteryzuje ruchy wody morskiej oraz wpływ ruchów wody morskiej na powstawanie form brzegowych.					
W_02 Opisuje grupy organizmów występujące w Morzu Bałtyckim, określa miejsce ich bytowania, ocenia wpływ zanieczyszczeń dostających się do Bałtyku na kondycję organizmów Bałtyckich, wskazuje źródła dopływu zanieczyszczeń.					
W_03 Na podstawie zgromadzonej wiedzy tworzy oceny stanu przyrody Bałtyckiej i nadbałtyckiej oraz określa wpływ człowieka na kształtowanie środowiska przyrodniczego Bałtyku					
Umiejętności					
U_01 Wyjaśnia wpływ różnorodnych czynników na zasolenie Morza Bałtyckiego oraz przedstawia wpływ zasolenia Bałtyku na życie w morzu oraz różnice w parametrach abiotycznych wody morskiej;					
Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne					
A. Sposób zaliczenia					
<u>Wykład</u>					
egzamin pisemny					
prezentacja multimedialna, aktywność na wykładzie					
<u>Ćwiczenia audytoryjne:</u>					
Zaliczenie z oceną					
Ocena wykonanych ćwiczeń					
Zaliczenie z oceną wykonanych ćwiczeń					
aktywność podczas zajęć					
<u>Ćwiczenia terenowe</u>					
zaliczenie z oceną					
zaliczenie wykonanych ćwiczeń					
B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów					
<u>Ocena końcowa wykładu:</u>					
- ocena z egzaminu x 0,60					
+ ocena z prezentacji multimedialnej x 0,30					
+ ocena za aktywność, frekwencji x 0,10					

<p>U_02 Wyjaśnia wpływ wiatrów na powstawanie prądów morskich a w konsekwencji wpływ na kształtowanie wybrzeży, zmiany temperatury wody, przemieszczanie się zanieczyszczeń itp. na Bałtyku</p> <p>U_03 Identyfikuje gatunki Bałtyckie zwierząt i roślin oraz gatunki obce, potrafi wyjaśnić jaki wpływ na ekosystem Bałtyku ma pojawianie się nowych gatunków.</p> <p>U_04 Potrafi analizować materiały statystyczne i graficzne: diagramy, wykresy, mapy, na ich podstawie formułować wnioski. Potrafi wykonać pomiary terenowe, rozpoznać gatunki fauny i flory, formy brzegowe itp.</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się, ocenia korzyści i zagrożenia wynikające z ingerencji człowieka w środowisko przyrodnicze Bałtyku, rozumie konieczność pracy grupowej zarówno warunkach ćwiczeniowych jak i w aspekcie międzynarodowym</p> <p>K_02 jest odpowiedzialny za powierzony sprzęt, bezpieczeństwo pracy własnej i innych (szczególnie w warunkach terenowych)</p>	<p><u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,80 aktywność na zajęciach x 0,20</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń terenowych:</u> oceny ćwiczeń terenowych – średnia arytmetyczna z wykonanych ćwiczeń (przygotowanie, praca, opis ćwiczenia) x 1,00</p> <p><u>Ocena końcowa z przedmiotu:</u> średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 1+ CAU x 4 + CT x 2)/7</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03; K2_W07
W_02	K2_W04
W_03	K2_W04 ; K2_W10
U_01	K2_U02
U_02	K2_U04; K2_U02
U_03	K2_U04; K2_U02
U_04	K2_U05
K_01	K2_K01; K2_K04
K_02	K2_K03

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Łomniewski K., Mańkowski W., Zaleski J., 1975, PWN, Warszawa. 2. Atlas Morza Bałtyckiego 3. Zielone zeszyty – Morze Bałtyckie 4. Materiały Uniwersytetu Bałtyckiego 5. Materiały konferencyjne Geologia i Geomorfologia Pobrzeża i Południowego Bałtyku <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bajkiewicz-Grabowska E., Mikulski Z., 1993, Hydrologia ogólna, PWN, Warszawa, s. 278-283. 2. Bezkowska G., 1993, Morze Bałtyckie - trendy naturalne i antropizacja środowiska, Geografia w szkole, nr 2. 3. Korelski K., 2000, Problemy ochrony Bałtyku u progu XXI stulecia, Aura, nr 12. 4. Przepisy prawno-administracyjne 5. Literatura z wyboru indywidualnego

Sylabus 68. EUROPEJSKA POLITYKA ROLNA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Nazwa zajęć Europejska polityka rolna w zakresie ochrony środowiska		Forma zaliczenia W-E CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności KZ	IV	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 50% Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie wskazanej literatury			10	14	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			5	5	
Przygotowanie do egzaminu			5	5	

Ćwiczenia	20	12	10	18	1
Przygotowanie do ćwiczeń			4	4	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			1	4	
Samodzielne studiowanie literatury			5	10	
RAZEM	30	18	30	42	2
Metody dydaktyczne wykład problemowy, dyskusja, samokształcenie, praca z materiałami źródłowymi – analiza i interpretacja					
Wymagania wstępne znajomość warunków środowiska przyrodniczego i form jego ochrony, znajomość mapy świata; przedmioty poprzedzające: geomorfologia, klimatologia i meteorologia, hydrologia i oceanografia, kształtowanie i ochrona środowiska, rozwój zrównoważony					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z podstawowymi problemami ochrony środowiska w skali globalnej, regionalnej i lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnych powiązań z polityką Unii Europejskiej w zakresie rozwoju rolnictwa; zdobywanie wiadomości z materiałów źródłowych; poznanie możliwości finansowania projektów związanych z ochroną środowiska w ramach programów Unii Europejskiej oraz znaczenia ochrony środowiska w polityce rolnej Unii Europejskiej; wypracowanie umiejętności postrzegania i analizy powiązań funkcjonalnych między polityką rolną, a potrzebami społeczeństwa i środowiska naturalnego.					
Treści programowe Wykłady: Polityka ochrony środowiska w Unii Europejskiej. Rozwój Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Cele, zasady i instrumenty prowadzenia WPR oraz normy w zakresie ochrony środowiska. Ewolucja polityki rolnej Unii Europejskiej. Zmiany i obecny kształt WPR. Rozwój rolnictwa ekologicznego. Prawo ochrony środowiska Unii Europejskiej – regulacje sektorowe (ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa), horyzontalne i dyrektywy ramowe. Beneficjenci środków Unii Europejskiej. Europejska polityka rolna a realizacja idei zrównoważonego rozwoju. Rozwój zrównoważony w programach rozwoju obszarów wiejskich w Polsce. Ochrona środowiska na obszarach wiejskich w świetle nowej Wspólnej Polityki Rolnej (2014-2020). Ćwiczenia audytoryjne: Podstawowe problemy środowiskowe w Polsce i Unii Europejskiej. Bioróżnorodność na obszarach wiejskich. Problemy rozwoju rolnictwa w XXI wieku. Oddziaływanie rolnictwa na środowisko. Polityka rolna, a ochrona środowiska w działaniach wspólnotowych i rozwój współpracy. Zakres instrumentów polityki rolno-środowiskowej. Ekologizacja Wspólnej Polityki Rolnej - analiza. Rozwój energetyki odnawialnej na obszarach wiejskich. Reformy w europejskiej polityce rolnej i jej skutki dla Polski. Ocena integracji ochrony środowiska z polityką rolną Unii Europejskiej. Rozwój zrównoważony w polityce rolnej wybranych krajów Unii Europejskiej – analiza porównawcza. Bariery we wdrażaniu idei zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich w Polsce i innych krajach UE. Instytucje unijne odpowiedzialne za kształtowanie polityki rolnej w zakresie ochrony środowiska i ich zadania.					
Efekty uczenia się Wiedza W_01 zna cele i zasady Wspólnej Polityki Rolnej W_02 charakteryzuje główne kierunki ewolucji polityki rolnej UE w kontekście zmian środowiskowych. W_03 rozumie potrzebę stosowania i wdrażania podstawowych zasad polityki Wspólnotowej UE w zakresie ochrony środowiska W_04 posiada wiedzę odnośnie potencjału zasobów środowiska przyrodniczego Polski Umiejętności U_01 analizuje procesy przemian w sektorze rolnym UE i potrafi wskazać powiązania między ogólną sytuacją ekonomiczną regionu, kraju i świata w kontekście środowiskowym			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia wykład - egzamin ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład</u> Aktywność w czasie wykładu (U_01) (K_01) Egzamin pisemny (W_01) (W_02) (W_03) (W_04) (K_03) <u>Ćwiczenia</u> Aktywne uczestnictwo w zajęciach, dyskusja (U_02) (U_03) (K_02) Ocena wykonanych ćwiczeń, projektu (W_02) (U_01) (U_02) (K_01)		

<p>U_02 potrafi ocenić i wskazać zasadność wdrażania we Wspólnocie Europejskiej zasad wspólnej polityki w zakresie rolnictwa i ochrony środowiska.</p> <p>U_03 wykorzystuje posiadaną wiedzę w procesach decyzyjnych optymalizujących wykorzystanie i ochronę zasobów</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 posiada świadomość permanentnego, ustawicznego kształcenia się, ocenia korzyści i zagrożenia wynikające z ingerencji człowieka w środowisko przyrodnicze, rozumie konieczność pracy grupowej zarówno warunkach ćwiczeniowych, jak i w aspekcie międzynarodowym</p> <p>K_02 ma świadomość odpowiedzialności za ochronę zasobów</p>	<p><u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z egzaminu x 0,90 + ocena za aktywność, frekwencję x 0,10</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,80 aktywność na zajęciach x 0,20</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu: średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć (W x 1+ CAU x 1)/2</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W04, K2_W05
W_02	K2_W04, K2_W10
W_03	K2_W08
W_04	K2_W10
U_01	K2_U03, K2_U04, K2_U05
U_02	K2_U02, K2_U03
U_03	K2_U08
K_01	K2_K01; K2_K04
K_02	K2_K03

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Bartkowski T., 1976: Ochrona zasobów przyrody i zagospodarowanie środowiska przyrodniczego, PWN, Warszawa-Toruń
- Borys T. [red], 2007. Wskaźniki ekorozwoju. Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok
- Kokocińska K. 2009. Polityka regionalna w Polsce i w UE. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań
- Kozłowski S. 2002. Ekorożwój. Wyzwanie XXI wieku. PWN, Warszawa
- Noch T. [red.], 2010, Globalizacja a problematyka ochrony środowiska. Wyd. GWSA, Gdańsk
- Szumski S. 2007. Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca:

- Ahlt M., Szpunar M. 2011. Prawo europejskie, wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa
- Bajek P., Chmielewska-Gill W., Giejbowicz E., Jaworowska A., Poślednik A., Wołek T. 2006. WPR. Nowoczesna polityka rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, Warszawa 2007. Dynia E., Integracja europejska - zarys problematyki, Warszawa
- Barcz J. 2006. Prawo Unii Europejskiej. Zagadnienia systemowe. Prawo materialne i polityki, Warszawa
- Dobrzańska B., Dobrzański G., Kielczewski D. 2009. Ochrona środowiska przyrodniczego. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa
- Hunek T. (red.). 2006. Dylematy polityki rolnej. Integracja polskiej wsi i rolnictwa z UE, Warszawa
- Simonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa
- Tkaczyński J.W., Wila R., Świstak M. 2009. Leksykon Funduszy Unii Europejskiej. Wydawnictwo C.H. Beck Warszawa
- Wilkin J. (red.), 2010, Wielofunkcyjność rolnictwa, IRWiR PAN, Warszawa
- Judzińska A. 2011. Wpływ Wspólnej Polityki Rolnej na rolnictwo, Warszawa
- Kryk B. (red.). 2010. Rolnictwo w kontekście zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, Szczecin
- Krzyżanowski J. 2015. Wspólna polityka rolna Unii Europejskiej w Polsce, Warszawa
- Dyrektywy Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska*

13. Dokumenty programowe dla źródeł finansowania projektów odnoszących się do rolnictwa i ochrony środowiska – np. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Sylabus 69. PRAKTYKA ZAWODOWA

Nazwa zajęć Praktyka zawodowa (Kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym)		Forma zaliczenia P - Zo		Liczba punktów ECTS 12	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności KZ	II i IV	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 62,5% Nauki o Ziemi i środowisku – 37,5					
Formy zajęć	Liczba godzin				
	N		S		

	(nauczyciel)		(student)		Liczba punktów ECTS
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Praktyka zawodowa (3-miesięczna)	-	-	360	360	12
Metody dydaktyczne					
-					
Wymagania wstępne					
-					
Cele zajęć					
<p>Zasadniczym celem praktyki zawodowej jest zapoznanie z funkcjonowaniem: instytucji zajmujących się inwentaryzacją, oceną i waloryzacją środowiska przyrodniczego; placówek monitoringu lokalnego i regionalnego, jednostek zarządzających obszarami chronionymi, urzędami ochrony środowiska na różnych szczeblach administracji państwowej, jak również pracowni zajmujących się planowaniem przestrzennym. Ponadto celem jest, wykorzystanie w praktyce wiedzy nabytej w trakcie studiów oraz zdobycie praktycznych umiejętności w instytucjach prowadzących w/w działalność.</p>					
Treści programowe					
<p>Program praktyki zawodowej w znacznym stopniu uzależniony jest od specyfiki instytucji w której praktyka będzie realizowana. W czasie trwania praktyki, student powinien zapoznać się z następującą problematyką:</p> <ul style="list-style-type: none"> - strukturą organizacyjną instytucji, obsadą kadrową i jej kwalifikacjami, - podstawowymi aktami prawnymi i obowiązującymi w realizacji zadań związanych z daną jednostką, - specyfiką pracy w instytucji oraz stanem i kierunkami jej rozwoju - procesem i możliwościami pozyskiwania środków finansowych na planowane działania, - głównymi problemami jednostki. <p>Ponadto, student powinien brać udział w przygotowaniu i ważnych wydarzeniach w życiu jednostki pod kierunkiem opiekuna praktyki lub osoby przez niego wyznaczonej. Do tematyki praktyki zawodowej mogą być włączone inne zadania, uznane za ważne przez opiekuna praktyki.</p>					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
<p>W_01 Posiada wiedzę na temat struktury i organizacji funkcjonowania wybranej instytucji</p> <p>W_02 Zna akty normatywne, normy etyczne (zasady kultury osobistej i zasady etyki zawodowej) oraz uwarunkowania organizacyjne związane z wykonywaniem pracy w instytucjach związanych z kształtowaniem i zarządzaniem środowiskiem przyrodniczym</p> <p>W_03 Posiada wiedzę na temat uwarunkowań rynkowych (ekonomicznych, społecznych) funkcjonowania danej instytucji</p> <p>W_04 Posiada wiedzę na temat bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucji</p>			<p>Zaliczenie z oceną</p>		
Umiejętności			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
<p>U_01 Potrafi wykorzystywać oraz samodzielnie obsługiwać elektroniczne systemy oraz inne</p>			<p>(W_01), (W_02), (W_03), (W_04), (U_01), (U_02), (U_03), (U_04), (K_01), (K_02), (K_03), (K_04), (K_05) - obecność na praktykach, prowadzenie dziennika praktyk, pozytywna ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki.</p> <p>Ocena końcowa: ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki x 0,70 + ocena za prowadzenie dziennika praktyk x 0,30</p>		

<p>programy służące do zarządzania środowiskiem przyrodniczym</p> <p>U_02 Potrafi planować czynności podczas odbywania praktyki zawodowej</p> <p>U_03 Potrafi ewidencjonować dokumentację praktyki zawodowej realizowanej na studiowanym kierunku i specjalności</p> <p>U_04 Potrafi pod względem logistycznym organizować różne typy zadań, tworzyć ofertę dostosowaną do potrzeb środowiska przyrodniczego, pełnić rolę koordynatora</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy instytucji; potrafi współdziałać z opiekunem praktyki w planowaniu zajęć, organizowaniu pracy, itp.</p> <p>K_02 Jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy</p> <p>K_03 Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego</p> <p>K_04 Ma świadomość znaczenia profesjonalizmu i przestrzegania zasad etyki zawodowej</p> <p>K_05 Doskonali postawę orientacji na interesantów poprzez znajomość i rozumienie jego potrzeb w zakresie posiadanych kompetencji zawodowych oraz realizację zadań, które wynikają z obowiązku wykonywania zawodu</p>	
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10
W_02	K2_W10
W_03	K2_W04
W_04	K2_W10
U_01	K2_U07
U_02	K2_U06
U_03	K2_U15
U_04	K2_U06
K_01	K2_K04
K_02	K2_K03
K_03	K2_K01
K_04	K2_K02
K_05	K2_K02
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	

-
B. Literatura uzupełniająca:
-

Sylabus 70. OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO

Nazwa zajęć Obsługa ruchu turystycznego		Forma zaliczenia CAU-Zo	Liczba punktów ECTS 3		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności T	II	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 33% Nauki o Ziemi i środowisku – 67%					
			Liczba godzin		

Formy zajęć	N (nauczyciel)		S (student)		Liczba punktów ECTS
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	30	18	60	72	3
Analiza literatury			30	40	
Przygotowanie ćwiczeń/ prezentacji			20	20	
Konsultacje			2	4	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			8	8	
RAZEM	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna, dyskusja, wykład z elementami konwersatorium, casestudy, praca w grupach					
Wymagania wstępne Znajomość atrakcji turystycznych Polski i świata, podstawowe wiadomości z pilotażu i przewodnictwa					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z zagadnieniami związanymi z obsługą ruchu turystycznego (działalność biura podróży, hotelu, usług transportowych, pracą pilota i przewodnika), funkcjonowaniem przedsiębiorstwa turystycznego, i systemy rezerwacji stosowane w turystyce. Kształcenie umiejętności lokalizacji obiektów na mapie i w terenie, umiejętność dojazdu do wybranych atrakcji oraz ich charakterystyka w terenie.					
Treści programowe Centralny rejestr pośredników i organizatorów turystyki. Przepisy prawne w turystyce					
Pilotaż i przewodnictwo podobieństwa i różnice, prawa i obowiązki. Dokumenty w obsłudze ruchu turystycznego (graniczne, finansowe, wizy). Dokumenty w obsłudze ruchu turystycznego. Targi turystyczne. Rodzaje usług turystycznych. Zapytanie ofertowe. Oferta handlowa. Sytuacje problemowe występujące podczas realizacji imprezy. Sytuacje problemowe występujące podczas realizacji imprezy. Przyjęcie reklamacji od klienta i ustosunkowanie się do niej. Systemy rezerwacji w turystyce: pojęcie systemów informatycznych oraz ich funkcjonowanie w branży turystycznej. Systemy rezerwacyjne na polskim rynku turystycznym. Omówienie najważniejszych systemów informatycznych i ich zastosowania SART i MERLIN. Procesy rezerwacji i zakupu i kalkulacji biletów lotniczych, promowych, autokarowych.					
Efekty uczenia się: Wiedza W_01 zna dokumenty wymagane i stosowane w obsłudze ruchu turystycznego, przedsiębiorstwach o profilu turystycznym W_02 zna podstawowe pojęcia w obsłudze ruchu turystycznego oraz różnego typu przedsiębiorstwach związanych z branżą turystyczną W_03 zna przydatność systemów rezerwacji na potrzeby różnych przedsiębiorstw (biura podróży, hotele, gastronomia) Umiejętności U_01 omawia sytuacje problemowe i umiejscawia je w rzeczywistości praktycznej U_02 samodzielnie zbiera materiał badawczy U_03 interpretuje mapę turystyczną Kompetencje społeczne K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Ćwiczenia audytoryjne: Ćwiczenia pisemne: (W_01, W_02, W_03) Ocena prezentacji/wystąpienia: (U_01, U_02, U_03, K_01) Ocena końcowa z CAU= Ćwiczenia pisemne – 0,8 Ocena prezentacji/wystąpienia – 0,2		
Matryca efektów uczenia się dla zajęć					
Numer (symbol) efektu uczenia się			Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku		
W_01			K2_W10, K2_W09		

W_02	K2_W10, K2_W09
W_03	K2_W03, K2_W10
U_01	K2_U08, K2_U11
U_02	K2_U03
U_03	K2_U05
K_01	K2_K01
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bosiacki S., Śniadek J., 2004., Metodyka i technika obsługi ruchu turystycznego, Wyd. AWF, Poznań 2. Kruczek Z.[red.], 2009, Obsługa ruchu turystycznego, Wyd. Proksenia, Kraków 3. Meyer B.[red.], 2006, Obsługa ruchu turystycznego, Wyd Naukowe PWN, Warszawa 4. Middleton V., 1996, Marketing w turystyce, PAPT, Warszawa 5. Panasiuk A.[red.], 2005. Marketing usług turystycznych, PWN, Warszawa 6. Panasiuk A., Szostak D.[red.], 2008, Hotelarstwo: usługi, eksploatacja, zarządzanie, PWN, Warszawa. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kruczek Z., (red.) 2009, Jakość usług w pilotażu i przewodnictwie. Materiały z IV Forum Pilotażu i Przewodnictwa, Proksenia, Kraków. 2. Błądek Z., 2004, Hotele, programowanie, projektowanie, wyposażanie, Wydawnictwo: Albus, Poznań. 3. Jędrzejczyk I., Nowoczesny biznes turystyczny, Warszawa 2000, Wydawnictwo Naukowe PWN 4. Kaczmarek J., Stasiak A., Włodarczyk, 2005, Produkt turystyczny, PWE 5. Leśny J., 2009, Internetowe systemy rezerwacji miejsc w turystyce, Studia Peregreтика, nr 3. 	

Sylabus 71. PRZEDSIĘBIORSTWO TURYSTYCZNE

Nazwa zajęć Przedsiębiorstwo turystyczne		Forma zaliczenia CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia				
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semes tr/y
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności T	IV
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50% Nauki o Ziemi i środowisku – 50%				

Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	45	51	2
Analiza literatury			15	11	
Konsultacje			5	10	
Przygotowanie ćwiczeń zaliczeniowych			25	30	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne Metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna, metody operatywne – analiza porównawcza, analiza danych statystycznych; ćwiczenia techniczne – wykonywanie obliczeń, analiz statystycznych					
Wymagania wstępne A. Wymagania formalne: Znajomość podstawowych zagadnień z podstaw ekonomii B. Wymagania merytoryczne: Podstawowa wiedza z zakresu funkcjonowania i struktur rynku turystycznego, umiejętność krytycznej analizy otoczenia społeczno-gospodarczego determinującego rozwój turystyki.					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z zagadnieniami związanymi z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa turystycznego i systemami rezerwacji stosowanymi w turystyce. Kształtowanie umiejętności zastosowania przez studentów wybranych elementów analizy ekonomicznej w przedsiębiorstwach turystycznych oraz interpretacji wyników.					
Treści programowe Typy i rodzaje przedsiębiorstw turystycznych. Cele działalności przedsiębiorstw turystycznych i ich klasyfikacja. Makrootoczenie przedsiębiorstwa turystycznego. Mikrootoczenie przedsiębiorstwa turystycznego – nabywcy, dostawcy, pośrednicy, konkurenci, instytucje finansowe. Istota i cele planowania strategicznego w turystyce. Metody analizy strategicznej w badaniach przedsiębiorstw turystycznych – SWOT, BCG. Rodzaje struktur organizacyjnych w turystyce. Dochody przedsiębiorstw turystycznych i określenie punktu krytycznego sprzedaży. Struktura aktywów i efektywność wykorzystania majątku trwałego. Wskaźniki płynności finansowej różnych typów przedsiębiorstw turystycznych. Proces tworzenia kadry przedsiębiorstwa turystycznego. Zarządzanie wiedzą w przedsiębiorstwie turystycznym. Zarządzanie procesami finansowania w turystyce.					
Efekty uczenia się Wiedza W_01 zna dokumenty wymagane i stosowane w obsłudze ruchu turystycznego W_02 zna podstawowe pojęcia z dziedziny ekonomiki turystyki i badania rynku turystycznego W_03 zna cele i funkcje, metody działania przedsiębiorstw turystycznych W_04 wymienia korzyści jakie pełni przedsiębiorstwo dla polskiej gospodarki Umiejętności U_01 posługuje się fachową terminologią, potrafi zdefiniować istotę rynku turystycznego, podać kryteria jego podziału i zdefiniować popyt turystyczny U_02 omawia sytuacje problemowe, potrafi tworzyć ekonomiczny rachunek biznesowy, obliczać płynność finansową i rentowność przedsiębiorstwa turystycznego U_03 samodzielnie zbiera materiał badawczy, potrafi zastosować metody pomiaru rynku turystycznego			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> Ćwiczenia pisemne: (W_01+ W_02+W_03) Ocena prezentacji/wystąpienia: (U_01+U_02+K_01) kolokwium zaliczeniowe: (W_01+ W_02+W_03+W_04+U_01) <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> Ćwiczenia pisemne – 40% Ocena prezentacji/wystąpienia – 10% Kolokwium – 50%		

Kompetencje społeczne K_01 pracuje w zespole, potrafi zorganizować warsztaty pracy na różnych szczeblach zarządzania sektorem turystycznym		
Matryca efektów uczenia się dla zajęć		
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	
W_01	K2_W10, K2_W09	
W_02	K2_W10, K2_W09	
W_03	K2_W10	
W_04	K2_W10	
U_01	K2_U01	
U_02	K2_U08, K2_U11	
U_03	K2_K01	
K_01	K2_K01	
Wykaz literatury		
A. Literatura podstawowa:		
1. Gołembski G., 1998, Przedsiębiorstwo turystyczne w gospodarce wolnorynkowej. AE, Poznań		
2. Meyer B.[red.], 2006, Obsługa ruchu turystycznego, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa		
3. Panasiuk A.[red.], 2006, Ekonomia turystyki, PWN, Warszawa		
4. Panasiuk A [red.], 2005, Marketing usług turystycznych, PWN, Warszawa		
5. Panasiuk A., Szostak D.[red.], 2008, Hotelarstwo, usługi, eksploatacja, zarządzanie, PWN, Warszawa.		
6. Gołembski G., 1998, Przedsiębiorstwo turystyczne w gospodarce rynkowej, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław.		
B. Literatura uzupełniająca		
1. Dominik P., Dragon W., 2009, Organizacja przedsiębiorstwa hotelarskiego, Wydawnictwo: AlmaMer Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa.		
2. Bosiaci S., 2008, Zarządzanie przedsiębiorstwem turystycznym. Wydawnictwo AWF, Poznań		
3. Mitura E., Koniuszewska E., 2006, Ekonomia i organizacja pracy w hotelarstwie, Difin, Warszawa		
4. Rapacz A., 1994, Przedsiębiorstwo turystyczne-podstawy i zasady działania, PWN, Warszawa		
5. Kachniewska M. i in., 2012, Rynek turystyczny. Ekonomiczne zagadnienia turystyki, Wolters Kluwer, Warszawa		
6. Konieczna-Domańska A., 2012, Gospodarka turystyczna. Zagadnienia wybrane, Oficyna wydawnicza SGH, Warszawa		
7. Marconi J., 2002, Marketing marki, K. E. Liber.		
8. Sojkin B., 2003, Zarządzanie produktem, PWE.		

Sylabus 72. TWORZENIE PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

Nazwa zajęć Tworzenie produktu turystycznego		Forma zaliczenia CW - Zo	Liczba punktów ECTS 2		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	

praktyczny	SDS	Nie	Tak, w zakresie specjalności T	IV	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50% Nauki o Ziemi i środowisku – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia warsztatowe	15	9	45	51	2
Analiza literatury			15	20	
Przygotowanie ćwiczeń/ prezentacji/ projektu			18	18	
Konsultacje			2	3	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			10	10	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne Metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna, dyskusja, projekt, casestudy, praca w grupach					
Wymagania wstępne Znajomość atrakcji turystycznych Polski i świata					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z zagadnieniami związanymi z obsługą ruchu turystycznego (działalność biura podróży, hotelu, usług transportowych, pracą pilota i przewodnika), funkcjonowaniem przedsiębiorstwa turystycznego, i systemu rezerwacji stosowane w turystyce. Kształcenie umiejętności lokalizacji obiektów na mapie i w terenie, umiejętność dojazdu do wybranych atrakcji oraz ich charakterystyka w terenie.					
Treści programowe Pojęcie produktu turystycznego. Klasyfikacja produktów turystycznych. Pojęcie, funkcje i kreowanie marki. Polskie i regionalne markowe produkty turystyczne. Tworzenie i prezentacja produktów turystycznych. Analiza elementów identyfikujących markowe produkty turystyczne funkcjonujące w kraju i regionie. Prezentacja markowych produktów turystycznych z wybranych obszarów turystycznych.					
Efekty uczenia się:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_01 zna podstawowe pojęcia w obsłudze ruchu turystycznego oraz różnego typu przedsiębiorstwach związanych z branżą turystyczną W_02 wymienia korzyści jakie pełni przedsiębiorstwo dla polskiej gospodarki			A. Sposób zaliczenia zaliczenie z oceną		
Umiejętności U_01 posługuje się fachową terminologią U_02 omawia sytuacje problemowe i umiejscawia je w rzeczywistości praktycznej U_03 prezentuje wybrane produkty turystyczne regionalne i krajowe Polski			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Ćwiczenia pisemne: (W_01 + U_02 + U_03) Ocena prezentacji/wystąpienia i projektu: (U_01+U_02+K_01) kolokwium zaliczeniowe: (W_01+ W_02+U_01+U_03)		
Kompetencje społeczne K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową			Ocena końcowa ćwiczeń: Ćwiczenia pisemne – 40% Ocena prezentacji/wystąpienia – 10% Kolokwium – 50%		
Matryca efektów uczenia się dla zajęć					

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10, K2_W09
W_02	K2_W10
U_01	K2_U01
U_02	K2_U08, K2_U11
U_03	K2_U04, K2_U10
K_01	K2_K01
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
1. Łobożewicz T., Bieńczyk G., 2001, Podstawy turystyki, WSE, Warszawa	
2. Middleton V., 1996, Marketing w turystyce, PAPT, Warszawa	
3. Panasiuk A., 2006. Ekonomia turystyki, PWN, Warszawa	
4. Panasiuk A.[red.], 2005. Marketing usług turystycznych, PWN, Warszawa	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Marconi J., 2002, Marketing marki, K. E. Liber.	
2. Sojkin B., 2003, Zarządzanie produktem, PWE	
3. Hajduk M.K., 2001, Zarządzanie marką, Wyd. Difin	
4. Kaczmarek J., Stasiak A., Włodarczyk, 2005, Produkt turystyczny, PWE	
5. Panasiuk A., 2004, Markowe produkty turystyczne, Fundacja na Rzecz Uniwersytetu Szczecińskiego	

Sylabus 73. HOTELARSTWO

Nazwa zajęć Hotelarstwo	Forma zaliczenia CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 2
Kierunek studiów Geografia		

profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności T	IV	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50% Nauki o Ziemi i środowisku – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	45	51	2
Analiza literatury			15	20	
Przygotowanie ćwiczeń/ prezentacji			18	18	
Konsultacje			2	3	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			10	10	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne Metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna, dyskusja, wykład z elementami konwersatorium, casestudy, praca w grupach					
Wymagania wstępne Znajomość atrakcji turystycznych Polski i świata					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z zagadnieniami związanymi z obsługą ruchu turystycznego (działalność hotelu), funkcjonowaniem przedsiębiorstwa turystycznego i systemów rezerwacji stosowanych w turystyce.					
Treści programowe Hotelarstwo Organizacja nowego przedsiębiorstwa hotelarskiego, procedury uruchomienia przedsiębiorstwa. Etapy budowy hotelu. Projekt funkcjonalny i organizacyjny hotelu, składowe hotelu. Kategoryzacja hoteli w Polsce. Omówienie pracy dyrekcji, działu handlowego, marketingu i służby pięt w hotelu. Współpraca hotelu z zakładami gastronomicznymi. Charakterystyka pionu wielofunkcyjnego i rekreacyjnego. Umiejętności pracowników hotelu.					
Efekty uczenia się:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_01 zna dokumenty wymagane i stosowane w obsłudze ruchu turystycznego, przedsiębiorstwach o profilu turystycznym W_02 zna podstawowe pojęcia w obsłudze ruchu turystycznego oraz różnego typu przedsiębiorstwach związanych z branżą turystyczną W_03 zna cele i funkcje działalności przedsiębiorstwa W_04 wymienia podział i typologię przedsiębiorstw			A. Sposób zaliczenia - zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Ćwiczenia pisemne: (W_01+W_02+W_03+W_04) Ocena prezentacji/wystąpienia: (U_01+U_02+U_03+K_01) kolokwium zaliczeniowe: (W_01+W_02+W_03+W_04+ U_01+ + U_03) <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> Ćwiczenia pisemne – 40% Ocena prezentacji/wystąpienia – 10% Kolokwium – 50%		
Umiejętności U_01 posługuje się fachową terminologią U_02 omawia sytuacje problemowe i umiejscawia je w rzeczywistości praktycznej U_03 samodzielnie zbiera materiał badawczy					
Kompetencje społeczne K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową					

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10, K2_W09
W_02	K2_W10, K2_W09
W_03	K2_W10, K2_W09
W_04	K2_W10
U_01	K2_U01
U_02	K2_U08, K2_U11
U_03	K2_U03
K_01	K2_K01
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bosiacki S., Śniadek J. 2004, , Metodyka i technika obsługi ruchu turystycznego, Wyd. AWF, Poznań 2. Kruczek Z., 2009, Obsługa ruchu turystycznego, Wyd. Proksenia, Kraków 3. Łobożewicz T., Bieńczyk G., 2001, Podstawy turystyki, WSE, Warszawa 4. Middleton V., 1996, Marketing w turystyce, PAPT, Warszawa 5. Panasiuk A., 2006. Ekonomia turystyki, PWN, Warszawa 6. Panasiuk A., Szostak D., 2008, Hotelarstwo, usługi, eksploatacja, zarządzanie, PWN, Warszawa. 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Błądek Z., 2004, Hotele, programowanie, projektowanie, wyposażanie, Wydawnictwo:Albus, Poznań 2. Marconi J., 2002, Marketing marki, K. E. Liber. 3. Dominik P., Dragoń W., 2009, Organizacja przedsiębiorstwa hotelarskiego, Wydawnictwo: AlmaMer Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa. 4. Hajduk M.K., 2001, Zarządzanie marką, Wyd. Difin 5. Jędrzejczyk I., 2000. Nowoczesny biznes turystyczny, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 6. Leśny J., 2009, Internetowe systemy rezerwacji miejsc w turystyce, Studia Peregritica, nr 3. 7. Rapacz A, 2001, Przedsiębiorstwo turystyczne w gospodarce rynkowej, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław. 	

Sylabus 74. PILOTAŻ I PRZEWODNICTWO

Nazwa zajęć Pilotaż i przewodnictwo	Forma zaliczenia W-Zo CAU-Zo CT-Zo	Liczba punktów ECTS 5
Kierunek studiów		

Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności T	II	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 60% Nauki o Ziemi i środowisku – 40%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
wykład	20	12	40	48	2
Analiza literatury			20	24	
Przygotowanie do egzaminu			20	24	
ćwiczenia audytoryjne (CAU)	20	12	40	48	2
Analiza literatury			15	20	
Przygotowanie ćwiczeń/ prezentacji			18	21	
Konsultacje			2	2	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			5	5	
ćwiczenia terenowe (CT)	15	9	15	21	1
przygotowanie trasy do pilotażu			12	21	
Razem	55	33	95	117	5
Metody dydaktyczne metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna, dyskusja, wykład z elementami konwersatorium, casestudy, praca w grupach, ćwiczenia terenowe					
Wymagania wstępne Znajomość atrakcji turystycznych Polski i świata, podstawowe wiadomości z pilotażu i przewodnictwa					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z zagadnieniami związanymi z obsługą ruchu turystycznego (działalność biura podróży, hotelu, usług transportowych, pracą pilota i przewodnika), funkcjonowaniem przedsiębiorstwa turystycznego, i systemu rezerwacji stosowane w turystyce. Kształcenie umiejętności lokalizacji obiektów na mapie i w terenie, umiejętność dojazdu do wybranych atrakcji oraz ich charakterystyka w terenie.					
Treści programowe Wykład: Akty prawne dotyczące pilotażu i przewodnictwa turystycznego. Historia i organizacja przewodnictwa w Polsce. Warsztat krajoznawczy pilota i przewodnika turystycznego. Prawa i obowiązki pracy pilota i przewodnika turystycznego. System szkoleń pilotów, nadawanie uprawnień. Psychologiczne i społeczne aspekty pracy pilota i przewodnika. CAU: Sylwetka zawodowa pilota wycieczek. Zasady szkolenia przewodników, uprawnienia państwowe i społeczne. Prawne uwarunkowania pracy pilota i przewodnika. Zachowanie pilota w sytuacjach awaryjnych. Odegranie scenek rodzajowych pilot – grupa. CT: Ćwiczenia praktyczne przygotowujące do pracy w charakterze pilota lub przewodnika. Praca z grupą potencjalnych turystów.					
Efekty uczenia się:		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne			
Wiedza		A. Sposób zaliczenia			

<p>W_01 zna historię i organizację przewodnictwa w Polsce</p> <p>W_02 zna podstawowe prawa i obowiązki pracy pilota wycieczek</p> <p>W_03 wymienia wymagania potrzebne do uzyskania uprawnień na przewodnika turystycznego i pilota wycieczek</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 samodzielnie zbiera materiał badawczy</p> <p>U_02 potrafi omówić sytuacje problematyczne w pracy pilota i przewodnika turystycznego</p> <p>U_03 interpretuje mapę turystyczną</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 ma świadomość samodzielnego poszerzania wiedzy na temat nowych przepisów w przewodnictwie</p> <p>K_02 docenia wartość środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego regionów</p>	<p>Wykład – zaliczenie z oceną</p> <p>CAU - zaliczenie z oceną</p> <p>CT - zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p><u>Wykład</u></p> <p>Test (pytania otwarte i zamknięte): W_01; W_02; W_03; U_01; U_02</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne:</u></p> <p>Aktywność w czasie ćwiczeń: U_02; K_01</p> <p>Kolokwium zaliczeniowe: W_02; W_03; U_01; U_03</p> <p><u>Ćwiczenia terenowe:</u></p> <p>ocena przygotowanego odcinka pilotażu: U_01; U_03; W_02; K_02</p> <p><u>Ocena końcowa W=</u></p> <p>Test (pytania otwarte i zamknięte) – 0,9</p> <p>Obecność – 0,1</p> <p><u>Ocena końcowa CAU=</u></p> <p>Aktywność w czasie ćwiczeń – 0,2</p> <p>Kolokwium zaliczeniowe – 0,8</p> <p><u>Ocena końcowa CT=</u></p> <p>Ocena przygotowanego odcinka pilotażu – 0,8</p> <p>Obecność – 0,2</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu:</p> <p>średnia arytmetyczna ważona z poszczególnych form zajęć według przypisanych punktów ECTS</p> <p>$S.T.5 (W \times 2 + CAU \times 2 + CT \times 1)/5$</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10
W_02	K2_W10
W_03	K2_W10
U_01	K2_U03
U_02	K2_U11
U_03	K2_U05
K_01	K2_K01
K_02	K2_K06

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gołembski G. [red.], 2006, Vademecum pilota grup turystycznych, AE, Poznań. 2. Kruczek Z.[red.], 2009, Obsługa ruchu turystycznego, Wyd. Proksenia, Kraków 3. Marek A., 2013, Pilot wycieczek, przewodnik turystyczny. Wyd. Akademii Pomorskiej, Słupsk. 4. Meyer B.[red.], 2006, Obsługa ruchu turystycznego, Wyd Naukowe PWN, Warszawa 5. Wajdzik M., Kruczek Z., 2013, Metodyka i technika pracy pilota-rezydenta, Wyd. Proksenia, Kraków. <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kruczek Z., (red.) 2009, Jakość usług w pilotażu i przewodnictwie. Materiały z IV Forum Pilotażu i Przewodnictwa, Proksenia, Kraków.

2. Kruczek Z., (red.), 2010, Etyka przewodników turystycznych i pilotów wycieczek., Materiały z V Forum Pilotażu i Przewodnictwa, Proksenia, Kraków
3. Jarosz E., 2002, Vademecum pilotażu wycieczek i obsługi turystycznej. Wydawnictwo PPKL, Katowice.
4. Kruczek Z.[red.], 2007, Pilotaż wycieczek zagranicznych, Proksenia, Kraków

Sylabus 75. TURYSTYKA KWALIFIKOWANA

Nazwa zajęć	Forma zaliczenia	Liczba punktów ECTS
-------------	------------------	---------------------

Turystyka kwalifikowana		W – Zo CAU - Zo		4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności T	I	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 25 % Nauki o Ziemi i środowisku – 75 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład (W)	10	6	50	54	2
analiza literatury			45	49	
przyg. do egzaminu/zaliczenia			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne (CAU)	20	12	40	48	2
przygotowanie do ćwiczeń			8	16	
wykonanie prac pisemnych			25	25	
przygotowanie do kolokwium			5	5	
konsultacje			2	2	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne (W) Wykład informacyjny, metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące (dyskusja dydaktyczna), metody problemowe (wykład problemowy, konwersacyjny); dyskusja dydaktyczna związana z wykładem. Wykład z elementami konwersatorium. (CAU) ćwiczenia audytoryjne: metody aktywizujące – dyskusja; metody praktyczne – praca z mapą, analiza materiału badawczego, praca w grupach zadaniowych, pokaz; metody operatywne – analiza porównawcza, analiza danych statystycznych; ćwiczenia techniczne – wykonywanie map, wykresów, obliczeń					
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi A. Wymagania formalne: Znajomość warunków środowiska przyrodniczego przydatne do uprawiania niektórych dyscyplin turystyki kwalifikowanej. Podstawowe wiadomości dotyczące geografii Polski, ochrony środowiska B. Wymagania wstępne: podstawy geografii, organizacja ruchu turystycznego					
Cele przedmiotu Poznanie pojęć i klasyfikacji form turystyki według różnych autorów. Poznanie wymagań i kursów specjalistycznych, miejsc do uprawiania turystyki kwalifikowanej w Polsce i na świecie. Zrozumienie wpływu walorów przyrodniczych na rozwój turystyki wiejskiej i					

uzdrowiskowej oraz innych form turystyki. Zapoznanie z produktami i usługami turystyki kwalifikowanej.

Treści programowe

Wykłady

Problematyka terminologiczna. Możliwości rozwoju turystyki kwalifikowanej. Podział turystyki kwalifikowanej. Turystyka kwalifikowana piesza: nizinna i górską. Szlaki turystyczne, Górską Odznaką Turystyczną.

Turystyka rowerowa.. Turystyka jeździecka. Turystyka narciarska. Wspinaczka i jej odmiany. Speleologia. Turystyka wodna i jej formy. Żeglarstwo, surfing, turystyka podwodna. Specjalistyczne formy powietrzne. Paralotniarstwo, spadochroniarstwo, loty balonowe.

Ćwiczenia

Turystyka kwalifikowana piesza: nizinna i górską. Szlaki turystyczne, wyznaczanie szlaków. Górską Odznaką Turystyczną. Szlaki rowerowe. Żeglarstwo, surfing.

Efekty kształcenia:

Wiedza

W_01 zna rodzaje i podział turystyki kwalifikowanej w zależności od elementów środowiska przyrodniczego,

W_02 zna podstawowe pojęcia z turystyki kwalifikowanej

Umiejętności

U_01 posługuje się fachową terminologią

U_02 potrafi wskazać różnicę form turystyki kwalifikowanej,

U_03 samodzielnie zbiera materiał badawczy

Kompetencje społeczne

K_01 ma świadomość samodzielnego poszerzania wiedzy na temat różnych dyscyplin turystyki kwalifikowanej

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład:
zaliczenie z oceną

Ćwiczenia audytoryjne:
zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Turystyka kwalifikowana

Wykład:
kolokwium pisemne (W_01, W_02, U_01, K_01)

Ćwiczenia audytoryjne:
ocena prac pisemnych (U_03, U_01)
Kolokwium zaliczeniowe na ocenę (pisemne) (U_01, U_02)

Ocena końcowa wykładu:
kolokwium pisemne – 100%

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:
ocena prac pisemnych 50%
Kolokwium zaliczeniowe na ocenę (pisemne) 50%

Ocena końcowa przedmiotu:
średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS z poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 2)/4

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W02, K2_W06, K2_W07,

W_02	K2_W02, K2_W06, K2_W07,
U_01	K2_U03, K2_U07, K2_U04, K2_U05
U_02	K2_U03, K2_U07, K2_U04, K2_U05
U_03	K2_U03, K2_U07, K2_U04, K2_U05
K_01	K2_K01, K2_K02, K2_K03, K2_K04
Wykaz literatury	
B. Literatura podstawowa:	
1. Andrejuk A., 1998, Turystyka aktywna, rekreacyjna, specjalistyczna, Wyd. Kengraf, Warszawa, Kętrzyn	
2. Gordon A.[red.], 2003, Turystyka w gminie i powiecie, Wyd. Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa.	
3. Łobożewicz T., 1983, Turystyka kwalifikowana, PTTK, Warszawa..	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Mazurski K.R., 2006, Geneza i przemiany turystyki, Wyd. Edukacja, Wrocław.	
2. Merski J., Warecka J., 2009, Turystyka kwalifikowana. Turystyka aktywna, Almamater, Warszawa	

Sylabus 76. AGROTURYSTYKA

Nazwa zajęć Agroturystyka		Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności T	I	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 25% Nauki o Ziemi i środowisku – 75%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
analiza literatury			45	49	
przygotowanie do egzaminu/zaliczenia			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
przygotowanie do ćwiczeń			8	16	
wykonanie prac pisemnych			25	25	
przygotowanie do kolokwium			5	5	
konsultacje			2	2	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne (W) Wykład informacyjny, metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące (dyskusja dydaktyczna), metody problemowe (wykład problemowy, konwersacyjny); dyskusja dydaktyczna związana z wykładem. Wykład z elementami konwersatorium. (CAU) ćwiczenia audytoryjne: metody aktywizujące – dyskusja; metody praktyczne – praca z mapą, analiza materiału badawczego, praca w grupach zadaniowych, pokaz; metody operatywne – analiza porównawcza, analiza danych statystycznych; ćwiczenia techniczne – wykonywanie map, wykresów, obliczeń					
Wymagania wstępne podstawy geografii, organizacja ruchu turystycznego					
Cele zajęć Poznanie pojęć i klasyfikacji form turystyki według różnych autorów. Zapoznanie z teoretycznymi i praktycznymi aspektami rozwoju agroturystyki w Polsce. Zrozumienie wpływu walorów przyrodniczych na rozwój turystyki wiejskiej oraz innych form turystyki. Zapoznanie z produktami i usługami agroturystycznymi. Wymagania prawne, kategoryzacja bazy noclegowej wybranych form turystyki.					
Treści programowe Wykłady Pojęcia: turystyka wiejska, alternatywa, zrównoważona, ekoturystyka, agroturystyka, gospodarstwo rolne, gospodarstwo ekologiczne, oferta agroturystyczna i jej elementy. Formy i rodzaje turystyki wiejskiej. Znaczenie walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego w rozwoju turystyki wiejskiej. Podstawowe typy i rodzaje gospodarstw agroturystycznych oraz ich lokalizacja w Polsce. Zagospodarowanie i usługi w turystyce wiejskiej. Przepisy dotyczące standardów bazy noclegowej. Kategoryzacja wiejskiej bazy noclegowej. Ćwiczenia Formy i rodzaje turystyki wiejskiej. Charakterystyka czynników wpływających na rozwój agroturystyki. . Podstawowe typy i rodzaje gospodarstw agroturystycznych oraz ich lokalizacja w Polsce. Zagospodarowanie i usługi w turystyce wiejskiej. Kategoryzacja wiejskiej bazy noclegowej.					

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 zna formy i rodzaje turystyki wiejskiej W_02 wymienia rodzaje usług w agroturystyce</p> <p>Umiejętności U_01 posługuje się fachową terminologią U_02 samodzielnie zbiera materiał badawczy U_03 potrafi omówić wpływ walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego na rozwój turystyki wiejskiej</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 ma świadomość samodzielnego poszerzania wiedzy na temat różnych dyscyplin turystyki kwalifikowanej</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Wykład– zaliczenie z oceną Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład:</u> zaliczenie pisemne (W_01, W_02, U_01, K_01) <u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> ocena prac pisemnych (U_02, U_01) ocena wystąpienia ustnego (U_03, K_01) Kolokwium zaliczeniowe (pisemne) (U_03) <u>Ocena końcowa wykładu:</u> kolokwium zaliczeniowe – 100% <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> ocena prac pisemnych 40% ocena wystąpienia ustnego 30% Kolokwium zaliczeniowe (pisemne) 30%</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu: średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS z poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 2)/4</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W02, K2_W06, K2_W07,
W_02	K2_W02, K2_W06, K2_W07,
U_01	K2_U03, K2_U07, K2_U04, K2_U05
U_02	K2_U03, K2_U07, K2_U04, K2_U05
U_03	K2_U03, K2_U07, K2_U04, K2_U05
K_01	K2_K01, K2_K02, K2_K03, K2_K04

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Andrejuk A., 1998, Turystyka aktywna, rekreacyjna, specjalistyczna, Wydawnictwo Kengraf, Warszawa, Kętrzyn
2. Gordon A.[red.], 2003, Turystyka w gminie i powiecie, Wyd. Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa.
3. Młynarczyk K.[red.],2002, Agroturystyka, Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn.
4. Sikora J., 1999.Organizacja ruchu turystycznego na wsi. WSiP, Warszawa.
5. Sznajder M., Przezbórska L., 2006. Agroturystyka, PWE, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca:

1. Borecz Z., Potyrała J., 1997, Ochrona środowiska w zagrodach agroturystycznych. Aura nr 2.
2. Boruszczak M., 1998, Przegląd literatury i stanu badań w agroturystyce w Polsce. (w:) Agroturystyka szansą wsi. Stan i perspektywy. Materiały pokonferencyjne, Gdańsk.
3. Kożuchowska B. 2000: Podstawowe pojęcia, cechy, składniki agroturystyki oraz formy samoorganizacji usługodawców, [w:] Agroturystyka, red. naukowa U. Świetlikowska, FAPA, 24.
4. Majewski J. 2000: Agroturystyka to też biznes, Fundacja Wspomagania Wsi, 8–10
5. Majewski J. 1994: Turystyka konwencjonalna i alternatywna a agroturystyka, „Rynek Turystyczny” 1994, nr 7, 12–15.
6. Balińska A., Sikorska-Wolak I. 2009: Turystyka wiejska szansą rozwoju wschodnich terenów przygranicznych na przykładzie wybranych gmin, Wydawnictwo SGGW.
7. Dębniowska M., Tkaczuk M. 1997: Agroturystyka, koszty, ceny, efekty, Wydawnictwo POLTEXT, 17.
8. Mikuta B., Żelazna K. 2004: Organizacja ruchu turystycznego na wsi, Wydawnictwo Format-AB, 97
9. Musiał W., 2005, Agroturystyka i usługi towarzyszące, Wyd. Małopolskie Stowarzyszenie

Sylabus 77. TURYSTYKA UZDROWISKOWA

Nazwa zajęć Turystyka uzdrowiskowa		Forma zaliczenia W - Zo CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SDS	Nie		Tak; w zakresie specjalności T	IV
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 25 % Nauki o Ziemi i środowisku – 75 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	50	54	2
analiza literatury			45	49	
przyg. do egzaminu/zaliczenia			5	5	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
przygotowanie do ćwiczeń			8	16	
wykonanie prac pisemnych			25	25	
przygotowanie do kolokwium			5	5	
konsultacje			2	2	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne (W) Wykład informacyjny, metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące (dyskusja dydaktyczna), metody problemowe (wykład problemowy, konwersacyjny); dyskusja dydaktyczna związana z wykładem. Wykład z elementami konwersatorium. (CAU) ćwiczenia audytoryjne: metody aktywizujące – dyskusja; metody praktyczne – praca z mapą, analiza materiału badawczego, praca w grupach zadaniowych, pokaz; metody operatywne – analiza porównawcza, analiza danych statystycznych; ćwiczenia techniczne – wykonywanie map, wykresów, obliczeń					
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi					
B. Wymagania formalne: Znajomość warunków środowiska przyrodniczego przydatne do uprawiania niektórych dyscyplin turystyki kwalifikowanej. Podstawowe wiadomości dotyczące geografii Polski, ochrony środowiska					
C. Wymagania wstępne: podstawy geografii, organizacja ruchu turystycznego					
Cele przedmiotu					

Poznanie pojęć i klasyfikacji form turystyki według różnych autorów. Zapoznanie z teoretycznymi i praktycznymi aspektami rozwoju turystyki uzdrowiskowej w Polsce. Zrozumienie wpływu walorów przyrodniczych na rozwój turystyki uzdrowiskowej oraz innych form turystyki. Zapoznanie z produktami i usługami turystyki uzdrowiskowej. Wymagania prawne, kategoryzacja bazy noclegowej wybranych form turystyki.

Treści programowe

Wykłady

Historia rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w Polsce i w Europie. Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju uzdrowisk w Polsce i Europie. Prawne i organizacyjne podstawy świadczenia usług uzdrowiskowych w Polsce. Baza uzdrowiskowa, rodzaje zabiegów stosowanych w uzdrowiskach

Typologia, specjalizacja i charakterystyka polskich uzdrowisk. Kierunki rozwoju, funkcje turystyczne uzdrowisk.

Ćwiczenia

Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju uzdrowisk w Polsce i Europie. Naturalne tworzywa lecznicze, ich zasoby i wykorzystanie. Typologia, specjalizacja i charakterystyka polskich uzdrowisk.

Efekty kształcenia:

Wiedza

W_01 zna historię lecznictwa uzdrowiskowego

W_02 omawia tworzywa lecznicze

Umiejętności

U_01 posługuje się fachową terminologią

U_02 potrafi omówić wpływ walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego na rozwój turystyki wiejskiej

U_03 potrafi scharakteryzować kierunki lecznicze uzdrowisk oraz rodzaje zabiegów

Kompetencje społeczne

K_01 ma świadomość samodzielnego poszerzania wiedzy na temat różnych dyscyplin turystyki kwalifikowanej

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład:

zaliczenie z oceną

Ćwiczenia audytoryjne:

zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Turystyka uzdrowiskowa

Wykład:

kolokwium pisemne (W_01, W_02, U_01, K_01)

Ćwiczenia audytoryjne:

ocena wystąpienia ustnego (U_02, K_01)

Kolokwium zaliczeniowe na ocenę (pisemne) (U_03, U_02)

Ocena końcowa wykładu:

kolokwium – 100%

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

ocena wystąpienia ustnego 50%

Kolokwium zaliczeniowe na ocenę (pisemne) 50%

Ocena końcowa przedmiotu:

średnia arytmetyczna ważona wg punktów

	ECTS z poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 2)/4
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W02, K2_W06, K2_W07,
W_02	K2_W02, K2_W06, K2_W07,
U_01	K2_U03, K2_U07, K2_U04, K2_U05
U_02	K2_U03, K2_U07, K2_U04, K2_U05
U_03	K2_U03, K2_U07, K2_U04, K2_U05
K_01	K2_K01, K2_K02, K2_K03, K2_K04
Wykaz literatury	
C. Literatura podstawowa:	
1. Andrejuk A., 1998. Turystyka aktywna, rekreacyjna, specjalistyczna. Wydawnictwo Kengraf, Warszawa.	
2. Gordon A.[red.], 2003. Turystyka w gminie i powiecie. Wyd. Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa.	
3. Szromek A.[red.], 2010. Uzdrowiska i ich znaczenie w gospodarce turystycznej. Proksenia, Kraków	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Kornak A.S., 2002. Turystyka i uzdrowiska w gospodarce gmin i powiatów, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa, Gdańsk	
2. Mazurski K.R., 2006, Geneza i przemiany turystyki, Wyd. Edukacja, Wrocław.	

Sylabus 78. REGIONY TURYSTYCZNE POLSKI

Nazwa zajęć Regiony turystyczne Polski		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	nie	tak; w zakresie specjalności T	I	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i środowisku – 50% Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Analiza literatury			5	9	
Przygotowanie do egzaminu			5	9	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Wybór i analiza literatury			20	24	
Przygotowanie do ćwiczeń			30	34	
Przygotowanie prezentacji			10	10	
Przygotowanie do kolokwium			9	9	
Konsultacje			1	1	
Razem	40	24	80	96	4
Metody dydaktyczne Wykład z prezentacją multimedialną, wykład informacyjny, analiza tekstów, analiza materiału badawczego					
Wymagania wstępne Znajomość podstawowych pojęć z zakresu turystyki, znajomość podstawowych etapów i kierunków w historii rozwoju turystyki, umiejętność korzystania z różnorodnych źródeł wiedzy i informacji geograficznej ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień z zakresu turystyki.					
Cele zajęć Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z pojęciem regionu turystycznego, miejsc o wyjątkowej atrakcyjności turystycznej. Zapoznanie studenta z przykładami regionalizacji turystycznej Polski, uwarunkowaniami atrakcyjności turystycznej Polski. Poznanie i charakterystyka walorów przyrodniczych i antropogenicznych oraz krajobrazowych. Kształtowanie umiejętności oceny uwarunkowań zróżnicowania rozmieszczenia ruchu turystycznego, oceny barier w rozwoju turystyki.					
Treści programowe Wykłady Region turystyczny jako pojęcie. Podział regionów według autorów. Atrakcyjność turystyczna wybranych regionów Polski: region pomorski, dolnośląski, małopolski, warmińsko-mazurski, świętokrzyski, mazowiecki. Walory przyrodnicze i antropogeniczne. Podział Polski na regiony turystyczne. Regiony o szczególnej atrakcyjności turystycznej. Wartość przyrodnicza i estetyczna krajobrazów Polski. Metody oceny atrakcyjności turystycznej dla potrzeb turystyki. Ćwiczenia					

Podział Polski na regiony turystyczne. Atrakcyjność turystyczna wybranych regionów Polski. Metody oceny atrakcyjności turystycznej dla potrzeb turystyki.

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 zna pojęcie regionu turystycznego i jego delimitacje W_02 zna podstawy regionalizacji turystycznej, wymienia regiony turystyczne Polski W_03 zna ważniejsze formy ochrony przyrody i zabytki kulturowe w Polsce W_04 charakteryzuje atrakcyjność turystyczną wybranych obszarów na różnych poziomach</p> <p>Umiejętności U_01 posługuje się fachową terminologią U_02 potrafi wskazać regiony na mapie U_03 samodzielnie zbiera materiał badawczy U_04 dokonuje oceny zróżnicowania atrakcyjności turystycznej U_05 analizuje przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia ruchu turystycznego U_06 Wskazuje funkcje turystyki dla konkretnych regionów i obszarów turystycznych w Polsce U_07 charakteryzuje regiony pod względem przyrodniczym i antropogenicznym</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 ma świadomość samodzielnego poszerzania wiedzy z zakresu geografii turystycznej K_02 ma świadomość odpowiedzialności za dziedzictwo historyczno-kulturowe obszarów turystycznych K_03 wykazuje się pomysłowością i własną</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Wykład - Egzamin Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Wykład egzamin - test (pytania otwarte i zamknięte) (W_01)+(W_02)+(W_03)+(W_04)+ (U_01)+(U_02) + (U_05) (U_6) Ćwiczenia audytoryjne: Ocena wykonanej prezentacji i sposobu wypowiedzi (U_03) + (U_04), (U_07), (K_02), (K_03), Aktywność w czasie ćwiczeń (K_01) Ocena końcowa wykładu: - egzamin x 1,0 Ocena końcowa z ćwiczeń - ocena z prezentacji multimedialnej x 0,80 - ocena za aktywność x 0,20</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu: średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS poszczególnych form zajęć $(W \times 1 + CAU \times 3)/4$</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
W_01	K2_W10
W_02	K2_W10
W_03	K2_W10
W_04	K2_W04, K2_W05
U_01	K2_U01, K2_U03
U_02	K2_U08, K2_U02
U_03	K2_U03, K2_U08, K2_U06
U_04	K2_U02, K2_U04, K2_U09
U_05	K2_U09, K2_U02
U_06	K2_U02
U_07	K2_U09
K_01	K2_K01, K2_K06
K_02	K2_K02, K2_K06
K_03	K2_K04
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Gaworecki S., 2010. Turystyka. PWE, Warszawa. Kowalczyk A., 2000. Geografia turystyki. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa Kruczek Z., 2003, Polska. Geografia atrakcji turystycznych, Wyd. Proksenia, Kraków Kruczek Z., Zmysłony P., 2010: Regiony turystyczne. Wyd. Proksenia, Kraków 	

5. Kurek W. [red.], 2011: Turystyka. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa
6. Stasiak A.[red.], 2009, Geografia turystyki Polski. Przewodnik do ćwiczeń krajoznawczych, PWE, Warszawa

B. Literatura uzupełniająca:

1. Bright M., 2006. 1001 cudów natury, które warto w życiu zobaczyć. Muza S.A.
2. Cabaj W., Kruczek Z., 2007. Podstawy geografii turystycznej, Proksenia, Kraków
3. Kondracki J., 1994, Geografia Polski. Mezoregiony fizycznogeograficzne, PWN, Warszawa
4. Kondracki J., 2002, Geografia regionalna Polski, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa
5. Kurek W., 2007, Turystyka, PWN, Warszawa
6. Lijewski T., Mikułowski B., Wyrzykowski J., 1998, Geografia turystyki Polski, PWE, Warszawa
7. Przewodniki turystyczne wybranych regionów Polski
8. Warszńska J., Jackowski A., 1978, Podstawy geografii turystyki, PWN, Warszawa
9. Bogdanowski J. (red.). 2001, Krajobraz kulturowy Polski. Województwo Małopolskie, Stowarzyszenie Natura i Kultura. Kraków-Warszawa
10. Bogdanowski J., 1993, Krajobraz Polski. Ochrona i kształtowanie dla rekreacji, Teka Komisji Urbanistyki
11. Wyrzykowski J. (red.), 1991, Ocena krajobrazu Polski w aspekcie fizjonomycznym na potrzeby turystyki, Uniwersytet Wrocławski, Zakład Geografii Regionalnej i Turystyki, Wrocław

Sylabus 79. REGIONY TURYSTYCZNE EUROPY

Nazwa zajęć Regiony turystyczne Europy		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności T	III	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50% Nauki o Ziemi i środowisku – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Analiza literatury			5	9	
Przygotowanie do egzaminu			5	9	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Wybór i analiza literatury			20	24	
Przygotowanie do ćwiczeń			30	34	
Przygotowanie prezentacji			10	10	
Przygotowanie do kolokwium			9	9	
Konsultacje			1	1	
Razem	40	24	80	96	4
Metody dydaktyczne Wykład z prezentacją multimedialną, wykład informacyjny, analiza tekstów, analiza materiału badawczego					
Wymagania wstępne Znajomość podstawowych pojęć z zakresu turystyki, znajomość podstawowych etapów i kierunków w historii rozwoju turystyki, umiejętność korzystania z różnorodnych źródeł wiedzy i informacji geograficznej ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień z zakresu turystyki					
Cele zajęć Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z pojęciem regionu turystycznego, miejsc o wyjątkowej atrakcyjności turystycznej. Zaznajomienie studentów z podstawowymi pojęciami, koncepcjami badawczymi i metodami badań stosowanymi w analizie krajobrazu, przekazanie wiedzy o istocie wzajemnych relacji między różnymi czynnikami przyrodniczymi i antropogenicznymi kształtującymi krajobraz Ziemi, wykształcenie umiejętności analizy przestrzennej i budowania relacji pomiędzy zjawiskami przyrodniczymi i kulturowymi. Zapoznanie studenta z przykładami regionalizacji turystycznej Europy, uwarunkowaniami atrakcyjności turystycznej Europy. Poznanie i charakterystyka walorów przyrodniczych i antropogenicznych oraz krajobrazowych. Kształtowanie umiejętności oceny uwarunkowań zróżnicowania rozmieszczenia ruchu turystycznego, oceny barier w rozwoju turystyki.					
Treści programowe Wykłady					

Regionalizacja turystyczna Europy. Jej istota i przykłady klasyfikacji. Metody delimitacji regionów turystycznych. Makroregiony turystyczne Europy według WTO. Uwarunkowania zróżnicowanej atrakcyjności turystycznej makroregionu turystycznego Europy. Uwarunkowania zróżnicowania zagospodarowania turystycznego makroregionu turystycznego Europy. Struktura regionalna ruchu turystycznego w Europie. Walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne i ruch turystyczny subregionu Europy Zachodniej. Walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne i ruch turystyczny subregionu Europy środkowo-wschodniej. Walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne i ruch turystyczny subregionu Europy Południowej i Śródziemnomorskiej. Walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne i ruch turystyczny subregionu Europy Północnej. Górskie regiony turystyczne; Alpy, Pireneje, Karpaty. Nadmorskie regiony turystyczne: wybrzeże Morza Śródziemnego, Morza Adriatyckiego, Morza Egejskiego. Miasto jako region turystyczny: Praga, Rzym Paryż, Londyn, Dubrownik, Budapeszt, Wiedeń. Walory kulturowe w wybranych regionach Europy.

Ćwiczenia

Makroregiony turystyczne Europy według WTO. Walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne i ruch turystyczny subregionów Europy. Górskie regiony turystyczne. Miasto jako region turystyczny. Walory kulturowe w wybranych regionach Europy. Komunikacja w wybranych regionach europejskich.

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza W_01 zna pojęcie regionu turystycznego i jego delimitację W_02 zna podstawy regionalizacji turystycznej, wymienia regiony turystyczne Europy W_03 zna ważniejsze formy ochrony przyrody i zabytki kulturowe w Europie W_04 charakteryzuje atrakcyjność turystyczną wybranych obszarów na różnych poziomach</p> <p>Umiejętności U_01 posługuje się fachową terminologią U_02 potrafi wskazać regiony na mapie U_03 samodzielnie zbiera materiał badawczy U_04 dokonuje oceny zróżnicowania atrakcyjności turystycznej U_05 analizuje przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia ruchu turystycznego U_06 Wskazuje funkcje turystyki dla konkretnych regionów i obszarów turystycznych w Europie U_07 charakteryzuje regiony pod względem przyrodniczym i antropogenicznym</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 ma świadomość samodzielnego poszerzania wiedzy z zakresu geografii turystycznej K_02 ma świadomość odpowiedzialności za dziedzictwo historyczno-kulturowe obszarów turystycznych K_03 wykazuje się pomysłowością i własną inwencją w projektowaniu tras turystycznych</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia <u>Wykład - Egzamin</u> <u>Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną</u></p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p><u>Wykład</u> egzamin - test (pytania otwarte i zamknięte) (W_01)+(W_02)+(W_03)+(W_04)+ (U_01)+(U_02) + (U_05) +(U_6) <u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> Ocena wykonanej prezentacji i sposobu wypowiedzi (U_03) + (U_07) +(U_04), +(K_02), +(K_03), Aktywność w czasie ćwiczeń (K_01) <u>Ocena końcowa wykładu:</u> - egzamin x 1,0 <u>Ocena końcowa z ćwiczeń</u> - ocena z prezentacji multimedialnej x 0,80 - ocena za aktywność x 0,20</p> <p><u>Ocena końcowa przedmiotu:</u> średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS z poszczególnych form zajęć (W x 1 + CAU x 3)/4</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10
W_02	K2_W10
W_03	K2_W10
W_04	K2_W04, K2_W05
U_01	K2_U01, K2_U03
U_02	K2_U08, K2_U02

U_03	K2_U03, K2_U08, K2_U06
U_04	K2_U02, K2_U04, K2_U09
U_05	K2_U09, K2_U02
U_06	K2_U02
U_07	K2_U09
K_01	K2_K01, K2_K06
K_02	K2_K02, K2_K06
K_03	K2_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Gaworecki S., 2010. Turystyka. PWE, Warszawa. 2. Kowalczyk A., 2000. Geografia turystyki. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 3. Kruczek Z., 2003. Europa. Geografia turystyczna. Wyd. Proksenia, Kraków 4. Kruczek Z.[red.], 2012, Zarys geografii turystycznej. Kraje pozaeuropejskie, Proksenia Kraków 5. Kruczek Z., Sacha S., 2002, Zarys geografii turystycznej. Europa, Proksenia, Kraków 6. Kruczek Z., Zmysłony P., 2010: Regiony turystyczne. Wyd. Proksenia, Kraków 7. Kurek W. [red.], 2011: Turystyka. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 8. Kurek W.[red.], 2012, Regiony turystyczne świata cz.1, PWN Warszawa 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bright M., 2006. 1001 cudów natury, które warto w życiu zobaczyć. Muza S.A. 2. Cabaj W., Kruczek Z., 2007. Podstawy geografii turystycznej, Proksenia, Kraków 3. Dąbrowska-Budziło K., 2002, Wartości krajobrazu kulturowego w praktyce planistycznej, [w:] Rybarkiewicz J. (red.), Krajobraz jako wizerunek tożsamości regionalnej, IV FORUM Architektury krajobrazu, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Katowice, s. 129-132 4. Jędrusik M., Makowski J., Plit F., 2010: Geografia turystyczna świata, Nowe Trendy, Regiony Turystyczne. Wyd. UW, Warszawa. 5. Warszńska J., Jackowski A., 1978, Podstawy geografii turystyki, PWN, Warszawa 6. Warszńska J., 1995, Geografia turystyczna świata, cz.1, PWN, Warszawa 	

Sylabus 80. WYBRANE POZAEUROPEJSKIE REGIONY TURYSTYCZNE

Nazwa zajęć Wybrane pozaeuropejskie regiony turystyczne		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 5	
Kierunek Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności T	III	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 40% Nauki o Ziemi i środowisku – 60%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	40	48	2
Analiza literatury			20	24	
Przygotowanie do egzaminu			20	24	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	70	78	3
Wybór i analiza literatury			20	24	
Przygotowanie do ćwiczeń			30	34	
Przygotowanie prezentacji			10	10	
Przygotowanie do kolokwium			9	9	
Konsultacje			1	1	
Razem	40	24	110	126	5
Metody dydaktyczne Wykład z prezentacją multimedialną, wykład informacyjny, analiza tekstów, analiza materiału badawczego,					
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi znajomość podstawowych pojęć z zakresu turystyki, znajomość podstawowych etapów i kierunków w historii rozwoju turystyki, umiejętność korzystania z różnorodnych źródeł wiedzy i informacji geograficznej ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień z zakresu turystyki					
Cele przedmiotu Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z pojęciem regionu turystycznego, miejsc o wyjątkowej atrakcyjności turystycznej. Zaznajomienie studentów z podstawowymi pojęciami, koncepcjami badawczymi i metodami badań stosowanymi w analizie krajobrazu, przekazanie wiedzy o istocie wzajemnych relacji między różnymi czynnikami przyrodniczymi i antropogenicznymi kształtującymi krajobraz Ziemi, wykształcenie umiejętności analizy przestrzennej i budowania relacji pomiędzy zjawiskami przyrodniczymi i kulturowymi. Zapoznanie studenta z przykładami regionalizacji turystycznej świata, uwarunkowaniami atrakcyjności turystycznej wybranych regionów turystycznych świata. Poznanie i charakterystyka walorów przyrodniczych i antropogenicznych oraz krajobrazowych. Kształtowanie umiejętności oceny uwarunkowań zróżnicowania rozmieszczenia ruchu turystycznego, oceny barier w rozwoju turystyki.					

Treści programowe**Wykłady**

Istota regionalizacji turystycznej według WTO. Przykłady klasyfikacji regionów turystycznych świata. Metody delimitacji regionów turystycznych. Makroregiony turystyczne świata. Uwarunkowania zróżnicowanej atrakcyjności turystycznej na świecie. Uwarunkowania zróżnicowania zagospodarowania turystycznego na świecie. Struktura regionalna ruchu turystycznego w wybranych krajach pozaeuropejskich. Walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne i ruch turystyczny wybranych krajów pozaeuropejskich.

Ćwiczenia

Metody delimitacji regionów turystycznych. Uwarunkowania zróżnicowania zagospodarowania turystycznego na świecie. Makroregiony turystyczne świata. Walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne i ruch turystyczny wybranych krajów pozaeuropejskich.

Efekty uczenia się**Wiedza**

W_01 zna pojęcie regionu turystycznego i jego delimitacje
 W_02 zna podstawy regionalizacji turystycznej, wymienia regiony turystyczne świata
 W_03 zna ważniejsze formy ochrony przyrody i zabytki kulturowe na świecie
 W_04 charakteryzuje atrakcyjność turystyczną wybranych obszarów na różnych poziomach

Umiejętności

U_01 posługuje się fachową terminologią
 U_02 potrafi wskazać regiony na mapie
 U_03 samodzielnie zbiera materiał badawczy
 U_04 dokonuje oceny zróżnicowania atrakcyjności turystycznej
 U_05 analizuje przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia ruchu turystycznego
 U_06 Wskazuje funkcje turystyki dla konkretnych regionów i obszarów turystycznych na świecie
 U_07 charakteryzuje regiony pod względem przyrodniczym i antropogenicznym

Kompetencje społeczne

K_01 ma świadomość samodzielnego poszerzania wiedzy z zakresu geografii turystycznej
 K_02 ma świadomość odpowiedzialności za dziedzictwo historyczno-kulturowe obszarów turystycznych
 K_03 wykazuje się pomysłowością i własną inwencją w projektowaniu tras turystycznych

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne**A. Sposób zaliczenia**

Wykład - Egzamin
Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną

B. Formy i kryteria zaliczenia**Wybrane pozaeuropejskie regiony turystyczne**

Wykład
 egzamin - test (pytania otwarte i zamknięte)
 (W_02)+(W_03)+(W_04)+ (U_01)+(U_02) + (U_05)+(U_6)
Ćwiczenia audytoryjne:
 Ocena wykonanej prezentacji i sposobu wypowiedzi (U_07) +(K_02)
 Aktywność w czasie ćwiczeń (K_01)
Ocena końcowa wykładu:
 - egzamin x 1,0
Ocena końcowa z ćwiczeń
 - ocena z prezentacji multimedialnej x 0,80
 - ocena za aktywność x 0,20
 Maksymalna liczba punktów to a. Ocena K z zaliczenia pisemnego, kolokwium, domowej pracy kontrolnej jest wyliczona według zasady:

Ocena końcowa przedmiotu:
 średnia arytmetyczna ważona wg punktów ECTS z poszczególnych form zajęć (W x 2 + CAU x 3)/5

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10
W_02	K2_W10
W_03	K2_W10
W_04	K2_W04, K2_W05
U_01	K2_U01, K2_U03
U_02	K2_U08, K2_U02
U_03	K2_U03, K2_U08, K2_U06
U_04	K2_U02, K2_U04, K2_U09
U_05	K2_U09, K2_U02
U_06	K2_U02
U_07	K2_U09
K_01	K2_K01, K2_K06

K_02	K2_K02, K2_K06
K_03	K2_K04
Wykaz literatury	
D. Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Gaworecki S., 2010. Turystyka. PWE, Warszawa. 2. Kowalczyk A., 2000. Geografia turystyki. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 3. Kruczek Z., 2003, Polska. Geografia atrakcji turystycznych, Wyd. Proksenia, Kraków 4. Kruczek Z., 2008: Europa. Geografia turystyczna. Wyd. Proksenia, Kraków 5. Kruczek Z [red.], 2012, Kraje pozaeuropejskie: Zarys geografii turystycznej, Proksenia Kraków 6. Kruczek Z., Zmyślony P., 2010: Regiony turystyczne. Wyd. Proksenia, Kraków 7. Kurek W.[red.], 2012, Regiony turystyczne świata cz.2, PWN Warszawa 8. Kurek W. [red.], 2011: Turystyka. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 9. Kurek W.[red.], 2012, Regiony turystyczne świata cz.1, PWN Warszawa 	
B. Literatura uzupełniająca:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bright M., 2006. 1001 cudów natury, które warto w życiu zobaczyć. Muza S.A., Warszawa 2. Cabaj W., Kruczek Z., 2007. Podstawy geografii turystycznej, Proksenia, Kraków 3. Jędrusik M., Makowski J., Plit F., 2010: Geografia turystyczna świata, Nowe Trendy, Regiony Turystyczne. Wyd. UW, Warszawa. 4. Kurek W., 2007, Turystyka, PWN, Warszawa 5. Warszńska J., Jackowski A., 1978, Podstawy geografii turystyki, PWN, Warszawa 6. Warszńska J., 1995, Geografia turystyczna świata, cz.1, PWN, Warszawa 	

Sylabus 81. EKONOMIKA TURYSTYKI

Nazwa zajęć Ekonomika turystyki		Forma zaliczenia CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności T	IV	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50% Nauki o Ziemi i środowisku – 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	45	51	2
Czytanie wskazanej literatury			20	20	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			10	20	
Przygotowanie do zaliczenia			15	11	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne Metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna, metody operatywne – analiza porównawcza, analiza danych statystycznych; ćwiczenia techniczne – wykonywanie obliczeń, analiz statystycznych					
Wymagania wstępne A. Wymagania formalne: bez wymagań B. Wymagania wstępne: Znajomość podstawowych zagadnień z podstaw ekonomii					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z zagadnieniami związanymi z metodami badań ekonomicznych uwarunkowań funkcjonowania turystyki, w szczególności ekonomicznymi aspektami ruchu turystycznego (działalność biura podróży, hotelu, usług transportowych), funkcjonowaniem przedsiębiorstwa turystycznego w gospodarce wolnorynkowej. Zapoznanie z metodami prognozowania zjawisk społeczno-ekonomicznych, a w szczególności w naukach o turystyce. Zaznajomienie studenta z charakterystyką przestrzenną ruchu turystycznego na świecie w ujęciu historycznym oraz prognostycznym. Nabycie przez studenta umiejętności w posługiwaniu się podstawowymi technikami i metodami analizy i prognozowania działalności przedsiębiorstwa turystycznego na rynku.					
Treści programowe Problematyka ćwiczeń audytoryjnych (CAU): Gospodarka turystyczna jako sektor gospodarki narodowej i rachunek satelitarny turystyki. Wskaźniki dynamiki rynku turystycznego. Struktura bazy noclegowej i zatrudnienie w turystyce na regionalnych rynkach turystycznych. Prognozowanie popytu turystycznego. Metody kształtowania cen na usługi turystyczne. Dochody przedsiębiorstw turystycznych i określenie punktu krytycznego sprzedaży. Struktura aktywów i efektywność wykorzystania majątku trwałego. Wskaźniki płynności finansowej różnych typów					

przedsiębiorstw turystycznych. Metoda łańcuchowa dla określenia poziomu rentowności przedsiębiorstw. Modele wpływu wymiany turystycznej na bilans płatniczy krajów. Rola państwa i JST w gospodarce turystycznej. Przemiany dokonujące się pod wpływem turystyki, jej oddziaływanie na rozwój lokalny.

Efekty uczenia się

Wiedza

W_01 zna dokumenty wymagane i stosowane w obsłudze ruchu turystycznego

W_02 zna podstawowe pojęcia z dziedziny ekonomiki turystyki i badania rynku turystycznego

W_03 zna cele i funkcje, metody działania przedsiębiorstw turystycznych

W_04 wymienia korzyści jakie pełni przedsiębiorstwo dla polskiej gospodarki

Umiejętności

U_01 posługuje się fachową terminologią, potrafi zdefiniować istotę rynku turystycznego, podać kryteria jego podziału i zdefiniować popyt turystyczny (U).

U_02 omawia sytuacje problemowe, potrafi tworzyć ekonomiczny rachunek biznesowy, obliczać płynność finansową i rentowność przedsiębiorstwa turystycznego

U_03 samodzielnie zbiera materiał badawczy, potrafi zastosować metody pomiaru rynku turystycznego

U_04 prezentuje projekty ekonomiczne wybranych produktów turystycznych regionalnych i krajowych Polski

Kompetencje społeczne

K_01 pracuje w zespole, potrafi zorganizować warsztat pracy na różnych szczeblach zarządzania sektorem turystycznym

K_02 wyjaśnia wartość badań naukowych we współczesnym świecie oraz konieczność zachowania zasad etycznych w pracy zawodowej

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Ćwiczenia audytoryjne (CAU): zaliczenie z oceną
 ćwiczenia pisemne – W_02, U_01, U_02, U_04
 prezentacja ustna – W_01, U_03, U_04, K_01
 aktywność na zajęciach – U_03, K_01, K_02

Ćwiczenia audytoryjne

Ćwiczenia pisemne:

(W_01+W_02+W_03+K_02)

Ocena wypowiedzi i argumentacji ustnej:

(U_01+U_02+U_03+K_01)

kolokwium zaliczeniowe:

(W_01+W_02+W_03+W_04+U_01+
 + U_03+U_04)

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych

Ćwiczenia pisemne/pracę kontrolne: 70%

Ocena wypowiedzi i argumentacji ustnej: 20%

Ocena aktywności: 10 %

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10, K2_W09
W_02	K2_W10, K2_W09, K2_W02
W_03	K2_W10, K2_W09, K2_W03
W_04	K2_W10, K2_W08
U_01	K2_U01, K2_U09
U_02	K2_U08, K2_U02, K2_U11
U_03	K2_U03, K2_U14
U_04	K2_U04, K2_U10, K2_U05, K2_U06, K2_U13
K_01	K2_K04, K2_K07
K_02	K2_K02

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

1. Bosiacki S., J. 2004, Śniadek, Metodyka i technika obsługi ruchu turystycznego, Wyd. AWF, Poznań .
2. Łobożewicz T., Bieńczyk G., 2001, Podstawy Turystyki, WSE, Warszawa
3. Meyer B., 2006, Obsługa ruchu turystycznego, Wyd Naukowe PWN, Warszawa
4. Panasiuk A./red./, 2011, Ekonomia turystyki, Warszawa, PWN
5. Panasiuk A /red./, 2011, Marketing usług turystycznych, PWN, Warszawa
6. Panasiuk A., Szostak D., 2008, Hotelarstwo: usługi, eksploatacja, zarządzanie, PWN, Warszawa.

B. Literatura uzupełniająca

1. Błądek Z, 2004, Hotele, programowanie, projektowanie, wyposażanie, Wydawnictwo: Albus, Poznań

2. Dominik P., Dragoń W., 2009, Organizacja przedsiębiorstwa hotelarskiego, Wydawnictwo: AlmaMer Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa
3. Hajduk M.K., 2001, Zarządzanie marką, Wyd. Difin, Warszawa
4. Kaczmarek J., Stasiak A., Włodarczyk, 2005, Produkt turystyczny, PWE, Warszawa
5. Leśny J., 2009, Internetowe systemy rezerwacji miejsc w turystyce, *Studia Peregritica*, nr 3.
6. Panasiuk A., 2004, Markowe produkty turystyczne, Fundacja na Rzecz Uniwersytetu Szczecińskiego
7. Rapacz A., 2001, Przedsiębiorstwo turystyczne w gospodarce rynkowej, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław.
8. Kachniewska M. i in., 2012, Rynek turystyczny. Ekonomiczne zagadnienia turystyki, Wolters Kluwer, Warszawa
9. Konieczna-Domańska A., 2012, Gospodarka turystyczna. Zagadnienia wybrane, Oficyna wydawnicza SGH, Warszawa
10. Marconi J., 2002, Marketing marki, K. E. Liber.
11. Sojkin B., 2003, Zarządzanie produktem, PWE.

Sylabus 82. BADANIA RYNKU TURYSTYCZNEGO

Nazwa zajęć Badania rynku turystycznego		Forma zaliczenia CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr
praktyczny	SDS	Nie		Tak; w zakresie specjalności T	II
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 66,7% Nauki o Ziemi i środowisku – 33,3%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	30	18	60	72	3
Czytanie wskazanej literatury			20	20	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			20	30	
Przygotowanie do zaliczenia			20	12	
RAZEM	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne Metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna, metody operatywne – analiza porównawcza, analiza danych statystycznych; ćwiczenia techniczne – wykonywanie obliczeń, analiz statystycznych					
Wymagania wstępne A. Wymagania formalne: Znajomość ogólnych zagadnień z podstaw ekonomii B. Wymagania merytoryczne: Podstawowa wiedza z zakresu funkcjonowania i struktur rynku turystycznego, umiejętność krytycznej analizy otoczenia społeczno-gospodarczego determinującego rozwój turystyki.					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z zagadnieniami związanymi z metodami badań ekonomicznych uwarunkowań funkcjonowania turystyki, w szczególności ekonomicznymi aspektami ruchu turystycznego (działalność biura podróży, hotelu, usług transportowych), funkcjonowaniem przedsiębiorstwa turystycznego w gospodarce rynkowej. Zaznajomienie studenta z charakterystyką przestrzenną ruchu turystycznego na świecie zapoznaniem wybranych elementów analizy ekonomicznej różnych segmentów rynku turystycznego oraz interpretacji wyników.					
Treści programowe Problematyka ćwiczeń audytoryjnych (CAU): Istota rynku turystycznego i jego cechy charakterystyczne. Przedmiot, zakres i cele badań rynku turystycznego. Klasyfikacja metod badań rynku turystycznego. Etapy badania i źródła informacji o rynku turystycznym. Analiza popytu turystycznego - badania ruchu turystycznego (czynniki kształtujące wielkość ruchu, struktura ruchu, metody ustalania popytu turystycznego, badania skutków wywołanych ruchem turystycznym), badania wydatków turystycznych (badania wydatków konsumpcyjnych, badania wydatków inwestycyjnych w turystyce), analiza aktywności turystycznej. Jakościowe badania rynku turystycznego – badania przy wykorzystaniu kwestionariusza ankietowego, zbieranie, przetwarzanie i analiza danych oraz opracowanie raportu z badań. Organizacja gospodarki turystycznej w Polsce. Statystyczna analiza raportów turystycznych UNWTO i WTTC. Ruch turystyczny w Europie i prognozy jego rozwoju. Rynek turystyczny w Polsce i prognozy jego rozwoju. Współczesne trendy i prognozy rozwoju turystyki światowej.					

<p>Efekty uczenia się</p> <p>Wiedza</p> <p>W_01 zna podstawowe pojęcia z dziedziny ekonomiki turystyki i badania rynku turystycznego W_02 wymienia podział i typologię metod analizy i prognozowania rynku turystycznego W_03 zna przydatność systemów rezerwacji na potrzeby różnych przedsiębiorstw (biura podróży, hotele, gastronomia)</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 omawia sytuacje problemowe, potrafi tworzyć ekonomiczny rachunek biznesowy, obliczać płynność finansową i rentowność przedsiębiorstwa turystycznego U_02 samodzielnie zbiera materiał badawczy, potrafi zastosować metody pomiaru rynku turystycznego U_03 prezentuje projekty ekonomiczne wybranych produktów turystycznych regionalnych i krajowych Polski</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 pracuje w zespole, potrafi zorganizować warsztat pracy na różnych szczeblach zarządzania sektorem turystycznym K_02 wyjaśnia wartość badań naukowych we współczesnym świecie oraz konieczność zachowania zasad etycznych w pracy zawodowej</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>B. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów – zaliczenie z oceną</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Ćwiczenia pisemne: (W_01+ W_02+W_03+K_02) Ocena prezentacji/wystąpienia ustnego: (U_01+U_02+K_01) kolokwium zaliczeniowe: (W_01+ W_02+U_03)</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych</u> Ćwiczenia pisemne: 30% Ocena prezentacji: 20% kolokwium zaliczeniowe: 50%</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K2_W10, K2_W09, K2_W02</p>
<p>W_02</p>	<p>K2_W10, K2_W03</p>
<p>W_03</p>	<p>K2_W03, K2_W10, K2_W05</p>
<p>U_01</p>	<p>K2_U08, K2_U02, K2_U11</p>
<p>U_02</p>	<p>K2_U03, K2_U14</p>
<p>U_03</p>	<p>K2_U04, K2_U10, K2_U05, K2_U06, K2_U13</p>
<p>K_01</p>	<p>K2_K04, K2_K07</p>
<p>K_02</p>	<p>K2_K02</p>
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaczmarek J., Stasiak A., Włodarczyk B., 2002, Produkt turystyczny albo Jak organizować poznawanie świata : podręcznik, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2. Meyer B., 2006, Obsługa ruchu turystycznego, Wyd Naukowe PWN, Warszawa 3. Panasiuk A./red./, 2011, Ekonomia turystyki, Warszawa, PWN 4. Panasiuk A./red./, 2005, Marketing usług turystycznych, Warszawa, PWN 5. Panasiuk A., Szostak D., 2008, Hotelarstwo, usługi, eksploatacja, zarządzanie, PWN, Warszawa. 6. Panasiuk A., 2014, Rynek turystyczny. Studium strukturalne, Difin, Warszawa. <p>B. Literatura uzupełniająca</p>	

1. Kachniewska M. i in., 2012, Rynek turystyczny. Ekonomiczne zagadnienia turystyki, Wolters Kluwer, Warszawa
2. Konieczna-Domańska A., 2012, Gospodarka turystyczna. Zagadnienia wybrane, Oficyna wydawnicza SGH, Warszawa
3. Leśny J., 2009, Internetowe systemy rezerwacji miejsc w turystyce, Studia Peregretica, nr 3.
4. Rapacz A. /red./, 2001, Przedsiębiorstwo turystyczne w gospodarce rynkowej, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław

Sylabus 83. PODSTAWY REKREACJI

Nazwa zajęć Podstawy rekreacji		Forma zaliczenia W - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SDS	Nie	Tak; w zakresie specjalności T	I	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 50 % Nauki o Ziemi i środowisku – 50 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Czytanie wskazanej literatury			25	25	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			10	10	
Przygotowanie do zaliczenia			10	16	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne: Wykład z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy					
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Podstawy geografii turystyki Znajomość zagadnień i problemów związanych z turystyką i wypoczynkiem na poziomie studiów I stopnia					
Cele przedmiotu Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z rolą rekreacji w życiu człowieka, wyposażenie go w podstawową wiedzę dotyczącą uwarunkowań demograficznych, społecznych, przestrzennych oraz zdrowotnych zajęć rekreacyjnych oraz wyposażenie go w umiejętności pozwalające na samodzielne prowadzenie organizowanie zajęć rekreacyjnych w różnych warunkach środowiskowych z uwzględnieniem czynników demograficznych, społecznych oraz ekonomicznych					
Treści programowe Podstawowe pojęcia z zakresu rekreacji. Historyczne uwarunkowania rozwoju aktywności rekreacyjnej w Polsce i innych krajach Europy i świata. Uwarunkowania demograficzne, społeczne oraz zdrowotne aktywności rekreacyjnej. Motywacje podejmowania uczestnictwa w rekreacji. Formy zajęć rekreacyjnych oraz ich rola na różnych etapach życia człowieka. Aktywność rekreacyjna różnych grup społecznych. Organizacja i struktura zajęć rekreacyjnych. Programowanie zajęć rekreacyjnych. Prawne aspekty organizacji zajęć rekreacyjnych w Polsce. Środki dydaktyczne oraz metodyka prowadzenia zajęć rekreacyjnych.					
Efekty kształcenia Wiedza W_01 wymienia podstawowe formy rekreacji W_02 charakteryzuje uwarunkowania przyrodnicze, demograficzne, społeczne i ekonomiczne podejmowania działalności rekreacyjnej Umiejętności U_01 programuje zajęcia rekreacyjne U_02 dobiera formy rekreacji do odpowiednich warunków środowiska			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia: zaliczenie z oceną B. Formy i kryteria zaliczenia W_01, W_02, U_03- kolokwium zaliczeniowe U_01, U_02, K_01- Ocena prezentacji multimedialnej Ocena końcowa z przedmiotu ocena z kolokwium x 0,75 ocena z prezentacji multimedialnej x 0,25		

U_03 klasyfikuje odpowiednie formy rekreacji z uwzględnieniem wieku, płci, struktury społeczno-zawodowej oraz ogólnego poziomu sprawności rekreantów	
Kompetencje społeczne	
K_01 ma świadomość roli rekreacji w życiu człowieka	
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W03, K2_W08
W_02	K2_W04, K2_W10
U_01	K2_U01, K2_U04, K2_U09, K2_U10
U_02	K2_U08, K2_U02, K2_U04
U_03	K2_U02
K_01	K2_K01
Wykaz literatury	
E. Literatura podstawowa:	
1. Strugarek J. (2006), Organizacja i prowadzenie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań	
B. Literatura uzupełniająca:	
1. Aerobik. Teoria, technika wykonania, metodyka nauczania, przepisy sędziowania. (2003), Szot Z. (red.), Wydawnictwo Uczelniane AWF i S w Gdańsku, Gdańsk	
2. Burgiel R.K. (1996), Poradnik animatora i organizatora imprez w sporcie dla wszystkich. Wydawnictwo TKKF Zarząd Główny, Warszawa	
3. „Sport dla wszystkich”. Rekreacja dla każdego. Cz. 1. (1994), Wydawnictwo TKKF Zarząd Główny, Warszawa	
4. „Sport dla wszystkich”. Rekreacja dla każdego. Cz. 2. (1994), Wydawnictwo TKKF Zarząd Główny, Warszawa	
5. Kielbasiewicz - Drozdowska I., Siwiński W. (red), (2001), Teoria i metodyka rekreacji. Zagadnienia podstawowe. Wydawnictwo AWF, Poznań	

Sylabus 84. PRAKTYKA ZAWODOWA

Nazwa zajęć Praktyka zawodowa (turystyka)		Forma zaliczenia P-ZO		Liczba punktów ECTS 12	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SDS	nie		tak; w zakresie specjalności T	II i IV
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 62,5% Nauki o Ziemi – 37,5%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Praktyka zawodowa (3-miesięczna)	-	-	360	360	12
Metody dydaktyczne -					
Wymagania wstępne -					
Cele zajęć Zasadniczym celem praktyki zawodowej jest zapoznanie z funkcjonowaniem instytucji zajmujących się działalnością turystyczno-rekreacyjną, ze szczególnym uwzględnieniem profilu studiowanej specjalności, w tym organizacją i obsługą ruchu turystycznego. Ponadto celem jest, wykorzystanie w praktyce wiedzy nabytej w trakcie studiów oraz zdobycie praktycznych umiejętności w instytucjach prowadzących w/w działalność.					
Treści programowe Program praktyki zawodowej w znacznym stopniu uzależniony jest od specyfiki instytucji w której praktyka będzie realizowana. W czasie trwania praktyki, student powinien zapoznać się z następującą problematyką: <ul style="list-style-type: none"> - strukturą organizacyjną instytucji, obsadą kadrową i jej kwalifikacjami, - podstawowymi aktami prawnymi i obowiązującymi w realizacji zadań związanych z organizacją i obsługą turystów, rekreantów, kuracjuszy - organizacją i obsługą imprez turystycznych organizowanych przez instytucję, - specyfiką pracy w instytucji związanej z danym rodzajem turystyki, - stanem i kierunkami rozwoju instytucji, - procesem i możliwościami pozyskiwania środków finansowych na planowane działania, - głównymi problemami jednostki. Ponadto, student powinien brać udział w przygotowaniu i ważnych wydarzeniach w życiu jednostki pod kierunkiem opiekuna praktyki lub osoby przez niego wyznaczonej. Do tematyki praktyki zawodowej mogą być włączone inne zadania, uznane za ważne przez opiekuna praktyki.					
Efekty uczenia się			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		

<p>Wiedza W_01 Posiada wiedzę na temat struktury i organizacji funkcjonowania instytucji zajmującej się obsługą ruchu turystycznego W_02 Zna akty normatywne, normy etyczne (zasady kultury osobistej i zasady etyki zawodowej) oraz uwarunkowania organizacyjne związane z wykonywaniem pracy w instytucjach związanych z turystyką i rekreacją W_03 Posiada wiedzę na temat uwarunkowań rynkowych (ekonomicznych, społecznych) funkcjonowania turystyki i rekreacji W_04 Ma wiedzę na temat metodologii oraz systemów obsługi ruchu turystycznego W_05 Posiada wiedzę na temat bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucji</p> <p>Umiejętności U_01 Potrafi wykorzystywać oraz samodzielnie obsługiwać elektroniczne systemy rezerwacyjne oraz inne programy służące do obsługi i organizacji ruchu turystycznego U_02 Potrafi planować czynności podczas odbywania praktyki zawodowej U_03 Potrafi ewidencjonować dokumentację praktyki zawodowej U_04 Potrafi pod względem logistycznym organizować różne typy imprez turystycznych, pełni rolę koordynatora, organizatora turystyki U_05 Potrafi tworzyć ofertę turystyczną dostosowaną do potrzeb rynku turystycznego</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy instytucji; potrafi współdziałać z opiekunem praktyki w planowaniu zajęć, organizowaniu pracy, itp. K_02 Jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy K_03 Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego K_04 Ma świadomość znaczenia profesjonalizmu i przestrzegania zasad etyki zawodowej K_05 Doskonali postawę orientacji na interesantów poprzez znajomość i rozumienie jego potrzeb w zakresie posiadanych kompetencji zawodowych oraz realizację zadań, które wynikają z obowiązku wykonywania zawodu</p>	<p>A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (W_02), (W_03), (W_04), (W_05), (U_01), (U_02), (U_03), (U_04), (U_05), (K_01), (K_02), (K_03), (K_04), (K_05) - obecność na praktykach, prowadzenie dziennika praktyk, pozytywna ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki.</p> <p>Ocena końcowa: ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki x 0,70 + ocena za prowadzenie dziennika praktyk x 0,30</p> <p>Ocena końcowa przedmiotu: średnia ważona ocen otrzymanych za poszczególne formy zajęć, dla których wagami są przypisane im liczby punktów ECTS</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K2_W10
W_02	K2_W10
W_03	K2_W04
W_04	K2_W10
W_05	K2_W10
U_01	K2_U07
U_02	K2_U06
U_03	K2_U15
U_04	K2_U06
U_05	K2_U06
K_01	K2_K04
K_02	K2_K03
K_03	K2_K01
K_04	K2_K02
K_05	K2_K02
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa:	
-	
B. Literatura uzupełniająca:	
-	

3.2. Harmonogram realizacji programu studiów w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia, uwzględniający formy prowadzenia zajęć, wymiar tych zajęć oraz liczbę punktów ECTS (w obrębie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych).

kierunek: Geografia; specjalność: Turystyka (T)

studia stacjonarne – studia drugiego stopnia

SEMESTR I

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S			
1	Metodologia nauk geograficznych	1	1				30	10	20	10	20																E
2	Badania litosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40														E
3	Globalne problemy demograficzne/ Procesy i struktury urbanizacji na świecie/ Demograficzno-polityczne aspekty warunków życia ludności na świecie	2	1	1		2	60	20	40	10	20	10	20														E
4	Turystyka kwalifikowana	4	2	2	2	4	120	30	90	10	50	20	40														ZO
5	Agroturystka	4	2	2	2	4	120	30	90	10	50	20	40														ZO
6	Regiony turystyczne Polski	4	1	3		4	120	40	80	20	10	20	70														E
7	Podstawy rekreacji	2	2			2	60	15	45	15	45																ZO
8	Seminarium magisterskie	3		3	3		90	15	75												15	75					ZO
9	Język obcy	3		3			90	30	60									30	60								ZO
10	Bezpieczeństwo i higiena pracy	0					4	4	0	4	0																Z

	RAZEM	27	11	16	9	16	814	224	590	89	245	90	210	0	0	0	0	30	60	0	0	15	75	0	0	4E
--	--------------	-----------	-----------	-----------	----------	-----------	------------	------------	------------	-----------	------------	-----------	------------	----------	----------	----------	----------	-----------	-----------	----------	----------	-----------	-----------	----------	----------	-----------

SEMESTR II

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/ E			
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętności. praktyczne	zaj. do wyboru	razem N+S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	
1	Badania atmosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40														E
2	Trendy światowej gospodarki/ Globalne systemy finansowe i gospodarcze/ Procesy i struktury gospodarki przestrzennej	2	1	1		2	60	20	40	10	20	10	20														E
3	Obsługa ruchu turystycznego	3		3	3	3	90	30	60			30	60														ZO
4	Pilotaż i przewodnictwo	5	2	3	3	5	150	55	95	20	40	20	40							15	15						ZO
5	Badania rynku turystycznego	3		3	3	3	90	30	60			30	60														ZO
6	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150													30	150				ZO
7	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18					12	18												ZO
8	Język obcy	3		3			90	30	60									30	60								ZO
9	Antropologia ciała/ Trening	2	2	0		2	50	15	35	15	35																ZO

	umiejętności społecznych																									
10	Praktyka zawodowa (1 miesiąc)	4		4	4	4	120	0	120															0	120	ZO
	RAZEM	33	7	26	22	19	980	25	72	5	14	11	22	1	1	0	0	3	6	15	15	3	15	0	120	2E

SEMESTR III

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S	
1	Badania hydrosfery	5	2	3	3		150	30	120	10	50	20	70														E
2	Problemy społeczno-kulturowe świata/ Geografia kultury i religii/ Globalne procesy integracji społecznej i politycznej	3	2	1		3	90	20	70	10	50	10	20														E
3	Regiony turystyczne Europy	4	1	3		4	120	40	80	20	10	20	70														E
4	Wybrane pozaeuropejskie regiony turystyczne	5	2	3	3	5	150	40	110	20	40	20	70														E
5	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150												30	150				ZO	
6	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18					12	18												ZO
7	Mediacje i negocjacje/	4	4			4	100	30	70	30	70																ZO

Psychologia emocji i motywacji																																		
RAZEM	28	11	17	13	16	820	202	618	90	220	70	230	12	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	150	0	0	4E						

SEMESTR IV

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS kształtujące umiejętności praktyczne	ECTS zaj. do wyboru	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/ E									
			zaj. teoret.	zaj. prak.			razem N+S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P								
					N	S				N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S					
1	Badania biosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40																				E
2	Przedsiębiorczość w geografii – warsztaty/ Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty	1		1	1	1	30	10	20							10	20																ZO
3	Przedsiębiorstwo turystyczne	2		2	2	2	60	15	45			15	45																				ZO
4	Tworzenie produktu turystycznego	2		2	2	2	60	15	45							15	45																ZO
5	Hotelarstwo	2		2	2	2	60	15	45			15	45																				ZO
6	Turystyka uzdrowiskowa	4	2	2	2	4	120	30	90	10	50	20	40																				E
7	Ekonomika turystyki	2		2	2	2	60	15	45			15	45																				ZO
8	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150																30	150							ZO
9	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18					12	18																		ZO

10	Praktyka zawodowa (2 miesiące)	8	0	8	8	8	240	0	240														0	240	ZO	
	RAZEM	32	4	28	28	21	960	172	788	20	100	85	215	12	18	25	65	0	0	0	0	30	150	0	240	2E
	RAZEM	120	33	87	72	72	3574	850	2724	254	710	355	875	36	54	25	65	60	120	15	15	105	525	0	360	12E

kierunek: Geografia; specjalność: Gospodarka i Administracja Samorządowa (GS)

studia stacjonarne — studia drugiego stopnia

SEMESTR I

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS zaj. do wybor.	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/E			
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejtn. praktyczne		razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	
1	Metodologia nauk geograficznych	1	1				30	10	20	10	20																E
2	Badania litosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40														E
3	Globalne problemy demograficzne/ Procesy i struktury urbanizacji na świecie/ Demograficzno-polityczne aspekty warunków życia ludności na świecie	2	1	1			60	20	40	10	20	10	20														E
4	Strategie rozwoju regionalnego	4	1	3	3		120	30	90	10	20	20	70														ZO
5	Społeczeństwo regionu pomorskiego	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40														ZO
6	Nauka o administracji samorządowej	2	2				60	15	45	15	45															ZO	

7	Administracja publiczna w Polsce	4	1	3	3	4	120	45	75	20	10	25	65														E
8	Seminarium magisterskie	3		3	3		90	15	75														15	75			ZO
9	Język obcy	3		3			90	30	60									30	60								ZO
10	Bezpieczeństwo i higiena pracy	0					4	4	0	4	0																Z
	RAZEM	27	10	17	13	16	814	229	585	89	215	95	235	0	0	0	0	30	60	0	0	15	75	0	0	4E	

SEMESTR II

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		kształtujące umiejętności praktyczne	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Z0/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.			zaj. do wyboru	razem N+S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S		P		
					N	S					N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N		S	N	S	N	S
1	Badania atmosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40														E
2	Trendy światowej gospodarki/ Globalne systemy finansowe i gospodarcze/ Procesy i struktury gospodarki przestrzennej (przedmiot do wyboru)	2	1	1		2	60	20	40	10	20	10	20														E
3	Administracja publiczna w Polsce	2		2	2	2	60	25	35										25	35							ZO
4	Gospodarka i administracja w wybranych	4	1	3		4	120	50	70	20	10	30	60														E

	Geografia kultury i religii/ Globalne procesy integracji społecznej i politycznej																									
3	Zamówienia publiczne w gospodarce samorządowej	2	1	1	1	2	60	25	35	10	20						15	15							ZO	
4	Gospodarka regionu pomorskiego	4	2	2	2	4	120	30	90	10	50	20	40												ZO	
5	Gospodarka komunalna i mieszkaniowa	4	2	2	2	4	120	30	90	10	50	20	40												ZO	
6	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150													30	150		ZO	
7	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18						12	18									ZO	
8	Mediacje i negocjacje/ Psychologia emocji i motywacji	4	4			4	100	30	70	30	70														ZO	
	RAZEM	29	13	16	15	17	850	207	643	80	290	70	170	12	18	15	15	0	0	0	0	30	150	0	0	2E

SEMESTR IV

l p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		kształtujące umiejętności. praktyczne	ECTS zaj. do wyboru.	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/ E		
			zaj. teoretyczne	zaj. praktyczne			razem N+S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P	
								N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S

1	Badania biosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40														E
2	Przedsiębiorczość w geografii – warsztaty/ Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty	1		1	1	1	30	10	20							10	20										ZO
3	Zarządzanie zasobami ludzkimi w wymiarze ekonomiczno-społecznym	3		3	3	3	90	20	70			20	70														ZO
4	Rynek nieruchomości	3		3	3	3	90	20	70			20	70														ZO
5	Zadania samorządu terytorialnego w zakresie pomocy społecznej	5	2	3		5	150	30	120	10	50	20	70														ZO
6	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150													30	150			ZO	
7	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18					12	18												ZO
8	Praktyka zawodowa (2 miesiące)	8	0	8	8	8	240	0	240															0	240	ZO	
	RAZEM	31	4	27	24	20	930	152	778	20	100	80	250	12	18	10	20	0	0	0	0	30	150	0	240	1E	
	RAZEM	120	33	87	72	72	3574	850	2724	244	720	325	815	66	114	25	35	60	120	25	35	105	525	0	360	10E	

kierunek: Geografia; specjalność: Kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym (KZ)
studia stacjonarne– studia drugiego stopnia

SEMESTR I

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/E			
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejtn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S				
1	Metodologia nauk geograficznych	1	1				30	10	20	10	20																E
2	Badania litosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40														E
3	Globalne problemy demograficzne/ Procesy i struktury urbanizacji na świecie/ Demograficzno-polityczne aspekty warunków życia ludności na świecie	2	1	1		2	60	20	40	10	20	10	20														E
4	Zarządzanie ochroną środowiska	5	2	3	3	5	150	35	115	15	45			20	70												ZO
5	Zarządzanie środowiskiem strefy nadmorskiej Bałtyku	4	2	2	2	4	120	30	90	10	50	20	40														ZO
6	Środowisko przyrodnicze	5	1	4	4	5	150	50	100	20	10	30	90														E

4	Ochrona zasobów środowiska w Polsce	4	1	3		4	120	40	80	10	20	30	60																						E
5	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150													30	150										ZO		
6	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18							12	18																ZO		
7	Mediacje i negocjacje/ Psychologia emocji i motywacji	4	4			4	100	30	70	30	70																						ZO		
RAZEM		26	9	17	13	14	760	187	573	60	190	60	150	37	83	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3E		

SEMESTR IV

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E											
			zaj. teore t.	zaj. prak .	kształtują ce umiejēt. praktyczn e	zaj. do wybo r.	razem N+S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P								
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S							
1	Badania biosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40																				E
2	Przedsiębiorczość w geografii – warsztaty/ Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty	1		1	1	1	30	10	20								10	20															ZO
3	Obrazowanie naziemne i lotnicze środowiska	3		3	3	3	90	20	70					20	70																		ZO

4	Projektowanie systemów terytorialno-krajobrazowych	3		3	3	3	90	30	60							30	60									ZO		
5	Gospodarka wodno-ściekowa	3		3	3	3	90	20	70			20	70													ZO		
6	Gospodarka odpadami	3		3	3	3	90	20	70			20	70													ZO		
7	Europejska polityka rolna w zakresie ochrony środowiska	2	1	1		2	60	30	30	10	20	20	10													E		
8	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150													30	150			ZO		
9	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18					12	18											ZO		
10	Praktyka zawodowa (2 miesiące)	8	0	8	8	8	240	0	240															0	240	ZO		
	RAZEM	34	3	31	30	23	1020	202	818	20	70	80	190	32	88	40	80	0	0	0	0	0	0	30	150	0	240	2E
	RAZEM	120	30	90	72	72	3574	850	2724	219	655	300	690	101	259	40	80	30	60	25	35	135	585	0	360	11E		

kierunek: Geografia; specjalność: Geografia nauczycielska (GN)
studia stacjonarne– studia drugiego stopnia

SEMESTR I

lp	Nazwa zajęć	raze	ECTS			liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć								Zo/E
						razem	N	S	W	CAU	CL	CW	L	CT	S	P	

			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wybor.	N + S			N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	
1	Metodologia nauk geograficznych	1	1				30	10	20	10	50													E
2	Badania litosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40											E
3	Globalne problemy demograficzne/ Procesy i struktury urbanizacji na świecie/ Demograficzno-polityczne aspekty warunków życia ludności na świecie (przedmiot do wyboru)	2	1	1		2	60	20	40	10	20	10	20											E
4	Psychologia	2	1	1	1	2	60	40	20	20	10	20	10											ZO
5	Pedagogika	2	1	1	1	2	60	40	20	20	10	20	10											ZO
6	Trening umiejętności wychowawczych	1		1	1	1	30	15	15			15	15											ZO
7	Edukacja ekologiczna	3	2	1	1	3	90	20	70	10	50	10	20											ZO
8	Edukacja regionalna	3	2	1	1	3	90	20	70	10	50	10	20											ZO
9	Praktyka zawodowa psychologiczno-pedagogiczna w szkole ponadpodstawowej	1		1	1	1	30	0	30													0	30	ZO
10	Seminarium magisterskie	3		3	3		90	15	75										15	75				ZO
11	Język obcy	3		3			90	30	60								30	60						ZO

12	Bezpieczeństwo i higiena pracy	0					4	4		4																Z	
RAZEM		25	10	15	11	14	754	244	510	94	240	105	135	0	0	0	0	0	30	60	15	75	0	0	0	30	3E

SEMESTR II

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/ E			
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wyboru	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	
1	Badania atmosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40														E
2	Prawo oświatowe	4		4	4		120	30	90					30	90												ZO
3	Trendy światowej gospodarki/ Globalne systemy finansowe i gospodarcze/ Procesy i struktury gospodarki przestrzennej (przedmiot do wyboru)	2	1	1	1	2	60	20	40	10	20	10	20														E
4	Psychologia etapów edukacyjnych – szkoła ponadpodstawowa	2	1	1	1	2	60	30	30	15	15	15	15														ZO
5	Pedagogika etapów edukacyjnych – szkoła ponadpodstawowa	2	1	1	1	2	60	30	30	15	15	15	15														ZO

6	Walory turystyczne Polski	2	1	1	1	2	60	30	30	10	20	20	10														ZO
7	Dydaktyka ogólna	2	1	1	1	2	60	30	30	20	10	10	20														ZO
8	Dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej I	2	2			2	60	30	30	30	30																E
9	Metody badań w geografii	3	1	2	2	3	90	30	60	10	20	20	40														E
10	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150										30	150							ZO
11	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18					12	18												ZO
12	Antropologia ciała / Trening umiejętności społecznych	2	2			2	50	15	35	15	35																ZO
13	Język obcy	3		3			90	30	60										30	60							ZO
	RAZEM	35	12	23	19	17	1040	347	693	135	215	110	160	42	108	0	0	30	60	30	150	0	0	0	0	0	4E

SEMESTR III

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/E			
			zaj. teoretycz.	zaj. praktycz.	kształtujące umiejętności praktyczne	zaj. do wyboru	razem N+S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	
1	Badania hydrosfery	5	2	3	3		150	30	120	10	50	20	70														E
2	Problemy społeczno-kulturowe świata/ Geografia kultury i religii/ Globalne procesy integracji	3	2	1		3	90	20	70	10	50	10	20														E

	społecznej i politycznej (przedmiot do wyboru)																																							
3	Praktyka zawodowa - kierunkowa	5		5	5	5	150	0	150																	0	150												ZO	
4	Dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej II	6	2	4	4	6	180	40	140	10	50			30	90																								E	
5	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150										30	150																				ZO
6	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18					12	18																									ZO
7	Mediacje i negocjacje / Psychologia emocji i motywacji	4	4			4	100	30	70	30	70																												ZO	
	RAZEM	30	10	20	19	18	880	162	718	60	220	30	90	42	108	0	0	0	0	0	30	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	150	3E			

SEMESTR IV

I P	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS kształtujące umiętn. praktyczne	ECTS zaj. do wybor.	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/ E														
			zaj. teore t.	zaj. prak t.			razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P													
					N	S				N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S												
1	Badania biosfery	4	2	2	2		120	30	90	10	50	20	40																									E
2	Przedsiębiorczość w geografii –	1		1	1	1	30	10	20									1	2																			ZO

	warsztaty /Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty																										
4	Praktyka w szkole ponadpodstawowej	6		6	6	6	180	0	180																0	180	ZO
5	Krajoznawstwo i turystyka w szkole	6	2	4	4	6	180	40	140	10	50				30	90											ZO
6	Projektowanie zajęć terenowych	6		6	6	6	180	39	141						24	66				15	75						ZO
7	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	30	150											30	150						ZO
8	Pracownia magisterska	1		1	1		30	12	18					12	18												ZO
	RAZEM	30	4	26	26	19	900	161	739	20	100	20	40	42	108	34	86	0	0	45	225	0	0	0	0	180	1E
	RAZEM	120	36	84	75	68	3574	914	2660	309	775	265	425	126	324	34	86	60	120	120	600	0	0	0	0	360	11E

kierunek: Geografia; specjalność: Turystyka (T)
studia niestacjonarne – studia drugiego stopnia

SEMESTR I

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiętn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S

1	Metodologia nauk geograficznych	1	1			30	6	24	6	24														E	
2	Badania litosfery	4	2	2	2	120	18	102	6	54	12	48												E	
3	Globalne problemy demograficzne/ Procesy i struktury urbanizacji na świecie/ Demograficzno-polityczne aspekty warunków życia ludności na świecie (przedmiot do wyboru)	2	1	1		60	12	48	6	24	6	24												E	
4	Turystryka kwalifikowana	4	2	2	2	120	18	102	6	54	12	48												ZOI	
5	Agroturystyka	4	2	2	2	120	18	102	6	54	12	48												ZO	
6	Regiony turystyczne Polski	4	1	3		120	24	96	12	18	12	78												E	
7	Podstawy rekreacji	2	2			60	9	51	9	51														ZO	
8	Seminarium magisterskie	3		3	3	90	9	81									9	81						ZO	
9	Język obcy	3		3		90	20	70							20	70								ZO	
10	Bezpieczeństwo i higiena pracy	0				4	4		4															Z	
	RAZEM	27	11	16	9	16	814	138	676	55	279	54	246	0	0	0	20	70	0	9	81	0	0	0	4E

SEMESTR II

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wyboru.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S			
1	Badania atmosfery	4	2	2	2		120	18	102	6	54	12	48														E
2	Trendy światowej gospodarki/ Globalne systemy finansowe i gospodarcze/ Procesy i struktury gospodarki przestrzennej (przedmiot do wyboru)	2	1	1		2	60	12	48	6	24	6	24														E
4	Obsługa ruchu turystycznego	3		3	3	3	90	18	72			18	72														ZO
5	Pilotaż i przewodnictwo	5	2	3	3	5	150	33	117	12	48	12	48						9	21							ZO
6	Badania rynku turystycznego	3		3	3	3	90	18	72			18	72														ZO
7	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	18	162												18	162					ZO
8	Pracownia magisterska	1		1	1		30	8	22					8	22												ZO
9	Język obcy	3		3			90	20	70									20	70								ZO
10	Antropologia ciała / Trening umiejętności społecznych	2	2			2	50	9	41	9	41																ZO

12	Praktyka zawodowa (1 miesiąc)	4		4	4	4	120	0	120														0	120	ZO	
RAZEM		33	7	26	22	19	980	154	826	33	167	66	264	8	22	0	0	20	70	9	21	18	162	0	120	2E

SEMESTR III

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/E			
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejtn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S				
1	Badania hydrosfery	5	2	3	3		150	18	132	6	54	12	78														E
2	Problemy społeczno-kulturowe świata/ Geografia kultury i religii / Globalne procesy integracji społecznej i politycznej (przedmiot do wyboru)	3	2	1			90	12	78	6	54	6	24														E
4	Regiony turystyczne Europy	4	1	3			120	24	96	12	18	12	78														E
5	Wybrane pozaeuropejskie regiony turystyczne	5	2	3			150	24	126	12	48	12	78														E
6	Seminarium magisterskie	6		6			180	18	162													18	162			ZO	

7	Pracownia magisterska	1		1	1		30	8	22					8	22										ZO		
8	Mediacje i negocjacje / Psychologia emocji i motywacji	4	4				4	100	18	82	18	82													ZO		
	RAZEM	28	11	17	13	16	820	122	698	54	256	42	258	8	22	0	0	0	0	0	0	0	18	162	0	0	4E

SEMESTR IV

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS kształtujące umiejętności praktyczne	ECTS zaj. do wyboru	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.			razem N+S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P		
					N	S				N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S	
1	Badania biosfery	4	2	2	2		120	18	102	6	54	12	48														E
2	Przedsiębiorczość w geografii – warsztaty / Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty	1		1	1	1	30	6	24							6	24										ZO
4	Przedsiębiorstwo turystyczne	2		2	2	2	60	9	51			9	51														ZO
5	Tworzenie produktu turystycznego	2		2	2	2	60	9	51						9	51											ZO
6	Hotelarstwo	2		2	2	2	60	9	51			9	51														ZO
7	Turystyka uzdrowiskowa	4	2	2	2	4	120	18	102	6	54	12	48														ZO

8	Ekonomika turystyki	2		2	2	2	60	9	51			9	51												ZO	
9	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	18	162										18	162					ZO	
10	Pracownia magisterska	1		1	1		30	8	22				8	22											ZO	
11	Praktyka zawodowa (2 miesiące)	8	0	8	8	8	240	0	240														0	240	ZO	
	RAZEM	32	4	28	28	21	960	104	856	12	108	51	249	8	22	15	75	0	0	18	162	0	0	0	240	1E
	RAZEM	120	33	87	72	72	3574	518	3056	154	810	213	1017	24	66	15	95	90	70	36	264	36	324	0	360	11E

kierunek: Geografia; specjalność: Gospodarka i Administracja Samorządowa (GS)
studia niestacjonarne — studia drugiego stopnia

SEMESTR I

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wyboru	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P	
			N + S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S
1	Metodologia nauk geograficznych	1	1				30	6	24	6	24															E
2	Badania litosfery	4	2	2	2	4	120	18	102	6	24	12	78													E
3	Globalne problemy demograficzne/ Procesy i struktury urbanizacji na	2	1	1		2	60	12	48	6	24	6	24													E

	umiejętności społecznych																										
12	Praktyka zawodowa (1 miesiąc)	4		4	4	4	120	0	120																0	120	ZO
	RAZEM	33	6	27	20	19	980	160	820	33	137	48	192	26	94	0	0	20	70	15	45	18	162	0	120	3E	

SEMESTR III

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S	
1	Badania hydrosfery	5	2	3	3		150	18	132	6	54	12	78														E
2	Problemy społeczno-kulturowe świata/ Geografia kultury i religii/ Globalne procesy integracji społecznej i politycznej (przedmiot do wyboru)	3	2	1			90	12	78	6	54	6	24														E
3	Zamówienia publiczne w gospodarce samorządowej	2	1	1	1	2	60	15	45	6	24						9	21									ZO
5	Gospodarka regionu pomorskiego	4	2	2	2	4	120	18	102	6	54	12	48														ZO

6	Gospodarka komunalna i mieszkaniowa	4	2	2	2	4	120	18	102	6	54	12	48																													ZO
7	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	18	162																		18	162													ZO	
8	Pracownia magisterska	1		1	1		30	8	22							8	22																								ZO	
9	Mediacje i negocjacje / Psychologia emocji i motywacji	4	4			4	100	18	82	18	82																													ZO		
RAZEM		29	13	16	15	17	850	125	725	48	322	42	198	8	22	9	21	0	0	0	0	0	0	0	0	18	162	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2E		

SEMESTR IV

l p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Z o / E																		
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wyboru	raze m N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P															
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S														
1	Badania biosfery	4	2	2	2		120	18	102	6	54	12	48																											E
2	Przedsiębiorczość w geografii – warsztaty / Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty	1		1	1	1	30	6	24							6	24																							ZO
3	Zarządzanie zasobami ludzkimi w wymiarze	3		3	3	3	90	12	78			12	78																											ZO

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S			
1	Badania atmosfery	4	2	2	2		120	18	102	6	54	12	48														E
2	Trendy światowej gospodarki/ Globalne systemy finansowe i gospodarcze/ Procesy i struktury gospodarki przestrzennej (przedmiot do wyboru)	2	1	1		2	60	12	48	6	24	6	24														E
3	Zarządzanie obszarami chronionymi	4	2	2		4	120	18	102	6	54	12	48														ZO
5	Rozwój zrównoważony	5	2	3		5	150	27	123	9	51	18	72														ZO
6	Środowisko przyrodnicze Bałtyku i jego ochrona	2		2	2	2	60	15	45										15	45							ZO
7	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	18	162												18	162					ZO
8	Pracownia magisterska	1		1	1		30	8	22					8	22												ZO
9	Antropologia ciała / Trening umiejętności społecznych	2	2	0		2	50	9	41	9	41																ZO

11	Język obcy	3	0	3			90	20	70								20	70							ZO	
12	Praktyka zawodowa (1 miesiąc)	4		4	4	4	120		120															0	120	ZO
	RAZEM	33	9	24	15	19	980	145	835	36	224	48	192	8	22	0	0	20	70	15	45	18	162	0	120	2E

SEMESTR III

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejtn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S		
1	Badania hydrosfery	5	2	3	3		150	18	132	6	54	12	78													E
2	Problemy społeczno-kulturowe świata/ Geografia kultury i religii/ Globalne procesy integracji społecznej i politycznej (przedmiot do wyboru)	3	2	1			90	12	78	6	54	6	24													E
3	Monitoring środowiska	3		3	3	3	90	15	75					15	75											ZO
5	Ochrona zasobów środowiska w Polsce	4	1	3		4	120	24	96	6	24	18	72													E
6	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	18	162														18	162		ZO

7	Pracownia magisterska	1		1	1		30	8	22					8	22																							ZO
8	Mediacje i negocjacje /Psychologia emocji i motywacji	4	4					4	100	18	82	18	82																								ZO	
RAZEM		26	9	17	13		14	760	113	647	36	214	36	174	23	97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	162	0	0	0	0	0	0	0	3E		

SEMESTR IV

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E														
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejēt. praktyczne	zaj. do wyboru	razem N+S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P											
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S										
1	Badania biosfery	4	2	2	2		120	18	102	6	54	12	48																							E
2	Przedsiębiorczość w geografii – warsztaty /Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty	1		1	1	1	30	6	24							6	24																			ZO
5	Obrazowanie naziemne i lotnicze środowiska	3	0	3	3	3	90	12	78					12	78																					ZO
6	Projektowanie systemów terytorialno-krajobrazowych	3		3	3	3	90	18	72							18	72																			ZO

7	Gospodarka wodno-ściekowa	3		3	3	3	90	12	78			12	78													ZO
8	Gospodarka odpadami	3		3	3	3	90	12	78			12	78													ZO
9	Europejska polityka rolna w zakresie ochrony środowiska	2	1	1		2	60	18	42	6	24	12	18													E
10	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	18	162													18	162			ZO
11	Pracownia magisterska	1		1	1		30	8	22				8	22												ZO
12	Praktyka zawodowa (2 miesiące)	8	0	8	8	8	240	0	240															0	240	ZO
	RAZEM	34	3	31	30	23	1020	122	898	12	78	48	222	20	104	29	96	0	0	0	0	18	162	0	240	2E
	RAZEM	120	30	90	72	72	3574	518	3056	133	741	180	810	63	297	24	96	40	140	15	45	63	567	0	360	11E

Kierunek: Geografia; specjalność: Geografia nauczycielska (GN)
studia niestacjonarne– studia drugiego stopnia

SEMESTR I

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiejętn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S

SEMESTR II

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	kształtujące umiej. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P			
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S
1	Badania atmosfery	4	2	2	2		120	18	102	6	54	12	48															E
2	Prawo oświatowe	4		4	4	4	120	30	90					30	90													ZO
3	Trendy światowej gospodarki/ Globalne systemy finansowe i gospodarcze/ Procesy i struktury gospodarki przestrzennej (przedmiot do wyboru)	2	1	1	2	2	60	12	48	6	24	6	24															E
5	Psychologia etapów edukacyjnych – szkoła ponadpodstawowa	2	1	1	2	2	60	30	30	15	15	15															ZO	
6	Pedagogika etapów edukacyjnych – szkoła ponadpodstawowa	2	1	1	2	2	60	30	30	15	15	15															ZO	
7	Walory turystyczne Polski	2	1	1	2	2	60	18	42	6	24	12	18														ZO	
8	Dydaktyka ogólna	2	1	1	2	2	60	30	30	20	10	10	20														ZO	

9	Dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej I	2	2			2	60	30	30	30	0	30																											E
10	Metody badań w geografii	3	1	2	2	3	90	18	72	6	24	12	48																									E	
11	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	18	162															18	1	6	2											ZO	
12	Pracownia magisterska	1		1	1		30	8	22					8	2	2																						ZO	
13	Antropologia ciała / Trening umiejętności społecznych	2		2		2	50	9	41	9	41																											ZO	
14	Język obcy	3		3			90	20	70									2	7	0	0																ZO		
	RAZEM	35	10	25	18	21	1040	253	769	107	213	70	170	38	112	0	0	20	70	0	0	18	162	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4E		

SEMESTR III

l p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/E													
			zaj. teoret	zaj. prak.	kształtujące umiejtn. praktyczne	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT		S			P												
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S											
1	Badania hydrosfery	5	2	3	3		150	18	132	6	54	12	78																								E
2	Problemy społeczno-kulturowe świata/ Geografia kultury i religii/ Globalne procesy integracji społecznej i politycznej	3	2	1		3	90	12	78	6	54	6	24																								E

	(przedmiot do wyboru)																										
3	Praktyka zawodowa - kierunkowa	5		5	5	5	150	0	150															0	150	ZO	
5	Dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej II	6	2	4	4	6	180	40	140	10	50			30	90											E	
6	Seminarium magisterskie	6		6	6		180	18	162														18	162		ZO	
7	Pracownia magisterska	1		1	1		30	8	22					8	22												ZO
8	Mediacje i negocjacje / Psychologia emocji i motywacji	4	4			4	100	18	82	18	82															ZO	
	RAZEM	30	10	20	19	18	880	114	766	40	240	18	102	38	112	0	0	0	0	0	0	0	18	162	0	150	3E

SEMESTR IV

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS kształtujące umiejętności. praktyczne	ECTS zaj. do wyboru.	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/ E					
			zaj. teoretyt.	zaj. prak.			razem N+S	N	S	W		CAU		CL		CW		L		CT			S		P		
					N	S				N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S			
1	Badania biosfery	4	2	2	2		120	18	102	6	54	12	48														E
2	Przedsiębiorczość w geografii – warsztaty / Komunikacja interpersonalna	1		1	1	1	30	6	24								6	24									ZO

	w geografii – warsztaty																									
5	Praktyka w szkole ponadpodstawowej	6		6	6	180	0	180																0	180	ZO
6	Krajoznawstwo i turystyka w szkole	6	2	4	4	180	24	156	6	54			18	102												ZO
7	Projektowanie zajęć terenowych	6		6	6	180	23	157						14	76				9	81						ZO
8	Seminarium magisterskie	6		6	6	180	18	162													18	162				ZO
9	Pracownia magisterska	1		1	1	30	8	22					8	22												ZO
	RAZEM	30	4	26	25	18	900	97	803	12	108	12	48	26	124	20	100	0	0	9	81	18	162	0	180	1E
	RAZEM	120	34	86	74	72	3574	652	2904	233	791	185	475	102	348	20	100	40	140	9	81	63	567	0	360	11E

3.3. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku Geografia drugiego stopnia o profilu praktycznym

Praktyka zawodowa jest częścią składową przygotowania studentów do pracy zawodowej. Zadaniem tej grupy zajęć jest stworzenie warunków do praktycznego pogłębienia wiadomości przekazanych w toku zajęć dydaktycznych i konfrontacja ich z praktyką. Praktyki mają przyczynić się do rozwijania aktywności, kreatywności i przedsiębiorczości studentów.

W ramach kierunku *Geografia* praktyki zawodowe realizowane są w dowolnym terminie w ciągu całego cyklu kształcenia, natomiast ich rozliczenie następuje w IV semestrze studiów.

Praktyka zawodowa trwa 3 miesiące (360 godz.) i student uzyskuje za nią 12 punktów ECTS.

REGULAMIN PRAKTYK

1. Celem praktyki zawodowej jest doskonalenie umiejętności w trakcie studiów. Praktyka zawodowa służy w szczególności nabyciu umiejętności powiązania wiedzy teoretycznej z jej praktycznym wykorzystaniem, a także ma na celu poznanie warunków panujących na rynku pracy.
2. Studencka praktyka zawodowa jest formą mini stażu, który przygotowuje do pracy w zawodzie zgodnym z kierunkiem i specjalnością studiów.
3. Praktyka zawodowa powinna odpowiadać charakterowi danej specjalności na kierunku i stanowi integralną część planów studiów i programów kształcenia.
4. Termin realizacji praktyk zawodowych, czas jej trwania (w tym liczba przyznanych punktów ECTS), rok studiów w czasie, którego dana praktyka ma być rozliczana powinny zostać określone w planach studiów zatwierdzonych przez odpowiednią Radę Wydziału.
5. Zgodnie z obowiązującymi planami studiów na kierunku praktyki zawodowe dla studentów wszystkich specjalności nienauczycielskich są praktykami trwającymi 3 miesiące (360 godzin).
6. Student odbywa praktyki zawodowe w dowolnym semestrze studiów drugiego stopnia w instytucjach statutowo związanych ze specyfiką studiowanej specjalności.
7. Rozliczenie praktyki zawodowej odbywa się w IV semestrze, do którego zostają przypisane punkty ECTS.
8. Praktyka zawodowa odbywa się w podmiotach gospodarczych i instytucjach (zwanych w dalszej części regulaminu Zakładami), które zostały zatwierdzone przez jednostkę prowadzącą kierunek studiów.
9. Opiekę nad praktyką zawodową ze strony Uczelni sprawuje ustanowiony przez Dyrektora Instytutu Opiekun praktyki, wybrany spośród nauczycieli akademickich danego kierunku studiów. Opiekę merytoryczną nad przebiegiem praktyki w Zakładzie sprawuje wyznaczony przez dyrekcję zakładu Opiekun praktyki z ramienia Zakładu.
10. Całość działań w zakresie realizacji praktyk zawodowych w Instytucie koordynuje Koordynator ds. praktyk.

11. Praktyki zawodowe studenta odbywają się w miejscach wybranych przez studenta w uzgodnieniu z Opiekunem praktyk z ramienia Uczelni.
12. Student ma obowiązek dostarczyć Opiekunowi praktyk z ramienia Uczelni oświadczenie z Zakładu o gotowości przyjęcia na bezpłatną praktykę i możliwości zorganizowania praktyki zgodnie z programem merytorycznym ustalonym przez Uczelnię.
13. Zakres merytoryczny praktyk obejmuje:
 - zapoznanie się ze strukturą organizacyjną, modelem zarządzania i zasadami funkcjonowania Zakładu, w tym z funkcjami i kompetencjami poszczególnych jednostek,
 - zapoznanie się z zagadnieniami prawnymi związanymi z funkcjonowaniem Zakładu,
 - zapoznanie się z zagadnieniami finansowo-podatkowymi w Zakładzie,
 - zapoznanie się z powiązaniem przestrzennym Zakładu z otoczeniem,
 - uczestniczenie w codziennym funkcjonowaniu Zakładu,
 - ocenę pozycji konkurencyjnej Zakładu.
14. Student zgłasza się na praktykę na podstawie skierowania.
15. Student odbywający praktykę jest zobowiązany do podporządkowania się zaleceniom kierownictwa Zakładu oraz ścisłego przestrzegania obowiązujących przepisów, w tym przepisów BHP.
16. Student, który nie stosuje się do przepisów, zaleceń i obowiązującej w Zakładzie dyscypliny pracy może zostać odwołany z miejsca odbywania praktyki.
17. W czasie całego okresu trwania praktyki Student zobowiązany jest do wykonywania prac zleconych przez osobę wyznaczoną przez Zakład, jako opiekuna praktyki oraz do realizacji programu praktyki.
18. Jako wynik odbytej praktyki Student sporządza dokumentację w formie i według wzoru i zaleceń Opiekuna praktyki z ramienia Uczelni.
19. Każda nieobecność na praktyce powinna zostać usprawiedliwiona i zgłoszona w Zakładzie i Opiekunowi praktyk z ramienia Uczelni.
20. Za postępowanie uchybiające godności studenta oraz za naruszenie przepisów obowiązujących w Zakładzie Student ponosi odpowiedzialność przed Komisją Dyscyplinarną ds. Studentów, co nie wyłącza odpowiedzialności Studenta z tytułu naruszenia przepisów obowiązujących w Zakładzie.
21. Po odbytej praktyce Student zobowiązany jest przedłożyć Opiekunowi praktyki z ramienia Uczelni dokumentację przebiegu praktyki w wyznaczonym przez Opiekuna terminie, celem otrzymania zaliczenia.
22. Ocenę końcową praktyki zawodowej wystawia Opiekun praktyk z ramienia Uczelni na podstawie zaświadczenia wystawionego przez Zakład prowadzący praktykę – Ocena przydatności do zawodu.
23. Dokumentacja przebiegu praktyki obejmuje zaświadczenie z Zakładu o odbytej praktyce – Ocena przydatności do zawodu oraz dziennik praktyk.

24. Zaliczenie praktyki zawodowej udokumentowane jest przez Opiekuna praktyki w formie wpisu na karcie zaliczeń.
25. Brak zaliczenia praktyki jest jednoznaczne z koniecznością jej powtórzenia.
26. Uczelnia nie zwraca Studentowi żadnych kosztów z tytułu odbywania praktyk.
27. Uczelnia nie ponosi kosztów ubezpieczenia Studenta w czasie odbywania praktyk.
28. Studentowi nie przysługują żadne roszczenia finansowe z tytułu odbywania praktyk, ani w stosunku do Uczelni, ani w stosunku do Zakładu, w którym odbywa daną praktykę.
29. Praca praktykanta na rzecz Zakładu ma charakter nieodpłatny.
30. W przypadku, gdy Zakład zdecyduje o możliwości otrzymania przez Studenta wynagrodzenia z tytułu pracy wykonywanej w trakcie praktyki, stosowna umowa zawierana jest pomiędzy Zakładem a Studentem bez pośrednictwa Uczelni.

Praktyki – specjalność nauczycielska

Studenci specjalności nauczycielskiej odbywają na studiach drugiego stopnia praktyki pedagogiczne przygotowujące do nauczania geografii w szkole ponadpodstawowej.

Praktyka składa się z trzech etapów. Pierwszy to praktyka psychologiczno-pedagogicznym wymiarze 30 godz. (semestr I). Kolejno realizowana jest praktyka zawodowa - kierunkowa w wymiarze 150 godzin (semestr III), a następnie dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej w wymiarze 180 godzin (semestr IV).

Przygotowanie w zakresie dydaktycznym.

Praktyki w szkole ponadpodstawowej odbywają się równolegle z realizacją zajęć z zakresu dydaktyki geografii na tych etapach edukacyjnych w uczelni. Opiekę i nadzór nad praktykami sprawuje opiekun praktyk. Szczegółowe zasady odbywania praktyk przez studentów, formy i sposoby ich zaliczenia określa regulamin praktyk.

Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym - praktyka 30 godz.

Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Praktyka odbywa się, w szkole lub placówce realizującej kształcenie na III lub IV etapie edukacyjnym.

W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- 1) zapoznanie się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
- 2) obserwowanie:
 - a) zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów,

- b) aktywności poszczególnych uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku),
 - d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń,
 - e) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk oraz prowadzonych przez niego zajęć,
 - f) sposobu integrowania przez opiekuna praktyk różnej działalności, w tym opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
 - g) dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw dzieci i młodzieży,
 - h) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie;
- 3) współdziałanie z opiekunem praktyk w:
- a) sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
 - b) podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
 - c) prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
 - d) podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- 4) pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w szczególności:
- a) diagnozowanie dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie,
 - b) poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
 - c) samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grupy i poszczególnych uczniów i wychowanków w grupie,
 - d) sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów i wychowanków,
 - e) organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
 - f) animowanie aktywności grupy i współdziałania jej uczestników, organizowanie pracy uczniów i wychowanków w grupach zadaniowych,
 - g) podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami i wychowankami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
 - h) podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,
 - i) sprawowanie opieki nad uczniami i wychowankami poza terenem szkoły lub placówki;
- 5) analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
- a) prowadzenie dokumentacji praktyki,
 - b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,

- c) ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
- d) ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
- e) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań,
- f) omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów.

Praktyki zawodowe– kierunkowe – praktyka 150 godz.

Głównym celem praktyki jest poszerzenie wiedzy zdobytej na studiach i rozwijanie umiejętności jej wykorzystania w przyszłej pracy zawodowej, w tym m.in.

- umiejętności: analitycznych, organizacyjnych, pracy w zespole, nawiązywania kontaktów, prowadzenia negocjacji, a także przygotowanie studenta do samodzielności i odpowiedzialności za powierzone mu zadania, itp.,
- stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej studentów na rynku pracy,
- poznanie zasad organizacji i mechanizmów funkcjonowania przedsiębiorstw, instytucji, administracji rządowej i samorządowej,
- kształtowanie umiejętności zawodowych związanych bezpośrednio z miejscem odbywania praktyki, poznanie organizacji pracy, podziału zadań i kompetencji, formalnych procedur postępowania w załatwianiu spraw, planowania pracy i systemu kontroli. Student ma prawo odbywać praktykę w samodzielnie wybranej przez siebie Firmie/Instytucji w III semestrze.

Dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej - praktyka 180 godz.

Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki geografii z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Praktyka odbywa się w szkole ponadpodstawowej (sem. IV).

W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji dydaktycznych przez:

- 1) zapoznanie się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań dydaktycznych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
- 2) obserwowanie:
 - a) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów,
 - b) toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych,
 - c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi lub młodzieżą w toku lekcji (zajęć),
 - d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w klasie, ich prawidłowości i zakłóceń,
 - e) sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
 - f) sposobu oceniania uczniów,

- g) sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej,
 - h) dynamiki i klimatu społecznego klasy, ról pełnionych przez uczniów, zachowania i postaw uczniów,
 - i) funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
 - j) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny,
 - k) organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje);
- 3) współdziałanie z opiekunem praktyk w:
- a) planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć),
 - b) organizowaniu pracy w grupach,
 - c) przygotowywaniu pomocy dydaktycznych,
 - d) wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej,
 - e) kontrolowaniu i ocenianiu uczniów,
 - f) podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
 - g) organizowaniu przestrzeni klasy,
 - h) podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 4) pełnienie roli nauczyciela, w szczególności:
- a) planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
 - b) dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej,
 - c) organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
 - d) wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
 - e) dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju uczniów,
 - f) animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
 - g) organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych,
 - h) dostosowywanie podejmowanych działań do możliwości i ograniczeń uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - i) diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów,
 - j) podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),

- k) podejmowanie działań wychowawczych w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad,
 - l) podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami;
- 5) analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
- a) prowadzenie dokumentacji praktyki,
 - b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
 - c) ocenę własnego funkcjonowania w toku wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
 - d) ocenę przebiegu prowadzonych lekcji (zajęć) oraz realizacji zamierzonych celów,
 - e) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych lekcji (zajęć),
 - f) omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów.

3.4. Wskaźniki charakteryzujące program studiów:

Wskaźniki dotyczące programu studiów	Liczba punktów ECTS	
	studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
3.4.1. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia;	108	108
3.4.2. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	6	
3.4.3. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym	12	
3.4.4. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć do wyboru	72	
3.4.5. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne (profil praktyczny)	71	

3.4.6. Zajęcia do wyboru z określeniem liczby punktów ECTS, w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie.

Grupy zajęć do wyboru		
Nazwa grupy zajęć	Łączna liczba godzin (kontaktowe)	Liczba punktów ECTS
Globalne problemy demograficzne/ Procesy i struktury urbanizacji na świecie/ Demograficzno-polityczne aspekty warunków życia ludności na świecie (przedmiot do wyboru)	60 (S-20, NS-12)	2
Trendy światowej gospodarki/ Globalne systemy finansowe i gospodarcze/ Procesy i struktury gospodarki przestrzennej (przedmiot do wyboru)	60 (S-20, NS-12)	2
Problemy społeczno-kulturowe świata/ Geografia kultury i religii/ Globalne procesy integracji społecznej i politycznej (przedmiot do wyboru)	90 (S-20, NS-12)	3
Przedsiębiorczość w geografii/ Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty (do wyboru)	10 (S-10, NS-6)	1
Seminarium dyplomowe	630 (S-105, NS-63)	21
Pracownia magisterska	90 (S-36, NS-24)	3
Moduły samodzielnego wyboru w ramach wykładów humanistyczno-społecznych	150 (S-45, NS-27)	6
Obsługa ruchu turystycznego	90 (S-30, NS-18)	3
Przedsiębiorstwo turystyczne	60 (S-15, NS-9)	2
Tworzenie produktu turystycznego	60 (S-15, NS-9)	2
Hotelarstwo	60 (S-15, NS-9)	2
Pilotaż i przewodnictwo	150 (S-55, NS-33)	5
Turystyka kwalifikowana	120 (S-30, NS-18)	4
Agroturystyka	120 (S-30, NS-18)	4
Turystyka uzdrowiskowa	120 (S-30, NS-18)	4

Grupy zajęć do wyboru		
Nazwa grupy zajęć	Łączna liczba godzin (kontaktowe)	Liczba punktów ECTS
Regiony turystyczne Polski	120 (S-40, NS-24)	4
Regiony turystyczne Europy	120 (S-40, NS-24)	4
Wybrane pozaeuropejskie regiony turystyczne	150 (S-40, NS-24)	5
Ekonomika turystyki	60 (S-15, NS-9)	2
Badania rynku turystycznego	90 (S-30, SD-18)	3
Podstawy rekreacji	60 (S-15, NS-9)	2
Praktyka zawodowa (3-miesięczna)	360 (0)	12
Zarządzanie ochroną środowiska	150 (S-35, NS-21)	5
Zarządzanie obszarami chronionymi	120 (S-30, NS-18)	4
Zarządzanie środowiskiem strefy nadmorskiej Bałtyku	120 (S-30, NS-18)	4
Monitoring środowiska	90 (S-25, NS-15)	3
Obrazowanie naziemne i lotnicze środowiska	90 (S-20, NS-12)	3
Projektowanie systemów terytorialno-krajobrazowych	90 (S-30, NS-18)	3
Rozwój zrównoważony	150 (S-45, NS-27)	5
Gospodarka wodno-ściekowa	90 (S-20, NS-12)	3
Gospodarka odpadami	90 (S-20, NS-12)	3
Ochrona zasobów środowiska w Polsce	120 (S-40, NS-24)	4
Środowisko przyrodnicze Bałtyku i jego ochrona	210 (S-75, NS-45)	7
Europejska polityka rolna w zakresie ochrony środowiska	60 (S-30, NS-18)	2
Praktyka zawodowa (3-miesięczna)	360 (0)	12

Grupy zajęć do wyboru		
Nazwa grupy zajęć	Łączna liczba godzin (kontaktowe)	Liczba punktów ECTS
Strategie rozwoju regionalnego	120 (S-30, NS-18)	4
Zarządzanie zasobami ludzkimi w wymiarze ekonomiczno-społecznym	90 (S-20, NS-12)	3
Rynek nieruchomości	90 (S-20, NS-12)	3
Zamówienia publiczne w gospodarce samorządowej	60 (S-25, NS-15)	2
Gospodarka regionu pomorskiego	120 (S-30, NS-18)	4
Społeczeństwo regionu pomorskiego	120 (S-30, NS-18)	4
Nauka o administracji samorządowej	60 (S-15, NS-9)	2
Administracja publiczna w Polsce	180 (S-70, NS-42)	6
Gospodarka i administracja w wybranych krajach europejskich	120 (S-50, NS-30)	4
Zadania samorządu terytorialnego w zakresie pomocy społecznej	150 (S-30, NS-18)	5
Zarządzanie kryzysowe w środowisku	90 (S-30, NS-18)	3
Gospodarka komunalna i mieszkaniowa	120 (S-30, NS-18)	4
Aktywizacja społeczności lokalnych	60 (S-20, NS-12)	2
Praktyka zawodowa (3-miesięczna)	360 (0)	12
Razem:	6310 (S-1411, NS-876)	212
Nazwa grupy zajęć	Łączna liczba godzin (kontaktowe)	Liczba punktów ECTS
Psychologia	60 (S-40, NS-40)	2
Pedagogika	60 (S-40, NS-40)	2

Grupy zajęć do wyboru		
Nazwa grupy zajęć	Łączna liczba godzin (kontaktowe)	Liczba punktów ECTS
Trening umiejętności wychowawczych	30 (S-15, NS-15)	1
Psychologia etapów edukacyjnych – szkoła ponadpodstawowa	60 (S-30, NS-30)	2
Pedagogika etapów edukacyjnych - szkoła ponadpodstawowa	60 (S-30, NS-30)	2
Praktyka zawodowa psychologiczno-pedagogiczna w szkole ponadpodstawowej	30 (0)	1
Dydaktyka ogólna	60 (S-30, NS-30)	2
Dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej I	60 (S-30, NS-30)	6
Praktyka zawodowa - kierunkowa	150 (0)	5
Dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej II	180 (S-40, NS-40)	6
Praktyka w szkole ponadpodstawowej	180 (0)	6
Krajoznawstwo i turystyka w szkole	180 (S-40, NS-24)	6
Edukacja ekologiczna	90 (N-20, NS-12)	3
Edukacja regionalna	90 (N-20, NS-12)	3
Walory turystyczne Polski	60 (S-30, NS-18)	2
Projektowanie zajęć terenowych	150 (S-39, NS-23)	5
Metody badań w geografii	90 (S-30, NS-18)	3
Prawo oświatowe	90 (S-30, NS-90)	4
Razem:	1740 (S-459, NS-387)	58

3.4.7. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne wraz z przypisaną liczbą punktów ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie, prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu

działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (profil praktyczny).

Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne wraz z przypisaną liczbą punktów ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie, prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (profil praktyczny).				
Nazwa grupy zajęć	Forma/formy zajęć¹	Łączna liczba godzin	Liczba godzin (kontaktowe)	Liczba punktów ECTS
Badania litosfery	CAU	120	(S-20, NS-12)	2
Badania atmosfery	CAU	120	(S-20, NS-12)	2
Badania hydrosfery	CAU	150	(S-20, NS-12)	3
Badania biosfery	CAU	120	(S-20, NS-12)	2
Przedsiębiorczość w geografii – warsztaty (przedmiot do wyboru) Komunikacja interpersonalna w geografii – warsztaty (przedmiot do wyboru)	CW	30	(S-10, NS-6)	1
Seminarium magisterskie	S	630	(S-105, NS-63)	21
Pracownia magisterska	S	90	(S-36, NS-24)	3
Obsługa ruchu turystycznego	CAU	90	(S-30, NS-18)	3
Przedsiębiorstwo turystyczne	CAU	60	(S-15, NS-9)	2
Tworzenie produktu turystycznego	CW	60	(S-15, NS-9)	2
Hotelarstwo	CAU	60	(S-15, NS-9)	2
Pilotaż i przewodnictwo	CAU, CT	150	CAU (S-20, NS-12) CT (S-15, NS-9)	3
Turystyka kwalifikowana	CAU	120	(S-20, NS-12)	2
Agroturystyka	CAU	120	(S-20, NS-12)	2
Turystyka uzdrowiskowa	CAU	120	(S-20, NS-12)	2
Wybrane pozaeuropejskie regiony turystyczne	CAU	150	(S-20, NS-12)	3
Ekonomia turystyki	CAU	60	(S-15, NS-9)	2
Badania rynku turystycznego	CAU	90	(S-30, NS-18)	3
Praktyka zawodowa (3-miesięczna)	P	360	360 (0)	12

Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne wraz z przypisaną liczbą punktów ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie, prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (profil praktyczny).				
Nazwa grupy zajęć	Forma/formy zajęć¹	Łączna liczba godzin	Liczba godzin (kontaktowe)	Liczba punktów ECTS
Zarządzanie ochroną środowiska	CL	150	(S-20, NS-12)	3
Zarządzanie środowiskiem strefy nadmorskiej Bałtyku	CAU	120	(S-20, NS-12)	2
Monitoring środowiska	CL	90	(S-25, NS-15)	3
Obrazowanie naziemne i lotnicze środowiska	CL	90	(S-20, NS-12)	3
Projektowanie systemów terytorialno-krajobrazowych	CW	90	(S-30, NS-18)	3
Rozwój zrównoważony	CAU	150	(S-30, NS-18)	3
Gospodarka wodno-ściekowa	CAU	90	(S-20, NS-12)	3
Gospodarka odpadami	CAU	90	(S-20, NS-12)	3
Środowisko przyrodnicze Bałtyku i jego ochrona	CAU, CT	210	CAU (S-30, NS-18) CT (S-25, NS-15)	6
Praktyka zawodowa (3-miesięczna)	P	360		12
Strategie rozwoju regionalnego	CAU	120	(S-20, NS-12)	3
Zarządzanie zasobami ludzkimi w wymiarze ekonomiczno-społecznym	CAU	90	(S-20, NS-12)	3
Rynek nieruchomości	CAU	90	(S-20, NS-12)	3
Zamówienia publiczne w gospodarce samorządowej	CPR	60	(S-15, NS-9)	1
Gospodarka regionu pomorskiego	CAU	120	(S-20, NS-18)	2
Społeczeństwo regionu pomorskiego	CAU	120	(S-20, N-12)	2
Administracja publiczna w Polsce	CAU, CT	180	CT (S-25, NS-15) CAU (S-25, NS-15)	5

Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne wraz z przypisaną liczbą punktów ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie, prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (profil praktyczny).				
Nazwa grupy zajęć	Forma/formy zajęć¹	Łączna liczba godzin	Liczba godzin (kontaktowe)	Liczba punktów ECTS
Gospodarka i administracja w wybranych krajach europejskich	CAU	120	(S-30, NS-18)	3
Zarządzanie kryzysowe w środowisku	CL	90	(S-30, NS-18)	3
Gospodarka komunalna i mieszkaniowa	CAU	120	(S-20, NS-12)	2
Aktywizacja społeczności lokalnych	CAU	60	(S-20, NS-12)	2
Praktyka zawodowa (3-miesięczna)	P	360	360 (0)	12
Razem		5670	(S-971, NS-582)	154
Grupy zajęć służące zdobywaniu przez studenta uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela				
Psychologia	CAU	60	(S-20, NS-20)	1
Pedagogika	CAU	60	(S-20, NS-20)	1
Trening umiejętności wychowawczych	CAU	30	(S-15, NS-15)	1
Psychologia etapów edukacyjnych - szkoła ponadpodstawowa	CAU	60	(S-15, NS-15)	1
Pedagogika etapów edukacyjnych - szkoła ponadpodstawowa	CAU	60	(S-15, NS-15)	1
Praktyka zawodowa psychologiczno-pedagogiczna w szkole ponadpodstawowej	P	30	30 (0)	1
Dydaktyka ogólna	CAU	60	(S-10, NS-10)	1
Praktyka zawodowa - kierunkowa	P	150	150 (0)	5
Dydaktyka geografii w szkole ponadpodstawowej II	CL	180	(S-30, NS-30)	4
Praktyka w szkole ponadpodstawowej	P	180	180 (0)	6

Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne wraz z przypisaną liczbą punktów ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie, prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (profil praktyczny).				
Nazwa grupy zajęć	Forma/formy zajęć¹	Łączna liczba godzin	Liczba godzin (kontaktowe)	Liczba punktów ECTS
Krajoznawstwo i turystyka w szkole	CL	180	(S-30, NS-18)	4
Edukacja ekologiczna	CAU	90	(N-10, NS-6)	1
Edukacja regionalna	CAU	90	(N-10, NS-6)	1
Projektowanie zajęć terenowych	CT	150	(S-15, NS-9)	2
Metody badań w geografii	CAU	90	(S-20, NS-12)	2
Prawo oświatowe	CL	120	(S-30, NS-30)	4
Razem:		1590	(S-264, NS-220)	30

¹zgodnie z obowiązującym zarządzeniem Rektora AP w sprawie rodzajów zajęć dydaktycznych: W-wykład, K-konwersatorium, CAU-ćwiczenia audytoryjne, CL-ćwiczenia laboratoryjne, CT-ćwiczenia terenowe, CPR – ćwiczenia projektowe, CW – ćwiczenia warsztatowe, S – seminaria, L- lektoraty, P – praktyki, ST – staże zawodowe, CR – ćwiczenia ruchowe

4. OCENA I DOSKONALENIE PROGRAMU STUDIÓW

4.1. Analiza zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy

- *Wnioski dotyczące zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy opracowano na podstawie następujących dokumentów:*
1. Wyniki ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) szkół wyższych w 2017 roku.
 2. Raport z monitoringu losu absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku z roku 2018 – opracowanego przez Akademickie Biuro Karier.
 3. Raport z monitoringu losu absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku z roku 2019 – opracowanego przez Akademickie Biuro Karier.
 4. Program „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie słupskim i mieście Słupsk w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 (POWER)” finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.
 5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia z powiatu Słupskiego i miast Słupsk”
 6. Współpraca pracowników Instytutu w Słupsku z otoczeniem społeczno-gospodarczym – raport roczny.
 7. Ocena i weryfikacja efektów kształcenia w programach SPS, SDS na kierunku Geografia za rok akademicki 2017/2018 oraz 2018/2019.
 8. Diagnoza rynku pracy subregionu słupskiego, AP w Słupsku w 2018 roku.
 9. Analiza oczekiwań rynku pracy subregionu słupskiego 2014. Raport Akademii Pomorskiej w Słupsku - grudzień 2014.
 10. Projekt „Słuchamy Pracodawców! – więcej kształcenia praktycznego na Akademii Pomorskiej w Słupsku” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (początek projektu - 15.11.2014r.)
 11. Wnioski Polskiej Komisji Akredytacyjnej.
 12. Wnioski z bezpośredniej współpracy i konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi w zakresie modyfikacji programów kształcenia oraz tworzenia nowych specjalności.

Z oceny i analizy mierników ilościowych stopnia realizacji efektów uczenia się zawartych w programach SPS, SDS na kierunku Geografia za rok akademicki 2017/2018 oraz 2018/2019, wynika że

„efekty uczenia się w zrealizowanych modułach zostały osiągnięte w stopniu bardzo dobrym. Najwyższe wyniki uzyskano w zakresie wiedzy i umiejętności, nieznacznie mniejsze w zakresie kompetencji społecznych. Efekty kierunkowe zostały w pełni osiągnięte i ocenione na dobry

plus. Jest to jednak ocena niższa niż średnia dla wszystkich modułów. Najkorzystniej wypadły oceny efektów specjalnościowych. Wszystkie specjalności otrzymały ocenę powyżej dobrej.”

Analiza oceny treści programowych przez absolwentów kierunku Geografia wykazała potrzebę redukcji treści podstawowych (ogólnokształcących) na rzecz treści i umiejętności przydatnych w zawodzie. Studenci wskazali również na zbyt małą ilość przedmiotów specjalnościowych i potrzebę zwiększenia liczby niektórych zajęć terenowych.

Badanie losów absolwentów wykazało że,

ponad 60% z nich podejmowało dalsze kształcenie, głównie w celu zdobycia nowych lub uzupełniających kwalifikacji - szczególnie w obszarach związanych z rozwijaniem własnych kompetencji i umiejętności w zakresie komunikacji, autoprezentacji, kreatywności, coachingu. Przeprowadzone badanie wskazuje również na potrzebę stałej aktualizacji i doskonalenia programów kształcenia pod kątem najbardziej pożądaných przez pracodawców kompetencji i umiejętności absolwentów.

Działania doskonalące, dotyczące procedury weryfikacji treści i efektów uczenia się w kolejnym roku akademickim obejmują m.in.:

współpracę z Zespołem Ekspertów przy Instytucie Geografii i Studiów Regionalnych oraz Ekspertami MEN, pozwalającą na zwiększenie konkurencyjności absolwentów kierunku Geografia na rynku pracy.

Zwiększenie liczby zajęć laboratoryjnych i warsztatowych w przedmiotach wymagających wykorzystania sprzętu terenowego, laboratoryjnego, aparatury pomiarowej i technologii ICT.

Z diagnozy rynku pracy subregionu słupskiego, opracowanej w IGiSR AP w Słupsku, wynika:

Rekomendacje i wnioski wynikające z analiz zewnętrznych:

- **Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych - dane WUP Gdańsk**
 - „Zawody **maksymalnie deficytowe** w województwie pomorskim: **Hydrolog**”
 - „Większość wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej pochodziło z **sektora usług**”
- **Pomorski Barometr Zawodowy**
 - „Analiza średnio- i długookresowych ilościowych i jakościowych prognoz zmian sytuacji gospodarczej województwa pozwoliła wskazać następujące branże strategiczne dla pomorskiego rynku pracy w dłuższej perspektywie:
 - ✓ branżę logistyczno-transportową,
 - ✓ branżę energetyczną,
 - ✓ branżę technologii informatycznych i komunikacyjnych (ICT),
 - ✓ branżę BPO/SSC,

- ✓ branże przemysłu przetwórczego, przede wszystkim z obszaru przemysłu stoczniowego i chemicznego oraz
- ✓ branżę turystyczną”

- Bilans Kapitału Ludzkiego na Pomorzu

Wyniki badania pokazały, że w dłuższej perspektywie największe zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników na Pomorzu występuje w branżach:

- ✓ logistyczno-transportowej,
- ✓ energetycznej,
- ✓ technologii informatycznych i komunikacyjnych,
- ✓ usług opiekuńczych,
- ✓ branży stoczniowej
- ✓ turystycznej.”

Wyniki badania bezpośredniego pracodawców w subregionie słupskim

Pracodawcy dostrzegają przydatność kompetencji ogólnogeograficznych oraz kompetencji obejmujących wszechstronną wiedzę o środowisku przyrodniczym (szczególnie w kontekście lokalnych uwarunkowań społeczno-ekonomicznych) co wskazuje na potrzebę stworzenia nowego kierunku kształcenia, skupiającego w sobie elementy wiedzy i umiejętności z różnych dyscyplin - geografii, biologii, turystyki, ochrony środowiska, fizyki (które mogłyby stanowić podstawę do pozyskania i rozwijania kompetencji zawodowych wykorzystywanych w szeroko rozumianym modelowaniu środowiska przyrodniczego, gospodarczego jak i społecznego). Jest to tym bardziej uzasadnione, że regionalne i ogólnopolskie badania rynku pracy rekomendują m.in. rozwój zatrudnienia w branżach związanych z ochroną środowiska i zagrożeniami ekologicznymi, wykorzystaniem energii odnawialnej, turystyką.

Ponadto z raportu Akademii Pomorskiej w Słupsku pt. „Analiza oczekiwań rynku pracy subregionu słupskiego” wynikają następujące fakty:

- **Prognoza zatrudnienia 2020 i zapotrzebowanie na pracowników w subregionie słupskim**

Według prognozy do 2020 roku najwięcej stanowisk pracy powstanie w sektorze usług, ochronie zdrowia, pomocy społecznej, usługach osobistych, cateringu i hotelarstwie, a także szeroko pojętej dystrybucji

Do ważnych dla pracodawców branż należą również: Budownictwo, Energetyka, Ochrona środowiska, Mechatronika, Hotelarstwo i gastronomia, Logistyka, Inżynieria środowiska i jego monitoring.

Wytypowano także grupy kierunków nieznacznie mniej istotnych - do których zaliczyć m.in. można: Zarządzanie, Zarządzanie zasobami ludzkimi, Finanse i ubezpieczenia, Marketing i promocja w turystyce, Kosmetologia, Języki obce w turystyce i biznesie, Architekturę krajobrazu, Handel i marketing, Finanse i rachunkowość, Gospodarkę odpadami, Geologię i hydrogeologię, Geologię morza, Meliorację.

- **Tendencje i Rekomendacje**

„III. Tendencje wynikające z badania pracodawców subregionu słupskiego:

- 1. Wzrosnie zapotrzebowanie na pracowników z wykształceniem wyższym, przede wszystkim z grupy specjalistów, kadry zarządzającej oraz pracowników biurowych*
- 2. Najbardziej pożądanymi kierunkami studiów z punktu widzenia rozwoju firm i rozwoju subregionu będą kierunki związane z technologią informacyjną, administracją, kierunki techniczne i turystyka,*
- 3. Oprócz kwalifikacji zawodowych pracodawcy jako niezbędne uznali:*
 - a) zwiększenie liczby praktycznych form zajęć*
 - b) wzrost branżowych kompetencji językowych,*
 - c) zwiększenie ich udziału w zakresie przygotowania programów kształcenia,*
 - d) położenie większego nacisku na rozwój specjalizacji morskich i turystycznych (jako specyfiki regionu)”*

„V. Rekomendacje wynikające z badania absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku:

- 1. Absolwenci oceniają swoje przygotowanie zawodowe jako dobre (szczególnie wysoko oceniają umiejętność samokształcenia, otwartość na uczenie się i stały rozwój,*
- 2. Zauważają potrzebę doskonalenia swoich umiejętności interpersonalnych, komunikacji w środowisku zawodowym, podniesienie kompetencji językowych oraz nabycie uprawnień specjalistycznych.”*

Wnioski i analizy wynikające z realizacji projektu „Słuchamy Pracodawców! – więcej kształcenia praktycznego na Akademii Pomorskiej w Słupsku” realizowanego w latach 2014-15.

Modyfikację i rozszerzenie zakresu programu kształcenia dla kierunku Geografia w ramach dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy sfinansowano w ramach Projektu „SŁUCHAMY PRACODAWCÓW! – więcej kształcenia praktycznego na Akademii Pomorskiej w Słupsku”, realizowanego przez Akademię Pomorską w Słupsku, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach POKL, Priorytet IV: Szkolnictwo wyższe i nauka, Działanie 4.1: Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy, Poddziałanie 4.1.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni. W trakcie modyfikacji i rozszerzenia powyższego programu kształcenia konsultowano się z pracodawcami regionu słupskiego (jednostki samorządu terytorialnego w subregionie słupskim, branża turystyczna)

Wnioski Polskiej Komisji Akredytacyjnej

- 1. Wprowadzenie zajęć fakultatywnych w ramach realizacji efektów kształcenia w formie zajęć terenowych wyjazdowych, które nie będą zmuszały studentów do ponoszenia kosztów wyjazdu.*
- 2. Wprowadzenie w wykazie efektów kształcenia dla kierunku efektów wynikających ze Standardu Kształcenia Nauczycieli dla specjalizacji nauczycielskiej.*
- 3. Zmniejszenie liczby specjalności.*

➤ *Informacja o doświadczeniach i wzorcach międzynarodowych w pracach mających na celu określenie programu kształcenia*

Instytut Geografii i Studiów Regionalnych wykorzystał do kształtowania programów kształcenia doświadczenia wynikające z realizacji wymiany międzynarodowej m.in. w ramach programów:

- LPP ERASMUS,
- ERASMUS+ (uczelnie z 18 państw)
- dwustronnych umów na wymianę semestralną z Czerniowieckim Uniwersytetem Narodowym im. Fedkowycza na Ukrainie oraz Chersońskim Uniwersytetem Narodowym na Ukrainie.

W ramach tego działania prowadzone były rozmowy, porównania programów kształcenia zarówno ze studentami uczestniczącymi w programie jak i przedstawicielami środowiska dydaktycznego i naukowego tych uczelni. Wśród najważniejszych działań należy wymienić:

- rozszerzanie programów studiów z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy,
- wprowadzanie oferty dydaktycznej w językach obcych z nastawieniem na kształcenie studentów zagranicznych,
- programy studiów realizujące wymogi i standardy unijne (boloński system kształcenia),
- aktualizację katalogu ECTS na wszystkich kierunkach studiów.

Wpływ badań naukowych prowadzonych w Instytucie na proces kształcenia przede wszystkim wyraża się wzrostem jakości procesu dydaktycznego i prowadzonych zajęć, wynikającym z nabywania doświadczenia w czasie uczestnictwa pracowników w wymianie międzynarodowej, krajowych i międzynarodowych stażach oraz badaniach naukowych, prowadzonych we współpracy z instytucjami zagranicznymi. Szczególnie cenna jest międzynarodowa współpraca naukowa sprzyjająca poszerzaniu realizowanych zadań, a jednocześnie pozwalająca na przekazywanie nowoczesnej wiedzy studentom.

Instytut ma podpisane umowy o współpracy naukowej i dydaktycznej z wieloma uczelniami zagranicznymi. Liczba partnerów do współpracy jest systematycznie poszerzana, a współpraca naukowa jest finansowana z budżetów zainteresowanych jednostek. Umowy obejmują m.in.: wizyty grup studentów i pracowników, udział w konferencjach, współorganizowanie konferencji, wspólne badania i publikacje, a także realizację zagranicznych ćwiczeń terenowych dla kierunku Geografia, wszystkich specjalności.

W ostatnich latach znacznie rozwinęła się indywidualna współpraca pracowników Instytutu z uczelniami zagranicznymi w Argentynie, Czechach, Niemczech, Słowacji i Urugwaju, co przekłada się na uczestnictwo we wspólnych badaniach naukowych i publikacjach, poszerzanie własnego warsztatu naukowego oraz unowocześnianie treści zajęć zgodnie ze światowymi trendami.

Ważnym osiągnięciem organizacyjnym Akademii Pomorskiej w Słupsku w tym Instytut Geografii i Studiów Regionalnych była realizacja projektu: Rozwój systemu kształcenia o profilu praktycznym w ramach Słupskiego Ośrodka Akademickiego (SOA) w partnerstwie ze Słupską Izbą Przemysłowo-Handlową na Region Słupski oraz Pomorską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. Celem projektu było podniesienie jakości bazy dydaktycznej niezbędnej do realizacji kształcenia praktycznego poprzez modernizację i adaptację istniejącej infrastruktury na potrzeby specjalistycznych pracowni kształcenia praktycznego; podniesienie praktycznych kwalifikacji zawodowych kadry dydaktycznej we współpracy z przedsiębiorcami, gdzie wykładowcy i pracownicy dydaktyczni Instytutu uczestniczyli w specjalistycznych szkoleniach i stażach organizowanych przez firmy z regionu i ze Słupska. W ramach funkcjonujących kierunków Ochrona środowiska i Fizyka techniczna powstało 6 nowych specjalności min. Ekotechnologie – odnawialne źródła energii, Ekoenergetyka, Biomonitoring i zrównoważony rozwój, Przyrodnicze zarządzanie przestrzenią miejską, Gospodarka komunalna i wodno-ściekowa. W ostatnich latach (2017-2019) na potrzeby Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska, Instytutu Fizyki (ul. Krzysztofa Arciszewskiego 22a) oraz Instytutu Geografii i Studiów Regionalnych (ul. Partyzantów 27); wyremontowano laboratoria oraz pracownie, które wyposażono w specjalistyczny sprzęt ICT, badawczy oraz podstawowy sprzęt laboratoryjny.

W określaniu koncepcji kształcenia na kierunku Geografia uczestniczyli pracownicy i studenci Instytutu Geografii i Studiów Regionalnych oraz innych instytutów, wymienieni jako wewnętrzni interesariusze, a także opiekunowie praktyk w zakładach pracy i szkołach, dyrektorzy szkół, pracownicy innych placówek naukowych, wymienieni jako interesariusze zewnętrzni.

- *Wewnętrzni interesariusze uczestniczący w określaniu koncepcji kształcenia:*
 - Instytut Historii i Politologii
 - Instytut Fizyki
 - Instytut Biologii i Ochrony Środowiska
 - Instytut Socjologii i Pracy Socjalnej
 - Instytut Matematyki
 - Studium Informatyki
- *Zewnętrzni interesariusze uczestniczący w określaniu koncepcji kształcenia (na podstawie zawartych porozumień o współpracy)*
 - Urzędy Gmin w Dębnicy Kaszubskiej, Ustce, Główczycach, Kobylnicy, Kołczygłowach, Słupsku, Nowej Wsi Lęborskiej, Potęgowie, Damnicy, Postominie, Malechowie, Cewicach, Parchowie, Czarnej Dąbrówce, Wejherowie
 - Urzędy Miast Kościerzyna, Słupsk, Ustka, Człuchów, Sławno, Kępice, Czernik
 - Starostwo Powiatowe w Człuchowie, Słupsku, Wejherowie, Lęborku
 - Fundacja Rozwoju Lokalnego „Parasol” w Bytowie

- Słowiński Park Narodowy
- Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych w Słupsku
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Regionalny Oddział w Słupsku
- Kancelaria Rzecznawcy Majątkowego w Słupsku
- Powiatowy Zakład Usług Medycznych w Słupsku
- Zakład Zarządców Nieruchomości WAM Spółka z o.o. Oddział Słupsk
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku
- „Wodociągi Słupsk” Sp. z o.o. Oczyszczalnia Ścieków
- Państwowa Straż Pożarna w Słupsku
- Urząd Pracy w Słupsku
- Urząd Morski w Słupsku
- Centrum Kształcenia Praktycznego w Słupsku
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Choczewie
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytowie
- Studio Geodezji w Świdwinie
- GEOEKSPRES Sp. z o.o. w Człuchowie
- Szczecinecka Lokalna Organizacja Turystyczna
- Fundacja Rozwoju Lokalnego „Parasol” w Bytowie
- Słowiński Park Narodowy
- Park Narodowy Gór Stołowych
- Biuro Podróży EURO-RELAX w Słupsku
- Przedsiębiorstwo Turystyczne Euro-Tours w Słupsku
- Centrum Zdrowia i Relaksu VERANO Sp. z o.o. w Kołobrzegu
- Stowarzyszenie Lokalnej Organizacji Turystycznej „Kaszuby Bytowskie” w Bytowie
- Powiatowe Stowarzyszenie „Agro-Kaszuby” Powiatu Bytowskiego w Bytowie
- Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych w Słupsku
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Regionalny Oddział w Słupsku
- Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe w Słupsku i regionie
- WellnessMedical SPA Kormoran Rowy
- TRENDMED Sp. z o.o. „Dolina Charlotty”

4.2. Wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów

Na podstawie analizy Raportu z monitoringu „Losy absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku”, Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk, styczeń 2018 oraz „Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) szkół wyższych w 2017 roku” wynika, że absolwenci objęci badaniem ankietowym po ukończeniu wyższych studiów w 80.0% przypadków podjęli pracę

zawodową lub kontynuują kształcenie (11,0%). Część absolwentów nie podjęło zatrudnienia, ale szuka pracy (5%). Część z nich jednocześnie studiowała i podjęła pracę (4%). Do pozytywnych aspektów podjęcia pracy przez absolwentów zalicza się fakt, że w ponad 55,0% zajęcie to ma związek z ukończonym kierunkiem studiów.

Badania prowadzone wśród pracodawców i analizy Bilansu Kapitału Ludzkiego pokazały, że poza umiejętnościami zawodowymi, niezależnie od rodzaju zajmowanego stanowiska niezmiennie liczą się kompetencje interpersonalne oraz samoorganizacyjne, np. komunikatywność, umiejętność podejmowania decyzji i samodzielność. Z punktu widzenia rozwoju kariery zawodowej bardzo ważne są także umiejętności: zarządzania czasem, przedsiębiorczość, umiejętność współpracy w grupie lub łatwość nawiązywania kontaktów z ludźmi. Kompetencje te rozwijane są na większości specjalności kierunku Geografia. Badanie prowadzone wśród absolwentów Akademii Pomorskiej wykazało, że samoocena osiągniętych przez absolwentów efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych była dość wysoka (większość ocen oscylowała wokół oceny 4,0). Najwyżej została oceniona umiejętność samokształcenia i etyczne postępowanie jako podstawa w działaniu. Niestety gorzej absolwenci oceniali swoje przygotowanie do przyszłej pracy w zakresie zgodności zdobytej wiedzy i wykształconych umiejętności z oczekiwaniami rynku pracy oraz znajomość języków obcych. W celu poprawy tej sytuacji zostały podjęte i wdrożone działania naprawcze.

Absolwenci Uczelni za szczególne istotne w procesie wejścia na rynek pracy i w dalszej karierze zawodowej uznali zdobyte w procesie kształcenia kwalifikacje formalne (świadectwa, dyplomy, certyfikaty). Duże znaczenie miał w ich opinii ukończony kierunek studiów, mniejsze natomiast pozycja/prestiż ukończonej uczelni.

Osoby młode po ukończeniu edukacji na studiach często mają problem z wejściem na rynek pracy ze względu na brak doświadczenia zawodowego. Kwestię tę pokonać może jedynie dobre przygotowanie praktyczne w toku studiów (m.in. korzystanie ze staży i praktyk studenckich). zgromadzone opinie wyrażane przez absolwentów Akademii Pomorskiej wskazują także na zasadność przyjętych w Strategii oraz w Programie Rozwoju AP kierunków doskonalenia modelu kształcenia.

Informacja o doświadczeniach i wzorcach międzynarodowych w pracach mających na celu określenie programu uczenia się.

Instytut wykorzystał do kształtowania programów kształcenia doświadczenia wynikające z realizacji wymiany międzynarodowej m.in. w ramach programów:

LPP ERASMUS,

ERASMUS+ (uczelnie z 18 państw)

dwustronnych umów na wymianę semestralną z Czerniowieckim Uniwersytetem Narodowym im. Fedkowycza na Ukrainie oraz Chersońskim Uniwersytetem Narodowym na Ukrainie.

W ramach tego działania prowadzone były rozmowy, porównania programów kształcenia zarówno ze studentami uczestniczącymi w programie jak i przedstawicielami środowiska dydaktycznego i naukowego tych uczelni. Wśród najważniejszych działań należy wymienić:

rozszerzanie programów studiów z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy,
wprowadzanie oferty dydaktycznej w językach obcych z nastawieniem na kształcenie studentów zagranicznych,
programy studiów realizujące wymogi i standardy unijne (boloński system kształcenia),
aktualizację katalogu ECTS.

Wpływ badań naukowych prowadzonych w Instytucie na proces kształcenia przede wszystkim wyraża się wzrostem jakości procesu dydaktycznego i prowadzonych zajęć, wynikającym z nabywania doświadczenia w czasie uczestnictwa pracowników w wymianie międzynarodowej, krajowych i międzynarodowych stażach oraz badaniach naukowych, prowadzonych we współpracy z instytucjami zagranicznymi. Szczególnie cenna jest międzynarodowa współpraca naukowa sprzyjająca poszerzaniu realizowanych zadań, a jednocześnie pozwalająca na przekazywanie nowoczesnej wiedzy studentom.

Należy też podkreślić, że zainteresowania badawcze pracowników miały wpływ na uruchamianie nowych specjalności.

Instytut ma podpisane umowy o współpracy naukowej i dydaktycznej z wieloma uczelniami zagranicznymi. Liczba partnerów do współpracy jest systematycznie poszerzana, a współpraca naukowa jest finansowana z budżetów zainteresowanych jednostek. Umowy obejmują m.in.: wizyty grup studentów i pracowników, udział w konferencjach, współorganizowanie konferencji. W ostatnich latach znacznie rozwinęła się indywidualna współpraca pracowników Instytutu z uczelniami zagranicznymi w Argentynie, Czechach, Niemczech, Słowacji i Urugwaju, na Węgrzech co przekłada się na uczestnictwo we wspólnych badaniach naukowych i publikacjach, poszerzanie własnego warsztatu naukowego oraz unowocześnianie treści zajęć zgodnie ze światowymi trendami.

4.3. Inne działania związane z oceną i doskonaleniem programu studiów

4.3.1. Opis sposobów weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez studenta

Sprawdzenie efektów kształcenia będzie przebiegało w bardzo zróżnicowany sposób, zależny m.in. od formy prowadzonych zajęć. Zgodnie z Zarządzeniem nr R.021.10.16 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 22 stycznia 2016 r. w Akademii Pomorskiej przyjmuje się następujące formy zajęć, w odniesieniu do kierunku Geografia:

1. Zajęcia teoretyczne:

1) Wykłady

Sprawdzenie efektów kształcenia realizowanych na wykładach, będzie odbywało się głównie poprzez formę egzaminu. Warto jednak podkreślić, że zakładane są dwa rodzaje egzaminu – pisemna i ustna. W przypadku egzaminu pisemnego preferowanymi formami sprawdzenia efektów kształcenia jest test wyboru lub zadania otwarte o często aplikacyjnym charakterze. Forma egzaminu ustnego jest znacznie bardziej zindywidualizowana, ale najczęściej przyjmuje ramy wyboru przez studenta zestawu pytań, na które student musi odpowiedzieć. Część wykładów kończy się zaliczeniem z oceną. Wówczas prowadzący może sprawdzić efekty

kształcenia realizowane na wykładach przyjmując takie same formy jak w przypadku wykładu kończącego się egzaminem lub formę pisemnego kolokwium zaliczeniowego.

2) Konwersatoria

Konwersatoria są formami zajęć z uwzględnieniem czynnego udziału studentów w prezentowanych przez prowadzącego treściach. Zakłada się formę dyskusji i możliwość prezentacji własnych poglądów i wiedzy przez studentów. Sprawdzanie efektów kształcenia może odbywać się w trakcie trwania przedmiotu, biorąc pod uwagę aktywność studentów wynikającą z ich wcześniejszego przygotowania do zajęć. Konwersatoria mogą kończyć się dwoma formami sprawdzenia – egzaminem (forma ustna lub pisemna) lub zaliczeniem z oceną (łącznie z przygotowaniem pracy semestralnej, projektu itp.).

2. Zajęcia praktyczne:

1) Seminaria

Głównym sposobem sprawdzenia efektów kształcenia na seminarium dyplomowym, będzie przygotowanie jak również sama poziom pracy dyplomowej. Ważne są też poszczególne ogniwa konstruowania pracy, które będą dodatkowo sprawdzane. Ponadto ocenie będzie podlegała sama postawa studenta w kontekście rynku pracy.

2) Lektoraty – ćwiczenia

Forma zajęć związana z nauką języków obcych. Sprawdzalność efektów kształcenia odbywa się systematycznie na zajęciach na podstawie wykonywanych przez studentów zadań ustnych i pisemnych, ocenie prac pisemnych, ustnych, kolokwiów ustnych i pisemnych oraz egzaminu końcowego. Ważnym etapem sprawdzalności efektów kształcenia jest aktywność na zajęciach oraz ocena przygotowania studenta do zajęć, w tym systematyczność.

3) Ćwiczenia praktyczne:

• Ćwiczenia audytoryjne

W przypadku ćwiczeń audytoryjnych możliwymi formami sprawdzenia efektów kształcenia są m.in. prace semestralne w postaci projektu, który może być budowany przez cały semestr. Inną formą sprawdzenia efektów są ćwiczenia pisemne o różnym zakresie i formie przygotowywane na następne zajęcia. Ponadto sprawdzenie efektów kształcenia będzie odbywało się poprzez kolokwia i „wejściówki” w trakcie semestru. Ważnym elementem tego rodzaju ćwiczeń, którym można także sprawdzać efekty kształcenia jest aktywność na ćwiczeniach wynikająca często z wcześniejszego przygotowania oraz sama umiejętność organizacji pracy w tym pracy w grupach. Każde wykonane przez studenta ćwiczenie będzie posiadało dokumentację.

• Ćwiczenia terenowe

Efekty kształcenia na ćwiczeniach terenowych będą sprawdzane w oparciu o indywidualną lub grupową sprawność wykonywania zadań praktycznych przez studentów. Same ćwiczenia zależne są od specjalności i przedmiotu studiów. Każde wykonane przez studenta ćwiczenie będzie posiadało dokumentację.

• Ćwiczenia laboratoryjne

Sprawdzenie efektów kształcenia na ćwiczeniach laboratoryjnych jest zależne od rodzaju tych ćwiczeń.

W przypadku zajęć odbywających się w laboratoriach, najczęstszą formą sprawdzenia jest poziom i stan wykonania praktycznych ćwiczeń laboratoryjnych. Mogą one zamykać się w ramach jednorazowego spotkania lub trwać przez kilka przyjmując formę większego opracowania, np. konstrukcja mapy. Każde wykonane przez studenta ćwiczenie będzie posiadało dokumentację.

- **Ćwiczenia projektowe**

Sprawdzenie efektów kształcenia na ćwiczeniach projektowych jest związane z realizacją treści przedmiotowych, które w dużej mierze zawierają efekty kształcenia doskonalące wiedzę i umiejętności rozumienia i konstrukcji projektów. W przypadku projektowych, najczęstszą formą sprawdzenia jest poziom i stan wykonania praktycznych prac w formie projektów. Mogą one zamykać się w ramach tworzenia indywidualnych bądź grupowych projektów. Każde wykonane przez studenta ćwiczenie będzie posiadało dokumentację.

- **Ćwiczenia ruchowe**

Sprawdzenie efektów kształcenia na ćwiczeniach ruchowych jest związane z realizacją treści obowiązkowych, dotyczących wychowania fizycznego. Sprawdzalność efektów kształcenia odbywa się na zajęciach ruchowych, doskonalących wiedzę i umiejętności dotyczące dostrzegania związków aktywności ruchowej z poziomem zdrowia przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa. Sprawdzenie efektów kształcenia odbywa się poprzez uczestnictwo w zaplanowanych formach aktywności ruchowej w zakresie przyjmowania w nich różnych ról (np. uczestnika, animatora, sędziego, kibica).

4) Praktyki

Praktyka zawodowa jest częścią składową przygotowania studentów do pracy zawodowej. Zadaniem tego modułu jest stworzenie warunków do praktycznego pogłębienia wiadomości przekazanych w toku zajęć dydaktycznych i konfrontacja ich z praktyką. Praktyki rozwijają aktywność, kreatywność i przedsiębiorczość studentów. Praktyka trwa 3 tygodnie (90 godzin). Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia odbywa się zarówno w miejscu odbywania praktyki przez opiekuna praktyki z ramienia pracodawcy oraz przez opiekuna praktyki z ramienia uczelni. Kontrola codziennych wykonywanych zadań oraz ich poprawność jest oceniana

w dzienniku praktyk oraz w formie końcowej oceny z opisem osiągniętych efektów.

Doskonalenie programu studiów

Doskonalenie programu studiów opiera się na pracy Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. W kwestii doskonalenia programu studiów funkcjonowanie IK WSZJK opiera się głównie na następujących działaniach:

- doskonalenie programu i przebiegu kształcenia na kierunku geografia,
- weryfikowanie efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach i specjalnościach studiów,
- ankietyzacja studentów po zakończeniu każdego semestru,
- wyciąganie wniosków z monitorowania kariery zawodowej absolwentów,

- zbieranie opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych
- powoływanie podkomisji ds. oceny i weryfikacji efektów kształcenia (2 razy w roku)
- opiniowanie poprawności obsady dydaktycznej zajęć,
- formułowanie wytycznych, wskazówek i zaleceń dotyczących działań na rzecz doskonalenia programu studiów i ich realizacji.

Doskonalenie programu studiów obejmuje również spełnianie wymagań określonych w obowiązujących rozporządzeniach ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego w zakresie kryteriów oceny programowej, ze szczególnym uwzględnieniem opinii pracodawców przy tworzeniu treści kształcenia i realizacji procesu kształcenia, wyników analizy osiągnięcia zakładanych efektów z realizacji praktyk, jak również umiędzynarodowienia procesu kształcenia, tj. prowadzenia współpracy międzynarodowej i przygotowania do uczenia się w językach obcych. Program studiów zapewnia wybór dotyczący prowadzenia zajęć w językach obcych (wybrany przedmiot).

4.3.2. Wskazanie związku prowadzonego kierunku z misją Uczelni i jej strategią rozwoju

Program kształcenia na kierunku geografia we wszystkich specjalnościach wpisuje się w misję Akademii Pomorskiej w Słupsku ponieważ:

- 1) prowadzone specjalności umożliwiają i wspomagają współpracę uczelni z samorządami lokalnymi i regionalnym i poprzez kształcenie specjalistów oraz możliwości prowadzenia badań aplikacyjnych,
- 2) jasno ukierunkowane specjalności umożliwią realizowanie działań wspólnych z organizacjami społecznymi i gospodarczymi,
- 3) kierunek geografia poprzez wprowadzenie nowoczesnych specjalności przyczynia się do tworzenia społeczeństwa wiedzy,
- 4) programy kształcenia specjalności pozwalają na równoczesne studiowanie więcej niż jednej, co poprzez efekt komplementarności lepiej dopasowuje absolwentów do wymogów szybko zmieniającego się rynku pracy,
- 5) kierunek geografia sprzyja współpracy międzynarodowej, której jedną z form przewidzianą dla studentów są specjalnościowe ćwiczenia terenowe, które mogą być realizowane w formie wyjazdowych ćwiczeń zagranicznych,
- 6) wszystkie programy kształcenia na kierunku geografia zakładają rzetelne zdobywanie, interpretowanie, przechowywanie i przekazywanie wiedzy zgodnie z kanonem wiedzy uniwersalnej,
- 7) wszystkie programy kształcenia na kierunku geografia zakładają również przygotowanie absolwentów do wyzwań społeczeństwa obywatelskiego z zachowaniem tolerancji dla odmiennych kultur i tradycji.

